

Tractatvs De Sacramentis Et Censvris

Hurtado, Gaspar

Moretus, 1633

Tractatvs De Pœnitentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94788](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94788)

TRACTATUS DE PœNITENTIA.

DISPUTATIO PRIMA.

De natura & essentia virtutis Pœnitentiæ.

DIFFICULTAS PRIMA.

Quid sit Pœnitentia.

Isidorus.
August.

T à nomine ipso exordiamur, Pœnitentia, vt constat ex Isidoro 3. Etymologiarum, cap. vlt. & ex Augustino de Vera & falsa pœnitentia, cap. 19. dicitur à pœna, ita vt pœnitere idem sit quod pœnam tenere: & pœnitentia, vt indicat Augustinus, idem quod pœnæ tenentia; aut idem quod punientia, vt loquitur Isidorus. Et quia displicentia & dolor de peccato est prima pœnitentia, imò præcipua, idè pœnitentia præcipuè significat displicentiam & dolorem peccati commissi: quamuis hæreticis, quibus omnis austeritas displicet, videatur quòd pœnitentia non sit idem quòd pœnæ tenentia, nec dolor seu afflictio, sed idem quòd respicientia quadam, & amor nouæ vitæ. Grátis tamen & absque fundamento ita sentiunt, & contra Auctores Latinos, quibus in hac re maximè credendum est, & etiam contra Patres, imò & contra Scripturam, vt ostendunt Suarez disp. 1. sect. 1. & Egidius disp. 1. dub. 1.

Suarez.
Egidius.
August.

Vt verò ad rem accedamus, pœnitentia variè à Patribus definitur. Ab Augustino Epist. 108. definitur, quòd sit, *bonorum & humilium fidelium pœna quotidiana, in qua peccata tundimus dicentes, Dimitte nobis debita nostra.* & de Vera & falsa pœnitentia cap. 19. quòd sit, *quadam dolentis vindicta semper puniens quod dolet commississe.* & lib. 3. Hypognosticon, quòd sit, *res optima & perfecta, qua omnes defectus reuocat ad perfectum.* Et à Gregorio Hom. 34. in Euangelia definitur, quòd sit, *perpetrata mala plangere, & plangenda non perpetrare:* hoc autem posterius addit, vt indicet in pœnitentia includi propositum non peccandi in futurum. Exacta tamen & metaphysica definitio pœnitentiæ tradetur à nobis Diffic. iv.

Gregorius.

DIFFICULTAS II.

Vtrum sit aliqua virtus Pœnitentiæ.

Conueniunt primò Doctores, odium seu detestationem peccati commissi, id est affectum quo odio habemus & detestamur nos peccasse, & dolorem seu tristitiam de peccato commissio, id est affectum quo dolemus & tristamur quia peccauimus, esse actus pœnitendi, vt ex se patet, & suppo-

nitur in Tridentino sess. 14. cap. 1. & 4. quia duo prædicti affectus sunt actus pœnitendi de peccato commissio, quamuis diuerso modo; quia dolor seu tristitia est affectus pœnitendi formaliter, vt patet; & odium seu detestatio est affectus pœnitendi radicaliter, quia est radix prædicti affectus doloris seu tristitiæ.

Pro huius autem intelligentia obseruandum est, circa malum apprehensum vt præsens, esse in voluntate duplicem affectum, alterum puræ displicentiæ absque vitali inquietudine, & anxietate, seu afflictione (qualis est in Deo & in Beatis de peccatis nostris, & in Beatis etiam de propriis peccatis commissis in via) qui dicitur odium & detestatio; & alterum displicentiæ, quæ est vitalis quædam inquietudo, angor, seu afflictio (qualis non reperitur in Deo, quia est incapax illius, nec in Beatis, quia sunt impediti gaudio beatifico) & dicitur dolor & tristitia. Imò prior ille affectus puræ displicentiæ etiam dicitur dolor & tristitia in subiecto capaci doloris & tristitiæ, & non impedito ad habendum affectum doloris & tristitiæ; quia in eo subiecto prior ille affectus regulariter est radix & causa doloris & tristitiæ: eo enim ipso quòd quis odio habet malum aliquod, quod apprehendit aliquo modo vt præsens, regulariter tristatur & angitur ob illud. Isti tamen duo affectus (qui possunt esse efficaces & inefficaces) quamuis versentur circa idem obiectum materiale & formale, specie physica distinguuntur ob dictum diuersum modum, quo voluntas mediis illis tendit in idem obiectum materiale & formale, sed non distinguuntur specie morali, quia habent eandem bonitatem moralem, seu consonantiam ad rationem.

Constat ergo, affectum doloris seu tristitiæ de peccato commissio esse formaliter actum pœnitentiæ, cum sit formaliter pœnitudo; odium verò seu detestationem puram peccati commissi esse radicaliter actum pœnitentiæ, quia est radix & causa dicti affectus doloris, in quo consistit formaliter pœnitudo.

Conueniunt secundò Doctores, intentionem seu voluntatem destruendi peccatum quoad culpam & offensam Dei, esse actum pœnitentiæ, quia intentio destruendi peccatum est maximum quoddam & efficax pœnitere de peccato, non pœnitere formaliter, quia dicta intentio non est formaliter pœnitudo; imò non est pura displicentia seu fuga peccati,

peccati, sed complacentia & persecutio ipsius non esse peccati, seu destructionis illius: nec radicaliter, quia non est radix doloris de peccato, sed esse pœnitere, seu actum pœnitendi consequenter, quia est quadam complacentia efficax, seu persecutio ipsius non esse peccati, orta ex displicentia seu fuga efficaci tam pura quam dolorosa peccati (quia ex vtrius oriri potest) & ab ea distincta specie physica, quamvis non morali; sicut ex displicentia seu fuga inefficaci peccati tam pura quam dolorosa potest oriri persecutio inefficax ipsius non esse peccati; quæ etiam suo modo sunt actus pœnitendi (quamvis imperfecti) alia radicaliter, nempe pura displicentia; alia formaliter, nempe displicentia dolorosa; alia consequenter, nempe dicta persecutio inefficax.

Conueniunt teritiō Doctores, ad dictos actus pœnitentiæ esse in voluntate habitum, quia in eis eliciendis est in voluntate aliqua difficultas.

Est tamen difficultas, An habitus in dictos actus pœnitentiæ inclinans, & eos eliciens, sit verè virtus.

Ratio difficultatis pro parte negatiua desumitur ex Aristotele 4. Ethicor. cap. 9. dum ait, verecundiam non esse virtutem, sed passionem laudabilem; ergo nec pœnitentia est virtus. Consequentia probatur, quia si verecundia non est virtus, maximè quia supponit turpe factum de quo quis erubescit; sed etiam pœnitentia supponit actum turpem de quo quis pœnitet; ergo etiam pœnitentia non est virtus.

Nihilominus Theologi conueniunt, habitum pœnitentiæ inclinantem in prædictos actus pœnitentiæ, esse verè virtutem (& consequenter esse aliquam virtutem pœnitentiæ) quia dicti actus pœnitentiæ sunt honesti, vt patet, & constabit ex dicendis; ergo habitus pœnitentiæ in eos inclinans est verè virtus. Consequentia patet, quia virtus est qua honestè viuatur.

Obseruandum est, quod quamvis in voluntate possit esse affectus puræ displicentiæ, & affectus doloris circa peccatum, vt dissonum rationi, & offensum Dei: in appetitu verò sensitiuo, neutro modo esse potest affectus circa peccatum, quia præterquam quod peccatum, vt offensum Dei, est ad alterum, nempe ad Deum, & appetitus sensitiuus nequit esse ad alterum, etiam peccatum tam vt dissonum rationi, quam vt offensum Dei, non est quid materiale, sed quid spirituale seu immateriale, circa quod vt sic nequit versari appetitus sensitiuus, quia in sensu interiori, cuius solius cognitione ducitur appetitus sensitiuus, nequit esse cognitio rei, aut rationis immaterialis. Nihilominus in appetitu sensitiuo potest esse affectus displicentiæ, tam puræ quam dolorosæ circa peccatum apprehensum quasi malum materiale, qui deriuari potest, & sæpè deriuatur ex affectu displicentiæ voluntatis in appetitum sensitiuum: ad eo tamen affectu non accipit bonitatem, quia quando affectus displicentiæ elicitur, non elicitur ex motiui dicti affectus voluntatis, nec tamquam electio alicuius mediij vtilis ad illud, sed elicitur ex suo proprio motiui. Vnde affectus displicentiæ circa peccatum in appetitu sensitiuo propriè non est actus peculiaris virtutis pœnitentiæ, nec imperatus, sed tantum deriuatus ex affectu illius, ratione connexionis &

sympathiæ naturalis inter voluntatem & appetitum sensitiuum.

Addimus, humiliationem & alia opera satisfactoria facta ex intentione puniendi culpam, vt offensam Dei, pertinere ad pœnitentiam non elicituè, nec imperatiuè, sed tantum reductiuè.

Ad rationem difficultatis respondemus, verecundiam, seu pudorem de facto turpi, non esse actum virtutis, neclaudabilem (quamvis aliquando habeat effectum laudabilem, quando scilicet retrahit à peccato) quia verecundia est timor infamiæ, proueniens ex motiui & affectu propriæ aestimationis & honoris, siue in debita mensura, siue non: & quia hoc motiui vt sic non minus impellit aliquando ad peccatum, quam aliquando retrahit ab illo, idèò verecundia & pudor ex se non est actus honestus & laudabilis, ac proinde nec virtutis; detestatio verò & dolor de peccatis contra Deum semper ex se est actus honestus & laudabilis, quamvis supponat actum turpem, ac proinde potest esse actus virtutis.

DIFFICULTAS III.

Vtrum sit aliqua peculiaris & determinata virtus Pœnitentiæ.

A Lisiiodorensis lib. 4. Summæ, tractatu 6. *Alisiiodor. Maior.* quæst. 3. & Maior in 4. dist. 14. quæst. 2. dubio 1. docent, non esse aliquam peculiarem & determinatam virtutem pœnitentiæ, ad quam peculiariter pertineat detestari & dolere de peccatis, & eorum destructionem intendere, sed generaliter ad quamlibet virtutem pertinere detestationem & dolorem peccatorum sibi oppositorum, & eorum destructionem intendere; ac proinde quamlibet virtutem, vt inclinantem in hos dictos actus pœnitentiæ, esse veram pœnitentiam. Et probari potest, Primò, quia ad id tantum pertinet fugere malum aliquod, & eius destructionem intendere, ad quod pertinet prosequi bonum cui illud malum opponitur: sed ad quamlibet virtutem pertinet prosequi bonum cui peccato oppositum; ergo ad quamlibet pertinet fugere peccatum illud suo bono oppositum, & eius destructionem intendere, & non ad aliam virtutem; ac proinde quælibet virtus est verè pœnitentia respectu peccati sibi oppositi, prout inclinatur in fugam peccati sibi oppositi, & in intentionem destructionis illius, & præter eas non est alia peculiaris virtus ad quam id pertineat. Secundò, quia intentio satisfaciendi pro offensa parentibus & proximis illata, pertinet ad pietatem aut iustitiam, contra quas delinquendo illos offendimus, & non ad aliam virtutem; ergo intentio satisfaciendi pro offensa Deo facta (& idem est de detestatione & dolore illius) pertinet ad eam virtutem, contra quam delinquendo Deum offendimus, & non ad aliam distinctam.

S. Thomas verò quæst. 85. artic. 2. *Vasquez S. Thomas. Vasquez.* dub. vnico, & communiter Scholastici in 4. distinct. 14. docent, esse peculiarem & determinatam aliquam virtutem pœnitentiæ, & meritò: quia verè sunt actus aliqui pœnitentiæ honesti, propria & peculiari honestate, non conuenientes generaliter virtutibus, & in quibus eliciendis voluntas patitur aliquam difficultatem: ergo verè est aliqua

aliqua virtus pœnitentiæ determinata & peculiaris. Antecedens probatur, quia detestatio & dolor peccati, quo peccator detestatur peccatum, & dolet de eo quatenus est offensa Dei ex complacentia ipsius peccatoris, quia ipsi est malum offendisse Deum, sunt verè actus pœnitentiæ (detestatio radicaliter, & dolor formaliter) vt patet, & sunt honesti (vt pote rationi consoni) vt etiam patet, & non conueniunt generaliter virtutibus, quia virtutes generaliter non detestantur peccatum, & dolent de eo, vt est offensa Dei ex complacentia ipsius peccatoris, sed tantum vt est dissonum rationi; ac proinde sunt honesti peculiari honestate non conueniente generaliter virtutibus, & in eis eliciendis est in voluntate difficultas, vt etiam patet. Et eodem modo intentio peccatoris compenlandi offensam Deo illatam per peccatum, & eam destruendi ex complacentia sui, quia sibi est malum perseverare in statu offensoris Dei, etiam est actus pœnitentiæ, & honestus, & peculiari honestate, & non conueniens generaliter virtutibus, & in eo actu eliciendo est in voluntate aliqua difficultas; ergo.

Ad primam ergo rationem aduersariorum respondemus, quod quamuis qualibet virtus detestetur peccatum sibi oppositum, & de eo doleat ex suo proprio motiuo, ac proinde qualibet possit dici pœnitentia, prout inclinatur in eos actus detestationis & doloris ex suo proprio motiuo elictos, non tamen detestatur peccatum, nec dolet de peccato quatenus est offensa Dei, & sub hoc respectu non opponitur illis, sed tantum quatenus est contra rationem, & ei dissonum, non habito respectu ad Deum: quia quamuis ipsa culpa seu malitia, quæ consistit in dissonantia & contrarietate ad rationem, sit ipsa offensa Dei, quia ea dissonantia est obiectum displicens Deo, in quo consistit esse offensam Dei; nihilominus formaliter distinguitur ab offensa Dei, quia dissonantia ad rationem non concipitur vt offensa Dei, dum tantum concipitur vt dissonantia ad rationem, quousque etiam concipitur vt obiectum displicens Deo: & ideo prater alias virtutes, quibus detestamur peccatum vt rationi dissonum, constituenda est peculiaris virtus pœnitentiæ, quæ detestetur culpam, seu dissonantiam ad rationem, vt offensam Dei, & quæ de culpa, quatenus offensa Dei, doleamus, & quæ intendamus destruere statum culpæ vt est offensa Dei, quod est compensare offensam Dei, & pro ea satisfacere.

Et ad secundum concedimus Antecedens, & negamus Consequentiam, ob discrimen inter offensam parentibus & proximis ex vna parte, & inter offensam Deo factam per peccatum ex altera; quia offensa parentibus & proximis facta est strictè contra iustitiam in illos, quia eos verè lædimus, offensa autem contra iustitiam strictè in aliquem, verè aufertur per iustitiam oppositam iniustitiæ, & non per aliam virtutem, quia tantum per actum illius aufertur læsio contra ipsam, & intentio illam auferendi elicitur ex complacentia ipsius intendentis (& idem est de detestatione & dolore illius) etiam est iustitiæ, & non alius virtutis; ac proinde ad hanc intentionem, & ad ablationem dictæ iniustitiæ, sufficit virtus iustitiæ, quæ erga parentes dicitur pietas, & erga proximos retinet nomen iustitiæ. Offensa verò Deo illata per peccatum, etiam sacrilegij, non est

contra iustitiam aliquam strictè in Deum, quia non offendimus Deum ipsum lædendo, sed ei displicendo nostris peccatis, & efficiendo nos ipsi iniustos, & coram ipso maculatos, quod non aufertur actu oppositæ virtutis, sed actu charitatis; quia hoc actu, & non actu oppositæ virtutis, efficiuntur Deo grati, & coram ipso mundi; & intentio destruendi dictam offensam elicitur ex complacentia operantis (& idem est de detestatione & dolore illius) non est charitatis, per cuius actum destruitur, quia non elicitur ex complacentia Dei, nec est illius virtutis contra quam fuit peccatum, quia ad hanc tantum pertinet destructio peccati vt offensa Dei, ac proinde intentio illa (& idem est de detestatione & dolore illius vt offensa Dei est) pertinet ad virtutem pœnitentiæ, distinctè ab omnibus aliis.

Ex dictis constat, obiectum materiale peculiaris & determinatæ virtutis pœnitentiæ, quoad actus detestationis & doloris, esse peccatum prout est offensa Dei; & obiectum formale illius, quoad eisdem actus (quod in vnaquaque virtute est proprium, & proximum motiuum actuum illius) esse idem peccatum vt offensam Dei, quatenus ipsi pœnitenti malum vt sic: Quia peccatum vt offensa Dei, vt sic malum pœnitenti, est motiuum detestationis & doloris peccati, vt offensa Dei, siue perseverantis, siue iam remissi. Obiectum verò materiale virtutis pœnitentiæ, quoad dictam intentionem destruendi offensam Dei esse destructionem offensæ Dei, seu non esse offensæ Dei, prout subest destructioni; formale verò, esse bonitatem ipsius destructionis, quæ est bona ipsi pœnitenti.

Obseruandum tamen est, quod quando sancti Patres nos ad pœnitentiam interiorem exhortantur, & eius valorem prædicant, non curant de dicta peculiari pœnitentia, quia hæc nec est necessaria ad iustificationem quam Patres nobis desiderant mediâ pœnitentiâ, nec ad illam sufficit, quia nec est sanctitas, nec vltima dispositio ad illam; sed loquuntur de contritione perfecta, quæ verè sanctificat animam, aut tamquam forma, aut tamquam vltima dispositio ad illam. Et quamuis contritio perfecta eliciatur à charitate, vt dicemus Disp. II. Diffic. I. nihilominus optimè dicitur pœnitentia; quia perfecta contritio est vera displicentia peccati siue pura siue dolorosa: & quia perfecta contritio est sufficiens & efficax ad destruendum peccatum, ideo potest reflexè imperari ab intentione compenlandi seu destruendi offensam Deo per peccatum illatam, quæ intentio est actus elictus à dicta peculiari virtute pœnitentiæ, à qua intentione contritio perfecta nullam accipit bonitatem, sed tantum ex motiuo charitatis à qua elicitur: quia quando ipsa contritio elicitur, non elicitur ex motiuo pœnitentiæ, nec ob bonitatem pœnitentiæ, sed tantum ex motiuo charitatis à qua elicitur, ipsa tamen intentio dicta accipit bonitatem moralem à contritione perfecta imperata, quia ipsa intentio, quantum est ex se, inducit voluntatem ad ipsam contritionem.

DIFFICULTAS IV.

Utrum virtus peculiaris pœnitentiæ ita sit peculiaris, vt sit distincta à iustitia, & à religione, & ab alijs omnibus.

Scotus in 4. dist. 14. quæst. 2. Durandus q. 2. Gabriel q. 1. art. 3. dub. 9. docent, peculiarem virtutem pœnitentiæ non esse distinctam à iustitia, quia per pœnitentiam recompensari intenditur offensa & iniuria Deo facta per peccatum. Proprium autem est iustitiæ, iniurias recompensare, & omnem inæqualitatem auferre. Dissentiunt tamen prædicti in assignanda iustitia, à qua dicunt pœnitentiam non distingui: quia Scotus existimat, non distingui à iustitia punitiua seu vindicatiua; Durandus, non distingui à iustitia commutatiua; & Gabriel, non distingui à iustitia distributiua.

Suarez disp. 7. sect. 1. & Egidius d. 1. dub. 4. docent, virtutem peculiarem seu specialem pœnitentiæ non esse distinctam à virtute religionis. Quod indicare videtur S. Thomas 2. 2. q. 83. art. 1. dum ait, religionem dici à relegendendo, quia Deum, quem negligenter amiseramus, relegendimus per religionem; id autem efficimus per pœnitentiam. Et ratione probatur Primò, quia per pœnitentiam intendimus compensare offensam Deo per peccatum illatam; sed per peccatum offendimus Deum, ipsi auferendo honorem; ergo per pœnitentiam intendimus Deo honorem ipsi ablatum reddere, & ipsum colere, quod ad religionem pertinet, ergo pœnitentia est religio. Secundo, quia ad intentionem satisfaciendi pro offensa parentibus & proximis illata, non datur virtus aliqua distincta ab omnibus alijs, quia ad id sufficit pietas aut iustitia, contra quas delinquendo illos offendimus; ergo ad intentionem satisfaciendi pro offensa Deo facta, quæ etiam ad pœnitentiam pertinet, sufficit illa virtus, contra quam delinquendo Deum offendimus.

Sotus verò in 4. d. 14. quæst. 2. art. 3. Bellarminus 2. de Pœnitentia cap. 7. Valentia disp. 7. q. 2. punc. 1. & Vasquez q. 83. art. 3. docent, & optime, virtutem pœnitentiæ esse ita peculiarem seu specialem, vt sit distincta à iustitia, & à religione, & à charitate, & ab obedientia, & à qualibet alia.

Et in primis distinguitur à iustitia strictè sumpta; quia satisfactio, seu reformatio ex iustitia strictè sumpta, supponit illatam iniustitiam strictè sumptam, & inæqualitatem, quam reducat ad æqualitatem & ad iustitiam: satisfactio autem, seu reformatio pro offensa Dei, quæ intenditur per pœnitentiam, non supponit iniustitiam aliquam strictè sumptam Deo per peccatum illatam, quia peccatis nostris, v. g. superbiæ, nullam strictè iniustitiam contra Deum committimus; aliàs quolibet peccato, v. g. intemperantiæ, peccantes, duplex ad minus peccatum committeremus, alterum contra temperantiæ, & alterum contra iustitiam in Deum, quod est manifestè falsum, quia nullo peccato distincto à peccato sacrilegij. Imò nec isto possumus Deo iniustitiam strictè sumptam inferre, quia Deus nullo nostro peccato, neque sacrilegij, quo Deo honorem auferimus, potest strictè lædi & damnicari, sicut ex nullo nostro obsequio & bono opere, neque religionis, po-

test Deo aliquid strictè emolumenti euenire, vt significatur Iob 22. *Quid prodest Deo si iustus fueris, aut quid ei confert, si fuerit immaculata via tua?* de quo latè diximus Tractatu de Incarnatione, Disp. 1. Diffic. xx. Ergo pœnitentia est distincta virtus ab omni stricta iustitia, præsertim à commutatiua.

Et specialiter distingui à iustitia distributiua, contra Gabrielem probatur, quia hæc respicit æqualitatem non Arithmeticam, seu inter duas res, vt inter pecuniam & mercem; sed æqualitatem Geometricam, seu inter duas proportionem, qualis est æqualitas quæ ex vna parte versatur inter proportionem bonorum distributorum, & ex altera inter proportionem meritorum plurium personarum, quibus faciendæ est distributio. Ille autem qui per pœnitentiam intendit recompensare offensam Deo illatam, non intendit ponere æqualitatem Geometricam, aut saltem ad eam non attendit, sed tantum ad Arithmeticam, nempe ad eam quæ est inter offensam Deo illatam, & inter reparationem illius.

Et quod etiam distinguitur à iustitia punitiua seu vindicatiua strictè sumpta (qualis in nobis reperitur) contra Scotum probatur, quia in primis pœnitentia, quatenus intendit compensare seu delere offensam Dei, non est iustitia punitiua seu vindicatiua, quia pœnitentia vt sic, non intendit punire & vindicare, sed destruere offensam Dei. Et quamvis intentio satisfaciendi pro debito pœnitentiæ temporalis, etiam pertineat ad pœnitentiam (quamvis reductiue tantum) quia id est intendere punire offensam Dei; nihilominus nec pœnitentia vt sic est iustitia punitiua seu vindicatiua strictè, quia ipsa satisfactio pro pena non est actus iustitiæ punitiue seu vindicatiue strictè, quia per eam satisfactio non refarcitur Deo offensa iniuria, seu iniustitia strictè sumpta, quia nulla talis inferitur nec inferri potest Deo per peccatum.

Deinde secundò pœnitentia distinguitur à religione, quia per religionem strictè profitemur Dei excellentiam, ipsum colendo, vt fit per adorationem, per sacrificium, per orationem, per votum, per iuramentum, & non per quicumque aliud opus bonum, nisi latiori significatione; aliàs à contrario quodcumque peccatum esset sacrilegium contra religionem: sed per actus pœnitentiæ non profitemur strictè excellentiam Dei, ipsum strictè colendo, quia displicentia, qua nobis displicet offensa Deo per peccatum illata, & intentione satisfaciendi pro illa, quæ sunt actus pœnitentiæ, non colimus strictè Deum, nec eum vt excellentem recognoscimus & respicimus, sed tantum vt offensum; ergo.

Rursus tertio pœnitentia distinguitur à charitate, quia quamuis charitas etiam detestetur omne peccatum vt offensam Dei, & de quocumque vt sic doleat, vt detestatur & dolet pœnitentia, sed non ex complacentia pœnitentis, ex qua pœnitentia detestatur & dolet, sed ex complacentia Dei, quia est offensa ipsius Dei.

Deinde quarto distinguitur ab obedientia, quia quamuis hæc etiam detestetur omnem transgressionem legis, & de ea doleat ex complacentia ipsius pœnitentis, sed non nisi quando facta est in contemptum ipsius legis, & tunc non quia est offensa Dei, sed quia facta est in contemptum legis.

H 3

Tandem

Tandem quintò, quòd etiam distinguatur ab omnibus aliis virtutibus, constat ex eo, quòd actus pœnitentiæ supra assignati nulli alij virtuti conveniunt, ut discutiendi per singulas facile patebit.

Pœnitentia ergo peculiaris, ita est virtus peculiaris, ut sit distincta ab omnibus aliis, habens tamen aliquam similitudinem cum iustitia, quia aliquo modo est ad alterum, nempe ad Deum, quia elicit actus, qui versantur circa Deum, quia actus, quos elicit, versantur circa peccatum, seu circa maculam & culpam, apprehensam ut offensam Dei; & ob id pœnitentia dici potest pars iustitiæ non subiectiva (quales sunt species respectu generis, homo v. g. respectu animalis) sed potestativa, deficiens à propria & strictè iustitia, sicut religio.

Ad rationem ergo pro Scoto, Durando & Gabriele, concedimus, per pœnitentiam intendi recompensationem offensæ & iniuriæ Deo illatæ per peccatum (quamvis per actum pœnitentiæ non fiat immediate & formaliter, sed mediata & efficienter moraliter, quia inducit ad contritionem, per quam recompenatur & deletur) quia tamen iniuria illa non est propriè & strictè iniustitia, sed late, idèò pœnitentia, per quam intenditur compensari, non est iustitia strictè, sed late.

Ad rationem verò pro Suarez & Egidio, negamus, quocumque actu peccati auferri strictè honorem Deo, sed tantum peccato sacrilegij, sicut nec quocumque opere bono strictè honoramus Deum, sed opere virtutis religionis; ac proinde per pœnitentiam, per quam intendimus satisfacere Deo pro quocumque peccato, non intendimus strictè reddere Deo honorem, quod pertinet ad religionem; sed intendimus offensam Dei destruerè, quod non pertinet ad religionem, adhuc quando offensam illatam est Deo opere sacrilego, quo auferitur Deo honor: quia offensam, quæ per pœnitentiam intenditur destrui, non constituit in ablatione honoris, nec ea offensam quæ sit opere sacrilego, sed in ipsa malitia seu culpa; hæc autem offensam non destruitur reddendo Deo honorem ablatum, adhuc quando strictè est ablatum opere sacrilego, sed emundando animam à macula illa & culpa relicta post actum peccati, quæ ipsa est ipsa offensam Dei, quod nec intenditur, nec fit opere religionis, sed intenditur per pœnitentiam, & fit per actum charitatis, & quancumque aliam formam iustificantem.

Pœnitentia ergo peculiaris pro actu formalissimo est dolor, quo quis dolet se offendisse Deum, aut in statu offensæ perseverare; & sumpta pro virtute, est habitus inclinans in dolorem, quo quis dolet se offendisse Deum, aut se in statu offensæ perseverare.

DIFFICULTAS V.

Utrum virtus peculiaris pœnitentiæ sit supernaturalis.

Supponimus, virtutem peculiarem, seu specialem pœnitentiæ, non esse Theologicam, sed moralem: quia quamvis actus ipsius sint circa Deum, sed non circa Deum in recto, seu directè, sed tantum in obliquo seu indirectè, sicut religio. Quia sicut religio habet pro obiecto directo cultum Dei, & non Deum nisi in obliquo, tamquam

eum cui cultus deferatur; ita etiam peculiaris pœnitentia habet pro obiecto directo intentionis ab ipso elicitæ compensationem seu destructionem iniuriæ Deo factæ, & non Deum nisi in obliquo; & pro obiecto directo displicentiæ ab ipsa elicitæ habet ipsam offensam Dei, & non Deum nisi in obliquo, tamquam eum cuius est ipsa offensam, quæ displicet, & destrui intenditur.

Hoc ergo supposito, Durandus in 4. d. 14. q. 2. *Durandus* Ioannes Medina Cod. de Pœnitentia, quæst. 1. *Ioannes Medina* docent, peculiarem virtutem pœnitentiæ esse naturalem, & non esse aliquam supernaturalem. Causus vero Relect. de Pœnitentia 2. parte, concl. vii. *Causus* & Vasquez quæst. 85. art. 5. dub. 2. docent econtrà esse supernaturalem, & nullam posse esse naturalem. *Vasquez*

Nos tamen existimamus posse esse aliquam peculiarem virtutem pœnitentiæ supernaturalem, & aliquam naturalem (quod etiam convenit omnibus aliis virtutibus moralibus, & supponit Bartholomæus Medina 1. 2. quæst. 61. art. 5.) quia sunt aliqui actus pœnitentiæ peculiaris, qui sunt ex obiecto supernaturales, & alij qui sunt naturales, ergo. Antecedens autem probatur, quia potest esse displicentia peccati ut offensæ Dei, tam pura quam dolorosa, quæ sit ob motium supernaturale proprium, nempe ob offensam Dei ut est mala pœnitentiæ, ut concui Sanctorum, & domestico Dei, elevato ad finem supernaturalem; & potest etiam esse displicentia peccati, ut offensæ Dei, tam pura quam dolorosa, quæ sit ob motium naturale proprium, nempe ob offensam Dei ut est mala pœnitentiæ, ut cui congregationis humanæ secundum se, non elevato ad finem supernaturalem. Et eadem proportionem potest esse intentio compensandi seu destruidi culpam seu peccatum ut offensam Dei, quæ sit ob motium supernaturale proprium, nempe ob compensationem seu destructionem offensæ Dei, ut ea compensatio seu destructio est bona ipsi pœnitenti, ut cui supernaturali; & potest esse aliqua, quæ sit ob motium naturale proprium, nempe quia ea compensatio seu destructio est bona pœnitenti, ut cui naturali, non elevato ad finem supernaturalem.

Quòd si est aliqua virtus specialis pœnitentiæ supernaturalis, etiam erit per se infusa, quia ad omnem actum supernaturalem ex obiecto, qui difficile elicitur, ut eliciuntur dicti actus pœnitentiæ specialis supernaturalis, Deus infundit habitum perfectiorem ipsis actibus, quo tamquam principio potentiam elevante, ab ipsa connaturaliter eliciantur. Id tamen non tollit actibus pœnitentiæ supernaturalibus acquiri habitum, qui etiam sit virtus, & quo actus supernaturales illius promptè & facile eliciantur, & qui sit minus principalis quam actus, quia non concurrat ad eorum substantiam, sed tantum ut promptè & facile eliciantur.

DIFFICULTAS VI.

Utrum omne peccatum sit obiectum materiale peculiaris virtutis pœnitentiæ.

Conveniunt Theologi, peccatum actuale proprium, non solum mortale, sed etiam veniale, esse obiectum materiale peculiaris virtutis pœnitentiæ. Quod de mortali est manifestum, quia

quia in peccato actuali mortali proprio cuiuslibet, verè fuit offensa Deo illata, quam dicta virtus possit detestari, & de qua possit dolere, & cuius destructionem possit intendere: & id etiam de veniali negari non potest, quia etiam in eo verè est culpa & offensa Deo ipsi displicens, quamvis levis, quam etiam peculiaris virtus pœnitentiæ possit detestari, & de qua possit dolere, & cuius destructionem possit intendere.

Et ob rationem dictam non solum peccatum ipsum actuale proprium, tam mortale quam veniale, vt fuit actualiter, seu in primo fieri, est obiectum materiale peculiaris virtutis pœnitentiæ, sed etiam postquam transit, & tantum perseverat habitualiter, vt aduertunt Suarez disp. 2. sect. 1. & Egidius disp. 1. dub. 3. quia pœnitens non solum detestatur & dolet se offendisse Deum, sed etiam detestatur se esse in statu offensæ Dei, & de eo dolet, imò tantum intendit destruere offensam vt habitualiter perseverantem, quia hoc est possibile, & non vt fuit in primo fieri; quia impossibile est, quòd pœnitens intendat destruere quòd offenderit Deum, cum impossibile sit quòd non offenderit illum.

Circa peccatum originale vnicuique proprium, non est negandum, posse esse in nobis displicentiam (tam puram quam dolorosam) qua ex complacentia nostri duplicat illud vt offensam habitalem Dei contraxisse, & etiam in eo vt sic perseverasse, quia nobis est malum fuisse, & esse habitualiter offensores Dei, & ipsi iniustos: & quamdiu perseverat, etiam posse esse in nobis intentionem destruendi illud vt offensam Dei ex complacentia nostri, quia destructio illius vt sic, est nobis bona.

Vnde negandum non est, dictos actus displicentiæ & intentionis circa peccatum originale, vt offensum habitualiter Dei, elici à virtute peculiaris pœnitentiæ, sicut ab ea eliciuntur actus displicentiæ & intentionis similes circa peccatum actuale mortale habituale, quia omnes isti & illi actus sunt pœnitendi (sive radicaliter sive formaliter, sive consequenter) de offensa Dei, & eiusdem rationis quoad esse morale. Cui non obstat, quòd dicti actus circa originale proprium non habeant rationem retractationis & respicientiæ cum displicentia peccati, & intentio illud destruendi tantum habeat rationem retractationis & respicientiæ, quando est de peccato propria voluntate contracto: quia respectus retractationis & respicientiæ absque fundamento aliquo exigitur ad rationem pœnitentiæ, imò contra rationem, quia absque eo respectu possunt esse actus verè pœnitendi & dolendi.

Peccatum ergo originale proprium verè est obiectum materiale virtutis peculiaris pœnitentiæ, & prædicti actus circa illud sunt verè pœnitentiæ, & habitus, vt in eos inclinans verè est virtus peculiaris pœnitentiæ, quamvis non ita strictè, ac vt inclinans in similes actus circa peccatum actuale propria voluntate contractum, vt aduertit S. Thomas quæst. 48. art. 2. ad 3.

Peccatum verò alienum, sive actuale sive originale, non est obiectum materiale virtutis peculiaris pœnitentiæ (vt aduertit Vasquez quæst. 85. art. 4. dub. 2.) quia displicentia, quæ esse potest de peccato proximi vt offensivo Dei, vel est ex complacentia Dei, quia Deo displicet, & hæc est charitatis erga Deum; vel ex complacentia proximi, qui

peccavit & Deum offendit, quia ipsi fuit vel est mala, & hæc est beneficentiæ erga ipsum proximum. Et si esse potest, & aliquando est ex complacentia ipsius, cui culpa & offensa est aliena, nequit esse eiusdem honestatis & virtutis, ac est in ipso proximo; quia huic aliter est mala quam illi alteri; ex ipso tamen motivo, ex quo elicitur, discernenda est, an sit honesta, & cuius virtutis, & an mala, & an indifferens.

DIFFICULTAS VII.

Quod sit subiectum proximum & immediatum virtutis peculiaris Pœnitentiæ.

Altsiodorensis lib. 4. Summæ tract. 6. q. 3. *Altsiodor.* qui ibi docuit, pœnitentiam non esse peculiarem aliquam virtutem; sed generaliter ad quamlibet virtutem pertinere, esse pœnitentiam, & pœnitere de peccatis sibi oppositis. Consequenter docuit, non esse vnum aliquod determinatum subiectum proximum pœnitentiæ, sed esse varia subiecta proxima pro varietate virtutum, quibus etiam conuenit esse pœnitentias, quatenus inclinant in actus pœnitentiæ circa peccata sibi opposita. Modus tamen iste dicendi supponit, non esse peculiarem aliquam virtutem pœnitentiæ. Quod esse falsum, ostendimus Diffic. 111.

Alij verò (vt referunt Alexander 4. p. quæst. 12. *Alexand.* memb. 2. art. 3. & Bonaventura in 4. dist. 14. 1. p. *Bonavent.* distinct. art. 2. quæst. 1.) docuerunt, peculiarem virtutem pœnitentiæ proximè subiectari in intellectu, quia pœnitentia est iustitia quædam; iustitia autem constituenda est in intellectu, quia tamquam Iudex tribuit vnicuique quod suum est, & satisfacit pro iniuria vnicuique facta. Modus etiam iste dicendi non placet, quia actus interior iustitiæ non consistit in iudicando quid sit vnicuique tribuendum, nec quid sit faciendum pro iniuria vnicuique facta, sed tantum consistit in affectu tribuendi vnicuique quod suum est, aut satisfaciendi pro iniuria strictè vnicuique facta.

S. Thomas verò & Caietanus quæst. 85. art. 4. *S. Thomas.* Vasquez dub. 1. Suarez disp. 7. sect. 5. & Egidius *Caietanus.* disp. 1. dub. 6. docent, peculiarem virtutem pœnitentiæ proximè subiectari in voluntate, & merito: quia actus huius virtutis sunt affectus voluntatis, nempe displicentia peccati, vt offensivi Dei, & intentio illud vt sic destruendi, & non sunt actus intellectus; ergo habitus pœnitentiæ peculiaris illis actibus deserviens (in quo virtus pœnitentiæ peculiaris consistit) est in voluntate, & non in intellectu.

Est autem in voluntate, quatenus concupiscibili, quia est in ipsa quatenus concupiscente seu appetente destructionem offensæ Dei, & quatenus hanc offensam detestante, & de ea dolente; & non est in illa quatenus irascibili: quia appetitio quasi vindictæ & cruciacionis pro offensa Dei, quæ esse potest in pœnitente, & pertinet ad voluntatem vt irascibilem, tantum pertinet ad pœnitentiam reductivè, non elicivè, nec imperativè, vt diximus Difficultate 11.

DIFFICULTAS VIII.

In quibus sit peculiaris virtus Pœnitentia.

Supponimus, peculiarem virtutem pœnitentiæ ex sua natura acquisitam (si datur) siue naturalem siue supernaturalem, esse in omnibus illis personis aut naturis, in quibus fuerunt actus illius repetiti, quia eis acquiritur; & non fuisse in illis in quibus non fuerunt dicti actus, quia eis solum acquiritur.

Hoc supposito, difficultas est, In quibus fuerit peculiaris virtus pœnitentiæ supernaturalis, & per se infusa, ut credimus dari.

Circa hanc difficultatem, omisissis variis modis dicendi, existimamus, peculiarem virtutem pœnitentiæ per se infusam non fuisse in Christo; fuisse tamen in omnibus aliis iustis viatoribus, & beatis hominibus, & Angelis, & in hominibus iustis, siue in statu innocentia siue in statu naturæ lapsæ, & in his siue paruulis siue adultis, etiam confirmatis in gratia, & in hominibus.

Et in primis non fuisse in Christo (ut contra Argentinam docent S. Thomas in 4. disp. 14. q. 1. art. 3. quæstiunc. 3. Paludanus q. 4. Sotus q. 2. ar. 5. Vasquez q. 85. ar. 4. dub. 2. & communiter Theologi) probatur, quia in Christo fuisset omnino superflua: quia in Christo nullo modo, nec anteedenter, potuit esse peccatum, ac proinde in Christo ex defectu materiæ non potuit esse aliquis actus perfectus pœnitentiæ, qui tantum potest esse circa peccatum proprium. Quod verò in Christo potuerit esse affectus destruendi peccatum, sub conditione si ipse peccaret, non cogit ad constituendam in Christo virtutem pœnitentiæ infusam: quia virtus per se infusa, utpote omnino liberè infusa à Deo, tantum infunditur quando potest esse actus aliquis perfectus illius, ut perfectè & connaturaliter eliciatur, non verò quando tantum potest esse actus imperfectus, qualis est dictus ille conditionatus: nec cogit ad illam constituendam in Christo, quod ea sit ornamentum animæ, quia non est ornamentum animæ Christi; quia cum actus illius supponant peccatum, nequit esse ornamentum, nisi his qui peccauerunt, aut absolute peccare potuerunt.

Quod verò infundatur, aut infusa fuerit omnibus aliis iustis in eorum iustificatione, probatur. Et in primis, quod infundatur paruulis in Baptismo simul cum charitate & aliis virtutibus infusis, quia paruuli absolute possunt peccare, & prius venialiter quam mortaliter; ergo est maxi-

mè expediens, in Baptismo fieri potentes ad perfectè & connaturaliter pœnitendum de peccatis venialibus, quæ possunt committere antequam peccato aliquo mortali amittant virtutem pœnitentiæ simul cum iustificatione, & aliis virtutibus infusis, comitibus sanctitatis & iustitiæ: etiam illos paruulos, qui de facto non sunt peccaturi (vel quia morituri sunt ante usum rationis, vel alia de causa) quia absolute potuerunt peccare; aliis illis, qui ante usum rationis sunt morituri, non infunderetur fides, nec spes, nec charitas (si hæc distinguitur à gratia habituali) quia de facto nullum actum earum sunt elicituri.

Et ob rationem dictam admittenda est virtus pœnitentiæ per se infusa in adultis iustis, etiam in illis qui in statu usum rationis sunt iustificati: quia scilicet peccare possunt, & prius venialiter, quam mortaliter: & etiam in confirmatis in gratia (ut in B. Virgine) quia etiam isti anteedenter possunt aut potuerunt peccare, & prius venialiter quam mortaliter, quamvis de facto non sint aut non erant peccaturi, ob externam manutentionem & protectionem Dei. Et etiam in primis parentibus in statu innocentia sanctificatis, quia etiam isti anteedenter potuerunt peccare, & prius venialiter quam mortaliter, quamvis externa manutentionem Dei non erant de facto peccaturi venialiter in eo statu.

Et quod in prædictis iustis, quibus in via fuit pœnitentia infusa, etiam perseveret in patria, seu in statu beatitudinis, probatur: quia non est cur ab illis auferatur quando patriam ingrediuntur, imò eis deseruit in ornamentum. Dispar autem est ratio de virtutibus fidei & spei, ut auferantur ad introitum gloriæ (si verum est auferri: quia his duabus virtutibus in patria succedunt alia perfectiora, quia virtuti seu habitui fidei succedit habitus luminis gloriæ animæ. Quod præfertim est verum in illis beatis, qui de facto peccarunt in via, quia in eis potest esse actus pœnitentiæ radicaliter, nempe pura displicentia & odium peccati absque dolore, afflictione, & angore, qui gaudium beatifico impeditur.

Tandem ob rationem supradictam credimus fuisse infusam omnibus Angelis in eorum sanctificatione, quia scilicet peccare potuerunt, & prius venialiter quam mortaliter; & eam perseverare in Angelis beatis in ornamentum eorum, sicut in hominibus beatis: in damnatis verò, etiam hominibus, quibus fuit infusa in via, non perseverare, quia ea fuerunt expoliati simul cum gratia, & charitate, & aliis virtutibus moralibus infusis, quando mortaliter peccarunt.

DISPUTATIO II.

De effectu Pœnitentiæ.

NOMINE pœnitentiæ in hac disputatione intelligimus non habitum & virtutem pœnitentiæ, sed detestationem & dolorem peccatorum, & non detestationem & dolorem pertinentes ad specialem virtutem pœnitentiæ circa quacumque peccata, ut

sunt offensiva Dei, & de eis ut sic dolet; nec pertinentes ad alias virtutes, quæ detestantur peccata sibi opposita, ut dissonantia ad rationem, & de eis ut sic dolent: sed intelligimus contritionem perfectam, quæ est perfectissima pœnitentia actualis, & quam Patres intelligunt nomine pœnitentiæ.

DIFFI-

DIFFICULTAS I.

Quid sit contritio perfecta.

Trident. **C**ontritio formalis, prout abstrahit à perfecta & imperfecta, definitur à Tridentino sess. 14. cap. 4. quod sit, *Animi dolor ac detestatio de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cetero.* Est autem discrimin inter dolorem & detestationem de peccato commisso ex vna parte, & inter propositum non peccandi de cetero ex alia, quod dolor expressus aut detestatio expressa sufficit & requiritur ad essentiam contritionis formalis, propositum verò expressum nec sufficit nec requiritur ad illam.

Et in primis, quod dolor expressus aut detestatio expressa sufficiat, & non propositum expressum, pater: quia dolore expresso aut detestatione expressa formaliter conterimur, & non proposito expresso. Deinde, quod dictus dolor aut dicta detestatio requiratur, & non dictum propositum, etiam patet: quia absque eo proposito, solo dicto dolore aut sola dicta detestatione conterimur formaliter, & non dicto proposito absque eo dolore aut ea detestatione. Non negamus, sed faciemur, aliquando in expresso dolore & in expressa detestatione virtualiter & implicite contineri propositum, quando sunt affectus firmi & perfecti, quia qui sic verè dolet de peccato commisso, aut illud detestatur, virtualiter & implicite proponit vitare peccatum de cetero.

Addimus, dolorem expressum aut detestationem expressam sub distinctione sufficere ad contritionem; quia quilibet affectus tam puræ displicentiae, quam nos nomine detestationis significamus, quam affectus doloris seu displicentiae dolorosae, sufficit ad contritionem, cum quilibet sit vera displicentia peccati, quæ ad contritionem sufficit. Quod autem Tridentinum dixerit, contritionem esse dolorem ac detestationem, addendo particulam *ac*, quæ copulativa est, quo indicare videtur, utrumque affectum requiri ad contritionem, non obstat, vel quia Tridentinum vsum est nominibus *doloris & detestationis*, quali synonymis, prout significantibus affectum displicentiae, prout abstrahit à pura & à dolorosa; vel quia putra displicentia, quam nos nomine *detestationis* significamus, & dolor, semper saltem regulatiter reperiuntur simul in subiecto capaci doloris, & non impedito.

Trident. Prædicta autem contritio formalis, ut tradit Tridentinum ubi supra, duplex est: vna perfecta, & altera imperfecta. Contritio perfecta, est detestatio aut dolor de peccato propter Deum ex charitate dilectum, ut ibi significat Tridentinum dum supponit, aliquando contritionem charitate perfectam esse, & Deo reconciliare extra Sacramentum. Conuenit autem contritioni in specie perfectio chastitatis, non accidentaliter & imperatiue, ut non pauci affirmant, sed essentialiter & elicitiue, ut Vasquez q. 86. art. 2. num. 45. & plures alij docent: quia illi conuenit ex proprio motiuo, seu obiecto formali, quamuis partiali, quia in contritione perfecta, quæ est vna actio realiter indiuisibilis, est duplex respectus ratione distinctus, alter fugæ, seu displicentiae ad peccatum ut offensiuum Dei, quo peccatum ut sic fugimus, & nobis displicet

(cuius respectus obiectum tam materiale quam formale est ipsa offensa Dei, quia ipsa displicet ob ipsam;) & alter prosecutionis, seu complacentiae ad Deum, quo prosequimur amore Deum, & in ipso complacemur ob eius bonitatem, ex cuius complacentia nobis displicet peccatum ut ipsi offensiuum (cuius obiectum materiale est Deus, & formale bonitas ipsius Dei.) Quod in omni affectu voluntatis generaliter contingit: in omni enim affectu, tam amoris quam odij, est duplex respectus, alter ad bonum vel ad malum, quod alicui volumus aut nolumus, & alter ad personam, cui volumus aut cui nolumus malum aut bonum: qui duo respectus non distinguuntur ex natura rei, sed tantum ratione, quia numquam re ipsa separantur; quia amare aliquem beneuolè, est illi velle bonum, aut nolle illi malum ex complacentia illius; & odio habere aliquem, est nolle illi bonum, aut velle illi malum ex displicentia illius; quia numquam volumus aut nolumus bonum aut malum, nisi nobis aut aliis, & numquam nos nec alios amamus vel odio habemus, nisi volendo vel nolendo nobis aut aliis bonum aut malum. Contritio ergo perfecta non imperatur ab actu charitatis Dei, sed formaliter & elicitiue est actus charitatis Dei utpote ex partiali suo respectu & motiuo, quamuis ex altero suo respectu & motiuo partiali sit detestatio aut dolor de peccato.

Contritio verò imperfecta (quæ à Doctores & à Tridentino sess. 14. cap. 4. dicitur attritio) est detestatio aut dolor de peccato ex motiuo punarum inferni, aut alius damni spiritualis, aut turpitudinis & malitiæ peccati, ut traditur in Tridentino. Dicitur autem contritio imperfecta, non quia sit mala seu defectuosa, sed quia non attingit perfectionem contritionis elicite ex motiuo bonitatis Dei, cui displicet peccatum, & quem, ei displicendo mediâ malitiâ seu culpâ peccati, offendi-
Trident. mus, & non aliter.

Est tamen difficultas, An contritio imperfecta, seu attritio, possit fieri contritio perfecta.

Circa hanc difficultatem certum est, hominem ex attrito posse fieri contritum, tam formaliter & actualiter, quia post attritionem potest elicere actum contritionis; quam habitualiter, quia accedens ad Sacramentum Baptismi aut Pœnitentiæ cum attritione accipit habitum charitatis, qui est habitus & principium connaturale ad elicendam contritionem, quia contritio est formaliter actus charitatis, & amoris amicitiae Dei. Est tamen difficultas, An attritio ipsa possit fieri contritio.

Scotus in 4. d. 14. quæst. 2. & Paludanus d. 17. quæst. 1. art. 1. docent, attritionem ipsam fieri contritionem perfectam, id tamen non eodem modo tuentur, quia Paludanus existimat, attritionem elicite ex aliquo motiuo ex supradictis, adueniente statu gratiæ, fieri contritionem perfectam, quia extrinsecè informatur & perficitur habitu ipso gratiæ & charitatis. Scotus verò, quia existimat, actum doloris de peccatis propter Deum super omnia dilectum esse attritionem, usque ad aliquod certum tempus soli Deo notum, & usque ad illud non iustificare, & ab eo tempore incipere esse contritionem, & iustificare.

S. Thomas verò in 4. d. 17. quæst. 2. art. 1. quæst. 3. Medin. Cod. de Pœnitentia q. 5. Vasquez quæst.

Suarez.

quæst. 86. art. 2. Suarez disp. 5. sect. 3. & communiter Theologi docent, attritionem non posse fieri contritionem, & meritò: quia attritio & contritio sunt actus substantialiter & specificè diuersi habentes substantias & essentias specificè diuersas, utpote elicite ex motibus disparatis, ut patet ex dictis; vna autem substantia & essentia actus nequit fieri alia substantia & essentia alterius actus.

Trident.

Non negamus, attritionem perseverantem usque ad statum gratiæ, informari extrinsecè, & perfici ipso habitu gratiæ, & fieri meritum de condigno gloriæ, ex eo tamen non fit contritio, quia dolor de peccatis non est contritio perfecta, quia extrinsecè perficitur habitu gratiæ, sed quia perficitur actuali dilectione Dei (ut satis indicatur in Tridentino sess. 14. cap. 4. & constat ex dictis) siue extrinsecè & imperatiuè, quia ab ea imperatur, ut non paucis placet; siue intrinsecè & elicitiuè, ut nobis probatur, quia contritio intrinsecè & formaliter, quamuis tantum partialiter, est dilectio Dei: attritio autem neutro modo perficitur actuali dilectione Dei, quia attritio non est propter Deum super omnia dilectum, in quo fallitur Scotus, & in eo, quod si esset dilectio Dei super omnia, non iustificaret usque ad aliquod certum tempus.

DIFFICULTAS II.

Utrum contritio perfecta sufficiat ad remissionem peccatorum extra Sacramentum.

Conueniunt Theologi, nullum actum peculiaris virtutis pœnitentiæ sufficere ad remissionem peccatorum extra Sacramentum, ut constat ex illo Ioan. 3. *Qui non diligit, manet in morte.* & etiam ratione: quia nulla displicentia peccati, ut offensus Dei ex complacentia pœnitentis, nec intentio destruendi illud ex complacentia eiusdem, est sanctitas animæ, ut patet; nec est vltima seu proxima dispositio ad sanctitatem, quia non est vltima aut proxima ex natura rei, ut patet; nec ex institutione Dei, quia de hac nullatenus constat. Imò ex dicto testimonio Ioannis constat, non esse eam institutionem, quia nullus actus peculiaris virtutis pœnitentiæ est dilectio Dei. Et ob dictum testimonium, & ob dictam rationem idem dicendum est de detestatione & dolore peccati, ut distanti rationi, ut generaliter potest pertinere ad quamlibet virtutem.

Est tamen difficultas, An contritio perfecta, quæ est actus perfectissima pœnitentiæ non peculiaris, sed pertinet ad charitatem erga Deum, sufficit ad iustificationem & remissionem peccatorum extra Sacramentum.

Kemnit.

Circa hanc rem errauit Kemnitius 2. par. Examinis, reprehendens eos, qui remissionem peccatorum tribuunt contritioni absque Sacramento; quia aliàs nec Sacramentum Baptismi esset medium necessarium ad remissionem peccatorum ante ipsum commissorum, nec Sacramentum Pœnitentiæ ad remissionem peccatorum post Baptismi commissorum.

Trident.

Conueniunt tamen Catholici, contritionem perfectam sufficere ad iustificationem & remissionem peccatorum absque Sacramento, quod supponitur in Tridentino sess. 6. cap. 4. & 14. & expri-

mitur sess. 14. cap. 4. & efficaciter deducitur ex Scriptura: & in primis ex illis locis, in quibus significatur, pœnitentiam sufficere ad remissionem peccatorum, quia contritio perfecta est perfectissima pœnitentia omnium, ex illo Reg. 12. ubi David dicens, *Peccavi Domino* (quo actum pœnitentiæ significauit) statim Nathan dixit, *Dominus quoque transiit peccatum:* & ex illo Ieremiæ 18. *Si pœnitentiam egerit gens illa, agam & ego pœnitentiam:* & ex illo Ezechielis 18. *Agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris, & non erit vobis in ruinam iniquitas.* Deinde efficaciter deducitur ex illis locis, in quibus dilectioni Dei tribuitur infallibiliter remissio peccatorum: ex illo 1. Petri 4. *Charitas operit multitudinem peccatorum:* & 1. Ioan. 7. *Qui diligit, ex Deo natus est:* & infra, *Qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.* quia contritio perfecta aut est formaliter & intrinsecè actus dilectionis, ut nos credimus, aut saltem à dilectione Dei imperatur.

Et ita contritio perfecta est sufficiens ad remissionem peccatorum extra Sacramentum, ut extra illud etiam sit necessaria ad illam, quia absque contritione, siue formali expressa, siue virtuali & implicita, nequit fieri remissio peccatorum, ut constat ex illo Ioan. 3. *Qui non diligit, manet in morte:* & ex illo Luca 13. *Si pœnitentiam non habueritis, omnes simul peribitis.*

DIFFICULTAS III.

Utrum contritio perfecta expressa, absque expresso proposito non peccandi, sufficiat ad remissionem peccatorum extra Sacramentum.

Adrianus Quodlib. 5. art. 3. Paludanus in 4. d. 17. q. 1. & Sotus d. 15. q. 1. ar. 5. partem negatiuam tuerentur, quam indicare videtur Ambrosius in definitione pœnitentiæ, quam ex ipso adducit Magister in 4. d. 14. *Pœnitentia est mala Magistri, præterita plangere, & plangenda iterum non committere;* & Gregorius in simili definitione pœnitentiæ, quam ex ipso Hom. 34. in Euangelia adduximus Disp. 1. Diffic. 1.

Maiores verò in 4. dist. 14. q. 1. Medina Cod. de Pœnitentia, q. 3. & Vasquez q. 86. ar. 2. dub. 4. partem affirmatiuam tradunt, & meritò: quia perfecta contritio adhuc absque expresso proposito non peccandi, est perfectissima pœnitentia, & auersio à peccatis, & etiam est vera & formalis dilectio Dei, & perfectissima coniunctio beneuolentiæ cum Deo, & perfectissima conuersio in ipsum; ergo absque dicto expresso proposito sufficit ad reconciliandum peccatorem cum Deo, & ad remissionem peccatorum illius.

Addimus, eum, qui perfectè contritur de peccatis præteritis, & dum contritur recordatur periculi peccandi in futurum, vix posse contineri à proposito expresso non peccandi in futurum, quia contritio perfecta ad id proponendum excitat vehementer, & impellit (& in eo sensu est moraliter efficax ad id, ob quod propositum non peccandi dicitur in contritione virtualiter & implicitè contineri; & pœnitentia non tantum dicitur præterita mala plangere, sed etiam plangenda iterum non committere;) sed non necessariò excitat,

excitat, vt aduertit Maior, quia nulla inter perfectam contritionem & dictum propositum est connexio ex natura rei, cuius oppositum absque firmo fundamento affirmat Valquez.

DIFFICULTAS IV.

Verum, vt contritio sufficiat ad remissionem peccatorum extra Sacramentum, necessarium sit, quod feratur in omnia peccata in particulari.

Conueniunt Doctores contra Lodolphum, ad remissionem peccatorum extra Sacramentum non esse necessariam singularem contritionem pro singulis peccatis, & merito: quia ad remissionem illorum extra Sacramentum sufficit perfecta dilectio beneuolentiæ Dei, quæ eo ipso est perfectissima auersio à peccatis, & perfectissima conuersio in Deum, & coniunctio seu adhesio amicitiae & beneuolentiæ cum ipso: perfecta autem contritio peccatorum, quamuis sit omnium simul, est perfecta dilectio beneuolentiæ Dei.

Est tamen difficultas, An, quamuis sufficiat vna contritio omnium peccatorum, simul necessarium sit quod feratur in omnia peccata seorsim, & in particulari recogitata, ea omnia seorsim & in particulari attingendo.

Canus. Canus Relectio de Pœnitentia 3. p. dub. ult. concl. 3. partem affirmatiuam tuetur, quam tradidisse videntur Chrysostomus tom. 5. lib. 1. & 2. de Contritione, & Augustinus de Vera & falsa Religione, cap. 9. & 14. & 17. & deducitur ex illo Isaia c. 38. *Recogitabo tibi omnes annos meos, &c.* & ex illo Psal. 76. *Cogitasti dies antiquos.*

Suarez. Suarez verò disp. 4. sect. 3. Valquez q. 86. art. 2. dub. 7. & Egidius disp. 2. dub. 8. partem negatiuam tradunt, & merito: quia contritio perfecta, etiam illa quæ fertur in peccata in communi & in consilio apprehensa, est perfecta dilectio beneuolentiæ Dei, & expressè auertens perfectissimè à peccatis; ad remissionem autem peccatorum extra Sacramentum sufficit perfecta dilectio beneuolentiæ Dei, saltem expressa, auertens à peccatis, vt dicemus Difficultate sequenti, siue sufficiat tamquam forma, siue tamquam proxima & immediata dispositio ad formam remissionis peccatorum.

Chrysostomus verò vbi suprà tantum indicat, recogitationem peccatorum in particulari esse vtilem ad comparandam humilitatem: & Augustinus cap. illo 9. tantum indicat, ad remissionem peccatorum necessarium esse dolorem omnium eorum, dolor tamen omnium haberi potest absque eo quod feratur in ea expressè & in particulari: & cap. 14. & 17. tantum loquitur de cogitatione peccatorum in ordine ad confessionem faciendam.

In relatis autem verbis Isaia 38. & Psalm. 76. tantum habetur, Isaia & David peccata sua in particulari cogitasse, & de eis in particulari doluisse, quod quamuis perfectissimum & vtilissimum sit, non tamen necessarium.

DIFFICULTAS V.

Verum contritio tantum virtualis & implicita sufficiat ad remissionem peccatorum extra Sacramentum.

Supponimus ex iam dictis, contritionem expressam & formalem, qua expressè & formaliter displicet nobis peccatum quia est contra Deum ex complacentia ipsius Dei, sufficere ad remissionem illius extra Sacramentum.

Est tamen difficultas, An ad id sufficiat contritio virtualis, quæ est contenta & implicita in quocumque alio actu dilectionis amicitiae seu beneuolentiæ Dei.

Canus. Canus Relect. de Pœnitentia, part. 3. & Petrus Sotus lect. 3. de Pœnitentia, partem negatiuam tuentur. Primò, quia perfecta pœnitentia & contritio non est minus necessaria ad iustificationem & remissionem peccatorum extra Sacramentum, quam fides Christi; sed nullus potest iustificari extra Sacramentum absque fide expressa & explicita Christi, ergo nec absque expressa & explicita contritione peccatorum. Secundò, quia martyrium, quod est actus charitatis imperatiuè, non sufficit in haeretico, nec in schismatico, ad iustificationem, nisi haereticus expressè reconcilietur cum Ecclesia per abiurationem hæresis, & schismaticus per obedientiam: ergo nec actus charitatis sufficit ad iustificationem absque expressa pœnitentia & contritione; quia in eo qui peccauit, non est minus necessaria pœnitentia ad iustificationem, quam fides in haeretico, & obedientia in schismatico.

Medina. Medina verò Cod. de Pœnitentia, quæst. Valquez quæst. 86. art. 2. dub. 1. Suarez disp. 9. sect. 1. & Egidius disp. 2. dub. 6. partem affirmatiuam tradunt, & merito: quia ad iustificationem & remissionem peccatorum sufficit actus dilectionis amicitiae Dei, siue tamquam forma, siue tamquam proxima dispositio: sed in peccatore potest esse actus dilectionis Dei super omnia, absque expressa contritione peccatorum: ergo ad iustificationem ab illis non est necessaria expressa contritio illorum. Maior propositio, nempe quod ad iustificationem à peccatis sufficiat actus dilectionis amicitiae Dei, constat ex illo Ioan. 14. *Si quis diligit me, Pater meus diligit eum;* & ex illo 1. Ioan. 4. *Qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.* Minor verò, nempe quod etiam in peccatore possit esse actus dilectionis Dei absque expressa contritione, probatur: quia expressa contritio non est necessaria antecedenter ad actum dilectionis Dei tamquam principium; nec tamquam alio modo conducens ad eum eliciendum, quia sic non est necessaria ad illum ex institutione Dei; quia de hac non constat; nec est necessaria ex natura rei, quia ex natura rei, absque eo quod quis antea expressè conetur, potest Deo desiderare bonum aliquod ipsi extrinsecum, vt gloriam & honorem, aut in aliquo bono ipsius, siue intrinseco siue extrinseco, complacere ex complacentia ipsius, in quo vera ratio dilectionis amicitiae erga Deum reperitur: nec est necessaria expressa contritio consequenter ad actum dilectionis Dei, quasi ad eum necessariò consequatur, quia diligenti Deum potest non occurrere in memoriam peccatum mortale. In quo

quo casu non poterit expressè conteri. Et quamvis occurrat, diligens non necessariò elicit expressam contritionem, cum ex eo quod quis velit Deo bonum aliquod ex complacentia illius, non necessariò elicit alios actus, quibus ipsi velit quodcumque aliud bonum, & detestatur omne quod illi grauius displicet; etiam si quando occurrit, vix possit contineri ab expressa contritione illius, quia dilectio amicitie Dei vehementer impellit ad expressam contritionem peccati mortalis memorie occurrentis, ob quod expressa contritio dicitur virtualiter & implicite contineri in dilectione Dei, quia scilicet dilectio Dei habet virtutem moralem, quantum est ex se, efficacem moraliter ad excitandam expressam contritionem mortalis memorie occurrentis.

Ad primam ergo rationem aduersariorum negamus, ad iustificationem & remissionem peccatorum extra Sacramentum necessariam esse fidem explicitam Christi, quia sufficit fides implicita in fide alicuius alius obiecti.

Et ad secundam respondemus, quod quamvis in hæretico, adhuc manente hæretico, possit esse permissio mortis in defensionem rerum fidei, sed non erit martyrium, nec iustificabit à peccatis, quia habet quod sit martyrium, & iustificet, ex actu dilectionis Dei à quo imperatur, qui nequit esse in hæretico manente hæretico (etiam si in eo manente tali possit esse aliquis actus fidei ob reuelationem diuinam) quia actus dilectionis Dei destruit peccatum hæresis, quia est impossibile cum quocumque peccato mortali. Potest tamen esse in hæretico desinente esse hæreticum, & ab eo actu permissio mortis erit martyrium, & iustificabit à peccato hæresis (sicut à quocumque alio mortali) absque expressa retractatione & abiuratione erroris (præsertim quando error non occurrit memorie) sola retractatione implicita in ipso actu dilectionis. Et idem suo modo contingere potest in schismatico sine expressa obedientia Ecclesie, solâ obedientia implicita in actu dilectionis Dei.

DIFFICULTAS VI.

Vtrum Contritio sit sufficiens ex natura rei ad iustificationem extra Sacramentum.

Procedit difficultas de contritione perfecta, prout disjunctim abstrahit à formali & à virtuali, seu, quod idem est, ab expressa & ab implicita, quia contritio ut sic (id est vna aut altera) est medium sufficiens ad remissionem peccatorum extra Sacramentum, ut constat ex dictis: imò ut sic esse medium necessarium ad id, diximus Diffic. 11. & constat ex illo Ioan. 3. *Qui non diligit, manet in morte.* & ex illo Luca 13. *Si pœnitentiam non habueritis, omnes simul peribitis.*

Est tamen difficultas, An contritio dicto modo sumpta, sit medium sufficiens ex natura rei ad remissionem peccatorum extra Sacramentum, an tantum ex diuina institutione.

Medina.

Medina Cod. de Pœnitentia, quæst. 2. art. 2. docet, contritionem perfectam dicto modo sumptam non esse sufficientem ex natura rei ad id, sed tantum ex diuina institutione. Quod etiam indicat Suarez disp. 9. sect. 3. quia contritio ut sic non est forma suâ naturâ sanctificans, & impossibilis cum peccatis; nec suâ naturâ, sed tantum ex diu-

Suarez.

na institutione, est dispositio proxima ad remissionem peccatorum extra Sacramentum.

Sors verò in 4. dist. 14. quæst. 1. art. 7. Canus Relect. de Pœnitentia, part. 3. Vega 13. in Trident. cap. 20. Vasquez quæst. 86. art. 2. dub. 1. & Ochagavia Tract. 1. de Sacramento Pœnitentiae, q. 13. docent, contritionem perfectam dicto modo sumptam esse ex natura rei sufficientem ad remissionem peccatorum extra Sacramentum, & meritò: quia contritio perfecta, siue expressa siue implicita, est forma suâ naturâ sanctificans, & formaliter impossibile cum peccato mortali, ut dicemus Difficultate sequenti, ergo. Ex quo ad rationem aduersariorum constat, primam partem Antecedentis esse falsam.

DIFFICULTAS VII.

Vtrum contritio sit forma ex se formaliter sanctificans, & remissiva peccatorum.

Suarez disp. 8. sect. 7. & lib. 7. de Gratia c. 8. sect. 13. & 14. Henriquez 1. de Pœnitentia, cap. 30. num. 30. & Egidius disp. 2. dub. 3. docent, contritionem perfectam, siue expressam siue implicitam, non esse formam ex se sanctificantem, & remittentem peccata, sed tantum esse dispositionem ultimam & proximam ad gratiam habitualement, mediâ quâ peccator formaliter sanctificatur & emundatur à peccatis.

Vasquez verò 12. disp. 203. Iansenius in Concordia Evangelica cap. 48. in illud Luca 7. *Ideo dico tibi*; Vincentius de Gratia Christi, quæst. 1. & Vincent. Ochagavia Tract. 1. de Sacramento Pœnitentiae, quæst. 13. docent, contritionem, siue expressam siue implicitam, esse formam ex se formaliter sanctificantem, & formaliter remissivam peccatorum, quod satis significant Augustinus de Natura & gratia, cap. 42. & cap. ult. dum charitatem appellat *sanctitatem*, & Tractatu 9. in Epistolam Ioan. dum charitatem appellat *sanctitatem* & *pulchritudinem anime* (eum autem loqui de charitate sumpta pro actu, constat ex contextu) & Ephrem libro de Die iudicii, cap. 5. & Bernardus lib. de Modo bene viuendi, ad sororem cap. 10. dum contritionem appellat *sanctitatem anime* & *illuminationem*, quia prædictis verbis satis significant, actum charitatis & contritionem esse ipsam formam, qua anima redditur formaliter iusta, sana, & pulchra; quia iustitia, sanitas & pulchritudo est forma reddens iustum, sanum, & pulchrum.

Et ratione probatur: quia contritio, siue expressa siue implicita, utpote dilectio benevolentie Dei, est formaliter adhesio & coniunctio perfectissima & affectuosa amicaliter cum Deo dilecto amore amicitie seu benevolentie, ergo contritio est forma ex se constituens ipsum, qui conteritur, formaliter coniunctum cum Deo beneuolè amato, & ipsi charum seu placentem, & actualiter amicum seu beneuolum & redamabilem ab ipso Deo, qui diligentes se diligit: ergo contritio causans seu præstans formaliter omnia hæc, est forma ex se sanctificans, reddens amicum Dei ipsum qui conteritur. Consequentia patet, quia in omnibus prædictis quæ formaliter præstat, consistit aliquem esse sanctum & amicum Dei, ac proinde eum qui conteritur, si sit maculatus peccato mortali, quod est inimicitia cum Deo, quantum est ex

se

se emundat ab eo peccato; quia forma ex se sanctificans, & quæ est amicitia cum Deo, est impossibilis cum peccato, quod est inimicitia cum Deo, & quantum est ex se illud extinguit & expellit: imò ita sufficienter illud expellit & extinguit, ut non egeat aliqua superaddita remissione à Deo facta, quia in nullo peccato (nec in eo quod est contra Religionem) præter malitiam ipsam, seu culpam & maculam qua Deo displicemus, & qua, si est grauis, efficitur formaliter obiectum diuini odij, quæ sufficienter potest expelli contritione tamquam forma impossibili cum ipsa, reperitur alia iniuria seu offensa strictè contra iustitiam in Deum, pro cuius recompensatione ultra formam impossibilem cum culpa seu macula peccati adhuc mortalis, necessarium sit reddere seu restituere aliquid aliud Deo, ut peccator non maneat illi offensus seu iniurius, quia Deus nullo in rigore damnificatur. Contritio ergo ita est forma ex se sanctificans, & remissiva peccatorum, ut sufficiat ad omnino extinguendum & expellendum peccatum, quamuis mortale, & ad sanctificandam animam, & eam emundandam ab illo.

Quod autem habitus gratiæ efficiat formaliter animam sanctam, & Deo gratam, non tollit, quod etiam contritio id formaliter efficiat, & de facto, quia forma in subiecto capaci nequit non tribuere ei suum effectum formalem primum, qui coalescit ex ipso subiecto, & ex ipsa forma subiecto communicata; quamuis iste effectus formalis primum contritionis sit diuersæ speciei ab effectu formali primario habitus gratiæ, & inferioris speciei quam effectus ipsius gratiæ, sicut etiam contritio est diuersæ speciei ab ipso habitu, ut patet, & etiam inferior, utpote effectus in genere causæ efficientis ipsius habitus tamquam causæ principalis æquiuocæ. Ita tamen contritio perfecta est forma ex se sanctificans, & de facto ita sanctificat animam, ut ab ea transacta relinquatur anima habitualiter sancta, & conuersa perfecte in Deum, quod non habet ab habitu gratiæ transacta, quamuis auferretur absque peccato, quia proprium est affectus voluntatis, relinquere illam affectam & conuersam ad obiectum amatum.

Trident. Tridentinum autem sess. 6. cap. 7. dum ait, *Vnica est causa formalis iustificationis, iustitia videlicet Dei, non qua ipse iustus est, sed qua nos iustos facit; illa particulâ vnica, quæ exclusiua est, tantum excludit iustitiam increatam Dei, & fauorem aliquem extrinsecum Dei, non pluralitatem formarum quæ nobis insint, quarum qualibet sit sufficiens ad iustificationem.*

Sed obijciunt aduersarij Primò testimonia Scripturæ & Patrum, in quibus ob perfectam contritionem promittitur sanctificatio & remissio peccatorum, aut saltem ei attribuitur tamquam nouum, & beneficium superadditum ipsi contritioni: ergo sanctificatio & remissio peccatorum non est effectus formalis contritionis, quia effectus formalis, utpote inseparabilis à forma, non est beneficium nouum, & superadditum ipsi formæ, & frustra promittitur ob ipsam formam. Respondemus, ut optime Vasquez in eis testimonijs, in quibus conuersioni aut pœnitentiæ attribuitur sanctificatio & remissio peccatorum tamquam nouum beneficium Dei, aut ob eam promittitur, non esse sermonem de perfecta pœnitentia & conuersione, sed de imperfecta, nempe de attri-

tritione, comitantibus operibus pœnialibus, & alijs bonis operibus: quia ob attritionem sic comitantem promissa est remissio peccatorum (non minus quam ob eleemosynam) & illi potest attribui tamquam nouum & superadditum beneficium: in illis verò, in quibus sermo est de pœnitentia seu contritione perfecta, & ei attribuitur sanctificatio & remissio peccatorum, vel ob eam promittitur, tunc non attribuitur illi ut superadditum beneficium, nec ob illam promittitur strictè & rigorosè, sed tantum attribuitur illi tamquam effectus inseparabilis ab ipsa, ut ad ipsam omnes afficiantur ob eius inseparabilem utilitatem; ut quando quis habenti manus immundas, ait, Laua manus tuas, & erunt munda; vel, Promitto tibi earum munditiam.

Obijciunt Secundò, contritionem perfectam esse dispositionem ad iustificationem & remissionem peccatorum, ut significari videtur in Tridentino sess. 6. c. 6. dum peccatores dicuntur disponi ad iustitiam detestatione peccati, & dilectione Dei; & sess. 14. cap. 4. dum de contritione, quam dixit fuisse omni tempore necessariam ad impetrandam veniam peccatorum, ait, preparare ad remissionem peccatorum: ergo contritio non est forma ex se sanctificans & remissiva peccatorum, quia nulla forma est dispositio ad effectum formalem, quem ipsa præstare potest. Respondemus, nomine detestationis, contritionis, & dilectionis Dei, quæ preparant ad remissionem peccatorum, & ad quas consequitur iustificatio à peccatis, non intelligi à Tridentino detestationem & contritionem perfectam, nec dilectionem amicitie Dei, sed nomine dilectionis Dei intelligi dilectionem concupiscentiæ, qua nobis concupiscimus Deum ut bonum nostrum, & fontem iustitiæ seu iustificationis nostræ, ut patet ex contextu; & nomine detestationis & contritionis intelligi detestationem & contritionem prout abstrahit à perfecta & imperfecta. Quia sess. 6. loquitur de detestatione & contritione, quæ est dispositio ad iustificationem peccatoris, quæ fit medio Baptismo; & sess. 14. de contritione quæ est dispositio ad iustificationem peccatoris, quæ fit medio Sacramento Pœnitentiæ: & tamq. detestatio & contritio perfecta non est dispositio ad iustificationem peccatoris, quæ fit medio Sacramento, sed tantum contritio imperfecta. Et ita sess. 14. cap. illo 4. postquam Tridentinum dixit, motum contritionis preparare ad remissionem peccatorum, postea subdit, *Et si contritionem hanc aliquando charitate perfectam esse contingat, &c.* Loquitur ergo antea de contritione prout abstrahit à contritione perfecta & imperfecta, quæ ratione imperfectæ preparat ad iustificationem peccatoris faciendam medio Sacramento Baptismi, & medio Sacramento Pœnitentiæ: & ratione eiusdem fuit omni tempore necessaria, ad impetrandam veniam peccatorum, etiam extra Sacramentum, non necessitate metaphysica, sed morali, quia regulariter nemini contingit iustificari à peccatis etiam extra Sacramentum, nisi præuia attritione. Et eadem necessitate morali sess. 6. can. 9. dicitur, quod præter fidem sit etiam necessarius motus aliquis voluntatis, ut disponamur ad iustificationem: quod verificatur ratione attritionis, etiam quando iustificatio fit extra Sacramentum.

DIFFICULTAS VIII.

*Utrum contritio perfecta de facto iustificet
à peccatis, ut forma.*

Turrianus. **T**urrianus Complutensis Opusc. 7. dub. 13. partem negatiuam tuetur (quam expellit Vasquez. 1. 2. disput. 203. in fine) quia contritio, utpote actus charitatis erga Deum, procedit ab habitu gratiæ & charitatis, ut connaturaliter eliciatur; ac proinde præsupponit ipsum habitum inhærentem animæ, & eam informantem; aliàs non posset ab ipso efficienter procedere: ergo contritio præsupponit & inuenit peccatum mortale expulsum per habitum ipsum præsuppositum, qui verè est sufficiens ad illud expellendum; ergo contritio ipsa non expellit illud, cum iam expulsum inueniat.

Iansenius. Iansenius verò in Concordia Euangelica c. 48. in illud Lucæ 7. *Ideo dico tibi, &c.* partem affirmatiuam tradit, sub nomine dilectionis Dei (& non absque probabilitate) quam etiam supponit Vasquez 3. par. disp. 2. num. 62. dum ait, *Iustificatio- nem à peccatis extra Sacramentum certius est fieri contritione tamquam forma, quam habitu gratiæ; & eam non leuiter indicant Sorus in 4. dist. 14. q. 2. art. 2. & dist. 15. quæst. 1. art. 6. & Vincentius de Gratia Christi quæst. 1. circa 6. conclusionem: imò etiam S. Thomas 1. 2. quæst. 113. art. 8. dum ait, prius naturâ esse infusionem gratiæ (subintellige habitualis) deinde contritionem perfectam, & tandem expulsionem peccati: Ceterum pars hæc persæpè defenditur in nostra Complutensi Academia, cuius in re Theologica iudicium plurimi ubique habetur: nec modò à Doctoralis laureæ candidatis in publico Academiæ Gymnasio, sed etiam à Religiosis familijs in Theologicis thesibus non rarò propugnatur, magno doctiorum plausu: quin etiam doctissimi viri sæpè euidenter indignant, semel dato contritionem ex se sanctificare. Sit hoc ad testimonium veritatis, non ad fastum Actoris.*

Ratio autem à priori huius doctrinæ est, quia ex vna parte contritio est forma ex se sufficiens ad expellendum peccatum mortale, ut diximus Difficultate præcedenti, & ex altera parte ante contritionem ipsam non præsupponitur facta expulsio peccati: ergo hæc verè fit formaliter per ipsam contritionem, quamuis aliàs fiat sufficienter per habitum gratiæ infusionem in eodem instanti durationis, in quo elicitur contritio. Quòd autem non præsupponatur facta expulsio peccati ante ipsam contritionem, probatur: quia non præsupponitur facta in aliquo instanti durationis priori; quia habitus gratiæ, per quem præsupponeretur facta, non infunditur antea, sed in eodem instanti in quo elicitur contritio; nec præsupponitur facta in aliquo priori naturæ ante ipsam contritionem, ita ut expulsio peccati antecedit ipsam contritionem, & sit prior contritione prioritate naturæ, quia prioritas naturæ formaliter nihil aliud est quàm causalitas, & conducentia actualis, quia illud tantum dicitur prius alio, à quo hoc aliud dependet; & illud tantum est posterius aliquo, quod dependet ab hoc aliquo: & ideo

prioritas naturæ dicitur prioritas à quo, & non in quo, & etiam dicitur prioritas dependentiæ & causalitatis: expulsio autem peccati non concurret, nec conducit ad contritionem (quamuis habitus gratiæ, per quem etiam fit expulsio, concurret, & conducit ad ipsam contritionem) non solum ut causa, ut patet, sed nec ut ablatio impediendi, quo habitus gratiæ esset impediendus ad causandam contritionem: quia quamuis peccatum mortale, per possibile vel impossibile esset simul cum habitu gratiæ & charitatis, non impediret actiuitatem ipsius habitus ad causandam contritionem; sicut nec mutuo impedirentur calor & frigiditas naturaliter incompatibiles, si à Deo simul in eodem subiecto conseruarentur, quia non apparet quomodo se impedirent, nec huius potest afferri aliquod indicium, imò mirum esset, subiectum habens simul calorem ut octo, & frigiditatem ut octo, non calefacere nec frige facere.

Et confirmatur, & simul declaratur ratio facta, quia habitum gratiæ esse priorem naturâ contritione, in eo formaliter consistit, quòd fit causa efficiens contritionis absque alia prioritate, & contritionem esse posteriorem naturâ habitu gratiæ, in eo solum formaliter consistit, quòd fit effectus ipsius habitus absque alia posterioritate: ex eo autem solum, quòd habitus gratiæ sit causa contritionis absque alia prioritate, & contritio sit effectus ipsius habitus absque alia posterioritate, non fit, habitum gratiæ prius expellere peccatum, quàm contritio expellat, quia habitus gratiæ ex eo quòd fit causa contritionis, non prius incipit existere quàm contritio, quia non habet aliam prioritatem, quàm esse causam illius.

Expulsio ergo peccati mortalis, & iustificatio ab illo, de facto fit ab habitu gratiæ, & simul ab actu contritionis perfectæ, à quolibet sufficienter & totaliter, quia quilibet est sufficienter incompatibilis cum peccato mortali, quod neuter supponit, nec inuenit expulsum ab altero: & non inconuenit eandem numero expulsionem, & eundem numero effectum negatiuum fieri simul, à duplici causa creata, à quolibet sufficienter & totaliter, quia non fit ab illis influxu aliquo positiuo, & positiua dependentia effectus à causa, sed per solam incompatibilitatem causarum cum forma expulsa.

Habitus ergo gratiæ dupliciter expellit peccatum mortale: vno modo immediate in genere causæ formalis (qua ratione etiam contritio illud expellit) altero modo mediare in genere causæ efficientis media contritione, quam efficienter producit, eo modo quo calor ignis expellit frigiditatem ab aqua. Quia ergo habitus gratiæ expellit peccatum efficienter media contritione formaliter expellente peccatum, quam habitus efficienter producit, ideo optimè dicitur habitus in eo priori naturæ (id est in genere causæ efficientis) in quo est prior contritione, expellere peccatum. Hoc tamen modo dicendi potius significatur, contritionem expellere illud formaliter (quia mediâ ipsâ habitus illud efficienter expellit) quàm quòd contritio illud inueniat, & præsupponat expulsum ab habitu.

Vnde contritio est satisfactio perfecta & condigna pro macula, culpa, & offensa peccati mortalis,

talís, vt exprimit Vasquez disput. illa 2. cap. 4. & 6. (quamuis non pro toto debito pœnæ obiectiuo) non tamen meretur remissionem culpæ & offensæ, quia hæc remissio est effectus formalis physicus (quamuis secundarius) inseparabilis à contritione in peccatore: imò non indigens decreto Dei ad ipsam immediatè terminato, quia sufficit decretum dandi auxilium efficacius ad contritionem, & concurrenti cum voluntate peccatoris ad illam; ac proinde contritione nequit impetrari à Deo remissio illa, quia contritio nequit mouere Deum ad decernendam eam remissionem.

Quòd si ad prædictam nostram rationem à priori respondeas, habitum gratiæ non tantum esse priorem contritione in genere causæ efficientis, sed etiam in genere causæ formalis, quia nequit contritionem efficere, nisi simul cum voluntate; ad hoc autem prærequiritur, quòd habitus vniatur ipsi voluntati, aut animæ, & eam informet, quia voluntas nequit vti habitu separato: eo autem ipso, quòd informat voluntatem aut animam, expellit ab ipsa peccatum mortale, quia eo ipso quòd ipsam informat, efficit ipsam sanctam, ac proinde etiam expulsio peccati præsupponitur ad contritionem, cum ad hanc præsupponatur habitus informans, qui vt informans est impossibilis cum peccato mortali.

Contra hanc responsionem est, quòd quamuis ad hoc, quòd habitus causet cum voluntate contritionem, sit prærequisita vniò ipsius cum voluntate aut cum animâ, sed non prærequiritur vt est informatio, sicut nec vt est receptio (quamuis vniò, & informatio, & receptio re ipsa non distinguantur) tum quia informatio tantum est necessaria habitui vt causæ formali ad suos effectus formales, efficiendi subiectum sanctum, & expellendi immediatè peccatum, tum etiam quia habitui, vt efficiat contritionem, sufficit vniò vt vniò, respiciens voluntatem aut animam vt extremum, non vt subiectum; quia vt efficiat contritionem cum voluntate, sufficit quòd sit vniò cum illa tamquam cum cooperante & coefficiente. Et quamuis admittamus, quòd ad hoc, quòd habitus efficiat cum voluntate contritionem, sit ipsi habitui necessaria informatio, vt est formaliter informatio, seu vt est causalitas ipsius habitus vt causæ formalis, imò etiam quòd sit voluntati necessaria vniò cum habitu, vt est formaliter receptio, seu causalitas voluntatis aut animæ, vt causæ materialis ipsius habitus gratiæ, ac proinde quòd ad contritionem prærequiratur esse sanctum, quòd est effectus formalis habitus gratiæ, & effectus materialis ipsius subiecti, nempe voluntatis aut animæ; nihilominus expulsio peccati non est prærequisita, vt voluntas & habitus efficiant contritionem: quia expulsio peccati nec conducit positivè ad contritionem, vt patet: nec tamquam remotio impedimenti, quia voluntas & habitus non impediuntur peccato mortali ad contritionem, vt iam diximus. Vnde, quamuis in eo priori naturâ (id est, in genere causæ efficientis) in quo habitus præsupponitur ad contritionem, etiam præsupponatur voluntas, & quamuis gratis admittamus etiam præsupponi informationem & receptionem habitus formaliter vt tales, imò etiam animam esse sanctam, quasi conducant ad efficiendam contritionem; nihilominus in eo priori (id est,

in illo genere causæ) non præsupponitur expulsio peccati, quia ad efficiendam contritionem non conducit, adhuc vt expediat voluntatis & ipsius habitus, & vt remotio impedimenti. Ex eo verò quòd habitus informans sit in composibilis cum peccato mortali, tantum deducitur, quòd in eodem instanti temporis, in quo est habitus gratiæ in voluntate, sit expulsio peccati, & non peccatum; non tamen quòd sit in eodem priori naturâ respectu contritionis, si in eo genere causæ, nempe efficientis, in quo habitus causalitè contritionem, in eo expulsio peccati non causet illam, vt verè non causet: quia prioritas naturæ tantum est prioritas causalitatis, & à quo, & id tantum est prius naturâ alio quòd est causa illius. Et non solum in eo priori naturâ, in quo habitus est prior contritione, non est expulsio peccati, sed nec est peccatum ipsum, quia peccatum nec est in eodem instanti temporis in quo est habitus & contritio, nec conducit ad contritionem.

Quòd si obijcias Primò: Contritio perfecta, quamuis sit perfecta satisfactio pro culpa & offensâ peccati mortalis, & possit esse pro toto debito subiectiuo (id est pro tota dignitate pœnæ) non tamen pro toto peccato mortali, quia non est nec esse potest satisfactio pro toto debito obiectiuo peccati (id est pro tota pœnâ, quæ est obiectum dignitatis dictæ, & debiti subiectiui) quia nequit esse pro carentia auxilij prærequisiti ad ipsam contritionem, quæ est pœnâ debita peccati, & obiectum dictæ dignitatis, & debiti subiectiui: quia ad habendam contritionem necessariò præsupponitur facta remissio & condonatio dictæ carentiæ auxilij, cuius remissio & condonatio fit, quando peccatori, debenti carere auxilio, confertur auxilium ipsum. Sed hæc condonatio & remissio ex eo solum præsupponitur ad contritionem, quia præsupponitur collatio auxilij, quæ re ipsa & de facto est condonatio dicti debiti obiectiui, ex eo solum quòd præcedat dignitas, & debitum subiectiuum carenti auxilio, quamuis quòd ea collatio auxilij sit condonatio, & quòd præcedat dignitas, non conducit ad contritionem, sed sit impertinens ad illam. Ergo quamuis expulsio peccati non conducit ad contritionem, ex eo solum quòd habitus gratiæ, qui præsupponitur ad contritionem, de facto & re ipsa expellit peccatum, etiam expulsio peccati præsupponetur ad illam.

Respondemus, concedendo, contritionem non esse perfectam satisfactionem pro toto peccato mortali, quia non est pro debito obiectiuo: quia condonatio huius sumpta materialiter pro collatione auxilij, quæ re ipsa est condonatio, necessariò præsupponitur ad contritionem, saltem prioritate naturæ, quia ipsa collatio auxilij est necessaria, & conducit ad contritionem eliciendam: quia verò nihil expulsionis peccati præsupponitur ad contritionem (etiam si præsupponatur habitus gratiæ expellens peccatum) quia non præsupponitur duratione ad contritionem, vt patet; nec naturâ, quia non conducit ad contritionem, idè nullo modo est prior, nec præsupponitur ad contritionem: præsupponitur tamen condonatio auxilij modo prædicto, nempe materialiter, quòd sufficit vt contritio nequeat esse satisfactio pro dicto debito obiectiuo, cum ad ipsam contritionem necessariò præsupponatur condonatio seu remissio

talis debiti, materialiter sumpta pro collatione ipsa auxilij, quæ re ipsa est condonatio.

Quod si obijcias Secundò, Macula peccati relicta post actum peccati transactum, seu peccatum habituale perseverans, à quo seu à qua postea peccator emundatur per iustificationem, est privatio gratiæ sanctificantis debita: expulsio autem huius privationis, seu cessatio illius præsupponitur ad contritionem; ergo expulsio peccati seu maculæ præsupponitur ad contritionem, ac proinde contritio illud non expellet, cum inveniatur illud expulsum. Quod autem expulsio privationis gratiæ sanctificantis debita: præsupponatur ad contritionem, probatur: quia ad contritionem præsupponitur gratia sanctificans unita animæ, aut eam informans; gratia autem sanctificans unita animæ, aut eam informans, est formaliter ipsa expulsio seu cessatio privationis ipsius gratiæ, & expulsio seu cessatio privationis gratiæ est formaliter ipsa gratia, sicut lux est formaliter non esse tenebrarum, & tenebræ sunt formaliter non esse lucis.

Respondemus, primum tantum peccatum mortale inducere dictam privationem gratiæ, & non reliqua peccata, quia reliqua inveniunt gratiam iam expulsum, & privationem illius: & hanc privationem, quæ inducitur primo peccato, non semper esse peccatum habituale, & maculam, sed tantum quando est voluntaria in se ipsa, nempe quando quis aduertit, quod suo peccato mortali priuandus est gratia: imò tunc privationem gratiæ tantum esse materiale ipsius peccati habitualis, seu maculæ, quia formale situm est in dissonantia ad rationem superaddita privationi gratiæ; ac proinde gratia sanctificans, quamvis sit formaliter, non esse ipsius materialis peccati habitualis; non tamen est non esse ipsius formalis: & consequenter, quamvis ad contritionem præsupponatur gratia sanctificans, non eo ipso præsupponitur expulsio, seu non esse peccati, seu maculæ sitæ formaliter in dicta dissonantia. Et addimus, præter dictam maculam peccati, quæ tantum reperitur in dicto primo peccato mortali (& non semper) etiam reperiri alteram maculam, quæ semper est in omni peccato mortali, nempe ipsam maculam seu culpam, quæ fuit primò in ipso actu peccati, etiam consistentem in dissonantia ad rationem, & habitualiter perseverantem quousque formaliter aut virtualiter retractetur. Hæc autem macula non est formaliter non esse gratiæ sanctificantis, quia formaliter non est carentia illius, & ideo nec ipsa gratia est formaliter non esse, seu expulsio illius; ac proinde non eo ipso quod ad contritionem præsupponitur gratia sanctificans, præsupponitur expulsio illius maculæ: & quia alias carentia dictæ dissonantiæ non conducit ad contritionem, quamvis gratia sanctificans conducatur, ideo expulsio peccati seu maculæ non præsupponitur prioritate naturæ ad contritionem, quamvis gratia sanctificans præsupponatur. Quamvis ergo gratis admitamus, privationem gratiæ esse formaliter maculam, & semper, & in omni peccato mortali, & hanc præsupponi expulsum ante contritionem aduentu gratiæ sanctificantis; altera tamen macula, quæ primò fuit in actu peccati, in prædicta macula seu culpa consistens, non præsupponitur expulsio, ac proinde non præsupponitur expulsio totius peccati, seu

totius maculæ, & consequenter contritio hanc maculam expellet, præsertim quod macula nunquam consistit formaliter in dicta privatione gratiæ, ut iam diximus.

DIFFICULTAS IX.

In quo consistat contritionem perfectam esse detestationem, aut dolorem peccati super omnia.

Supponimus, in quo conveniunt Doctores, contritionem esse detestationem aut dolorem peccati super omnia mala. Hoc verò supposito, difficultas est, In quo consistat hunc affectum esse super omnia mala.

Circa quam conveniunt Doctores contra Adrianum, & Petrum Sotum, quod ut contritio sit detestatio peccati super omnia mala, non sit necessarium quod sit maxima intensiue (ut Adrianus dixit) nec quod sit intensior detestatione cuiuscumque alterius mali, ut dixit Petrus Sotus: quia neutrum horum cum fundamento aliquo requiritur, ut contritio sit detestatio peccati super omnia mala; quia eo ipso quod quis ita detestatur peccatum, ut ex vi talis detestationis admittat aut patiatur quodcumque aliud malum, si necessarium sit ut non incidat in peccatum, dicitur detestari peccatum appetitiue super omnia mala, quamvis illud remissè detestetur. In quo sensu Christus Matth. 10. dixit: *Qui amat patrem & matrem plus quam me, non est me dignus.* quasi dicat, qui amore patris & matris non dubitat me Deum graviter offendere, non est me dignus. Ut ergo contritio perfecta sit detestatio peccati super omnia mala, non est necessarium quod sit maxima intensiue, nec maior detestatione cuiuscumque alterius mali, sed sufficit quod sit maxima quoad pretium seu æstimationem.

Nihilominus in explicanda hac maiori parte seu superioritate quoad pretium, non parum variant Doctores. Omnis autem multis explanationibus, quas refert Vasquez, & nobis non placent, illa explicatio nobis probatur, quam adhibet Vasquez 1.2. disp. 194. ca. 3. Pellantius ad 3. p. q. 3. dub. 6. & Turrianus 1.2. disp. 74. dub. 1. nempe, contritionem perfectam esse detestationem peccati super omnia mala appetitiue, in eo consistere quod sit detestatio peccati, quia Deo displicuit, seu quia fuit offensivum illius ex complacentia ipsius Dei, quia eo ipso quod est ex complacentia Dei, dum existit, non admittit secum fugam efficacem alterius mali, cuius admissio sit necessaria ad vitandum peccatum; quia qui ita detestatur peccatum, dum in ea detestatione perseverat, non timebit efficaciter, nec fugiet, sed potius admittet quodcumque aliud malum, cuius admissio sit necessaria ad non peccandum: in quo detestatio peccati Deo displicentis, habita ex complacentia illius, distinguitur à detestatione mali proximo displicentis, habita ex complacencia ipsius proximi; quod hæc secum admittit fugam efficacem mali, cuius admissio sit necessaria ad vitandum malum proximo, dum ea fuga, seu non admissio mali non fiat ex displicentia illius.

Eteadem proportionem Dei dilectio, qua volumus bonum ex complacentia ipsius, est super omnia

omnia bona appetitiuè, quia est dilectio beneuolentiæ Dei, & eo ipso quod est talis, dum existit, nullius alius boni, verbi gratia fornicationis, dilectionem liberam admittit, quod ipsi Deo displiceat aut grauius aut leuiter pro qualitate dilectionis, quia dilectio illius non est compassibilis cum dilectione beneuolentiæ erga Deum. In quo etiam dilectio beneuolentiæ Dei distinguitur à dilectione beneuolentiæ proximi, quia hæc secum admittit dilectionem alius boni etiam grauius displicentis amico, dum non sit ex displicentia illius.

DIFFICULTAS X.

Quomodo, & quo ordine excitetur in nobis contritio perfecta.

Negari non potest, peccatorem aliquando, quamuis rarò, ex consideratione suorum peccatorum quibus Deum offendit, & ex actu fidei diuinæ, quo Deum, quem offendit, cognoscit esse summè bonum in se, proximè & immediatè excitari & moueri ad contritionem, nempe ad detestationem peccatorum, prout sunt offensæ Dei, ex complacentia ipsius: nihilominus regulariter & ferè semper plures alij interueniunt actus ante contritionem: quia Primò solet esse actus fidei diuinæ, quo peccator credit impium iustificari à Deo. Secundo solet esse actus timoris diuinæ iustitiæ & pœnarum, quo peccator sua peccata considerans concutitur. Tertio solet, se ad diuinam misericordiam conuertendo, in spem veniæ & remissionis peccatorum erigi. Quarto solet etiam in peccatore excitari amor concupiscentiæ Dei, quo sibi Deum concupiscit, & diligit ut sibi bonum, & fontem & principium omnium bonorum. Quintò solet esse intentio delendi peccatum & offensam Dei, & se iustificandi, habita ex complacentia sui. Sextò ex hac intentione solet peccator excitari ad id medio quo iustificatur, nempe vel ad susceptionem Sacramenti, vel ad contritionem perfectam.

Obseruandum tamen est, prædictum ordinem, quo dicimus solere excitari contritionem, non semper contingere, sed aliquando deficere, quia aliquando vnus aut alter actus ex dictis deficit, & aliquando ordo eorum prædictus transmutatur.

DIFFICULTAS XI.

Virum vnum peccatum mortale possit remitti sine alio media contritione.

Conueniunt Catholici, potentiâ ordinariâ Dei vnum peccatum mortale non posse remitti sine alio quo affectus sit peccator, quacumque forma fiat remissio: quod tradit Augustinus de Vera & falsa pœnitentia, dum ait, impietatem infidelitatis esse, à Deo dimidiam sperare salutem: & Innocentius III. in cap. *Maiores* 3. de Baptismo & eius effectu, dum ait, non posse remitti originale, nisi etiam remittatur actuale. quod amplius ex dicendis constabit.

Est tamen difficultas, An de potentia Dei absoluta possit vnum mortale remitti sine alio, siue remissio fiat contritione, siue gratia habituali, siue quacumque alia forma.

Scotus in 4. dist. 14. quæst. 1. Medina Cod. de Pœnitentia, q. 12. & Egidius disp. 2. dub. 11. partem affirmatiuam tuentur; quia existimant, maculam ex peccato transacto relictâ posse sola voluntate & cōdonatione extrinseca Dei deleri, quia dicta macula vel sita est in destinatione ad pœnam factâ à Deo, vel in iniuria Deo factâ habitualiter permanente: Deus autem pro sola sua voluntate potest remittere pœnam vnus mortalis, non remittendo pœnam alterius, & cedere iniuriæ sibi factæ vno peccato mortali, & non iniuriæ sibi factæ altero mortali.

Sotus verò in 4. dist. 15. q. 1. art. 3. & Vasquez 1. 2. disp. 207. cap. 5. partem negatiuam tradunt, & meritò: quia remissio mortalium, nequit fieri sola extrinseca condonatione Dei, ut oprime Vasquez 1. 2. disp. 206. quia macula ex peccato relictâ non est sita in destinatione aliqua ad pœnam, sed in aliquo priori ad illam, nempe in ipsa malitia, & culpa, & offensâ Deo factâ, quæ fuit primò in actu peccati, & quæ eo transacto habitualiter perseuerat; quæ non est iniuria seu offensâ strictè sumpta contra iustitiam, cui Deus possit pro sua voluntate cedere, sed est vera macula & iniustitia apud Deum, ut ibidem ostendit Vasquez; ac proinde remissio mortalium tantum potest fieri vera sanctitate & iustitia apud Deum ipsi peccatori inherente. Nulla autem est sanctitas & iustitia inherens, quæ non opponatur omnibus mortalibus, ut patet; quia in ipso habitu nihil est peculiare respectu alicuius peccati. Si verò iustitia & sanctitas, per quam fit remissio, sit contritio perfecta, etiam hæc æquè opponitur omnibus mortalibus, vel quia est vera sanctitas & iustitia, quæ eo ipso pugnat cum quocumque mortali, vel quia est perfecta detestatio omnium mortalium, quia est dilectio amicitie Dei, vel orta ex ipsâ dilectione autem amicitie Dei nullam patitur secum offensam grauem erga Deum, quam non detestetur perfectè saltem virtualiter. Quod si iustitia & sanctitas, tam actualis quàm habitualis, sua natura opponitur cuiuscumque mortali, nequit adhuc de potentia Dei absoluta, quando aliqua ex eis infunditur, non fieri remissio omnium mortalium; quia Deus non potest impedire destructionem peccati, si non impedit infusionem iustitiæ: quia si aliquo modo posset destructionem peccati impedire, maximè conseruando peccatum seu maculam illius in præsentia iustitiæ, sicut potest conseruare frigiditatem ut octo in præsentia caloris ut octo; Deus autem nequit maculam peccati conseruare adhuc in absentia iustitiæ, sicut nequit illam in initio efficere.

Addimus tamen, peccatum originale tolli posse non ablato actuali mortali existente cum originali, sed non econtrâ. Ratio prioris est, quia originale auferri potest absque iustitia aliqua inherente, solo lapsu & decursu temporis, ac proinde elapso illo tempore cessabit originale, manente actuali mortali, quod nequit absque iustitia inherente auferri. Quod verò solo temporis lapsu & decursu auferri possit originale, probatur: quia originale saltem pro materiali consistit in priuatione iustitiæ debite inesse, seu inherere descendenti ex Adamo; debitum autem habendi iustitiam habuit ortum ex pacto & ex institutione Dei, qui potuit statuere, quod dicti descendentes illam deberent habere tantum

vsque ad aliquod tempus determinatum ex voluntate Dei, & non eo tempore elapso, ac proinde ipso elapso, carentia iustitię in dictis descendenti- bus non esset carentia iustitię debita, & conse- quenter ex ea parte cessaret peccatum originale. Ratio verò posterioris est, quia peccatum actuale mortale nequit auferri, nisi iustitia inherente; hæc autem etiam opponitur originali; ergo remissio peccati actualis mortalis non potest fieri absque remissione originalis existentis simul cum ipso mortali.

DIFFICULTAS XII.

Utrum in homine iusto ad remissionem venialium sufficiat actus dilectionis amicitie Dei absque expressa contritione.

Difficultas hæc, & sequentes, procedunt de remissione venialium in homine iusto, quia in homine peccatore nequeunt remitti absque mortali, ut aduertit Vasquez 1.2. disp. 141. c.2. & constabit ex dicendis.

Supponimus, in quo conueniunt Doctores, contritionem exprellam venialium extra Sacramentum sufficere ad remissionem eorum quorum est expressa contritio, quia hæc est perfectissima conuersio in Deum, à quo per venialia, quorum est dicta contritio, fuimus aliquantulum auersi; & est perfectissima auersio à creatura, in quam per venialia fuimus aliquantulum conuersi.

Est tamen difficultas, An ad remissionem venialium in homine iusto sufficiat actus dilectionis amicitie Dei, qui non sit expressa contritio & displicentia eorum.

Durand. Durandus in 4. dist. 16. q. 2. negat, actum dilectionis Dei, quantumvis feruidum, sufficere, quia peccatum veniale non opponitur actui dilectionis quantumvis feruido & intenso, quia potest esse simul cum eo.

S. Thomas. S. Thomas verò quæst. 87. art. 1. Vasquez eodem artic. dub. 1. & communiter Doctores affirmant, actum dilectionis Dei sufficere ad remissionem eorum venialium, quorum contritio in eo actu virtualiter continetur, & merito: quia actus iste dilectionis Dei perfecte (quamvis solum virtualiter) opponitur illis venialibus, quia est perfecta conuersio in Deum, & perfecta auersio ab illis, quamvis solum virtualis; tunc autem contritio peccati venialis continetur virtualiter in aliquo actu dilectionis Dei, quando est adeo feruidus, aut talis differentie individualis, ut impelleret saltem moraliter ad expressam contritionem illius peccati venialis, si tunc memorie occurreret.

Est tamen discrimen inter peccatum mortale & veniale, quod mortale, quodcumque illud sit, est grauis offensæ Dei, eius gratiam & amicitiam dissoluens, ob quod quæcumque dilectio amicitie Dei opponitur cuiuscumque peccato mortali, & contritio cuiuscumque mortalis virtualiter continetur in quacumque dilectione amicitie Dei: peccatum verò veniale non est grauis offensæ Dei, nec eius gratiam & amicitiam dissoluens, ob quod non quæcumque dilectio amicitie Dei opponitur veniali, nec quæcumque continet virtualiter contritionem illius, sed tantum hæc aut illa dilectio, vel ratione intentionis aut feruoris, vel ratione talis differentie individualis.

DIFFICULTAS XIII.

Utrum attritio venialium in iusto sufficiat absque Sacramento ad remissionem eorum.

Durandus in 4. dist. 16. q. 2. & dist. 21. q. 1. Gabriel dist. 16. q. 5. Henriquez 1. de Pœnitentia cap. 15. Azor lib. 4. cap. 10. quæst. 13. & Henriquez 2. dub. 14. docent sufficere, Pri. Azor. Agidius. Agidius. modo, quia per attritionem peccati venialis ita sufficienter retractatur voluntas præterita illius, ut iam pœnitens non maneat in illa adhuc virtualiter; ergo attritio peccati venialis sufficit ad illud destruendum. Secundò, quia attritio peccati venialis opponitur ipsi veniali, cum non patitur quod fiat veniale simile ei cuius est attritio, quia excludit voluntatem peccandi, ut dicitur in Tridentino sess. 14. cap. 4. ergo sufficit ad destructionem venialis.

Addunt Durandus & Gabriel, attritionem etiam in peccatore sufficere ad remissionem venialium, & id probant dictæ duæ rationes, si aliquid probant.

S. Thomas verò q. 87. art. 2. & 3. & 4. Vasquez 1.2. art. 1. dub. 1. Petrus Sotus lect. 18. de Pœnitentia, & Ochagavia tract. 1. q. 20. docent, adhuc in iusto non sufficere, & merito. Primò, quia aliis peccatum veniale iusti (quod negari nequit esse materiam Sacramenti Pœnitentię) numquam remitteretur virtute Sacramenti Pœnitentię, quia semper præsupponeretur remissum per attritionem aut contritionem, quæ debet præsupponi ad Sacramentum. Secundò, quia malitia seu culpa venialis est vera offensæ Dei, utpote ipsi displicens (in quo consistit ratio offensæ erga Deum) quamuis non grauis, sed leuis, & insufficiens ad dissoluendam amicitiam cum ipso, & consequenter etiam est aliquantulum auersio à Deo, qualis esse potest inter amicos, & est aliquantulum macula, qua anima aliquantulum maculatur; ergo ut macula seu culpa venialis destruat, necessaria est aliqua conuersio in Deum, & quæ sit aliquantulum mundities animæ; attritio autem, quamvis iusti, nullo modo est conuersio in Deum, nec vera mundities & sanctitas animæ; ergo non est sufficiens ad tollendam & abstergendam culpam, & auersionem, & maculam peccati venialis.

Ad primam ergo rationem aduersariorum respondemus, quod quamvis attritio peccati venialis, imò etiam peccati mortalis sufficiat, ut voluntas non maneat affecta ad obiectum illius peccati, & ut non maneat in actu seu in affectu præterito illius peccati, quod etiam habet attritio tam peccati mortalis quam venialis, etiam elicit à peccatore, imò etiam ex malo fine, non tamen sufficit, ut voluntas non maneat in ipsa culpa, & macula, & offensæ præterita, cum nullo modo sit conuersio in Deum, nec mundities & sanctitas animæ.

Ad secundam concedimus, attritionem peccati venialis, & etiam mortalis, ita opponi posse peccato cuius est ipsa attritio, & ita posse esse retractionem illius, ut non patitur simile peccatum admitti, & excludat voluntatem illius; negamus tamen, eam oppositionem & retractionem sufficere ad destructionem venialis, sicut nec attritio peccati mortalis potest sufficere ad destructionem illius, quia attritio peccati non opponitur ipsi peccato

catò vt conuersio in Deum, nec vt mundities animæ; quamuis quamdiu durat, opponatur illi quoad admissionem peccati similis illi cuius est ipsa attritio, quod etiam habet attritio peccatoris, & ex malo fine elicita.

DIFFICULTAS XIV.

Vtrum reliqua opera bona iusti, distincta ab expressa contritione, & à quacumque alia dilectione Dei, & ab attritione, sufficiant ad remissionem venialium.

Gabriel in 4. dist. 16. quæst. 5. art. 2. concl. 4. docet, peccatum veniale in homine iusto remitti per quodcumque opus bonum: quod etiam indicat Medina Cod. de Pœnitentia, q. 3. §. *Oppositum*, & existimat verum Scotus dist. 21. quæst. 1. quando opus bonum magis placet Deo quam displicuit veniale, & quando fit intentione delendi veniale: qui addit, quod si tale opus bonum non referatur ab operante ad finem delendi veniale, refertur à Deo in alia vita, & sic relatum in ea remittit illud.

Opinio hæc absolute, vt traditur à Gabriele, probatur Primò, quia quodcumque opus bonum iusti meretur de condigno vitam æternam, ergo etiam remissionem venialium, quia remissio venialis est quid minus quam vita æterna; qui autem potest ad maius, etiam potest ad minus. Secundò, quia quodcumque opus bonum iusti satisfacit pro pena venialis, & eius dignitatem tollit; ergo etiam satisfacit pro culpa veniali, & eam tollit, quia nequit tollere dignitatem penæ, nisi etiam tollat culpam. Tertiò, quia ad remissionem venialis non requiritur opus ita insignè, ac requiritur ad remissionem mortalis; ergo ad remissionem venialis sufficit opus minus quam contritio & dilectio, quæ sufficiunt ad remissionem mortalis: sed non est maior ratio, ob quam remissio peccati venialis tribuatur operi vnius virtutis, quam alterius; ergo cuiuscumque tribui potest.

Et id probabile censet Suarez disp. 11. sect. 3. num. 21. quando opus bonum fit intentione obtinendi à Deo remissionem venialis, quia opus ex intentione factum, includit virtutem detestationem peccati venialis, quæ ad eius remissionem sufficit.

S. Thomas verò q. 87. ar. 2. Vasquez art. 1. dubio 1. Petrus Sotus lect. 18. de Pœnitentia, & Ochagavia q. 20. docent, venialia non remitti bonis operibus iusti, quamuis sint magis bona quam peccata venialia sint mala, & quamuis fiant ex intentione delendi illa, & merito: quia dicta opera bona, quauis facta in statu gratiæ & ex dicta intentione, non sunt vera conuersio in Deum, nec vera mundities animæ; ergo nequeunt destruere culpas & maculas veniales, quia peccata venialia aliquo modo auerunt à Deo, & habent veram rationem maculæ, quamuis non simpliciter, sed tantum secundum quid.

Ad primam ergo rationem aduersariorum concedimus, quodcumque opus bonum iusti mereri de condigno vitam æternam, quia ad id sufficit quod sit opus Filij Dei, ipsi Deo placens; negamus tamen esse meritum de condigno remissionis venialis, quia ad id erat necessarium, quod gratia

habitualis esset semen remissionis venialis, sicut est vita æterna, & augmenti ipsius gratiæ, quod non agnoscitur in gratia. Prædictum autem axioma, *Qui potest ad maius, etiam potest ad minus*, tantum est verum in his quæ sunt eiusdem rationis, quales non sunt vita æterna & remissio peccati venialis.

Ad secundam respondemus, quod quamuis quæcumque opera bona iusti, præsertim pœnalia, sint satisfactoria in actu primo pro pena peccati venialis, & possint dignitatem illius tollere, & de facto tollant, si accedat diuina acceptatio, de quo dicemus Disp. XIII. ex eo tamen non inferitur, quæcumque opera bona iusti, adhuc pœnalia, esse etiam satisfactoria pro culpa veniali, & posse eam tollere; quia auferre culpam, est quid maius quam dignitatem penæ. Et ad probationem negamus, quod nequeat tolli dignitas penæ culpæ venialis, quin etiam tollatur culpa ipsa venialis: & si non posset tolli, opera bona satisfactoria pro dignitate penæ culpæ venialis, non essent satisfactoria pro ea dignitate, nisi supposita ablatione culpæ.

Ad tertiam negamus, ad remissionem venialis extra Sacramentum non requiri opus ita insignè, ac requiritur ad remissionem mortalis: quia etiam ad remissionem venialis requiritur perfecta contritio saltem virtualis, ob rationem dictam. Imò addimus, ad remissionem mortalis sufficere aliquam contritionem, quæ non sufficiat ad remissionem venialis: quia quæcumque perfecta contritio sufficit ad remissionem mortalis, & non ad remissionem venialis. Vnde in hoc sensu dici potest, quod extra Sacramentum facilius remittitur mortale quam veniale, quia scilicet peccatum mortale plura habet opposita quam veniale. Nihilominus econtrà remissio peccati venialis in Sacramento est facilius, quia venialia remittuntur per quodcumque Sacramentum, non verò mortalia; & in alio sensu tam in Sacramento quam extra, remissio peccati venialis est facilius remissione mortalis, quia scilicet auxilium gratiæ prærequiritur ad remissionem venialium tam intra quam extra Sacramentum facilius obtinetur à Deo, quam auxilium ad remissionem mortalis, ob tria: & quia est donum minus, quod facilius impetratur quam donum maius, & quia veniale ratione sui minus obstat impetrationi; & quia facilius fit impetratio pro iusto quam pro peccatore.

DIFFICULTAS XV.

Vtrum Sacramentalia sufficiant in homine iusto ad remissionem venialium absque contritione eorum.

Nomine sacramentalium intelligimus actiones quasdam, quibus remissio venialium attribuitur, quæ hoc versu continentur.

Orans, impletus, edens, confessus, dans, benedicens. Quæ sic communiter explicantur. *Orans*, id est, Oratio Dominica, & Oratio in Ecclesia consecrata, & unctio pectoris, quæ vti solemus quando oramus. *Impletus*, id est aspersio Aquæ benedictæ, & etiam unctio caritonalis Episcoporum & Regum. *Edens*, id est manducatio Panis benedicti. *Confessus*, id est confessio generalis, quæ dicitur in initio Missæ. *Dans*, id est elemosyna. *Benedicens*,

dicens, id est benedictio Episcopi, & Abbatis consecrati.

Conueniunt ergo Doctores, dictis Sacramentalibus venialia remitti, vt constat ex communi sensu fidelium, & ex antiquissima consuetudine vtendi Sacramentalibus ad remissionem venialium.

Est tamen difficultas, Quomodo his Sacramentalibus remittantur venialia; an scilicet proximè & immediatè, sicut remittuntur medijs Sacramentis; an solùm mediatè, media scilicet contritione perfectà, vel quia Sacramentalia ad eam excitant, vel quia eam à Deo impetrant.

Sotus in 4. dist. 15. quæst. 2. art. 3. Antoninus 1. part. tit. 10. cap. 1. Victoria n. 99. Valentia disp. 7. quæst. 4. punct. 1. & Henriquez 1. de Pœnitentia cap. 15. docent, venialia remitti Sacramentalibus proximè & immediatè, sicut Sacramentis, quia Sacramentalia semper & infallibiliter remittunt venialia, quia ex opere operato remittunt illa, & tamen non semper excitant nec impetrant contritionem perfectam venialium: ergo proximè & immediatè absque contritione remittunt illa. Ad id tamen nonnulli prærequirunt attritionem aliquam venialium quæ remittuntur, & alij contenti sunt intentione vtendi Sacramentalibus ad id, absque expressa displicentia venialium.

S. Thomas verò quæst. 7. de Malo art. 12. Alexander 4. p. quæst. 15. memb. 3. art. 4. Paludanus in 4. d. 16. q. 1. ar. 2. Petrus Sotus lect. 18. de Pœnitentia, & Vasquez q. 87. art. 3. dub. 1. docent, Sacramentalibus non remitti venialia proximè & immediatè, sed tantùm media contritione perfectà formali aut virtuali, vel quia ad eam excitant, vel quia eam à Deo impetrant, & meritò: quia Sacramentalia non remittunt immediatè venialia instar Sacramentorum, quia non ex institutione Christi, quia de hac institutione nullatenus constat, nec ex institutione Ecclesiæ, quia in Ecclesia non agnoscitur auctoritas instituendi remedia ad remittendas immediatè culpas, præsertim cum venialia nequeant remitti, nisi media iustitia & sanctitate, & in Ecclesia non agnoscatur auctoritas instituendi remedium quod immediatè conferat iustitiam & sanctitatem, quia auctoritas hæc esset instituendi Sacramenta.

Sacramentalia ergo mediatè tantùm & remotè remittunt venialia, quatenus scilicet excitant ad contritionem venialium, aut eam impetrant à Deo. Et quia ad eam non excitant, nec eam impetrant ex institutione aliqua, non dicuntur ex opere operato remittere venialia: & quia non semper excitant nec impetrant contritionem eorum, non dicuntur ea remittere infallibiliter. Nihilominus dictis Sacramentalibus peculiariter attribuitur remissio venialium potius quàm alijs bonis operibus, quibus etiam remissionem venialium impetrare solemus, vel quia Ecclesia peculiariter adiunxit suam deprecationem pro remissione peccatorum petendo salutem mentis, nempe Aquæ benedictæ, & panis, & nouis fructibus benedictis, & orationi factæ in Ecclesia, & benedictioni Episcopi & Abbatis, & vñctioni Regum; vel quia Sacramentalibus peculiariter petitur venia peccatorum, nempe Oratione Dominica, tunctione pectoris, & confessione generali; vel quia Sacramentalibus peculiariter promissa est à Deo venia peccatorum, nempe elemosynæ. Attribuitur autem peculiariter Sacramentalibus remissio venialium, &

non mortalium, non solùm illis, quibus Ecclesia adiunxit suam deprecationem peculiariter pro remissione venialium petendo salutem mentis, quia veniale non est mors animæ, sed tantùm infirmitas; sed etiam alijs Sacramentalibus, quibus aliquando remissio mortalium impetratur, quia scilicet multò facilius & frequentius impetratur remissio venialium, quàm mortalium.

Ad rationem ergo aduersariorum negamus, Sacramentalia semper & infallibiliter remittere venialia: & ad probationem negamus, illa remittere ex opere operato. Et quamuis illa remitterent ex opere operato, non semper illa remitterent, sicut nec Sacramenta semper & infallibiliter conferunt auxilia gratiæ, quamuis illa conferant ex opere operato.

DIFFICULTAS XVI.

Utrum quodlibet Sacramentum sufficiat ad remissionem venialium absque contritione eorum.

Conueniunt communiter Doctores, Sacramentum Baptismi, & etiam Pœnitentiæ, ratione sui immediatè ex opere operato remittere venialia absque aliquo actu præuio ex se sufficiente ad eorum remissionem: quia Sacramentum Baptismi ratione sui est perfectè ablucens & regenerans, vt formâ ipsius significatur, ac proinde abluat ab omni macula etiam veniali; & in Sacramento Pœnitentiæ fit absolutio ab omni culpa expressa in confessione, vt formâ ipsius significatur; alijs peccata venialia non essent materia clauium & absolutionis. Id etiam conuenire Sacramento Extremæ Vñctionis, docent Vasquez quæst. 87. art. 1. dub. 2. & Ochagavia quæst. 23. & meritò: quia formâ illius (nempe, *indulgeat tibi Deus quicquid deliquisti per visum*, &c.) etiam remissio venialium significatur, quia non raro per visum, & per alios sensus, & in alijs partibus venialia committuntur. Id quoque Sacramento Eucharistiæ conuenire, negari non potest, vt antiqua Patrum traditione firmatum est, & traditur in Tridentino sess. 13. cap. 2. dum dicitur, Eucharistiam esse antidotum, quo à peccatis quotidianis liberemur, & à peccatis mortalibus præseruemur. Et constat ex eo quod Eucharistia in cibum & nutritionem animæ sit instituta: cibus autem & nutritio etiam ordinatur ad restaurandum quod perditur, ac proinde ad remissionem venialium, quia anima reparatur.

Et quamuis non sit constans, Confirmationem, Ordinem, & Matrimonium immediatè & ratione sui remittere venialia; nihilominus S. Thomas 1. 2. q. 87. art. 3. Paludanus & Capreolus in 4. dist. 25. Sotus dist. 15. Ledesma in 4. 1. part. quæst. 28. art. 3. Vasquez & Ochagavia id generaliter tribuunt omnibus Sacramentis, etiam his tribus, & meritò: Vasquez & Ochagavia quia remissio venialium est illis maxime consona & proportionata, vt pote Sacramentis viuorum, & amicorum Dei, vt ex vi ipsorum non tantùm crescat amicitia Dei, sed etiam auferantur offensa inter amicos compossibiles.

Vnde ad remissionem venialium per Sacramenta non requiritur perfectà contritio tamquam dispositio, quia per eam præsupponerentur remissa: requiritur tamen attritio, quia per solam gratiam

Sotus.
Anton.
Victoria.
Valentia.
Henric.

S. Thom.
Alexand.
Paludan.
Pet. Sotus.
Vasquez.

Vasquez.
Ochagavia.

Trident.

S. Thomas.
Paludan.
Capreol.
Sotus.
Ledesma.
Vasquez.
Ochagavia.

tiam habitualement, quantumvis intensam, nudè sumptam, remitti non possunt, quia compatiuntur cum gratia habituali secundum se absolute collata, quantumvis intensissima.

Remittuntur ergo per gratiam habitualement infusam, aut per augmentum ipsius infusum intuitu attritionis, tamquam retractationis venialium, & aliquo modo illis oppositæ; quia ratione infunditur recipienti Sacramentum, & habenti attritionem illorum, ut gratia sic infusa, aut augmentum gratiæ sic infusum, acquirat respectum quemdam, seu fiat fundamentum cuiusdam respectus oppositionis cum venialibus, & reconciliationis ab illis, ratione cuius gratia fiat impossibilis cum venialibus iam commissis, & non cum similibus futuris, quia tantum iam commissorum est attritio.

Addimus, quia ratione infunditur recipienti Sacramentum; quia extra Sacramentum non infunditur iusto augmentum illius intuitu attritionis, ut est retractatio, quia id reservatur infusioni gratiæ factæ per Sacramentum ob dictam necessitatem, sed ut est quoddam opus bonum condignum illius (ea ratione qua infunditur intuitu aliorum operum bonorum) attendendo ad bonitatem illius, non ad rationem retractationis; & augmentum sic infusum non fit impossibile cum venialibus quorum fuit attritio, quia tunc non acquirit dictum respectum. Si tamen extra Sacramentum infunderetur (ut potest à Deo infundi) intuitu attritionis venialium, ut retractatio est, quamvis non excederet meritum condignum ipsius attritionis, absque dubio acquireret dictum respectum, & fieret impossibile cum venialibus, & illa expelleret.

Constat ergo, venialia in peccatore habente originale aut mortale actuale, aut utrumque, remitti non posse non remisso originali aut mortali, aut viroque: quia, ut constat ex dictis, venialia remitti non possunt nisi media sanctitate, siue actuali siue habituali, quæ multo magis opponitur originali & mortali, quam ipsi venialibus.

DIFFICULTAS XVII.

Quomodo remittatur peccatum veniale post hanc vitam in Purgatorio.

Supponimus, in quo conveniunt Theologi, peccata venialia, in quibus iustus ex hac vita decedit, remitti in Purgatorio etiam quoad culpam, ne in æternum impediatur à consecutione gloriæ, ad quam habet ius acquisitum.

Est tamen difficultas in explicando, quomodo remittatur, & in primis quoad culpam & maculam.

Circa hanc difficultatem, varijs modis dicendi omittis, S. Thomas q. 7. de Malo, artic. 11. Vasquez quæst. 87. artic. 1. dub. 2. Valentia disp. 7. quæst. 4. punct. 3. Suarez disp. 11. sect. 3. Aegidius disp. 2. dub. 17. & communiter Theologi docent, peccata venialia in Purgatorio remitti quoad culpam & maculam sola perfecta contritione, siue formali siue virtuali (sicut in hac vita remittuntur extra Sacramentum) & merito: quia præter gratiam habitualement in Sacramento infusam intuitu attritionis, quæ iam in Purgatorio non sic infunditur, nequeunt venialia remitti nisi contritione perfecta, quia præter eam nihil est quod sit venialibus sufficienter oppositum, ut constat ex sæpè repetitis.

Remittuntur autem in instanti, quia in instanti elicitur contritio per quam remittuntur: & remittuntur in primo in quo anima separatur à corpore, quia in eo primo instanti anima cognoscit culpas in quibus decedit, & in eo maxime desiderat ab illis liberari, & ab eo instanti præstò adeit illi auxilium efficax prærequisitum ad contritionem: remittuntur autem per contritionem non tamquam per dispositionem, nec tamquam per meritum condignum remissionis, sed tamquam per formam formaliter ab illis emundantem.

Dignitas verò pœnæ pro venialibus debita (& etiam pro mortalibus quoad culpam remissis) paulatim minuitur pœnâ tolerantia pœnæ, quousque tandem extinguatur: & nihil illius aufertur actu ipso contritionis, nec illo, quo remittuntur quoad culpam (quia quamvis actus contritionis etiam in eo statu sit satisfactorius in actu primo pro pœnâ debita restante, non tamen satisfait in actu secundo, quia non acceptatur à Deo in eo statu in locum pœnæ debita, iuxta ea quæ dicemus Difficultate XXI. Difficultate IV.) in quo distinguitur dignitas pœnæ æternæ debita ob peccatum mortale, quia hæc tollitur formâ iustificante à peccato mortali.

DIFFICULTAS XVIII.

Utrum peccata per contritionem, aut aliter remissa, redeant iterum de facto per subsequens peccatum mortale.

Non est difficultas, An peccata semel remissa iterum redeant quoad actionem ipsam peccandi, quia certum est, quoad eam non posse redire, sed an redeant quoad culpam seu maculam, & etiam quoad dignitatem pœnæ.

Hugo de S. Victore lib. 2. de Sacramētis, par. 14. cap. 9. Gratianus dist. 4. de Pœnitentia, & Guilielmus Parisiensis Tract. de Sacramento Pœnitentiæ, fol. 45. col. 3. docent, peccata omnia remissa postea redire per peccatum mortale subsequens, cuiuscumque generis sit. Quod indicare videtur Augustinus in illud Psalmi 108. *In memoriam redeat iniquitas patris eius*, dum ait: *Si Iudas teneret illud ad quod vocatus est, nullo modo ad eum vel sua præterita, vel parentum iniquitas pertineret.* Quo Augustinus (ut à contrario sensu deducitur) indicare videtur præteritam culpam Iudæ ad ipsum iterum pertinere, & ipsi iterum imputari, quia in Apostolatu non stetit. Et Beda in illud Lucæ 11. *Revertar in domum, unde exiui*, dum ait: *Timendus est iste versiculus, non exponendus, ne culpa, quam in nobis extinctam credebamus, per iniuriam nos vacantes opprimat.*

Id quoque deduci videtur ex Scriptura, in qua peccata sæpè dicuntur in memoriam Dei reuocari, Psal. 78. & 108. & 3. Regum 17. iuxta phrasim autem Scripturæ peccata in memoriam Dei reuocari, idem est, ac semel remissa iterum reuiuiscere, & apud Deum imputari, sicut Deum esse oblitum peccatorum, idem est, ac peccata iam esse dimissa, quia Deus post remissionem peccatorum se habet quasi eorum oblitus.

Et ratione probatur, desumpta à paritate reuiuiscentiæ meritorum per iustificationem subsequentem, quam Diffic. XXI. formauimus & examinauimus.

Prædi-

Pœnitentiam doctrinam, nempe quod peccata semel remissa iterum redeant per subsequens peccatum mortale, limitat Præpositius, ut tantum sit vera, quando peccatum subsequens est vnum ex quatuor generibus peccatorum, nempe odium fratris, aut apostasia à fide, aut contemptus confessionis; aut quando quis habet affectum, quo nollit habuisse pœnitentiam. Et quod attinet ad odium fratris, non leuiter indicant Ambrosius in cap. 4. Epistolæ ad Ephes. Augustinus Sermone 15. de Verbis Domini, Chrysostomus Homilia 26. in illa vœba Matth. 18. *tradidit eum tortoribus.* Theophylactus in dictum cap. 18. Matth. imò Christus in eo capite id indicare videtur, dum adducit parabolam cuiusdam domini, qui reuocauit omne debitum quod remiseraat seruo crudeli in consensum suum, & postea illam accommodans ait: *Sic Pater meus faciet vobis, si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris.*

S. Thomas. S. Thomas verò quæst. 88. artic. 1. Vasquez dubio 1. & 1.2. disp. 208. Suarez disp. 13. lect. 1. Aegidius disput. 2. dub. 18. & communiter Theologi, docent, & merito, peccata semel remissa per nullum genus peccati subsequens iterum redire quoad culpam, nec quoad dignitatem pœnæ æternæ: quod definitum videtur à Gelasio Papa de Pœnitentia d. 4. can. *Dimissa*, & 23. quæst. 4. can. *Si illic:* dum ait: *Diuina clementia dimissa peccata in ultionem iterum redire non possunt.*

Prosper. Quod etiam expressit Prosper in lib. ad Capitula Gallorum, in responsione ad secundam obiectionem.

Et ratione probatur, quia peccata quoad culpam seu maculam, & quoad dignitatem pœnæ æternæ de facto tantum remittuntur per gratiam & sanctitatem nobis inhaerentem, suâ naturâ pugnantem cum illis quoad duo prædicta, per gratiam autem & sanctitatem istam peccata absolute, & non sub conditione in posterum non peccandi, remittuntur & extinguuntur, quia gratia & sanctitas suâ naturâ opponitur peccatis quoad culpâ seu maculam directe, quia hæc est formaliter iniustitia & immundities apud Deum, cui gratia & sanctitas suâ naturâ opponitur: & etiam opponitur quoad dignitatem pœnæ æternæ consequenter & indirecte, quia hæc dignitas dependet suâ naturâ in conservari à culpa seu malitia, cui, ut diximus, gratia & sanctitas suâ naturâ directe opponitur, sicut calor ut octo, absolute, & non sub conditione aliqua, destruit frigus ut octo, quia suâ naturâ opponitur frigori ut octo; ergo peccata, ut de facto remittuntur, per nullum peccatum subsequens redeunt.

Augustinus verò non fauet aduersarijs, qui tantum vult, peccata propria Iudæ, & suorum parentum, quæ in ipso fuerunt temporaliter punita, non fuisse sic puniendâ, si in sua vocatione steterint. Et Beda non loquitur de reditu peccatorum quoad culpam & dignitatem pœnæ æternæ, sed tantum nos admonet, ut cauti simus, & sententiam in illo verficulo contentam timeamus, quia contingere potest, ut ob negligentiam labamur in peccata prioribus similia, & in peccata similia eis quæ ita remissa esse credebamus, & eorum radicem ita esse extinctam, ut amplius non essemus in ea lapsuri.

In Scriptura autem peccata in memoriam Dei reuocari, non est peccata iam remissa iterum à

Deo imputari, sed Deum temporaliter punire peccata, quorum punitionem ita distulerat, ut eorum appareret oblitus: unde Deus non solum dicitur obliuisci peccatorum, quando peccata iam sunt dimissa, sed etiam dicitur obliuisci, quando peccata nondum dimissa, non punit temporaliter.

Ambrosius verò, Augustinus, Chrysostomus & Theophylactus, adducti pro Præpositio, tantum volunt, ob peccatum odij aut crudelitatis in fratrem, peccata præterita iam remissa redire, non eadem numero, sed similia, quia scilicet Deus ob dictum peccatum permittit sic peccantem labi in peccata similia, peccatis iam remissis, quod est debita iam remissa quodammodo exigere.

Nec parabola illa Matth. 18. fauet Præpositio, quia sentus accommodationis, & conclusionis illius, nempe, *Sic Pater meus celestis faciet vobis*, &c. vel est, Deum non fore benignum in nos, & nobis non remissurum peccata, nisi etiam nos proximis iniurias contra nos illatas remittamus (iuxta illud Luc. 6. *Dimittite, & dimittentur vobis*, & iuxta quod subditur, *Eadem quippe mensura, qua mensi fueritis, remetietur vobis*) ut exponunt Maldonatus in dicta parabolam, & Vasquez 1.2. disp. 108. cap. 7. Vasquez & Aegidius dub. 18. Vel sentus est, Deum permittitur, eum cui remissa sunt peccata, iterum labi in similia, nisi remittat fratri iniurias: & non est sentus, peccata iam remissa eadem iterum à Deo imputari non remittentini iniurias, quia non omnia, quæ in parabolis continentur, sunt semper ipsi veritati accommodanda; sed illa, quæ fini parabolæ intento sufficiunt. Christus autem in dicta parabola vel tantum intendit nos admonere, ut fratribus iniurias remittamus, si volumus remissionem peccatorum à Deo impetrare; vel tantum intendit, quod si nolumus à Deo deseri, & misericordiam à Deo non impetrare, iniurias remittamus. Ad prius autem intentum ex his duobus sufficit accommodare & concludere, quod sicut dominus ille à seruo crudeli exigit priora debita, quamuis remissa, ita etiam potiori ratione Pater celestis ob crudelitatem non remittentini iniurias non remittet, & exigit vera debita, & peccata nondum remissa. Ad posterius verò intentum sufficit, accommodare & concludere, quod sicut dominus ille à seruo crudeli exegit debita, quamuis iam remissa, ita etiam Deus ob crudelitatem in fratres iterum exigit & imputabit peccata iam remissa, non eadem numero, sed similia, permittendo lapsum in ea.

DIFFICULTAS XIX.

Utrum peccata semel remissa quoad culpam, possint de potentia Dei absolute quoad eam redire per subsequens peccatum.

S. Cotus in 4. dist. 22. quæst. 1. art. 1. Gabriel Scotus, quæst. 1. art. 3. dub. 2. Medina Cod. de Pœnitentia, quæst. 9. & Valentia disp. 7. quæst. 5. puncto 1. partem affirmatiuam tuerentur: quia culpa seu macula, post peccatum transactum relicta, aut consistit in destinatione ad pœnam à Deo facta; hæc autem potest à Deo auferri sub condi-

conditione non peccandi in futurum; ergo si ita fiat à Deo, ut potest, peccata redibunt conditione non impleta, nempe si postea committatur peccatum. Aut consistit in malitia, seu iniuria Deo facta, habitualiter perseverante: & hæc etiam potest à Deo condonari seu remitti sub conditione non peccandi in futurum, non minus quam vnus homo potest alteri iniuriam sibi factam sub conditione remittere; ergo si Deus ita remittat, ut potest, & postea committatur aliud peccatum, iterum redibunt peccata antea remissa.

Sotus verò in 4. dist. 16. quæst. 1. art. 2. Vasquez quæst. 88. art. 1. & 1. 2. disp. 208. Suarez disp. 13. sect. 1. Turrianus Complutensis disp. 12. dubio 1. partem negatiuam tradunt, & merito: quia Deus nequit sub conditione peccata quoad culpam seu maculam remittere, sed tantum absolute; nec potest illa reproducere, nec potest pro sola sua voluntate illa iterum imputare; ergo semel remissa nequeunt adhuc de potentia Dei absoluta quoad culpam seu maculam redire. Consequentia patet: Antecedens autem probatur, & in primis quoad primam partem; quia Deus nequit sola extrinseca condonatione, nec cessione, sed tantum media sanctitate animæ inhærente, peccata quoad culpam seu maculam remittere: per sanctitatem autem peccata nequeunt sub conditione, sed tantum absolute auferri, non minus, imò magis quam frigus ut octo per calorem ut octo, quia non minus, imò magis opponitur suâ naturâ peccatis, quam calor frigori. Quod autem Deus nequeat peccata extrinseca condonatione, nec extrinseca cessione remittere, sed tantum media sanctitate animæ inhærente, probatur, quia culpa seu macula peccati, relicta post peccatum transactum, non consistit in aliqua strictè iniuria, seu damnificatione contra Deum, cui ipse possit cedere, sed consistit in ipsâ malitia, quæ primò fuit in actu ipsò peccati, & habitualiter perseverat, quia anima manet maculata, & in culpa apud Deum: ergo remitti nequit nec auferri sola extrinseca Dei cessione, nec extrinseca condonatione, sed tantum media vera sanctitate, quæ est mundities animæ, & suâ naturâ pugnat cum illa; & consequenter, ita ut de potentia Dei absoluta nequeat esse cum macula seu culpa: quia si illa nequit suâ naturâ conservari simul cum ea sanctitate, neque potest à Deo conservari cum illa, sicut nec à principio produci. Deinde idem Antecedens quoad secundam partem est manifestum, quia Deus nequit esse causa culpæ seu maculæ peccati; ergo multò minus reproductionis, & renouationis illius. Et tandem idem Antecedens quoad tertiam partem constat, quia Deus nequit pro sola sua voluntate culpam imputare, ergo multò minus eam iterum imputare.

Ad fundamentum ergo aduersariorum negamus, maculam peccati post actum peccati transactum relictam consistere in destinatione ad pœnam, sed in ipsâ malitia peccati, seu offensa & iniuria Dei habitualiter perseverante, quam nequit Deus sub conditione remittere, quamuis possit homo iniuriam & offensam sibi factam remittere sub conditione, ob discrimen inter vtramque: quia offensa in hominem facta non consistit in aliqua malitia, culpa seu macula, sed in stricta damnificatione contra illud, cui, utpote tali, ipse potest pro sola sua voluntate cedere,

cum possit iniuriæ suo cedere; ac proinde non solum potest illam absolute remittere, sed etiam sub conditione: iniuria autem, seu offensa contra Deum, non consistit in stricta damnificatione contra iustitiam in Deum, cui ipse possit cedere, sed in vera malitia, culpa & macula, cui cedi nequit, sed auferri debet vera sanctitate & munditie suâ naturâ pugnante cum illa, per sanctitatem autem & munditiem suâ naturâ pignantem cum ipsâ malitia & macula, nequit sub conditione, sed tantum absolute auferri, sicut frigus ut octo per calorem ut octo.

DIFFICULTAS XX.

Utrum peccata integrè remissa etiam quoad dignitatem pœnæ æternæ, possint quoad hanc solam de potentia Dei absoluta per subsequens peccatum redire.

Suarez disp. 13. sect. 2. Henriquez 1. de Pœnitentia, cap. 32. & Egidius disput. 2. dub. 18. partem affirmatiuam tuerentur, quia Deus sua potentia absoluta potest remittere culpam seu maculam mortalem, non remittendo dignitatem pœnæ æternæ, utpote distinctam ab illa; ergo Deus, culpa mortali absolute remissa, poterit dignitatem pœnæ æternæ remittere sub conditione in posterum non peccandi, ac proinde dignitas pœnæ æternæ poterit de potentia Dei absolute per subsequens peccatum redire.

Vasquez verò quæst. 88. artic. 1. dubio 1. & 1. 2. disput. 208. numero 29. & Ochagavia quæst. 24. partem negatiuam tradunt (quam indicat Sotus in 4. disp. 16. quæst. 1. art. 1. §. For- san) & merito: quia nemo potest esse dignus pœnâ pro sola voluntate Dei, non solum antequam peccet, sed nec postquam peccauit, sed solum sic dignus pœnâ peccato ipso, quod est pœna dignum; quia dignitas pœnæ, utpote extrinseca quædam denominatio, nequit produci neque conservari à Deo in se ipsa, sed ipsa consurgit & conservatur ex suo fundamento, nempe ex peccato pœnâ digno: sed peccatum absolute remissum quoad culpam & maculam, & offensam Dei, non manet dignum ex se æternâ pœnâ, ut patet: ergo illo absolute remisso quoad culpam, & maculam, & offensam, & quoad eam non redeunte, nequit homo manere nec redire dignus pœnâ æternâ adhuc de potentia Dei absoluta.

Ad rationem ergo aduersariorum negamus Antecedens, nempe Deum posse remittere culpam mortalem, non remittendo dignitatem pœnæ æternæ: quia quamuis hæc sit distincta à culpa mortali, sanctitas tamen auferens culpam mortalem etiam aufert dignitatem pœnæ æternæ, quia hæc dignitas suâ naturâ pendet in conservari à culpa seu macula mortali; eo enim ipso quod quis desinit inimicus Dei, desinit esse dignus pœnâ æternâ.

Addimus primò, peccatum originale remissum non posse, adhuc de potentia Dei absolute, redire, nec quoad culpam, nec quoad dignitatem pœnæ æternæ damni, quia quoad vtramque nequit remitti nisi absolute, quia nequit remitti immediate voluntate Dei, sed media sanctitate suâ naturâ absolute

lute pugnante cum illo quoad culpam, & quoad dictam dignitatem pœnæ æternæ. Non negamus, redire posse carentiam iustitiæ debitæ (in qua consistit culpa seu macula peccati originalis saltem pro materiali) per subsequens peccatum mortale, si Deus statuat, ut potest, quod etiam post peccatum subsequens debeat haberi iustitia. Nihilominus tunc non diceretur peccatum originale remissum redire, vel quia postea carentia iustitiæ debitæ esset distincta à priori, vel saltem quia prior carentia, prout primò contracta, non imputaretur ad culpam, sed prout postea contracta.

Addimus secundo, peccata venialia remissa quoad culpam, non posse adhuc de potentia Dei absoluta, quoad eam redire per peccatum subsequens, quia quoad eam non remittuntur immediate voluntate Dei, sed sanctitate sua natura cum illis absolute pugnante: posse tamen quoad dignitatem pœnæ temporariæ, quia quoad hanc remitti possunt sub conditione, aut sub exceptione non peccandi in futurum, siue quoad illam remittantur solutione ipsius pœnæ debitæ, quia potest pœna infligi à Deo intentione illa puniendi dependente à conditione, aut ab exceptione non peccandi in futurum; siue remittantur satisfactione moraliter æquivalente, quia ut remittantur satisfactione, necessaria est acceptatio diuina, ut dicemus Disputatione XI. Difficul. VI. quæ potest à Deo fieri sub conditione, aut sub exceptione non peccandi in futurum.

DIFFICULTAS XXI.

Utrum peccata semel remissa redeant aliquo modo per subsequens peccatum.

Conueniunt Theologi, peccata semel remissa iterum aliquo modo redire per subsequens peccatum mortale ratione circumstantiæ ingratitudinis, quæ verè committitur iterum offendendo Deum post beneficium remissionis ab ipso acceptum, quia ratione huius ingratitudinis peccatum subsequens fit grauius non maioriore seu excessu grauitatis æquivalente grauitati peccatorum remissorum; ut patet, ac proinde, quamuis peccata semel remissa aliquo modo redeant, sed non æquivalente.

Scotus.
Gabriel.

Addunt Scotus in 4. dist. 22. quæst. 1. §. De tertio articulo, & Gabriel quæst. 1. art. 2. peccatum commissum post remissionem peccatorum factam per pœnitentiam, etiam fieri grauius ex eo quod ille, qui peccat post eam, faciat contra promissionem iterum non peccandi factam in ea iustificatione: falluntur tamen, ut aduertunt Medina Cod. de Pœnitentia, q. 9. Vasquez q. 88. artic. 2. & Suarez disp. 13. sect. 3. quia ad iustificationem adhuc mediâ pœnitentiâ factam non est necessaria dicta promissio (aliàs omne peccatum post iustificationem sic factam etiam esset sacrilegium contra virtutem Religionis) sed sufficit propositum iterum non peccandi (imò sufficit implicitum:) propositum autem istud, adhuc expressum, non auger malitiam peccati post illud commissi.

Medina.
Vasquez.
Suarez.

Est tamen difficultas, An peccare in statu sanctitatis post remissionem peccatorum, sit maior ingratitudo, quam peccare in statu sanctitatis & innocentie ante commissionem & contractionem

peccati, ut contingit in Adamo; & procedit quæstio, quando aliàs sanctitas est æqualis.

Bonauentura in 4. d. 22. ar. 1. q. 2. Scotus q. 1. Gabriel q. 1. ar. 3. dub. 1. docent, esse maiorem ingratitudinem, peccare in statu innocentie ante peccatum, quia maior ingratitudo est peccare post maius beneficium acceptum à Deo; status autem innocentie, & præseruatio à peccatis, maius beneficium est, quam ab eis iam commissis aut contractis liberari.

Caictanus verò 22. q. 106. art. 2. Vasquez q. 88. artic. 2. & Egidius disp. 2. dub. 19. docent, maiorem esse ingratitudinem, peccare in statu sanctitatis post remissionem peccatorum, & merito: quia quamuis præseruatio à peccatis secundum se, & quasi materialiter, sit aliquantulum maius beneficium, quam eorum remissio secundum se & quasi materialiter sumpta, quia præseruari à peccatis est in se aliquantulum melius, quam eorum iam commissorum remissio; nihilominus quia remissio fit ei qui est positus indignus eo beneficio, & non dicta præseruatio (quamvis hæc fiat non digno) idè remissio, omnibus pensatis, est maior in ratione beneficii, quia excessus, quo remissio excedit præseruationem, ex eo quod fiat indigno (qui potest dici excessus formalis) est multo maior, quam aliquis ille excessus, quo præseruatio excedit remissionem, qui potest dici materialis. ergo, ceteris paribus, ex parte sanctitatis qua fit remissio, maior ingratitudo est, peccare post remissionem peccatorum, quam post innocentiam: & ob eandem rationem, peccare post remissionem mortalis actualis est maior ingratitudo, quam post remissionem originalis, quia remissio mortalis actualis, utpote facta magis indigno, est maius beneficium, ceteris paribus, ex parte sanctitatis.

Obseruandum est, etiam in commissione peccati venialis post remissionem peccatorum esse aliquam ingratitudinem; quia est aliquis offensa contra Deum, & consequenter ratione talis ingratitudinis, redire aliquo modo peccata prius remissa, etiam mortalia, per subsequens peccatum veniale. Sed quia ea ingratitudo non est notabiliter aggrauans, sed tantum leuiter, idè peccata prius remissa, adhuc mortalia, non redeunt sensibilibiter per subsequens veniale. Et id voluit S. Thomas quæst. 88. artic. 2. ad 2. dum S. Thomas negat per veniale redire aliquo modo peccata prius remissa: sicut etiam, quando in veniali negat ingratitudinem, tantum negat grauem & sensibilem.

DIFFICULTAS XXII.

Utrum ingratitudo in quocumque peccato reperta, ratione cuius peccata remissa aliquo modo redeunt, sit speciale peccatum.

Supponimus, in quocumque peccato esse ingratitudinem aliquam, quia omne peccatum fit post beneficia à Deo accepta.

Est tamen difficultas, An hæc ingratitudo addat aliquam specialem malitiam distinctam à malitia, quam peccatum, in quo est ingratitudo ipsa, habet ex suo obiecto.

Medina

DIFFICVLITAS XXIII.

Vtrum merita vite æternæ per peccatum mortale subsequens mortificata, reuiviscant per sequentem iustificationem, media contritione aut aliter factam.

Medina Cod. de Pœnitentia, quæst. 9. docet, ingratitudinem in quocumque peccato repertam supra propriam malitiam peccati in quo reperitur, v. g. furti aut homicidij, addere aliam specialem malitiam ingratitudinis Deo factæ, quia quodcumque peccatum sit contra duplicem virtutem; v. g. peccatum furti sit contra iustitiam, & etiam contra gratitudinem: ergo quodcumque peccatum habet duplicem malitiam, alteram contra iustitiam aut aliquam aliam virtutem, & alteram contra gratitudinem. Addit tamen Medina, hanc ingratitudinem, quamvis sit speciale peccatum, non esse necessariò in confessione explicandam, quia est notissima Confessariis.

S. Thomas verò quæst. 88. art. 4. Vasquez ibidem, Scotus in 4. dist. 22. quæst. 1. & Egidius disp. 2. dub. 19. docent, circumstantiam ingratitudinis in quocumque peccato repertam, non addere aliquam specialem malitiam (nisi quando peccatum, in quo reperitur, sit expressè in contemptum beneficii accepti) sed tantum aggravare peccatum intra propriam speciem peccati in quo reperitur, v. g. furti aut homicidij; & meritò: quia dicta ingratitudo absque expresso contemptu beneficii non opponitur speciali virtuti gratitudinis, ergo non habet specialem malitiam ingratitudinis. Consequentia patet, quia species peccatorum sumuntur ex oppositione ad virtutem. Antecedens autem probatur, quia ad specialem rationem gratitudinis non sufficit efficere aliquid gratum ei à quo acceptum est beneficium; quia id non sufficit, ut fiat in gratiarum actionem, quod requiritur ad specialem rationem gratitudinis, & id efficit erga Deum quacumque alia virtus distincta à gratitudine: sed necessarium est id efficere ex animo, seu ex intentione expressa recompensandi aliquo modo beneficium acceptum, quia id requiritur, ut illud fiat in gratiarum actionem; ergo offendere eum à quo acceptum est beneficium, non opponitur speciali virtuti gratitudinis, nisi expressè fiat in contemptum beneficii accepti: sicut etiam non obedire Superiori, non est speciale peccatum inobedientiæ, nisi quando non obeditur ex contemptu Superioris, seu expresso animo non parendi Superiori; quia nec obedire Superiori est specialis obedientia, nisi obediatur expressa intentione obediendi Superiori, id est quia Superior præcipit. Et quid simile contingit in peccato odij, & in peccato specialis scandali, & in aliquibus aliis, in quibus non est oppositio adæquata cum virtutibus quoad obiectum materiale adæquatum earum, absque expresso quodam affectu & expressa quadam intentione. Secus est in peccato fornicationis, furti, homicidij, sacrilegij, & in aliquibus aliis, in quibus absque expressa intentione inveniuntur malitia specialis eorum, quia absque ea intentione inveniuntur in illis adæquata oppositio cum virtutibus quoad obiectum materiale speciale eorum.

Ad rationem ergo Medinæ negamus, quodcumque peccatum etiam esse contra gratitudinem specialem, nisi quando sit ex contemptu beneficii accepti.

Supponimus, merita vite æternæ mortificari per peccatum mortale subsequens, quia antea iustus, per sequens peccatum mortale fit iniustus, & inimicus Dei, & dignus ut non præmiatur vita æternà antea promerita, quo merita vite æternæ impediuntur quoad hominem ipsum à sua virtute morali perducendi illum ad vitam æternam, & à vi denominandi, qua possent ipsum hominem absolute denominare dignum vita æternà; quia post peccatum mortale, quamdiu perseverat, non denominant hominem dignum vita æternà saltem expedire, sed potius à peccato mortali subsequente denominatur dignus pœna æternà, tam sensus quam damni.

Hoc supposito, difficultas est, an merita vite æternæ per peccatum mortale subsequens mortificata, postea per sequentem iustificationem reuiviscant.

Ratio difficultatis pro parte negativa sumitur ex illo Ezechiel. 18. *Si autem auerit se iustus à iustitia sua, & fecerit iniquitatem, omnes iustitie eius non recordabuntur*; at si, quando contingit postea iustificari, reuiviscerent, Deus recordaretur earum.

Nihilominus Theologi conveniunt, merita vite æternæ iusti per subsequens peccatum mortale mortificata, postea per sequentem iustificationem reuiviscere. Quod efficaciter deducitur ex Tridentino sess. 6. cap. 16. dum ait, iustificatis nihil deesse, ut bonis operibus in statu gratiæ factis, & procedentibus ex gratia antecedente, comitante, & subsequente, si in gratia decedant, gloriam suo tempore consequendam promeruisse censeantur. Loquitur autem Tridentinum non solum de iustificatis, qui gratiam semel acceptam semper conservant, sed etiam de illis, qui gratiam antea recuperant, ut ex contextu patet: ergo operibus meritorij iusti factis ante peccatum mortale, quo postea mortificantur, nihil deest ut vitam æternam consequantur, si iustus ille, qui mortaliter peccavit, postea resurgat, & decedat in gratia. Consequentia patet, quia iustus ille decedit in gratia, & eius merita peccato mortali mortificata facta fuerunt in statu gratiæ, & processerunt ex gratia antecedente, comitante, & subsequente; ergo merita vite æternæ iusti per subsequens peccatum mortificata, postea reuiviscunt ad resurrectionem iusti qui mortaliter peccavit, & fuit spiritaliter mortuus.

Et ratione probatur, desumpta ex S. Thoma s. Thomas in 4. disp. 22. q. 1. art. 1. ad 6. quia quamvis merita vite æternæ iusti per subsequens peccatum mortale mortificentur, quia per illud impediuntur non in se, sed quoad ipsum hominem, quia per illud impediuntur à sua virtute, & vi morali perducendi ipsum ad vitam æternam, ex eo quod per illud fit dignus, ut non præmiatur vita æternà antea promerita, & quia eo peccato impediuntur, ut non denominent ipsum hominem dignum vita æternà,

K

ex

ex eo quod eo peccato sit dignus ut non præmiatur vita æterna promerita (quod quamvis sit impossibile formis physicis physicè perseverantibus, non tamen formis moralibus & solum moraliter perseverantibus, qualia sunt merita physicè præterita) quo merita vitæ æternæ iusti mortificari, & quasi tegi dicuntur; nihilominus per peccatum illud subsequens non destruuntur, nec extinguuntur, nec eorum dignitas, sed ipsa & eorum dignitas manent viua habitualiter: quia peccatum mortale non opponitur bonitati, nec dignitati meritum, sed tantum sanctitati & munditiei animæ, nec bonitas & dignitas eorum pender in conservari à sanctitate; ergo ablato peccato mortali, seu macula ipsius, qua merita vitæ æternæ in se ipsis viua, erant impedita, & mortificata, expediuntur & reuiuiscunt, ut possint perducere hominem in vitam æternam, & eum efficiant & denominent dignum vita æterna.

Quia verò, ut ait S. Thomas ubi supra, & nos diximus Diffic. XVI. peccata & demerita extinguuntur & eradicantur per gratiam & sanctitatem aduenientem, quia eorum malitia & culpa est formaliter iniustitia & immundities apud Deum, cui gratia & sanctitas suā naturā opponitur, & dignitas pœnæ æternæ suā naturā pender in conservari à malitia & culpa, ideò peccata & demerita semel remissa non redeunt per subsequens peccatum mortale.

Ex dictis constat, merita vitæ æternæ, supposita remissione peccati mortalis, per quod fuerunt mortificata, ad quam necessaria fuit misericordia Dei, reuiuiscere ex natura rei, & non immediatè ex misericordia Dei, ut contra Scotum, Bonaventuram, & Durandum aduertit Vasquez q. 85. art. 5. dub. 1. quia ex vna parte opera bona iusti ex se sunt digna vita æterna, & non ex acceptatione & voluntate Dei; & ex altera parte ipsa opera eo modo, quo erant digna ante peccatum mortificans, reuiuiscunt, ablato eo peccato, quia fuerunt facta, & digna, & non fuerunt præmiata, & per peccatum subsequens non fuerunt destructa & extincta, sed tantum impedita & mortificata.

Addimus, merita vitæ æternæ peccato mortali finis illius, qui est damnandus in æternum (quamvis quali physicè sint tantum mortificata) censeri tamen moraliter extincta & destructa, quia nunquam sunt reuictura.

Merita autem iusti ita expediuntur, & reuiuiscunt quoad dignitatem & rationem meriti, ablato peccato mortificante, ut adhuc de potentia Dei absoluta nequeant non reuiuiscere quoad illam (quamvis Deus possit non remunerare illa) quia merita non reuiuiscunt ex voluntate Dei, sed ex sua natura, supposito quod fuerunt facta, & non sunt remunerata; fieri autem non potest, adhuc de potentia Dei absoluta, ut merita amittant suam naturam, & quod non fuerint facta, & quod sint remunerata, supposito quod facta fuerint, & non fuerunt remunerata.

Ad rationem autem difficultatis pro parte negatiua respondemus, testimonium illud Ezechielis, intelligi sub exceptione pœnitentiæ, quasi dicat: Si iustus fecerit iniquitatem, omnes iustitiæ illius non recordabuntur, nisi egerit pœnitentiam, quia si hanc non agat, merita illius præcedentia non præualebunt contra iniquitatem.

DIFFICULTAS XXIV.

Utrum merita iusti reuiuiscant in integrum.

Conueniunt Theologi, merita iusti reuiuiscere non solum quoad præmium accidentale, nempe quoad gaudium de illis in celo futurum, sed etiam quoad præmium essentiale gloriæ, ut significatur in Tridentino sess. 6. cap. 16. dum de meritis iusti procedentibus ex gratia ait, nihil illis deesse, ut censetur promeruisse vitam æternam suo tempore consequendam, si iustus in gratia decedat; ex quo Diffic. XXI. reuiuiscunt meritorum deduximus. Quod etiam constat ex dictis in ea difficultate, nempe quod ablato peccato illa mortificante, reuiuiscunt & expediuntur ad eandem dignitatem & rationem meriti, quam habuerunt facta in statu gratiæ; dignitas autem illa & ratio meriti est vitæ æternæ.

Ita tamen reuiuiscunt quoad dignitatem & rationem meriti vitæ æternæ, ut illis correspondeat, & conferendus sit aliquis peculiaris gradus vitæ æternæ, distinctus à gradu correspondente iustificationi, per quam reuiuiscunt. In quo Theologi communiter conueniunt. Quod constat ex dictis, quia merita, peccato ea mortificante per iustificationem ablato, reuiuiscunt ad eandem antiquam dignitatem & rationem meriti, quam ante illud peccatum habebant: illis autem, si non fuissent per peccatum mortificata, corresponderet aliquis peculiaris gradus gloriæ, distinctus ab eo qui correspondet iustificationi sequenti per quam reuiuiscunt. Et quidem si solum reuiuiscerent quoad eundem gradum gloriæ, aliàs titulo iustificationis sequentis conferendum, eorum reuiuiscencia nihil prodesset iusto, cum ipsi nihil gloriæ ex reuiuiscencia accresceret.

Est tamen difficultas, An reuiuiscant quoad totam gloriam, seu quoad omnem gradum gloriæ, quem ante sui mortificationem merebantur.

Alexander 4. parte quæst. 12. memb. 4. art. 5. ad 7. Bonaventura in 4. dist. 14. part. 2. art. 2. q. 1. ad 4. Paludanus quæst. 1. Capreolus quæst. 2. art. 1. & Sotus dist. 16. q. 2. art. 5. docent, merita mortificata non semper reuiuiscere quoad omnem gradum vitæ æternæ; qui non omnes eodem fundamento, sed variis ad id ducuntur.

Magister verò in 4. dist. 14. Albertus art. 21. Richardus art. 8. q. 2. Almainus q. 1. art. 2. Scotus dist. 22. q. 1. Durandus in 3. dist. 31. q. 2. Vasquez q. 89. art. 5. dub. 2. & Egidius disp. 2. dub. 20. docent, semper, & per quamcumque iustificationem, quantumvis minimam, reuiuiscere quoad totam antiquam dignitatem & rationem meriti vitæ æternæ, & quoad adeptiorem totius gloriæ, quam aliàs adipiscerentur si mortificata non fuissent. Quod in primis constat ex Tridentino, dum supponit, nihil aliud esse necessarium, ut opus bonum iusti vitam æternam mereatur, & ut eam, quam merebatur, consequatur, nisi quod fiat in statu gratiæ, & quod procedat ex auxilio gratiæ, & quod iustus in gratia decedat: hæc autem tria non minus conueniunt meritis mortificatis, quam si non fuissent mortificata; ergo Tridentinum supponit, reuiuiscere quoad totam dignitatem, & rationem meriti vitæ æternæ quam ante mortificationem habebat.

Vasquez.

Trident.

Alexand.
Bonavent.
Paludan.
Capreol.
Sotus.Magist.
Richard.
Almain.
Scotus.
Durand.
Vasquez.
Egidius.

Trident.

habebant, & quoad adeptiorem totius gloriae, quam adipiscerentur si mortificata non fuissent, per quamcumque iustificationem, quantumvis minimam, reuiuiscant, quia quaecumque sufficit, ut homo decedat in gratia.

Et idem ratione constat: quia si peccato mortali, quo merita mortificata fuerunt, per quamcumque iustificationem ablato, reuiuiscant ad antiquam dignitatem & rationem meriti vitæ æternæ, necesse est, quod non ad minorem, sed ad eandem reuiuiscant, quia per peccatum nihil dignitatis & meriti fuit extinctum, & quaecumque iustificatione secuta, quantumvis minima, nihil peccati quoad culpam seu offensam manet, quo merita vitæ æternæ possint quoad aliquid dignitatis & meriti impediri; ergo reuiuiscant & per quamcumque iustificationem quoad totam antiquam dignitatem & rationem meriti & vitæ æternæ; & consequenter etiam quoad adeptiorem totius vitæ æternæ, cuius ante peccatum mortificans erant digna & meritoria, quia Deus unicuique reddit gloriam secundum opera sua, seu secundum dignitatem operum, siue iustus disponatur ad iustificationem sequentem dispositione intensiori, siue remissiori ipsi antiquis meritis.

Obseruandum est, merita iusti mortificata non tantum reuiuiscere quoad totam dignitatem & rationem meriti de condigno vitæ æternæ, sed etiam quoad congruitatem & rationem meriti de congruo aliorum donorum, si etiam quoad hanc mortificata sunt (quod est difficile, cum ea congruitas sit expedita composibilis cum peccato mortali) ob eandem omnino rationem, quia scilicet quoad nihil fuerunt extincta, & non fuerunt quoad congruitatem remunerata. Et ob eandem rationem merita de congruo facta in statu peccati, si quoad eam congruitatem alio peccato mortali sequenti mortificantur (quod etiam est difficile, quia quoad illam sunt expedita in peccatore) postea ablato illo peccato reuiuiscant quoad eam congruitatem.

DIFFICULTAS XXV.

Utrum gratia habitualis per peccatum amissa, postea peccato illo per iustificationem ablato restituatur, & in integrum.

Circa hanc Difficultatem (variis modis dicendi omisis) dicendum est. Primo, gratiam habituales meritis antiquis mortificatis correspondentem, siue eorum intuitu collatam, restitui, & in integrum, & statim in iustificatione ipsa per quam merita reuiuiscunt, quantumvis sit iustificatio. Ita Maior in 4. d. 22. quæst. 1. Medina Cod. de Pœnitentia, quæst. 8. Suarez in Opusculis Relect. 2. Vasquez q. 89. art. 5. dub. 3. Pessantius disp. 3. & Egidius disp. 1. dub. 20. Ratio huius est, quia gratia habitualis ideo fuit antea antiquis meritis collata, & tota, quæ eis correspondebat, & statim ac facta fuerunt, quia erant meritoria de condigno illius, seu condigna dispositio ad illam: sed per iustificationem, qua aufertur peccatum mortificans, quantumvis minimam, reuiuiscunt merita ad totam antiquam condignitatem & rationem meriti, & dispositionis condignæ; ergo gra-

tia habitualis eis correspondens antiquitas eorum intuitu collata, restituitur, & tota, & statim in ipsa iustificatione per quam reuiuiscunt.

Sed obijcies Tridentinum sess. 6. cap. 7. dum ait, *Trident.* in iustificatione gratiam conferri & infundi iuxta uniuscuiusque dispositionem; ergo in iustificatione non semper restituitur tota gratia meritis uiuificatis correspondens, sed maior aut minor pro quantitate dispositionis uniuscuiusque. Respondemus, dictum Antecedens, ex Tridentino desumptum, tantum intelligi de gratia collata intuitu dispositionis ad illam (imò tantum de gratia quæ confertur in Sacramento ex opere operato ex vi ipsius Sacramenti) non verò de gratia, quæ restituitur intuitu meritorum antiquorum iam reuiuiscientium.

Dicendum Secundò est, nihil gratiæ habitualis collatæ ex opere operato virtute Sacramenti, & per peccatum amissæ, restitui (ut contra Suarez & Egidium, dicentes verè restitui, & in integrum, & statim, aduertit Vasquez) quia nec reuiuiscit Sacramentum, intuitu cuius fuit antea collata, nec reuiuiscit aliud quod exigit restitutionem illius, nec ex se reuiuiscere potest, ut patet. Quod autem restitutio illius pertineat ad excellentiam meritorum Christi, & congruat misericordiae Dei, non sufficit, ut dicatur fieri à Deo; quia etiam multa alia beneficia, & miracula, quæ Deus nec facit, pertinerent ad excellentiam meritorum Christi, & congruerent misericordiae Dei.

Sed obijcies: Ergo peccatum illud mortale, quo amissa fuit illa gratia, quamvis remissum per sequentem iustificationem, punietur pœna æterna, nempe priuatione illius gratiæ quæ nunquam restituenda est.

Respondemus, priuationem huius gratiæ aut non fuisse pœnam peccati, per quod gratia ipsa fuit expulsa, sed tantum effectum secundarium illius: aut si fuit pœna, solum fuisse, quamdiu peccatum non fuit remissum quoad culpam, quia quamdiu non remittebatur, placebat Deo priuatio illa in pœnam illius peccati, non verò post remissionem.

Ex dictis constat, eum, qui resurgit à peccato ad gratiam, aliquando resurgere ad maiorem gratiam, quam habebat ante peccatum, aliquando ad æqualem, & aliquando ad maiorem: quia quamvis semper restituatur tota gratia meritis antiquis correspondens, nihil tamen gratiæ intuitu Sacramenti collatæ restituatur: & quia gratia, quæ confertur præcisè ex vi iustificationis, per quam peccator resurgit, aliquando est maior quam gratia Sacramentalis amissa, aliquando æqualis, & aliquando minor, quia datur iuxta præsentem dispositionem, aut contritionem, quæ aliquando est maior, aliquando est æqualis, & aliquando minor quam fuerat præcedens dispositio, iuxta quam collata fuit gratia illa Sacramentalis, quæ non restituitur, ideo peccator resurgens aliquando resurgit ad maiorem, aliquando ad æqualem, & aliquando ad minorem gratiam quam fuit gratia per peccatum amissa, ut docet S. Thomas q. 89. art. 2.

Obseruandum est, ut optimè S. Thomas art. 6. *S. Thomas.* opera bona facta extra statum gratiæ, quæ dicuntur mortua (non mortifera, qualia sunt peccata mortalia) quia carent vita gratiæ & charitatis, nullatenus uiuificari per iustificationem sequentem, ut manifestum est.

DISPUTATIO III.

De præcepto Pœnitentiæ.

Nomine Pœnitentiæ in hac Disput. III. (sic-
ut etiam in II.) tantum intelligimus per-
fectam contritionem, quæ est perfectissima pœni-
tentia actualis, & quam Patres nomine pœniten-
tiæ intelligunt.

DIFFICULTAS I.

Utrum perfecta contritio sit sub præcepto.

Victoria.

VICTORIA (ut refert Canus Re-
lect. de Pœnitentia, p. 4.) docuit,
contritionem perfectam, quamvis
sit medium necessarium ad salu-
tem, extra Sacramentum non esse
sub præcepto, aliàs nullus damna-
retur ob unicum tantum peccatum mortale, quia
cum quocumque alio peccato mortali esset aliud
peccatum mortale omissionis contritionis perfectæ.

S. Thomas.

Vasquez.

Suarez.

S. Thomas verò quæst. 84. art. 7. Vasquez q. 86.
art. 2. dub. 2. Suarez disp. 15. sect. 1. & communi-
ter Theologi docent, contritionem perfectam esse
sub præcepto, & merito: quia id deducitur ex illo
Lucæ 13. *Nisi pœnitentiam habueritis, omnes simul
peribitis*: sicut etiam ex illo Ioan. 3. *Nisi quis renatus
fuerit, &c.* deducitur, Baptismum esse sub præ-
cepto, & ex illo Ioan. 6. *Nisi manducaueritis car-
nem filij hominis, &c.* deducitur, Eucharistiam esse
sub præcepto.

Et ratione constat, quia omnia quæ sunt media
necessaria ad salutem, & aliàs sunt in nostra pote-
state, sunt sub præcepto; ex eo enim fides est sub
præcepto, quia est medium necessarium ad iustifi-
cationem, & aliàs est in nostra potestate: sed con-
tritio est medium necessarium ad iustificationem
peccatoris, qui non iustificatur medio Sacramen-
to, & aliàs est in eius potestate supposito auxilio;
ergo est peccatori sub præcepto.

Vasquez.

Ex quo deducitur, ut optime Vasquez, præce-
ptum contritionis non obligare absolute, sed ex
suppositione peccati mortalis, & non remissi, ut ab
eo iustificemur; ac proinde, quando peccator aliàs
iustificatus est medio Sacramento, cessat obligatio
dicti præcepti, quia dictum præceptum tantum
obligat ratione iustificationis: & quia iustificatio
extra Sacramentum obtineri potest non tantum
contritione expressa, sed etiam implicita in alio
actu dilectionis amicitiae erga Deum, ideo con-
tritio expressa determinatè non est sub præce-
pto, sed expressa, aut implicita sub distinctione,
quamvis peccatum non remissum memoriæ oc-
currat, etiam si quando occurrit ei, qui alio actu
dilectionis, quo sufficienter iustificatur, diligit
Deum, vix possit contineri ab actu expressa con-
tritionis.

Ad rationem ergo in contrarium, concedimus,
nullum damnum esse ob unicum tantum pec-
catum mortale, nisi repente moriatur existens in
statu unius tantum peccati mortalis; aut nisi exi-
stens in articulo mortis, prudenter iudicet se esse
iustificatum; aut nisi inuincibiliter ignoret dictum

præceptum, vel illius naturaliter obliuiscatur: quia
in quocumque casu ex his, omisso dicti præcepti
non imputatur ad culpam.

DIFFICULTAS II.

Quale sit præceptum contritionis.

Petrus Sotus Lect. 13. de Pœnitentia, docet, Petrus
præceptum contritionis oriri & obligare ex
speciali virtute pœnitentiæ. Modus tamen iste di-
cendi non placet, quia ex ea virtute nequit oriri ob-
ligatio, nisi ad intentionem satisfaciendi, seu de-
struendi peccatum ut offensam Dei, aut illud ut
offensam Dei detestandi, aut de eo ut offensam Dei
dolendi ex complacentia ipsius pœnitentis, quia
specialis virtus pœnitentiæ non habet alium
actum proprium, & nulla virtus obligare po-
test nisi ad proprium actum; & si aliquando et-
iam obligat ad actum alterius virtutis, est quan-
do iste est necessarius ad proprium actum, qui
sit sub obligatione illius virtutis: contritio au-
tem perfecta nec est necessaria ad aliquem actum
proprium specialis virtutis pœnitentiæ, nec ali-
quis actus proprius huius virtutis est sub obli-
gatione ipsius.

Suarez disp. 15. sect. 1. docet, præceptum con-
tritionis, obligans ratione iustificationis, quando
hæc non fit medio Sacramento, esse ex iustitia er-
ga Deum, quo Deo media contritione satisfacimus
pro offensâ ipsi factâ, & eam delemus. Hic etiam
modus dicendi non placet, quia Deus peccatis no-
stris non læditur verè & strictè, nec lædi potest
contra peculiarem & strictam iustitiam; ergo præ-
ceptum contritionis, quia Deo satisfacimus pro
offensâ ipsi factâ, & eam delemus, non oritur ex
peculiari & stricta iustitia, nec ipsa contritio est
actus iustitiæ, quia non est recompensatio alicuius
strictæ & peculiaris iniustitiæ.

Sotus verò in 4. dist. 17. quæst. 1. Canus Rele-
ctione de Pœnitentia p. 3. Medina Cod. de Pœni-
tentia, quæst. 3. & Vasquez quæst. 86. art. 2. dub. 3.
docent, præceptum contritionis esse ex charitate
erga Deum, ac proinde ad primum præceptum
Decalogi pertinere, & merito: quia ad contritio-
nem tenemur ratione iustificationis in fine vitæ, ut
moriatur Deo reconciliari, quia contra rationem
est, homines in Dei amicitiam ordinatos, in eius
inimicitia in perpetuum discedere; præceptum au-
tem quod est, & obligat ratione reconciliationis
cum Deo, ad charitatem erga ipsum pertinet, & ex
ea oritur.

Id verò quod addunt Scotus, Canus, & Medi-
na, nempe, dictum præceptum contritionis etiam
esse & obligare ex propria misericordia erga nos-
metipsos, falsum est, ut aduertit Vasquez: quia sic-
ut misericordia erga proximos non exigit ut eos
liberemus à malis, adhuc spiritualibus, à quibus
ipsi se liberare possunt, & nolunt, quia tunc non
habet locum compassio miseriæ proximorum, quia
ipsi tunc se habent quasi non patientes, & quasi
non

non dolentes de sua miseria, ita nec misericordia exigit, vt liberemus nos ipsos à malis adhuc spiritualibus, nec in articulo mortis, sed in hoc articulo tantum obligamur ex charitate erga Deum, vt liberemur à peccato graui: & obligamur liberari à peccato graui, non vt liberemur à damno, sed vt reconciliemur cum Deo.

DIFFICULTAS III.

Virum præceptum contritionis obliget statim, ac commissum est peccatum mortale.

Difficultas hæc procedit de obligatione non in actu primo, quæ idem est ac vis seu virtus ad obligandam, ratione cuius præcepta adhuc affirmatiua dicuntur obligare semper; sed de obligatione in actu secundo, ratione cuius præcepta affirmatiua, excepto præcepto restitutionis, dicuntur non obligare pro semper.

Guilielmus ergo Patistensis Tract. de Pœnit. cap. 19. Thomas Argentina in 4. d. 17. art. 4. Maior q. 2. Petrus Sotus Lect. 13. de Pœnitentia, Siluester v. *Contritio*, num. 4. & Antoninus 3. p. tit. 14. cap. 18. docent, præceptum contritionis, statim ac commissum est peccatum mortale, obligare (loquuntur de obligatione in actu secundo, quando aliàs peccator non iustificatur medio Sacramento) Primò, quia vnusquisque tenetur statim restituere quod abstulit proximo, siue famam, siue aliam rem; ergo peccator statim, ac grauiter offendit Deum, tenetur ipsi pro offensa satisfacere, ac proinde ad contritionem, per quam Deo satisfit pro offensa. Secundo, quia vnusquisque tenetur, quam primum possit, se liberare à graui damno corporis; ergo maiori ratione à graui damno animæ relicto ex peccato mortali. Tertiò, quia vnusquisque tenetur statim monere proximum, vt à peccato mortali iustificetur; ergo maiori ratione vnusquisque tenetur statim iustificari ab illo, ac proinde ad contritionem, si aliàs non iustificatur medio Sacramento. Quarto, quia qui peccato mortali auisit statum sanctitatis & gratiæ, est in periculo probabili committendi aliud peccatum mortale, quod significat Gregorius lib. 1. in Ezechielem Hom. 11. dum ait: *Peccatum, quod per pœnitentiam non deletur, suo pondere trahit ad aliud.* & ratio ipsa ostendere videtur, quia gratia habitualis seu sanctitas est necessaria ad seruandam totam legem; ergo statim post peccatum mortale tenetur ab eo iustificari, vt desinat esse in dicto periculo.

Durandus verò in 4. dist. 17. q. 10. Paludanus quæst. 1. Dominicus Sotus quæst. 2. art. 6. Medina Cod. de Pœnitentia, quæst. 6. Suarez disp. 15. sect. 5. Vasquez quæst. 86. art. 2. dub. 5. & Egidius disp. 3. dub. 3. docent, præceptum contritionis non obligare (loquuntur de obligatione in actu secundo) statim ac commissum est peccatum mortale, quamuis peccator non iustificetur ab illo per Sacramentum; & merito: aliàs qui statim post commissum peccatum mortale non conueritur, peccaret mortaliter continuè & absque interruptione, quousque conuerteretur (non minus quam qui non restituit rem grauem, quando commodè potest) quia semper absque interruptione transgrediretur præceptum graue; consequens autem est durum,

& contra omnium sensum & existimationem. Ratio autem huius doctrinæ est, quia dicta obligatio ex nullo capite & ex nullo fundamento constat, nec deduci potest, vt constabit ex solutione eorum quæ pro aduersariis adducta sunt: obligatio autem adeò rigoroza, dura, & grauis non est absque noto & grauissimo fundamento admittenda.

Id quoque quod Bonauentura in 4. dist. 17. Bonauent. 2. part. art. 2. quæst. 2. addit, nempe Religiosos ob perfectionem sui status teneri statim ac committunt peccatum mortale, ad iustificationem, non admittimus, quia absque firmo fundamento id attribuit Religiosis, quia isti ratione sui status tantum obligantur suis votis, & peculiaribus præceptis suæ Religionis.

Ad primam ergo rationem aduersariorum concedimus Antecedens, & negamus Consequentiam, ob discrimen inter ablationem famæ, aut alius rei homini factam, & inter offensionem factam Deo: quia homo per ablationem sibi factam non solum læditur actualiter, quando sibi fama aut alia res aufertur, sed etiam quamdiu ei non restituitur, ac proinde non tantum vsurpatio seu ablatio, sed etiam non restitutio est actualiter contra iustitiam, & est peccatum actuale iniustitiæ: Deus verò quamuis per quodlibet peccatum offendantur, & per sacrilegium peculiariter inhonoretur, nullo tamen læditur, nec dampnificatur, quia non offenditur quia lædatur, sed quia fit aliquid contra aliquam virtutem, quod ei displicet; & idè Deus, quamuis in principio, quando fit actualiter peccatum, actualiter offendantur, quia tunc fit contra aliquam virtutem, postea verò in non satisfaciendo pro offensa, seu in non delendo illam, non fit actualiter peccatum, sicut fit in principio; quia postea non fit contra aliquam virtutem, sicut factum fuit in principio.

Ad secundum admittimus Antecedens, nempe, grauiter dampnificatum in corpore, statim teneri à graui illo damno liberari, quando non est rationabilis aliqua causa patiendi illud, quamuis non teneatur statim sub mortali, nisi dilatio sit notabilis, aut grauiter periculosa: negamus tamen, grauiter dampnificatum in anima per peccatum mortale, teneri statim liberari ab eo damno, ob discrimen inter liberationem à damno corporali, & inter liberationem à dicto damno spirituali: quia liberatio à damno corporali pertinet ad virtutem fortitudinis (sicut liberatio à damno in fama, vel in honore, vel in diuitiis, ad liberalitatem); fortitudo autem sicut obligat, nequis seipsum in principio dampnificet corporaliter, & ne absque rationabili causa patiatur simile damnum ab altero, ita etiam nequis absque rationabili causa permittat continuationem illius damni, vt corpus sit integrum, & perseueret sicut natura disposuit: liberatio verò à damno spirituali tantum pertinet ad virtutem charitatis erga Deum ratione reconciliationis cum ipso, non ratione dampnificationis, quia anima dampnificata est: charitas autem erga Deum non obligat ad eam reconciliationem, nisi in articulo mortis, nequis in perpetuum discedat in inimicitia Dei: & obligatione earumdem virtutum (quamuis non primariâ, sed tantum secundariâ) tenemur procurare liberationem proximorum à prædictis damnis, quando ipsi voluntariè illa admittunt, aut admitturi sunt (vt semper admittunt damna spiritualia) vel eorum continuationem,

potius quàm obligatione misericordiæ, cuius proprium est compati miseriam proximorum, & non propriè dicimur compati quando patiens, aut passus malum vult non liberari.

Ad tertiam negamus Antecedens, nempe, nos teneri monere proximum, ut à peccatis commissis iustificetur; quia materia monitionis, seu correctionis fraternæ, non est peccatum præteritum, sed futurum, quia tantum tenemur corrigere fratrem ne peccet: & ad hoc tenemur, non ex misericordia spiritali, sed ex illa virtute, contra quam frater est peccator; & non tenemur primaria obligatione qua frater ipse tenetur, sed secundaria.

Ad quartam negamus, eum, qui est in peccato mortali, eo ipso esse in periculo probabili committendi aliud. Et ad priorem probationem ex Gregorio desumptam respondemus, eum tantum loqui de peccato, in cuius complacentia permanet peccator, & quod connexionem aliquam habet cum alio, ut superbia cum invidia, quia tunc tale peccatum suâ complacentiâ trahit ad aliud; & non loquitur generaliter de peccato, quod tantum permanet habitualiter. Et ad posteriorem probationem, negamus, gratiam habituales esse necessariam antecedenter, seu tamquam principium, ad seruandam totam legem; sed tantum esse necessariam consequenter, quia qui diu totam legem obseruat, post observationem illius totius obtinebit à Deo gratiam habituales, siue medio Sacramento, siue media contritione.

DIFFICULTAS IV.

Quando ergo obligat præceptum contritionis?

Conueniunt Primò Theologi, peccatorem, qui Sacramento non iustificatur, teneri in acta secundo præcepto contritionis, ratione sui, & per se in articulo & in periculo mortis. Aliàs homo ad amicitiam Dei à Deo ipso ordinatus, discedet in æternum in eius inimicitia, quod est contra charitatem, cuius contritio est actus.

Conueniunt Secundò, peccatorem aliquando extra articulum & periculum mortis ad contritionem obligari per accidens, ratione præcepti alterius virtutis à charitate distinctæ, ut quando administrandum est aliquod Sacramentum, & non fit confessio, quia tunc est obligatio contritionis non per se ex charitate, cuius contritio est actus, sed per accidens ex virtute religionis, ut dignè & religiosè administrantur & tractentur Sacramenta. Vnde qui tunc absque contritione administrat Sacramentum, peccat peccato commissionis sacrilegij, non peccato omissionis contritionis.

Est tamen difficultas, An extra articulum & periculum mortis, præceptum ipsum contritionis ratione sui obliget aliquando peccatorem, qui alias non iustificatur medio Sacramento.

In primis non desunt, qui in casu præsentis difficultatis dicant, peccatorem teneri præcepto ipso contritionis, quoties peccatum mortale non remissum memoria occurrit. Id tamen omnino gratis & absque fundamento dicitur: quia si præceptum ipsum contritionis non obligat statim, ac homo peccat mortaliter, ut diximus Diff. III. nullo fundamento dici potest, obligare, quoties mortale non remissum memoria occurrit.

Secundò, Marfilus in 4. q. 12. art. 1. Viguerius Marfilus c. 16. §. 4. & Petrus Sotus Lect. 13. de Pœnitentia, docent, peccatorem teneri præcepto ipso contritionis in diebus Festis, quia observatio diei festi ordinatur in sanctificationem animarum. Immerito tamen, & absque sufficienti fundamento inducitur obligatio adeo dura & stricta, quia in die Festo tantum præcipitur cultus Dei ad Religionem pertinens (imò non omnis, sed tantum auditio Missæ, & cessatio ab operibus seruilibus); quòd autem cultus iste, qui præcipitur, ordinetur in sanctificationem animarum tamquam in finem extrinsecum, non sufficit ut eo ipso præcipiatur contritio, mediâ quâ fit sanctificatio; quia huius extrinsecus actus præcepti, non cadit sub præcepto talis actus.

Tertiò, Adrianus in 4. q. 3. de Confessione, & Petrus Sotus docent, peccatorem obligari præcepto ipso contritionis, quando magna aliqua calamitas populo imminet. Immerito tamen, & absque fundamento sufficienti, dicitur, tunc peccatorem teneri præcepto contritionis; & quamvis tunc esset obligatio contritionis, non oriretur ex præcepto ipso contritionis, sed ex præcepto orationis. Imò nec hoc præceptum credimus tunc esse.

Quartò, Sotus in 4. dist. 17. quæst. 1. art. 6. docet, peccatorem teneri præcepto ipso contritionis, quando est in periculo probabili obliuionis peccatorum. Sed immerito, quia falsò supponit ad iustificationem per contritionem requiri, quòd contritio sit cuiuslibet peccati in particulari, ut diximus Disp. 11. Diffic. v.

Quintò, Suarez disp. 15. sect. 6. Agidius disp. 3. dub. 3. & Ochagavia q. 16. docent, peccatorem obligari præcepto ipso contritionis ante articulum mortis, ad non multum differendam contritionem, postquam commissum fuerit peccatum mortale; nullum tamen tempus determinatum assignant, pro quo peccator obligetur. Sed immerito, quia præterquam, quòd absque sufficienti fundamento eam obligationem inducunt, non est contra rationem, differre reconciliationem cum Deo, dum in eius inimicitia non moriamur. Quo etiam reiiciuntur reliqui supradicti modi dicendi.

Tandem ergo Caietanus in Summa, v. Contritio, Caietan. & Vasquez quæst. 86. art. 2. dub. 6. docent, peccatorem præcepto ipso contritionis non teneri nisi in articulo mortis, aut in periculo mortis; & merito: quia tantum videtur contra rationem, & contra charitatem erga Deum (ex qua sola oritur præceptum contritionis) in æternum permanere in inimicitia Dei.

Addimus, ut optimè Vasquez, peccatorem excusari ab obligatione præcepti contritionis, quando aliâ viâ iustificatur, quia tota obligatio præcepti contritionis oritur ex necessitate iustificationis, ac proinde cessat, cessante dicta necessitate.

DIFFICULTAS V.

Utrum postquam quis iustificatus est à peccatis, teneatur de eisdem iterum dolere, & conteri.

Alexander 4. part. quæst. 68. memb. 2. art. 2. Richardus in 4. dist. 14. art. 9. quæst. 1. Gabriel q. 3. art. 3. dub. 1. Paludanus dist. 17. quæst. 1. art. 3. & Siluester v. Contritio, quæst. 2. docent, eum qui peccauit, teneri præcepto affirmatiuo habendi

bendi contritionem aut dolorem de peccatis, quamvis iam remissis, & quoties memoriâ occurrunt. Quod tradidisse videntur Augustinus de Vera & falsa pœnitentiâ, cap. 13. Isidorus lib. 2. de Summo bono, & Hugo lib. 2. de Sacramentis, part. 14. cap. 2. & ratione probari potest, Primò, quia quoties memoriâ occurrat peccatum, ut est offensa Dei, tenetur voluntas circa illud, utpote rem arduam, actum aliquem displicentiae elicere, aliàs parui pender peccatum & offensam Dei. Secundò, quia voluntas nostra debet esse conformis diuinæ: sed peccatum nostrum, quamvis remissum, semper displicet Deo; ergo etiam debet nobis displicere quoties memoriâ occurrat.

Caetan. verò quæst. 84. art. 8. & 9. Vasquez art. 9. dub. vnicò, Suarez disp. 15. sect. 4. Sotus in 4. dist. 14. quæst. 1. art. 9. Medina Cod. de Pœnitentiâ, q. 6. & Petrus Sotus Lect. 13. de Pœnitentiâ, docent, eum qui peccauit, non teneri præcepto affirmatiuo habendi contritionem aut dolorem de peccatis iam remissis, & meritò: quia non modò hæc obligatio adeò dura inducitur absque fundamento, sed etiam contra rationem; quia præceptum istud eatenus obligat in actu secundo, quatenus indigemus iustificatione à peccatis, & reconciliatione cum Deo, ut supra diximus; ergo

qui semel ab illis iustificatus est, manet exemptus ab obligatione illius.

Augustinus verò, Isidorus & Hugo pro aduersariis adducti, quando significant pœnitentiam esse necessariam etiam post remissionem peccatorum, nomine *necessitatis* intelligunt vel magnam utilitatem ad obtinenda à Deo auxilia gratiæ in futurum, vel obligationem ex præcepto negatiuo non complacendi in peccatis: quod impleri potest (quidquid Canus dicat) quamvis ille, cuius memoriâ peccata occurrunt, non detestetur illa, quia potest suspendere omnem affectum circa illa, quia nullo cogitur elicere affectum aliquem circa illa.

Et ad primam rationem negamus, eum, cuius memoriâ occurrat peccatum ut offensa Dei, teneri ad contritionem, aut ad aliam displicentiam illius; ex eo autem quòd nullam displicentiam habeat illius, non parui pender offensam Dei, & iustificationem ab illa.

Et ad secundam respondemus, quòd quamvis peccatum iam remissum semper displiceat Deo, nos tamen non tenemur etiam displicere de illo, ut Deo conformemur, quia non est necessaria maior conformatio, quam quòd nobis non placeat quòd Deo displicet, ex eodem motiuo ex quo Deo displicet.

DISPUTATIO IV.

De natura & necessitate Sacramenti Pœnitentiæ.

DIFFICULTAS I.

Ex quibus constet Sacramentum Pœnitentiæ.

SUPPONIMVS, in quo conueniunt Catholici contra hæreticos nostri temporis, Pœnitentiam sumptam pro exteriori caerimonia confessionis dolorosæ peccatorum, & absolutionis ab eis, & satisfactionis pro ipsis, ut fit in Ecclesiâ Christiana, esse verum Sacramentum, & vnum ex septem institutis à Christo. Quod constat ex perpetua Ecclesiæ traditione, & definitum est in Concilio Constantiensi sess. 8. & 15. & in Florentino in Decreto Eugenij IV. habito post vltimam sessionem, & in Tridentino sess. 14. can. 1. & 2. Quod etiam amplius constabit ex dicendis de necessitate Sacramenti Pœnitentiæ, & de potestate absoluedi à peccatis collata Sacerdotibus.

Concilium
Constant.
Florent.
Trident.

Scotus.

Hoc ergo supposito, difficultas est, Ex quibus constet & coalecat hoc Sacramentum Pœnitentiæ. Scotus in 4. dist. 14. q. 4. docet, totam essentiam Sacramenti Pœnitentiæ, sitam esse in absolutione à peccatis à Sacerdote facta, quia sola absolutio significat totum effectum Sacramenti Pœnitentiæ, nempe remissionem peccatorum. Vnde Scotus d. 16. q. 1. consequenter docet, contritionem, confessionem, & satisfactionem non esse partes Sacramenti Pœnitentiæ, esse tamen necessarias, contritionem & confessionem, tamquam quid præuium ad absolutionem; & satisfactionem, tamquam quid consequens, quâdo restat pœna aliqua soluenda, ut eâ absumat.

Durand.

Durandus in 4. dist. 14. q. 3. docet, totam essen-

tiam Sacramenti Pœnitentiæ sitam esse in confessione pœnitentis, & in absolutione Sacerdotis, contritionem verò & satisfactionem non pertinere ad essentiam illius. Id autem de contritione probatur, quia hæc est spiritualis & insensibilis, ergo ex ea nequit constitui Sacramentum Pœnitentiæ, quod est sensibile. De satisfactione verò id probatur, quia hæc consequitur Sacramenti essentiam, quia consequitur, & supponit primarium effectum Sacramenti Pœnitentiæ, nempe remissionem peccatorum quoad culpam & pœnam æternam, à Sacramento ipso iam essentialiter constituto prouenientem, seu causatam.

S. Thomas verò, & eius Interpretes quæst. 84. s. Thomas art. 2. & 3. reliqui Scholastici in 4. dist. 14. docent, & meritò, Sacramentum Pœnitentiæ constare non tantum absolutione, sed etiam contritione (siue perfecta siue imperfecta) confessione, & satisfactione; his tamquam materiâ, & absolutione tamquam formâ, quod expressum est in dicto Decreto Eugenij IV. & in Tridentino sess. 14. c. 3.

Eugen. IV.
Trident.

Et ratione probatur; & in primis, quòd constet ex illis tamquam ex partibus, quia Sacramentum Pœnitentiæ institutum est instar iudicii; iudicium autem constat ex explicatione delicti, & ex sententia iudicis, & ex satisfactione pro delicto tamquam ex partibus. Et quia in hoc iudicio Sacramenti Pœnitentiæ sententia iudicis est absolutio remissiva delicti, ideo non quæcumque delicti explicatio est satis apta ad illud, nisi quæ fit ab ipso pœnitente, & illud detestante, aut de eo dolente. Sacramentum ergo Pœnitentiæ constat ex contritione, confessione, & ex satisfactione pœnitentis, & ex absolutione Sacerdotis tamquam ex partibus. Quòd verò constet ex contritione, &

confessione tamquam ex materia, seu tamquam ex partibus materialibus, & ex absolutione tamquam ex forma, seu tamquam ex parte formali probatur: quia tres dicti actus pœnitentis modificantur & perficiuntur absolutione Sacerdotis ad significandum effectum Sacramentalem; modificari autem & perfici est proprium materiæ, perficere verò est proprium formæ.

Nihilominus contritio, confessio, & satisfactio dicuntur ab Eugenio I V. & à Tridentino quasi materia, cum eo addito *quasi*, & non absolute, non quia non sunt materia physica, quia etiam materia aliorum Sacramentorum non est materia physica, & tamen ab ipsis dicitur materia absolute & absque addito; sed quia materia physica, tam primam quam secundam, nempe compositum substantiale, est vera substantia: actus autem pœnitentis, qui sunt materia proxima Sacramenti Pœnitentiæ, & peccata, quæ sunt materia remota illius, non sunt substantiæ, sed accidentia; materia verò, quæ in aliis Sacramentis assignatur ab Eugenio I V. & à Tridentino, dicitur ab ipsis materia absolute & absque addito, quia in illis assignatur materia remota, quæ verè est substantia: absolutio tamen, quamvis sit accidens, dicitur forma absolute (sicut formæ aliorum Sacramentorum) & non dicitur quasi forma, quia ratio formæ physice non solum convenit substantiæ, sed etiam accidenti.

Ita tamen contritio, confessio, & satisfactio sunt partes materiales Sacramenti Pœnitentiæ, & absolutio ita est pars formalis, ut contritio, confessio, & absolutio sint ipsi Sacramento essentielles, quia absque illis nequit quoad suam essentiam consistere, quia institutum est instar iudicii; iudicium autem essentialiter coalescit ex explicatione delicti, & ex sententia iudicis. Et quia in hoc iudicio sententia est absolutio & remissio delicti, ideo non quæcumque delicti explicatio est satis apta ad illud, nisi facta ab ipso pœnitente, & dolorosa saltem radicaliter, quæ eo ipso est vera confessio & accusatio, quamvis sufficiat dolor confessionem subsequens, ut dicemus Disp. VI. Diffic. x. Et quia ad iudicium non est essentialiter requisita satisfactio, quia hæc in iudicio sequitur post sententiam, ac proinde post iudicium essentialiter perfectum, ideo satisfactio non est pars essentialis Sacramenti Pœnitentiæ: dicitur tamen pars integralis, quia quodammodo complet & perficit essentiam ipsam iudicii pœnitentiæ, & non perfectione extra substantiam ipsius, quæ ratione accedens perficit substantiam, sed intra, quia conducit ad perfectam remissionem peccatorum, factam per illud iam essentialiter perfectum, absumendo ex opere operato penam temporalem, quæ post contritionem, confessionem, & absolutionem superest soluenda, quo remissio ipsa intra rationem remissionis perficitur & completur.

Ad rationem ergo Scoti respondemus, quod quamvis in solis verbis absolutionis sit sufficiens & sola significatio verbalis, & speculativa (quam habent ex institutione hominum) effectus huius Sacramenti, nempe remissionis peccatorum; non tamen Sacramentalis & practica, quam Sacramentum Pœnitentiæ habet ex institutione Christi, quia hæc convenit contritioni, confessioni & absolutioni, quod non levis indicat Tridentinum sess. 14. cap. 3. dum ait, efficacitatem huius Sacramenti præcipue esse in absolutione; quia ea parti-

Trident.

cula præcipue denotat, etiam esse in aliis partibus, dicit tamen præcipue esse in absolutione, quia in ea reperitur tamquam in forma modificante, & perficiente contritionem & confessionem pœnitentis; & ob id in Sacerdote dicitur esse potestas ipsa clauum, & remissiva peccatorum.

Et ad rationem Durandi respondemus, quod quamvis contritio secundum se sit insensibilis, sit tamen sensibilis per confessionem factam in ordine ad absolutionem, quia confessio sic facta est effectus contritionis, & quodammodo sentitur per suum effectum sensibilem. Est autem confessio eo modo facta effectus contritionis, aliquando quoad suam substantiam, ut quando ex contritione antecedente, pœnitens excitatur & inducitur ad confessionem sic faciendam, & semper confessio in ratione confessionis & accusationis est effectus contritionis, quia ratione huius confessio non est, aut si fuit, desinit tamen esse historica narratio, & sit vera confessio & accusatio (siue contritio antecedat siue subsequatur confessionem;) quod sufficit ut contritio possit esse pars essentialis Sacramenti sensibilis, præsertim quod id, quod est omnino spirituale & insensibile, potest esse pars essentialis totius materialis & sensibilis, ut videtur esse in anima rationali, quæ quamvis sit spiritualis & insensibilis, est pars essentialis hominis, qui est materialis & sensibilis.

DIFFICULTAS II.

Quid in Sacramento Pœnitentiæ sit Sacramentum tantum, quid res Sacramenti tantum, quid res & Sacramentum simul.

Innocentius III. in cap. *Cum Martha* 6. de *Innoc. III.* Celebratione Missarum, distinguit, & assignat in Sacramento Eucharistiæ Sacramentum tantum, & rem Sacramenti tantum, & rem & Sacramentum simul. Ex quo Doctores intendunt tria hæc etiam in aliis Sacramentis distinguere & assignare. Id autem appellatur Sacramentum tantum, quod significat, & non significatur; & id res Sacramenti tantum, quod significatur, & non significat; & id res & Sacramentum simul, quod significat & significatur.

Conveniunt ergo Doctores, in Sacramento Pœnitentiæ ipsum compositum ex actibus pœnitentis & ex absolutione, esse Sacramentum tantum, quia ipsum compositum est quod significat gratiam Sacramentalem, & ipsum non significatur per aliquid aliud; & ipsam gratiam Sacramentalem esse rem Sacramenti tantum, quia ipsa significatur per dictum compositum, quod est Sacramentum, & ipsa non significat aliquid; & contritionem ipsam esse Sacramentum, & rem Sacramenti simul. Est autem Sacramentum non totaliter, sed partialiter; quia est pars essentialis Sacramenti simul cum confessione & absolutione, significans & conferens gratiam sanctificantem.

Est tamen difficultas, Quomodo contritioni etiam conveniat esse rem Sacramenti. Ratio difficultatis pro parte negativa est, quia aliquid esse rem Sacramenti, est esse effectum Sacramenti; contritio autem non est effectus Sacramenti Pœnitentiæ, quia contritio est antequam sit Sacramentum

mentum ipsum, quia ex ea præsupposita componitur, & effectus non est ante suam causam.

Circa hanc difficultatem, omisissis variis modis ad eam respondendi, quia vel sunt difficiles, vel obsecuri, qui videri possunt apud Vasquez q. 84. art. 1. dub. 3. hos respondemus, ideo contritionem esse rem Sacramenti, quia significatur per confessionem factam in ordine ad absolutionem, & quoad suam sensibilitatem ab ipsa confessione sic facta causatur, quia à confessione ut sic efficitur sensibilis, quia contritio mediâ confessione ordinata ad absolutionem quodammodo percipitur per sensus.

Ad rationem ergo difficultatis respondemus, quod quamvis id quod est res Sacramenti tantum, sit quoad suam substantiam effectus illius quod est Sacramentum tantum; non tamen omne quod ita est res Sacramenti, ut etiam sit Sacramentum simul, qualis est contritio, sed sufficit quod significetur per Sacramentum tantum, quamvis ab eo non causetur: sicut etiam id quod non tantum est Sacramentum, sed etiam est res Sacramenti simul (qualia sunt Corpus & Sanguis Christi in Eucharistia, & vinculum in Matrimonio) ut sit Sacramentum, sufficit, quod significet, quamvis non causetur; præsertim quod contritio non solum quoad substantiam significatur per confessionem, sed etiam quoad suam sensibilitatem causatur ab ipsa, quæ etiam conveniunt Corpori & Sanguini Christi in Eucharistia, quæ non solum in ea sunt Sacramenta, quia ut sunt sub speciebus quodammodo significant gratiam cibantem; sed etiam sunt res Sacramenti, & tamen quoad suam substantiam non causantur ab speciebus, sed tantum quoad sensibilitatem, quia quodammodo sunt sensibilia per species quibus teguntur, & quoad suam substantiam significantur per illas.

DIFFICULTAS III.

Utrum quodlibet peccatum sit materia Sacramenti Pœnitentia.

SYpponimus, peccata esse materiam Sacramenti Pœnitentia, non proximam, quia Sacramentum hoc proximè solum coalescit ex contritione, confessione, & satisfactione tamquam ex materia; sed esse remotam, quia hæ partes materiales proximè versantur circa peccata, tamquam circa materiam (ea proportionem, quæ in Baptismo aqua non est materia proxima, sed remota, quia Baptismus proximè tantum constat ex ablutione tamquam ex materia) & ob rationem dictam peccata tantum esse materiam circa quam, & non ex qua.

Hoc supposito, conveniunt Primò Doctores, peccata actualia ante Baptismum commissa non esse materiam Sacramenti Pœnitentia, imò nec illa quæ in ipsa actuali susceptione Baptismi committuntur, sed solum ea quæ post Baptismum essentialiter perfectum (ante quem nullus est intra Ecclesiam) commissa sunt, quia ex Christi institutione sola peccata iam subiecta Ecclesiae sunt clauibus, & absolutioni Ecclesiae subijcienda.

Observandum tamen est, omnia peccata actualia post Baptismum commissa ita esse materiam remotam Sacramenti Pœnitentia, ut mortalia sint materia necessaria, non quia sint necessaria ad essentiam Sacramenti Pœnitentia, quia verè non

sunt; sed quia sunt necessariò confitenda: & venialia sint materia libera, quamvis sufficiens, libera, quia non est obligatio confitendi illa: & sunt materia sufficiens, quia essentia Sacramenti Pœnitentia constare potest cum confessione venialium tantum, absque confessione mortalium, quod etiam habent peccata mortalia semel legitime confessa, quod scilicet sint materia libera & sufficiens alterius confessionis, ut constat ex perpetuo usu fidelium, & definit Benedictus XI. in Extrav. *Inter cunctas*, de Privilegiis.

Circa peccatum originale conveniunt Secundò Doctores, quod quamvis sit materia peculiaris virtutis Pœnitentia, ut diximus Disp. I. Diffic. VI. non tamen Sacramenti Pœnitentia, tum quia non est peccatum actuale propria voluntate contractum, tum etiam quia contrahitur ante Baptismum in primo instanti conceptionis.

DIFFICULTAS IV.

Utrum Sacramentum Pœnitentia possit repeti & iterari.

NON defuerunt hæretici, qui (ut refert Augustinus de Vera & falsa pœnitentia) dixerunt, lapsis post Baptismum semel tantum concedi Sacramentum pœnitentia. Quibus favere videtur Ambrosius lib. 2. de Pœnitentia, cap. 10. dum ait, pœnitentiam semel tantum concedendam esse pœnitentibus. Et non parum favere videtur, quod Christus numquam eundem bis à morte ad vitam revocavit, nec eundem bis sanavit. Quod etiam ratione probatur, Primò, quia aliàs iterata peccatorum remissio occasio esset facilitans ad peccatum. Secundò, quia aliàs Deus videretur amare peccata, cum eis remittendis semper præstò adsit.

Nihilominus de Fide est, Sacramentum Pœnitentia iterari & repeti posse, imò debere semper, quod post Sacramentum pœnitentia susceptum committitur peccatum mortale. Quod constat ex traditione & praxi Ecclesiae, & definitur à Tridentino sess. 14. cap. 2. & Can. 1. & deducitur ex illo Ioan. 20. *Quorum remisistis peccata, &c.* quia his verbis absque vlla limitatione conceditur ministris Ecclesiae potestas remittendi peccata. Deducitur quoque ex institutione Sacramenti Pœnitentia, quod institutum est instar iudicii & instar medicinae; iudicium autem repeti potest semper, quod iteratur causa aliqua iudicii; & etiam medicina semper, quod infirmitas iteratur.

Ambrosius verò, dum dixit, pœnitentiam semel tantum concedendam esse pœnitentibus, locutus est non de Sacramento Pœnitentia, sed de pœnitentia solemnè, quæ antiquitus in Ecclesia fieri consuevit, & non nisi semel. Quod verò Christus neminem sanaverit nec resuscitaverit bis, non faveat dicto errori; quia, ut ait Augustinus, id ita factum est, ut quisque timeat iterum peccare.

Et ad primam rationem respondemus, iteratam peccatorum remissionem, ex se amorem potius & gratitudinem erga Deum conciliare, quibus retrahamur à peccando, quam ad peccandum incitare. Et ad secundam respondemus, ex eo quod Deus ita præstò ad remissionem & deletionem peccatorum, potius deduci, ut etiam ait Augustinus, Deum odio habere peccata, quam illa amare.

Quan-

Quando verò Sacramentum Pœnitentiæ sit necessarium repetendum & iterandum, quia fuit inualidum, & fuit peccatorum mortalium, commodius dicimus Disput. VII. Diffic. VII.

DIFFICULTAS V.

Verum Sacramentum Pœnitentiæ sit medium necessarium ad salutem.

Supponimus, ea quæ sunt necessaria ad salutem (id est ad iustificationem, & consequenter ad gloriam, quæ nequit sine iustificatione obtineri) esse in triplici differentia. Quia alia sunt necessaria necessitate tantum præcepti, alia necessitate tantum medijs, alia sunt necessaria necessitate præcepti & medijs simul. Illa sunt necessaria ad salutem necessitate tantum præcepti, quæ ex eo solum sunt necessaria ad salutem, quia sunt sub præcepto graui. Illa sunt necessaria ad salutem necessitate tantum medijs, quæ sunt necessaria tamquam media seu remedia conducentia ad illam, & non quia sint sub præcepto graui, qualia sunt media necessaria ad salutem, quæ non sunt in nostra potestate, ut Baptismus respectu paruulorum, & auxilia præuenientia respectu adultorum. Illa tandem sunt necessaria necessitate præcepti & medijs simul, quæ utroque modo dicto sunt necessaria, nempe & quia sub præcepto graui, & quia sunt media necessaria ad salutem, quales sunt actus fidei, & Baptismus in re vel in voto adultis peccatoribus.

Est tamen discrimen inter tria prædicta, quod ea, quæ sunt necessaria ad salutem necessitate tantum præcepti, solum sunt ad illam necessaria negatiue, quia tantum sunt necessaria, quatenus eorum obseruatio est necessaria ut non amittatur salus, quia est necessaria, ut non fiat peccatum mortale, quo amittitur gratia & sanctitas, absque qua nequit obtineri vita æterna; & non sunt necessaria positiue: quia quamuis aliquando conducant ad iustificationem, & ad perseuerantiam in ea, tamen quatenus positiue conducunt (qua ratione sunt media, & utilia) non sunt necessaria, & ob id non dicuntur necessaria ut media, seu necessitate medijs. Illa verò, quæ sunt necessaria necessitate tantum medijs (quæ etiam dicuntur necessaria necessitate salutis, & finis) sunt necessaria positiue, quia sunt necessaria quatenus media, & utilia, & quatenus positiue conducentia seu influentia in salutem animæ, ut sunt auxilia præuenientia adultis, & Baptismus in re susceptus paruulis, quia absque eorum positio influxu nequit acquiri salus animæ. Ea tandem, quæ sunt necessaria necessitate præcepti & medijs simul, sunt necessaria negatiue & positiue simul modo prædicto.

Ex dicto discrimine inter necessitatem præcepti & necessitatem medijs, oritur aliud, nempe quod necessitas tantum præcepti excusatur ignorantia inuincibili, aut impotentia implendi præceptum, quia necessitas præcepti solum est, ut non fiat peccatum mortale, à quo excusatur tam ignorantia inuincibilis, quam impotentia; necessitas verò medijs non excusatur ignorantia, nec impotentia, quia hæc necessitas est ob influxum posituum necessarium, quem non supplet ignorantia, nec impotentia.

Hoc ergo præsupposito, conueniunt Doctores,

Sacramentum Pœnitentiæ in re vel in voto sub disunctione esse necessarium lapsis in mortale post Baptismum, necessitate medijs, ad iustificationem (& consequenter ad gloriam) quod supponit Tridentinum sess. 6. cap. 14. & sess. 14. cap. 4. Trid. dum supponit, primam iustificationem baptizatorum non fieri nisi medio Sacramento Pœnitentiæ, aut medio voto ipsius.

Variant tamen Doctores in explicando, quæ ratione Sacramentum Pœnitentiæ in re vel in voto sit medium necessarium lapsis in mortale post Baptismum ad iustificationem ab illo.

Omissis autem variis eorum modis id explicandi, vel quia continent falsam doctrinam, vel quia sunt obsecuti: ex eo Sacramentum Pœnitentiæ in re vel in voto est prædictis medium necessarium ad iustificationem, & quia nequeunt, nisi vel medio Sacramento Pœnitentiæ in re suscepto, vel media contritione perfecta (siue formali siue virtuali) in qua votum seu desiderium efficax suscipiendi Sacramentum Pœnitentiæ continetur, à peccato mortali iustificari; & quia utronis eorum absque altero iustificari possunt, id est, quia nequeunt nisi vno vel altero iustificari; & utronis possunt, quia nec vnum nec alterum est determinatè medium necessarium, nisi aliquando per accidens, ut contingit quando quis post elicitam attritionem, & factam confessionem incidit in amentiam ante absolutionem, quia tunc huic ad iustificationem est determinatè necessarium Sacramentum Pœnitentiæ in re susceptum, quia tantum potest iustificari absolutione, suppositis attritione & confessione, quia in amentia nequit contritionem perfectam elicere: & etiam quando quis exiit in articulo mortis, & caret copia confessarij, quia tunc huic ad iustificationem est determinatè necessaria perfecta contritio, quia non potest aliter iustificari.

Dicuntur autem à Tridentino & à Doctoribus lapsi in mortale post Baptismum iustificari per Sacramentum Pœnitentiæ in voto, quando iustificantur per contritionem perfectam ante realem susceptionem Sacramenti Pœnitentiæ, non quia ex eo deriuatur virtus aliqua in contritionem ut iustificare possit, quia contritio ex se absque dependentia à Sacramento Pœnitentiæ est potens iustificare (siue tamquam forma, siue tamquam proxima dispositio) non minus quam in lege naturæ & scripta ante institutionem Sacramenti Pœnitentiæ, sed quia in contritione, per quam tunc iustificantur, continetur votum seu desiderium efficax suscipiendi Sacramentum Pœnitentiæ suo tempore, & etiam votum seruandi quodcumque aliud præceptum graue, quia qui perfectè contritur, ad minus virtualiter & implicitè proponit, & paratus est ad non peccandum mortaliter, ac proinde ad non transgrediendum præceptum aliquod graue; nihilominus à Tridentino ubi supra dicta iustificatio, quæ fit extra Sacramentum, peculiariter attribuitur voto Sacramenti Pœnitentiæ, & non voto aliarum rerum quæ sunt sub præcepto graui, ob rationem quam adducemus Difficultate sequenti.

Vnde si Sacramentum Pœnitentiæ non esset peccatori sub præcepto, iustificatio per contritionem facta adscriberetur ipsi contritioni, absque voto Sacramenti Pœnitentiæ, quia tunc votum huius Sacramenti non contineretur in contritione,

ac proinde tunc Sacramentum Pœnitentiæ non esset necessarium in re vel in voto, esset tamen necessarium ipsum in re, vel contritio sub disunctione, quia non posset fieri iustificatio nisi ipso aut contritione, & virtutis posset.

DIFFICULTAS VI.

Utrum votum Sacramenti Pœnitentiæ necessarium ad iustificationem extra Sacramentum debeat esse explicitum, an sufficiat implicitum in ipsa contritione.

Caus.

Trident.

Concilium
Complut.August.
Bernard.
Hugo de
S. Victore.

August.

S. Thomas.
Vasquez.
Suarez.

Caus. Relezione de Pœnitentia, parte 5. conclus. 3. docet, ad iustificationem extra Sacramentum esse necessarium votum explicitum Sacramenti Pœnitentiæ superadditum contritioni perfectæ, & non sufficere votum in ea implicitum. Quod deduci videtur Primò ex Tridentino sess. 6. cap. 14. & sess. 14. cap. 4. dum remissionem peccatorum attribuit Sacramento Pœnitentiæ, vel voto ipsius, quia si per votum non intelligeret votum explicitum, sed tantum implicitum in contritione, non attribueret peculiariter eam remissionem voto Sacramenti Pœnitentiæ, quia in contritione, per quam fit ea remissio, etiam continetur votum Eucharistiæ, & aliarum rerum quæ sunt sub præcepto graui. Secundò idem deduci videtur ex Concilio Complutensi, in quo inter alias propositiones Petri Oxomenis, prima quæ damnatur, est ista: *Peccata mortalia, quantum ad culpam & penam alterius sæculi, delentur per solam contritionem cordis, sine ordine ad clauas.* ergo in eo Concilio maxime indicatur ad iustificationem extra Sacramentum præter contritionem, & præter votum Sacramenti in ea necessariò contentum, etiam requiri votum expressum ipsius Sacramenti.

Et ratione probatur Primò, quia Sacramentum Pœnitentiæ non est minus necessarium lapsis post Baptismum ad iustificationem, quam Baptismus his qui veniunt ad Ecclesiam: sed ei, qui nequit Baptismum suscipere, est necessarium ad iustificationem votum explicitum Baptismi, ut significant Augustinus lib. 1. de Baptismo contra Donatistas, cap. 8. Bernardus Epistola 77. & Hugo de S. Victore lib. 2. de Sacramentis, part. 6. cap. 7. ergo ei, qui non suscipit Sacramentum Pœnitentiæ, vel quia non potest, vel quia nondum est obligatio illud suscipiendi, necessarium est ad iustificationem votum explicitum suscipiendi illud.

Secundò probatur ab exemplo hæretici, cui non remittuntur peccata, nisi prius expressè proponat rejicere errorem, ut significat Augustinus de Vera & falsa pœnitentia, c. 12. ergo peccator, qui expressè non proponit se subijcere clauibus Ecclesiæ, nequit à peccatis iustificari.

S. Thomas quæst. 69. art. 4. ad 2. Vasquez quæst. 84. art. 5. Suarez disp. 17. sect. 3. & communiter Theologi docent, & meritiò, ad iustificationem extra Sacramentum non esse necessarium votum explicitum Sacramenti Pœnitentiæ, sed sufficere implicitum in ipsa contritione perfectæ, siue formali siue virtuali. Quod efficaciter deducitur ex Tridentino sess. 14. c. 5. dum, postquam dixit, per contritionem charitate formatam hominem

ante Sacramenti susceptionem iustificari, addit, tunc iustificationem non esse adscribendam ipsi contritioni absque voto Sacramenti quod in ea includitur. Supponit ergo Tridentinum ad iustificationem extra Sacramentum sufficere votum Sacramenti Pœnitentiæ in contritione perfectæ inclusum.

Et ratione probatur, quia ad iustificationem extra Sacramentum Pœnitentiæ votum explicitum huius Sacramenti non est necessarium ex natura rei, nec ex diuina institutione; ergo nullo modo est necessarium. Et in primis non est necessarium ex natura rei, quia contritio perfectæ absque dicto voto explicito est perfectissima dilectio beneuolentiæ erga Deum, quæ sufficit ad iustificationem, siue ut forma, siue ut vltima dispositio. Deinde non est necessarium ex diuina institutione, quia non est necessarium ex institutione qua Deus decreuerit non dare auxilium efficacius ad contritionem absque dicto voto, quia de hac institutione nullatenus constat: nec ex institutione qua decreuerit non iustificare habentem contritionem absque dicto proposito expresso, quia præterquam quòd de hac institutione non constat, etiam contritio absque eo proposito suâ naturâ est forma sanctificans, & remissiva peccatorum independentem ab institutione diuina, & ita independentem, ut à Deo impediri non possit quoad dictum effectum: verum est, eum, qui perfectè contritur, siue formaliter siue virtualiter, & aduertit esse præceptum suscipiendi Sacramentum Pœnitentiæ, vix posse contineri à dicto proposito expresso.

Tridentinum ergo remissionem peccatorum extra Sacramentum media contritione factam attribuit voto Sacramenti Pœnitentiæ in contritione implicito & contento, ut denotetur post remissionem peccatorum antea factam manere obligationem suscipiendi Sacramentum Pœnitentiæ, in quo posset aliquis dubitare aut errare, cum Sacramentum Pœnitentiæ ordinetur ad remissionem illorum, & iam supponantur remissa. Et in eo errauit Petrus Oxomenis, qui existimauit, peccata semel remissa per contritionem, non debere subijci Sacramento Pœnitentiæ, seu clauibus Ecclesiæ. Vnde in Concilio Complutensi, quando propositio illa dicti Petri damnatur, nempe, *Peccata mortalia, quantum ad culpam & penam alterius sæculi, delentur per solam contritionem cordis, sine ordine ad clauas,* tantum est sermo de ordine ad clauas, seu de voto suscipiendi Sacramentum Pœnitentiæ in contritione ipsa implicito; quod Petrus ille negabat, negando manere obligationem subijciendi clauibus Ecclesiæ peccata per contritionem remissa. Et Tridentinum remissionem peccatorum extra Sacramentum contritione factam non attribuit voto aliarum rerum, quæ sunt sub præcepto graui, quamuis etiam votum earum in contritione includatur: quia non agebat de illis, sed tantum de Sacramento Pœnitentiæ, & quia circa illas non est illa occasio errandi, quòd post remissionem peccatorum non maneant sub præcepto, quia non sunt instituta in remissionem peccatorum, sicut est institutum Sacramentum Pœnitentiæ.

Et ad primam rationem respondemus, concedendo Maiorem, & negando Minorem. Et ad probationem ex Patribus desumptam, respondemus,

mus, Patres tantum velle, eos qui audiunt necessitatem Baptismi, condemnari si baptizari nolunt, saluari tamen quando nequeunt baptizari, si habeant desiderium illius; eorum tamen testimonio satis sit voto seu desiderio in contritione implicito.

Ad secundam negamus, hæretico non remitti peccata, nisi prius expresse proponat rejicere errorem, quia sufficit quod illum rejiciat, virtualiter

habendo contritionem, aut aliud iudicium saltem confusè oppositum errori, præsertim quando error non occurrit memoriæ. Augustinus verò ubi supra tantum vult, extra Ecclesiam non esse veram pœnitentiam, quod nobis non aduersatur, quia hæreticus contritione, aut dicto iudicio ab aliquo expresse proposito, reducitur ad Ecclesiam.

DISPUTATIO V.

De Absolutione.

DIFFICULTAS I.

*Vtrum in Ecclesia sit potestas absol-
uendi à peccatis.*

Non desunt hæretici, qui negent in Ecclesia esse potestatem absoluedi à peccatis, & ea remittendi; quibus fauere videtur illud Lucæ 5. *Quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus?*

Conueniunt tamen Catholici, in Ecclesia (nempe in eius ministris) esse potestatem absoluedi à peccatis, & ea remittendi. Quod Patres communiter tradunt, & definitur in Concilio Constantiensi sess. 8. & 15. & in Lateranensi cap. 1. & in Florentino, in Decreto Eugenij IV. & in Tridentino sess. 14. c. 1. & 6.

Concil.
Constant.
Lateran.
Florent.
Trident.

Et id constat ex illo Ioan. 20. *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt.* Hæc autem verba intelligenda esse non de potestate ad prædicandam aliis remissionem peccatorum, nec ad declarandum eam esse aliis factam (vt volunt hæretici) sed ad eam faciendam, Patres docent, & verba ipsa id præferunt, & definit Tridentinum sess. 14. c. 1. & can. 3. Essetque intelligenda de potestate ad faciendam remissionem peccatorum non in Sacramento Baptismi (vt etiam hæretici volunt) sed in Sacramento Pœnitentiæ, ibidem definit Tridentinum, & docent Chrysostomus Homil. 85. in Ioan. Augustinus Serm. 111. de Verbis Domini, Ambrosius lib. 2. de Pœnitentiæ cap. 7. & communiter Patres, & deducitur ex eo, quod potestas hæc est ad faciendam remissionem peccatorum instar iudicij, vt denotatur collatione potestatis remittendi & retinendi, soluendi & ligandi, quod non fit sic in Sacramento Baptismi, sed in Sacramento Pœnitentiæ, quod institutum est instar iudicij.

Trident.

Ambros.

Illis verò verbis Lucæ 5. tantum significatur, solum Deum posse propria auctoritate remittere peccata, & id tantum volunt nonnulli Patres, dum similia verba proferunt, quod non tollit, id posse Sacerdotes vice & commissione Dei.

DIFFICULTAS II.

*Vtrum potestas absoluedi à peccatis, quæ
est in Ecclesia, sit absoluedi ab eis quoad
culpam.*

Magister.
Bonauent.
Gabriel.
Maior.
Marfil.

Magister, Bonauentura, Gabriel & Maior in 4. d. 18. Marfilius quæst. 12. art. 2. Hugo

de S. Victore in Summa sententiarum Tract. 5. cap. 11. Richardus de S. Victore Tract. de Potestate ligandi & soluendi, cap. 12. & Medina Cod. de Confess. quæst. 38. §. *Videtur*, docent, potestatem absoluedi à peccatis, quæ est in ministris Ecclesiæ, non esse absoluedi ab illis quoad culpam: quia existimant, Deum ante absolutionem Sacerdotis remittere culpam pœnitenti, quia existimant, eum ante absolutionem debere esse perfectè contritum. Quod tradidisse videtur Gregorius Homil. 26. in Euang. dum supponit, peccatorem prius viuificari à Deo, quam à Sacerdotibus absolueretur. Quod etiam significant Clichtoueus lib. 7. c. 1. in Ioan. cap. 23. & Augustinus Serm. 8. de Verbis Domini. Idem quoque indicat Hieronymus in cap. 16. Matth. dum significat, quod sicut Levitici Sacerdotes tantum discernere inter lepram & lepram, & eam non poterant auferre; ita etiam Sacerdotes Euangelici se gerunt circa peccata.

Addunt tamen prædicti Doctores, in Ecclesia & in eius ministris esse potestatem absoluedi à peccatis quoad pœnam, quamuis varient in explicando à qua pœna, quia Hugo & Richardus existimant, in Ecclesia esse potestatem absoluedi à pœna æterna damni & sensus, Medina à pœna tantum æterna damni, & Magister à pœna tantum temporalis relicta post remissionem culpæ.

S. Thomas verò q. 84. art. 3. & ibidem eius Expolitores, Vasquez dub. 2. Suarez disp. 16. Agius diu. disp. 4. dub. 2. & communiter Scholastici in 4. d. 14. docent, & merito, in Ecclesia esse potestatem absoluedi à peccatis, non tantum quoad pœnam, sed etiam quoad culpam. Et in primis in Ecclesia esse potestatem absoluedi à peccatis quoad culpam, satis significat Christus illis verbis Ioan. 20. *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis*: quia vox *peccata* absolute sumpta, culpas significat. Et ob eandem rationem idem satis significat Eugenius IV. in suo Decreto fidei, dum ait, rem Sacramenti Pœnitentiæ esse remissionem peccatorum. Cui accedit, quod si res seu effectus huius Sacramenti non esset remissio culpæ, sed tantum pœnarum, id declarasset Eugenius IV. & non ita absolute loqueretur, cum procedat doctrinaliter. Et id videtur expresse Tridentinum sess. 6. cap. 14. dum ait, Sacramento Pœnitentiæ, vel eius voto, pœnam æternam vnâ cum culpa remitti: & clarius sess. 14. c. 3. dum loquens de Sacramento Pœnitentiæ, postquam in principio dixerat, vim huius Sacramenti præcipue sitam esse in verbis absolutionis, subdit: *Res & effectus huius Sacramenti, quantum ad eius vim & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo.* Quod etiam non leuiter

Pius V. & Gregorius XIII. in Bulla edita contra Michaëlem Baium, in qua inter alias propositiones huius Doctores damnatas, propositio 54. est: *Peccator pœnitens non uiuificatur ministerio Sacerdotis absoluentis, sed à solo Deo, qui pœnitentiam suggerens & inspirans, uiuificat eum & resuscitat; ministerio autem Sacerdotis solus reatus tollitur aduersarij*: ergo dum dicunt absolutionem Sacerdotis non deferre ad remissionem culpæ, aduersantur Scripturæ, Eugenio IV. & Tridentino, & Pio V. & Gregorio XIII.

Quod si in Ecclesia est potestas absoluenti à peccatis quoad culpam, etiam est potestas absoluenti ab illis quoad reatum pœnæ æternæ, tam damni quam sensus. Quod etiam significat Tridentinum sess. 6. cap. 14. dum ait, Sacramento Pœnitentiæ, vel eius voto, pœnam æternam vnâ cum culpa remitti. ubi sermo est de pœna æternæ, & absolute, absque ulla limitatione. Et ratione constat: quia si in Ecclesia est potestas remittendi peccata quoad culpam, & efficiendi pœnitentem iustum, & amicum Dei, & heredem vitæ æternæ, etiam erit potestas auferendi reatum pœnæ æternæ, tam damni quam sensus, quia iste dependet in conseruari à culpa mortali, & est impossibilis cum sanctitate & amicitia Dei.

Gregorius verò, Chlodonæus, & Augustinus tantum volunt, peccatorem à Deo uiuificari ante absolutionem Sacerdotis, non uiuificatione sanctitatis & gratiæ, sed aliquali motu vitæ, ad quem Deus suo auxilio excitat peccatorem, nempe attritione, confessione, & alijs actibus, quibus ad gratiam in Sacramento Pœnitentiæ recipiendam disponitur. Et Hieronymus tantum vult, quod Sacerdotes non possint prohibito absolvere & ligare absque respectu ad dispositionem pœnitentis, cuius Sacerdotes non sunt causa, sed tantum Iudices illam discernentes, sicut nec Sacerdotes Leuitici efficiebant leprosos, nec mundos, sed tantum discernerebant qui erant leprosi & qui mundi.

Quod verò ante absolutionem Sacerdotis non sit pœnitenti necessaria perfecta contritio, dicemus Disp. VI. Diffic. 11.

DIFFICULTAS III.

Verum Absolutio conferri debeat modo deprecatio, an indicatio.

Conueniunt Doctores, formam absolutionis modo aut sensu deprecatio factam, nempe, *Absoluat te Deus*, insufficientem esse ad valorem & essentiam Sacramenti Pœnitentiæ: quod efficaciter deducitur ex Decreto Eugenij IV. dum in eo forma Sacramenti Pœnitentiæ assignatur verbis Indicatiui, nempe *ego te absoluo*: & ex Tridentino, dum sessione 14. cap. 3. eadem forma assignatur. In Dico autem Decreto, & in Tridentino absque dubio traditur forma ad essentiam & valorem huius Sacramenti requisita; ergo forma absolutionis modo & sensu deprecatio facta, non est sufficiens ad essentiam & valorem Sacramenti Pœnitentiæ, quia hoc modo facta est substantialiter distincta à forma modo Indicatio ab Eugen. IV. & à Tridentino præscripta. Cui accedit, quod Tridentinum subdit, nempe dictæ formæ absolutionis de more Ecclesiæ preces quasdam adiungi ad

essentiam formæ non pertinentes; vna autem ex precibus quæ adiunguntur, est forma absolutionis modo deprecatio facta, nempe, *Dominus noster Iesus Christus te absoluat*. ergo hoc modo facta non pertinet ad valorem & essentiam Sacramenti Pœnitentiæ, ac proinde nec sufficit: alijs si sufficeret, cùm dicta deprecatio præmittitur ad absolutionem modo Indicatio factam, duplex forma, aut eadem bis repetita supra eandem numero confessionem adhiberetur.

Ratio autem dictæ doctrinæ est, quia Sacramentum Pœnitentiæ institutum est à Christo instar iudicij, in quo Sacerdos constituitur iudex, ut tradit Tridentinum sess. 14. cap. 5. & can. 9. sententia autem iudicis decisiua causæ, qualis est absolutio, nequit tradi modo deprecatio; & quia in Sacramento Extremæ Vnctionis Sacerdos adhibens formam, non se gerit ut iudex, sed ut medicus vñctione sanans, ideo nequit adhibere formam modo Indicatio, sed deprecatio, nempe, *Indulgeat tibi Deus*, &c.

Leo ergo I. Epistola 91. relatus 33. quæst. 3. can. *Leo I.* *Multiplex*, absolutionem Sacerdotis appellat supplicationem & orationem, non quia adhibeatur per modum supplicationis, sed quia se habet ut oratio & supplicatio, quantum ad hoc, quod sicut Deus ad orationem & supplicationem facit quod ab ipso petitur, ita etiam ad absolutionem Sacerdotis modo Indicatio factam remittit peccata.

Obseruandum tamen est, formam absolutionis non tantum esse sufficientem ad valorem & essentiam Sacramenti, quando fit modo & sensu indicatio, sed etiam quando fit modo & sensu imperatio, ut dicendo *Absoluaris*, vel *Absoluar Petrus*, quia sententia decisiua iudicis recte & conuenienter adhibetur modo imperatio: unde eadem verba absolutionis, quæ sensu deprecatio collata non sufficiunt, verè sufficiunt, si modo & sensu imperatio proferantur. Imò (ut contra Caietanum & Petrum Sotum aduertunt Scotus in 4. dist. 14. quæst. 4. Gabriel quæst. 2. art. 1. Rosella v. *Aboluitur*, Vasquez quæst. 84. art. 3. dub. 3. & Suarez disp. 19. sect. 1.) forma absolutionis est sufficiens ad valorem Sacramenti quibuscumque verbis proferatur, quoties eis significatur actus iudicis sententiam decisiuam absolutionis à peccatis proferentis, nempe, *Solo absoluaris*, *Placet te absolui*: quia quoties talis actus verbis absolutionis significatur, saluatur sensus Sacramentalis formæ absolutionis, quia instituta est à Christo instar sententiæ iudicis. Nihilominus quamuis forma absolutionis supradicto modo prolata sit sufficiens ad valorem Sacramenti, illicitè fiet, si non proferatur modo Indicatio, quia erit contra consuetudinem Ecclesiæ solo modo Indicatio ventis: id tamen non erit peccatum mortale, sed tantum veniale, quia ea mutatio non est gravis, sed levis.

DIFFICULTAS IV.

Quæ verba sint de essentia formæ Absolutionis.

Verba, quibus forma absolutionis in Ecclesia communiter proferatur, sunt hæc, *Ego te absoluo à peccatis tuis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*. Est tamen difficultas, An omnia hæc sint de essentia formæ absolutionis.

I

Conue-

Conueniunt Doctores, duo illa verba, *Absoluo te* (aut alia ipsi æquivalentia) esse requisita ad essentiam formæ absolutionis. Quod indicant Eugenius IV. in suo Decreto fidei, & Tridentinum sess. 14. cap. 3. dum assignantes formam absolutionis, exprimunt duo prædicta verba, & merito: quia utrolibet deficiente, deficit significatio à Christo intenta, & sensus à Christo intentus, quia deficiente verbo *Absoluo*, deficit significatio actus iudicialis sententiæ remissiua; & deficiente Pronomine *te*, deficit significatio practica remissionis, seu sententiæ remissiua (qua ratione significatur à iudice sententiæ) qui non significatur practice remissio, quando non declaratur, cui fiat.

Superest tamen difficultas, An dicta duo verba sufficiant ad essentiam formæ absolutionis.

Caietan. Summa v. *Absolutio*, docet, ea duo sufficere. Paludanus in 4. d. 22. q. 3. docet, non sufficere duo illa, sed necessaria esse tria hæc, *Absoluo te à peccatis*. Durandus eadem dist. q. 2. docet, his tribus addendam esse inuocationem Dei aut Trinitatis, & sufficere siue fiat ante illa verba, siue post.

Vasquez. verò quæst. 84. art. 3. dub. 4. Suarez disp. 19. sect. 1. Agidius disp. 4. dub. 3. & Turrianus Complutenfis disp. 2. dub. 4. docet, & merito, ad essentiam formæ absolutionis non sufficere duo illa verba, *Absoluo te*, sed necessaria esse omnia hæc verba, *Ego te absoluo à peccatis tuis*, & ea sufficere absque inuocatione aliqua.

Et in primis ad essentiam formæ absolutionis requiri Pronomen *ego*, probatur: quia eo deficiente, deficit significatio practica sententiæ remissiua, quia non significatur remissio declarando à quo fiat. & id indicat Eugenius & Tridentinum, dum assignantes formam absolutionis, exprimunt Pronomen *ego*. Deinde ad essentiam formæ absolutionis requiri verba illa, *à peccatis tuis*, probatur: quia absque eis non sufficienter significatur sententiæ remissiua peccatorum. Quod etiam indicant Eugenius IV. & Tridentinum, dum assignantes formam absolutionis, dicunt esse illa verba, *Ego te absoluo*, &c. quia addendo particulam *à peccatis tuis*, &c. denotantur alia verba, quam supra expressit formam absolutionis, ac proinde ad minima verba, *à peccatis tuis*: quia si aliqua alia præter expressa requiruntur, maxime hæc.

Quod verò sufficiant hæc, *Ego te absoluo à peccatis tuis*, & non sit necessaria inuocatio aliqua, probatur: tum quia ex nullo verisimili fundamento deduci potest necessitas alicuius inuocationis; tum etiam, quia per prædicta verba sufficienter significatur practice sententiæ remissiua peccatorum penitentis.

Obseruandum tamen est, vt optimè Vasquez, Suarez, Agidius & Turrianus, ad formam absolutionis ita necessaria esse verba hæc, *Ego te absoluo à peccatis tuis*, vt non sit necessarium exprimere particulam *ego*, nec particulas *à peccatis tuis* (quod forsitan voluit Caietanus) sed sufficere, quod contineantur seu implicentur in illis verbis, *absoluo te*, vel potius quod sub eis intelligantur, vt verè in eis continentur, & sub eis intelliguntur: quia pronomen *ego* verè continetur in verbo *absoluo*, & sub eo intelligitur, vt patet; & verba *à peccatis tuis*, in eis *absoluo te*, & sub eis intelliguntur: quia quauis non contineantur in eis absolute prolatis, nec sub eis intelligantur; continentur ta-

men in eis, & sub eis intelliguntur, vt prolatis post confessionem præcedentem, & vt per eam modificatis, & vt ad eam comparatis, vt verè modificantur, & comparantur, quia supra eam cadunt.

Ita tamen hæc duo verba, *absoluo te*, expresse prolata, quatenus in eis quodammodo continentur, aut sub eis intelliguntur, particula *ego* & particula *à peccatis tuis* sufficienter ad essentiam formæ absolutionis, vt quando *ego* & *à peccatis tuis* exprimuntur, vt regulariter fit, etiam pertinent ad essentiam formæ, & cum illis duobus expressis ad effectum Sacramentalem concurrant, vt Vasquez aduertit, quia ex vna parte, quando exprimuntur, nihil noui sensus seu significati efficiunt, sed eundem omnino sensum, ac quando tantum subintelliguntur, & quodammodo continentur in alijs; & ex altera parte potuit à Christo institui, vt pertineant essentialiter ad formam, & concurrant ad effectum Sacramentalem, siue exprimantur, siue tantum subintelligantur. Ergo credendum est ita fuisse à Christo institutum, & nosuisse illa, quando exprimuntur, excludere ab essentia formæ, & à concursu in effectum Sacramentalem.

DIFFICULTAS V.

Vtrum formæ absolutionis possit apponi aliqua conditio.

Conueniunt Doctores, conditionem de præterito (& idem est de conditione de præterito) additam formæ absolutionis, non reddere formam irritam, si subsistat conditio, quia nec suspendit sensum, nec effectum, nec efficit aliud quod obstatæ potest valori formæ absolutionis: imò nec illam reddere illicitam, quando ad eam addendam adest aliqua rationabilis causa, vt contingit quando ad valorem Sacramenti, aut vt licite fiat, necessarium est quoddam subsistat id, quod ponitur sub conditione, & dubium est an subsistat. Vnde Confessarius dubitans an protulerit verba absolutionis, potest validè & licite absolvere sub hac conditione (siue vocaliter expressa, siue mentaliter concepta) *Si non es absolutus, ego te absoluo*, &c. Et dubitans, an puer vel an phreneticus confessus sit cum perfectò vfu rationis, potest validè & licite absolvere sub hac conditione, *Si possum, aut si capax es, ego te absoluo*, &c. Et dubitans, an ea quæ penitens confessus est, sint peccata, potest validè & licite eum absolvere sub hac conditione, *Si ea quæ confessus es, sunt peccata, ego te absoluo*, &c.

Est tamen difficultas, An formæ absolutionis possit addi conditio de futuro, v. g. *Si restitueris, ego te absoluo*.

Caietanus v. *Absolutio*, Armilla eodem verbo, Caietan. Suarez Tom. 3. disp. 13. Vasquez quæst. 84. art. 3. Armilla dub. 5. Agidius quæst. 64. art. 8. dub. 2. Ochagavia Tract. 1. quæst. 7. & communiter Doctores docent, & merito, conditionem de futuro, additam formæ absolutionis, non solum eam reddere illicitam & sacrilegam, sed etiam irritam & nullam. Quod Turrianus & alij probant: quia verba hæc, *ego te absoluo*, ratione conditionis de futuro illis additæ, v. g. *si cras restitueris*, æquivalent his, *ego te absoluo*, quæ manifestè sunt in sufficientia. Hæc tamen ratio, licet aliquando nobis placuerit, iam tamen, re melius cõsiderata, non placet: quia dicta verba,

verba, ego te absoluo, si cras restituas, non æquivalent his, ego te absoluo, sed his, ego ex nunc te absoluo, si cras restituas, ut in simili dicimus Tract. de Matrimonio Disput. VII. Diffic. III.

Prædicta ergo doctrina ex eo à nobis probatur, quia qui profert verba absolutionis ex intentione absolventi elicit, sub conditione de futuro, prius tempore finit & perficit prolationem verborum, quam perficiatur intentio absolventi Sacramentaliter, seu efficiendi quod prolatio ipsa verborum fiat pars Sacramentalis, & prius quam intentio ipsa desinat esse suspensa (ut in simili de consensu, seu intentione contrahendi matrimonium elicit sub conditione de futuro, significatur in cap. Super eo. 5. de Conditionibus) quia dicta intentio est suspensa, & non est perfecta quousque impletur conditio. Prolatio verò verborum absolutionis statim ac fit, finitur & perficitur, & non manet suspensa, ut patet, quia nulla actio materialis, v. g. prolatio verborum, ablutio, unctio, suspensio potest, quia ipsi nulla potest addi conditio adhuc de præsentia, quamvis per ignorantiam ei intendatur addi & apponi, etiam si addi possit intentioni efficiendi aliquam materiale actionem partem aliqui Sacramenti. In potestate autem ministri Sacramenti non est, quod omnes partes Sacramenti iam finitæ & posite, maneat Sacramentaliter suspensa, seu expectantes rationem Sacramentalem pendente ex perfectione intentionis ministri faciendi per implicationem conditionis de futuro, quia statim ac finiuntur, debent habere eam rationem Sacramentalem, aut numquam habebunt: ergo conditio de futuro appositæ prolationi verborum absolutionis, efficit illam Sacramentaliter nullam, & consequenter etiam illicitam & sacrilegam.

Quod si Iudex exterior dicens, *Ego ex nunc te absolvo ab hoc delicto, si cras feceris hoc*, validè absoluit, dum lex aliqua non obstat. Ratio est, quia iste iudex potius absoluit voluntate exterioris expressa (quam potest conditioni de futuro alligare) quam verbis ipsis. Ratio verò Sacramenti absolutionis non convenit intentioni Sacramentaliter absolventi adhuc vocaliter expressæ, sed ipsi prolationi verborum, & ideo hæc prolatio semel finita & perfecta, præsuppositis attritione & confessione, statim ex intentione ministri debet habere rationem Sacramenti, aut numquam illam habebit.

Vnde quando Prælati committit Confessario inferiori absolutionem à sibi reservatis, sub ea conditione quod pœnitens postea illa eadem peccata reservata iterum sibi confiteatur, ita intelligendum est, non quod absolutio Confessarii inferioris conferenda sit sub ea conditione, si postea confitearis Prælati, quia hæc conditio redderet absolutionem nullam & sacrilegam; sed ita ut Confessarius inferior obliget pœnitentem ad id siue præcepto, siue promissione, siue aliter, de quo dicemus Disput. VII.

DIFFICULTAS VI.

Utrum absolutio possit conferri absenti.

Paludan. Pet. Sotus. Antonin. Silvester. Medina. **P** Aludanus in 4. d. 17. quæst. 2. Petrus Sotus lect. 11. de Confessione, Antoninus 3. p. tit. 14. cap. 19. Silvester v. Confessio 3. & Medina Cod. de Confessione, quæst. 15. docent, absolutionem posse validè conferri absenti (& consequenter etiam

licitè in casu necessitatis: quod videtur supponere Cyprianus lib. 3. epist. 17. dum ait, lapsos per litteras ab ipso petiisse reconciliationem. Et idem sensisse videtur S. Thomas Cantuariensis, qui dicitur instante morte misisse ad Curiam pro absolutione. Et ratione probatur, quia in iudicio humano, instar cuius Sacramentum Pœnitentiæ institutum est, validè fertur sententia in absentem, ergo etiam in hoc Sacramento Pœnitentiæ.

Sotus verò in 4. d. 18. quæst. 2. art. 6. Valentia disp. 7. q. 11. p. 10. Toletus lib. 3. cap. 6. Vasquez quæst. 91. art. 4. dub. 2. Suarez disp. 19. sect. 3. Agidius disp. 4. dub. 10. Reginaldus lib. 6. n. 5. Bonacina disp. 5. q. 4. pan. 5. & Laymannus tract. 6. c. 3. docent, & meritò, absolutionem non posse validè ferri in absentem, quamvis confessio facta fuerit in præsentia. Quod adeò verum est, ut Clemens VIII. anno 1602. oppositum ad minus damnauerit ut falsum, temerariū & scandalosum, ac prohibuerit & præceperit, ne unquam ut probabile defendatur, quod factum fuit his verbis: *Sanctissimus Dominus noster, &c. re mature ac diligenter considerata, hanc propositionem, scilicet licere per litteras seu internuntium Confessario absenti peccata Sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere, ad minus vti falsam, temerariam & scandalosam damnavit ac prohibuit, præcepitque, ne unquam tamquam aliquo casu probabilis defendatur.* Vbi non solum declarat, absolutionem ab absente collatam esse illicitam, dum damnat asserere illam licere, sed etiam esse nullam, quia id intendit, & in eo sita erat controuersia: quod satis exprimit, dum absque restrictione damnat asserere quod liceat, & dum prohibet defendere, illam licere in aliquo casu: quia si non esset nulla, verè esset licita in aliquo casu. In hoc autem Decreto non solum damnatur dicta propositio, particulè illa & sumptè copulatiue seu complexiue, ad cuius falsitatem sufficit falsitas cuiuslibet partis, sed etiam sumptè diuisiue, ita ut quælibet pars seorsim damnata sit, id est, quod tam confessio per litteras seu internuntium sit nulla, siue absolutio fiat in præsentia pœnitentis, siue in absentia, quam absolutio collata ab absente, siue confessio facta sit Sacerdoti præsentis, siue absenti, ut Paulus V. declarauit.

Ratio à priori huius veritatis est intentio Christi instituentis pro forma Sacramenti Pœnitentiæ absolutionem à præsentis collatam: hæc autem institutio Christi constat ex perpetuo vso Ecclesiæ, quæ numquam vñ est absolutione in absentia, sed tantum in præsentia, cui Clemens VIII. innixus oppositam doctrinam damnauit, & cui Paulus V. etiam innixus, damnationem à Clemente factam approbauit.

Cyprianus ergo tantum vult, ab ipso fuisse petitam publicam aliquam pœnitentiam pro reconciliatione, seu absolutione publica ab excommunicatione, non pro reconciliatione Sacramentali. Nec S. Thomas Cantuariensis misit ad curiam pro absolutione Sacramentali, sed vel pro indulgentia (quæ etiam est quædam absolutio) vel pro absolutione ab aliqua censura, ad cautelam.

Ad rationem verò concedimus, in iudicio humano sententiam ferri in absentem, quia ita Iure humano sancitum est; non verò sententiam absolutionis Sacramentalis, quia ita Christus instituit. Vnde Sacramentum Pœnitentiæ non est quoad omnia institutum instar iudicij humani.

DIFFICULTAS VII.

Utrum absolutio possit valide per scriptum conferri.

EX dictis Difficultate præcedenti constat, absolutionem à Confessario absente collatam, siue verbo siue scripto, esse nullam. Est tamen modò difficultas, An absolutio sit nulla ex eo præcisè quòd conferatur scripto, quamvis à Confessario præsentè.

Paludan.
Pet. Sotus.
Molina.

Paludan. in 4. dist. 17. quæst. 2. Petrus Sotus lect. 11. de Confessione, & Medina Cod. de Confessione quæst. 15. docent, absolutionem posse scripto valide conferri, Primò, quia confessio potest scripto valide fieri, ergo etiam absolutio. Secundò, quia in iudicio humano (instar cuius Sacramentum Pœnitentiæ institutum est) potest sententia valide scripto conferri, & de facto confertur, ergo etiam in iudicio confessionis, sententia absolutionis.

Suarez.
Valentia.
Layman.
Bonacina.
Egidius.

Suarez verò disp. 21. sect. 3. Valentia disp. 7. puncto 3. Laymannus tractatu 6. cap. 3. Bonacina disp. 5. q. 4. puncto 6. Egidius disp. 4. dub. 9. & iam communiter Doctores docent, & merito, absolutionem non posse valide scripto conferri: quod constat ex perpetuo usu Ecclesiæ, quæ nunquam usa est absolutione in scriptis, & multò minus nutibus, sed tantum verbis. Et deducitur ex decreto Eugenij IV. ubi postquam generaliter dixerat, Sacramenta constare verbis tamquam formà, hoc limitat in Sacramento Matrimonij, dum ait, causam efficientem matrimonij regulariter esse mutuum consensum per verba de præsentia expressum, quibus denotat, in alijs Sacramentis semper esse necessaria verba strictè sumpta, & non sufficere scripturam, & multò minus nutus, quæ sufficiunt in Sacramento matrimonij. Quod etiam deducitur ex Tridentino sess. 14. cap. 3. dum ait, formam Sacramenti Pœnitentiæ sitam esse in illis verbis ministri, *Ego te absolvo*. Ratio à priori huius est institutio Christi, quæ nobis cõstat ex perpetuo usu Ecclesiæ, & ex Eugenio IV. & ex Tridentino.

Trident.

Ad primam ergo rationem concedimus, confessionem posse valide fieri scripto & nutibus, non tamen absolutionem, quia Christus instituit illas sic (ut constat ex usu Ecclesiæ) & satis congruenter, quia vix potest offerri necessitas conferendi absolutionem in scriptis, & nutibus, potest tamen sæpè offerri necessitas confitendi scripto & nutibus. Et ad secundam concedimus, in iudicio humano sententiam valide scripto ferri, quia ita sancitum est legibus humanis; non tamen in iudicio confessionis, sed solis verbis, quia Christus ita instituit.

DIFFICULTAS VIII.

Quid significant verba absolutionis, nempe, Ego te absolvo à peccatis tuis.

IN primis hæretici (qui, ut diximus Difficultate 11. dicunt, in Ecclesiâ non esse potestatem remittendi peccata) existimant, sensum eorum verborum formæ absolutionis, *Ego te absolvo à peccatis tuis*, esse, *Ego te absolutum declaro*. Hæc tamen expositio sensus, seu significatio verborum formæ

absolutionis, præterquam quòd est contra proprietatem verborum, & absque necessitate, quia proprietate seruata possunt aliter & optimè explicari, etiam est damnata à Tridentino sess. 14. cap. 6. & can. 9.

Secundo, Theologi (qui, ut diximus Difficultate 11. dicunt in Ecclesiâ non esse potestatem remittendi peccata quoad culpam, sed tantum quoad pœnam) existimant sensum dictorum verborum esse, *Ego te absolvo à peccatis tuis quoad pœnam*. Hæc etiam expositio nobis non probatur, quia præterquam quòd ad sic exponendum verba illa, falsò inniuntur fundamento, ut vidimus ea Difficul. 11. & præterquam quòd est contra proprietatem verborum, & absque necessitate, nequit cum ea expositione consistere veritas illorum in eo, qui post remissionem suorum peccatorum quoad culpam per contritionem perfectam, & quoad dignitatem totius pœnæ etiam per contritionem & per alia opera pœnalia confitetur, & subiicit absolutioni peccata sic remissa, ut teneatur confiteri & subijcere absolutioni.

Tertiò, alij existimant, sensum dictorum verborum esse, *Ego te absolvo ab obligatione confitendi, seu subiiciendi clauibus Ecclesiæ peccata mihi legitime confessa*. Sed nec expositio hæc placet, quia præterquam quòd est contra proprietatem verborum, & absque necessitate, nequit cum hac expositione consistere veritas illorum in eo, qui tantum confitetur peccata venialia aut mortalia, à quibus fuit antea legitime absolutus, quia in illo non est obligatio confitendi & subiiciendi absolutioni dicta peccata.

Quartò, S. Thomas q. 84. art. 3. ad 5. existimat, sensum horum verborum, *Ego te absolvo à peccatis tuis*, esse, *Ego tibi Sacramentum absolutionis impendo*. Hæc explicatio, quamvis in aliquo sensu recta sit, tamen vi iacet & sonat, est difficilis & obscura, quia, præterquam quòd est contra proprietatem verborum, qui absoluit non confert totum Sacramentum Pœnitentiæ, sed tantum applicat formam materiæ suppositæ à pœnitente, & quantum est ex se, solum ut causa partialis confert effectum Sacramenti.

Quartò, Suarez disp. 19. sect. 2. existimat, sensum verborum formæ absolutionis esse, *Ego, quantum est ex me, confesso tibi gratiam remissionem peccatorum*. Hæc etiam expositio, quamvis in aliquo sensu recta sit, tamen vi iacet & sonat est difficilis, quia dicta verba, significatione quam habent ex institutione hominum, propriè significant remissionem peccatorum, & id sonant, & non gratiam remissionem; & hæc significatio potest salua consistere attentà virtute & effectû sacramentali verborum: ergo eam remissionem significant, & non gratiam remissionem, quamvis hæc sit necessaria ad eam remissionem, ut dicta verba verificentur.

Sensus ergo eorum verborum formæ absolutionis, *Ego te absolvo à peccatis tuis*, seu quod per ea significatur, est, *Ego, quantum est ex me, remitto tibi peccata tua quoad culpam, & quoad id quod ad remissionem culpa consequitur*. Quia ex vna parte dicta verba hanc remissionem propriè significant significatione, quam habent ex humana institutione, quia peccata absolute prolata culpas significant; & à peccatis aboluere, absolute prolatum, significat à peccatis liberare, & ea remittere: & ex alia parte significatio dicta potest salua

salua consistere, attentâ virtute Sacramentali ipsorum verborum, quam habent ex superaddita institutione Christi, & attento effectu Sacramentali ipsorum. Quia dicta verba ex institutione Christi, tamquam pars essentialis formalis completiva Sacramenti Pœnitentiæ, simul cum contritione & confessione pœnitentis præsuppositis, conferunt, quantum est ex se, gratiam ex se remittentem peccata saltem quoad culpam, etiam si aliquando per accidens non remittant illa in actu secundo, quando præsupponuntur remissa; minister ergo absolutionis, præsuppositis sufficiente contritione & legitima confessione pœnitentis, verè profert & dicit, *Ego quantum est ex me seu quantum ad me attinet, remitto tibi peccata tua quoad culpam, & te ab eis libero quoad eam*, quia ipse suis verbis, ut institutus à Christo, confert pœnitenti gratiam quantum est ex ipsa remittentem peccata, quo minister verificat sensum & significatum dictorum verborum. Et in hoc sensu potest habere locum expositio S. Thomæ, & etiam expositio Suarez, quia scilicet minister efficit completivè Sacramentum, & confert gratiam Sacramentalem, quibus dicta

significatio verborum verificatur; & non quia dicta verba significant collationem Sacramenti absolutionis, nec gratiam remissionem.

Verba ergo absolutionis, *Ego te absolvo à peccatis tuis*, significatione verbali, quam habent ex hominum institutione, significant remissionem ipsam peccatorum saltem quantum ad culpam, & eam totaliter & sufficienter significant; significatione verò Sacramentali, quam habent ex superaddita institutione Christi, immediatè significant (sicut & conferunt) gratiam remissionem peccatorum, ratione cuius verificantur dicta verba quoad significationem verbalem, quam habent ex institutione hominum, quia ratione talis gratiæ & mediante ipsa verificatur, quod minister absolvens quantum est ex se remittat peccata, & ab eis liberet. Hæc tamen significatio Sacramentalis indivisibiliter convenit absolutioni Sacerdotis, & contritioni & confessioni pœnitentis simul sumptis, & non soli absolutioni, & in illis tribus sic sumptis est indivisibiliter (ea proportionem qua anima rationalis est indivisibiliter tota in omnibus partibus corporis) & non in solâ absolutione.

DISPUTATIO VI.

De contritione peccatorum requisita ad effectum & ad valorem Sacramenti Pœnitentiæ.

NOMINE contritionis intelligimus displicentiam peccati, prout abstrahit sub disunctione à displicentia pura, quæ non est formaliter dolor, sed radix illius; & à displicentia dolorosa, orta ex dicta pura displicentia: intelligimus enim unam vel alteram sub disunctione, quia ad effectum, & ad valorem Sacramenti Pœnitentiæ eodem modo sufficit aut non sufficit una & altera, & utraque potest appellari dolor, quia prior est radicaliter dolor, & posterior est dolor formaliter; & nomine contritionis intelligimus contritionem sub disunctione, abstrahentem à perfecta & ab imperfecta, unam videlicet vel alteram sub disunctione.

DIFFICULTAS I.

Utrum ad effectum pœnitentiæ percipiendum requiratur aliqua contritio.

SUPPONIMUS (in quo conveniunt Doctores) ad effectum Sacramenti Pœnitentiæ percipiendum, gratiam videlicet Sacramentalem remissionem peccatorum, requiri in pœnitente intentionem seu voluntatem suscipiendi hoc Sacramentum, quia ex institutione Christi requiritur ad valorem seu essentiam Sacramenti, non tamquam partem supra quam cadat absolutio, sed tamquam quid præuium ad ipsam essentiam: absque essentia autem seu valore Sacramenti nequit percipi fructus illius, quia iste causatur, ab ipso Sacramento essentialiter perfecto.

Hoc supposito, difficultas est, An præter intentionem suscipiendi Sacramentum pœnitentiæ

requiratur aliqua expressa contritio ad percipiendum fructum seu effectum huius Sacramenti.

Silvester v. *Confessio* 1. q. 21. Rosella v. *Confessio* 1. §. 4. & Angelus v. *Confessio* 1. num. 27. docent, ad id sufficere intentionem suscipiendi Sacramentum ipsum, & non esse necessariam aliquam expressam contritionem seu displicentiam, quia intentio suscipiendi Sacramentum Pœnitentiæ, est quædam virtualis contritio, & displicentia peccatorum, quæ ad id sufficiens videtur.

Suarez verò d. 26. sect. 1. Vasquez q. 92. art. 1. dub. 1. Egidius disp. 4. dub. 5. & communiter Doctores docent, ad id non sufficere voluntatem suscipiendi Sacramentum Pœnitentiæ, sed necessariam esse aliquam expressam contritionem, seu displicentiam peccatorum: quod apertè constat ex Decreto Eugenij IV. & ex Tridentino sess. 14. cap. 4. dum dicunt, contritionem (quam asserunt esse dolorem, & Tridentinum addit, & detestationem) esse partem Sacramenti Pœnitentiæ, & ut ex contextu constat, absque dubio loquuntur de contritione expressa, & de expresso dolore: est autem contritio, ut diximus Disputatione 1. v. Difficultate 1. pars essentialis, & requisita ad essentiam Sacramenti Pœnitentiæ; ergo contritio expressa etiam est requisita ad percipiendum effectum huius Sacramenti, quia non causatur nisi ab ipso Sacramento essentialiter perfecto. Requiri autem ad effectum huius Sacramenti non solum ut partem, sed etiam ut dispositionem, satis significat Tridentinum dicto c. 4. ad finem.

Vnde post Decretum Eugenij IV. & post Tridentinum, opinio aduersariorum non est satis tuta.

DIFFICULTAS II.

Vtrum ad effectum Sacramenti Pœnitentie sufficiat contritio imperfecta.

Magister, Bonaventura, Gabriel & Maior in 4. distinct. 18. Martilius quæst. 12. art. 2. Hugo de S. Victore in Summa Tractatu 5. cap. 11. Richardus de S. Victore Tract. de Potestate ligandi & soluendi, cap. 12. & Medina Cod. de Confessione quæst. 38. docent, ad effectum Sacramenti Pœnitentie percipiendam præquisitam esse contritionem perfectam, & non sufficere contritionem imperfectam, quæ dicitur attritio. Primò, quia peccator prius uiuificatur à Deo, quam absoluitur à Sacerdote, ut indicare videntur Gregorius, Chrysostomus, & Augustinus, quos retulimus Disp. v. Diffic. 11. ergo ad absolutionem præsupponi debet contritio perfecta, per quam peccator uiuificetur & iustificetur; ergo etiam debet præsupponi ad percipiendum effectum Sacramenti Pœnitentie, qui absque absolutione non percipitur. Secundò, quia confessio est peccatorum prout sunt offensa Dei; ergo etiam contritio debet esse peccatorum prout sunt offensa Dei, quia debet conformari & proportionari confessioni; contritio autem peccatorum prout sunt offensa Dei, est contritio perfecta. Tertiò, quia Sacramentum Pœnitentie institutum est ad remissionem peccatorum, quibus peccator propria voluntate auersus est à Deo; ergo ad percipiendam eam remissionem in hoc Sacramento, prærequiritur contritio, qua peccator propria voluntate conuertatur in Deum, sed non conuertitur in Deum, nisi media contritione perfecta; ergo hæc prærequiritur ad percipiendum effectum huius Sacramenti.

Gregorius.
Chrysostomus.
August.

S. Thomas verò in 4. disput. 17. quæst. 3. art. 5. quæstionc. 1. Scotus dist. 14. quæst. 4. art. 3. Paludanus dist. 19. quæst. 1. art. 2. Canus Relect. de Pœnitentia p. 5. Ledesma 2. par. quarti, quæst. 20. art. 1. Suarez disp. 20. Vasquez quæst. 92. artic. 1. dubio 2. & Egidius quæst. 62. art. 1. dub. 2. docent, & merito, ad percipiendum effectum Sacramenti Pœnitentie non prærequiri contritionem perfectam, sed sufficere imperfectam seu attritionem. Quod efficaciter deducitur ex Tridentino sess. 14. cap. 4. dum de contritione imperfecta seu attritione ait: *Quamuis sine Sacramento Pœnitentie per se ad iustificationem perducere nequeat peccatorem, tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Pœnitentie impetrandam disponit.* Subintelligit autem, sufficienter & infallibiliter, quia extra Sacramentum etiam disponit (ut ex se patet, & in eodem cap. supponitur) sed non sufficienter vltimò, & infallibiliter, ut in eodem cap. significatur, dum dicitur: *Quamuis sine Sacramento Pœnitentie per se ad iustificationem perducere nequeat peccatorem.*

Trident.

Et ratione ab absurdo desumpta probatur; quia si contritio perfecta prærequiritur ad effectum huius Sacramenti, & ad absolutionem Sacerdotis, verè auferitur potestas clauium ad remittenda peccata quoad culpam, quia antequam hoc Sacramentum sit essentialiter perfectum, quod sic absolutione perficitur, præsupponetur peccatum remissum quoad culpam per eam contritionem perfectam.

Ad primam ergo rationem aduersariorum, ex prædictis Patribus desumptam, iam diximus Disp. v. Diffic. 11. eos non loqui de uiuificatione sanctitatis & gratiæ, sed de aliquali motu vitæ, quo peccator mouetur dispositiue ad iustificationem.

Ad secundam negamus, confessionem esse peccatorum ut sunt offensa Dei, quamuis sit peccatorum quæ verè sunt offensa Dei; & quamuis esset peccatorum ut sunt offensa Dei, ex eo non inferretur, contritionem præquisitam esse eorum ut sunt offensa Dei, quia contritio non debet conformari confessioni in motiue, sed tantum in materia, in eo videlicet, quod sit eorum peccatorum quorum sit confessio.

Ad tertiam concedimus, Sacramentum Pœnitentie institutum esse ad remissionem peccatorum, quibus propria voluntate auersi sumus à Deo; negamus tamen, ad eam percipiendam in hoc Sacramento prærequiri conuersionem in Deum.

Id verò, quoad addunt Henriquez Quodlib. 1. Henr. q. 32. Caietanus q. 84. art. 1. & Ferrar. 4. contra Gentes c. 72. nempe, quod quamuis attritio sufficiat ut peccator accedat ad hoc Sacramentum, & absolutionem recipiat, tamen iustificationem non fieri nisi media contritione, excitata virtute absolutionis præuia attritione susceptæ; falsum est, ut aduertunt Vasquez & Suarez: quia attritio sufficienter & infallibiliter disponit ad iustificationem in hoc Sacramento, & tamen non semper excitat contritionem perfectam, quamuis subsequatur absolutio; ergo non disponit ad iustificationem faciendam media contritione perfecta, sed faciendam immediatè per Sacramentum ipsum. Et quidem si in Sacramento Pœnitentie homo attritus, & legitime confessus, non iustificatur nisi media contritione perfecta, excitata per absolutionem, præsupposita attritione ad ipsam absolutionem, non posset moribundo, quamuis iam attritus & confessus, conferri absolutio, si incidat in amentiam (quod est contra communem sensum, & vsu) quia in eo moribundo frustraretur Sacramentum suo effectui, quia in illo nequit excitari contritio, media qua efficienda esset peccatorum remissio.

DIFFICULTAS III.

Vtrum attritio ad effectum Sacramenti Pœnitentie sufficiens, debeat esse existimata contritio perfecta.

Sotus in 4. dist. 18. quæst. 3. art. 2. Victoria Relectione de Potestate Ecclesiæ, qu. 2. & Corduba lib. Quæstionum Theologicarum q. 2. partem affirmatiuam tuerentur. Quod probant duabus vltimis rationibus Difficultate præcedente adductis pro nostris aduersarijs, quibus potius videbatur probati, necessarium esse veram contritionem, quam existimationem illius.

Paludanus verò in 4. dist. 19. q. 1. art. 2. Adrianus in 4. quæst. 5. de Confessione, Suarez disp. 20. Vasquez quæst. 92. art. 1. dubio 2. Egidius qu. 62. Vasquez art. 1. dubio 2. & communiter Doctores partem negatiuam tradunt. Quod significat Tridentinum sess. 14. cap. 4. dum de attritione, nulla facta mentione dictæ existimationis, ait disponere (subintelligit, sufficienter, & infallibiliter) ad impetrandam gratiam

gratiam in Sacramento Pœnitentia. Quod Tridentinum absque dubio adderet, si ea existimatio esset necessaria, cum doctrinaliter procedat, & intendat fideles instruere.

Et ratione probatur, quia existimatio, qua attritio indicatur contritio, nec est dispositio ad effectum Sacramenti Pœnitentia, quia cum sit error quidam, esset indecens, quod à Christo institueretur dispositio ad gratiam sanctificationem: nec attritioni, quæ est dispositio ad illam, aliquid boni positiui affert, quod attritio perficiatur, cum sit error: nec excusat pœnitentem à peccato aliquo, quod committeret non accedens contritus, quasi ex præcepto teneretur accedere in statu gratia, quia verè non est præceptum aliquod accedendi ad hoc Sacramentum in statu gratia, quia non est præceptum positiuum, quia de eo non constat; nec est præceptum naturale, quia si esset aliquod, maximè naturale diuinum, ortum ex natura Sacramenti Pœnitentia, supposita institutione diuina illius, ut pœnitens dignè ad illud accederet; sed non est tale præceptum, quia Sacramentum Pœnitentia institutum est pro spiritualiter mortuis, ac proinde ad illud non accedit indignè, qui accedit spiritualiter mortuus, & in statu peccati mortalis, si aliàs accedat cum dispositione sufficienti ad effectum illius, sicut scienter infirmus prudenter accedit ad medicinam, si accedit cum dispositione sufficiente ad effectum medicina. Et sanè si existimatio illa tantum deseruiret, ut pœnitens excusaretur à peccato contra præceptum aliquod contritionis, illa non esset necessaria, quia etiam sufficeret ignorantia aut inconsideratio inuincibilis talis præcepti gratis admissi: quia qui scienter accederet attritus, ignorans, aut non considerans, inuincibiliter esse tale præceptum, excusaretur à peccato contra illud.

DIFFICULTAS IV.

Utrum ad effectum Sacramenti Pœnitentia sufficiat attritio, qua pœnitens dolet se non habere dolorem peccatorum.

Paludan. Nauarrus. Sa. Aludanus in 4. dist. 17. quæst. 11. art. 5. Nauarrus cap. 1. num. 18. & Sa v. *Contritio*, partem affirmatiuam tuentur, quia in ea attritione virtualiter continetur dolor peccatorum.

Vasquez. Filiucius. Vasquez verb. q. 92. art. 1. dub. 3. & Filiucius Tractatione 7. cap. 6. quæsto 2. partem negatiuam tradunt. Quam supponunt communiter Doctores, & significant Eugenius IV. in suo Decreto fidei, & Tridentinum sess. 14. præsertim cap. 4. dum ad effectum huius Sacramenti requirunt dolorem de peccatis, quia dolor de defectu seu carentia doloris de peccatis, non est dolor de peccatis, non solum formaliter & expressè, ut patet, sed nec virtualiter & implicite, quia peccatum, quod est obiectum ipsius doloris de peccato, non continetur in ipsa carentia doloris de peccato, quæ est obiectum illius alterius doloris; nec virtualiter, quia dolor ipse de carentia doloris peccati non continet virtualiter dolorem de peccato, quia dolor ille non sufficit ad efficaciter excitandum dolorem de peccato.

DIFFICULTAS V.

Ex quo motiuo debeat esse attritio, ut sufficiat ad effectum Sacramenti Pœnitentia.

Conueniunt Doctores, attritionem & dolorem de peccatis ob malum æternum (id est ob malum ad alteram vitam pertinenens) ut ob turpitudinem seu malitiam peccati, vel ob penas alterius uitæ, esse sufficientem ad effectum Sacramenti Pœnitentia percipiendum, ut exprimitur in Tridentino sess. 14. cap. 4.

Est tamen difficultas, An ad id sufficiat attritio & dolor de peccatis ob malum temporale (id est ob malum ad præsentem vitam pertinenens) ut ob infamiam, vel ob nocumentum salutis, vel ob penam, siue pecuniariam siue corporalem, qua peccator damnatus est vel dammandus à iudice humano, vel ob similia.

Sorus in 4. d. 18. q. 3. art. 3. & Canus Relect. de Pœnit. p. 5. partè affirmatiuam tuetur, quia ex vna parte dolor iste potest esse honestus, & ex altera est ob malum infligendum à Deo: quia quodcumque malum, excepta culpa, infligitur à Deo. Id tamen limitat Sorus, ut generaliter sit verum in omni attritione, quando existimatur contritio; & Canus, quando existimatur sufficere ad effectum Sacramenti Pœnitentia.

Vasquez quæst. 92. art. 1. dub. 3. Suárez disp. 20. sess. 2. & Reginaldus lib. 3. sess. 2. partem negatiuam tradunt, quia malum temporale est motiuum doloris, tam de bono quam de malo opere, & non excludentis affectum peccati, qualis à Tridentino ubi supra requiritur, ut disponat ad percipiendum effectum huius Sacramenti, nempe gratiam remissionem peccatorum.

Egidius verò disp. 4. n. 39. & Ochaga. Tract. 1. quæst. 18. docent, & meritò, attritionem & dolorem peccatorum ob malum temporale, cum respectu ad Deum, à quo immisium aut immittendum est in penam, id est, dolorè de peccato, quia Deus ob illud immisit aut immitet dictum malum (ut verè fieri potest, quia quodcumque malum, quod non sit culpa, à Deo immittitur) sufficere ad effectum Sacramenti Pœnitentia; non verò ob malum temporale, ut aliunde eueniens aut euenturum absque respectu ad Deum. Ratio prioris partis est, quia dolor ob malum temporale modo dicto respiciens Deum (qua ratione quodammodo est æternum, & ad alteram vitam pertinenens) ex se non solum est honestus, sed etiam habet motiuum, quod tantum est ad dolendum de peccato, & non ad dolendum de bono opere, & excludit affectum peccandi, quia Deus etiam eo malo punit peccatum, & non opus bonum. Et confirmatur hæc ratio: quia dolor iste ut sic, oritur ex displicentia, aut ex metu penarum diuinarum, quem Tridentinum supponit sufficere ad effectum huius Sacramenti. Ratio verò posterioris partis est, quia dolor ob malum temporale, ut non respiciens Deum ut punitorem, sed ut aliunde proveniens, quamuis possit esse honestus, habet tamen motiuum, quod potest esse ad dolendum de bono opere; quia etiam opus bonum potest esse occasio talis mali, & ob id ex se non excludit affectum peccandi, quod Tridentinum requirit in dolore, ut sufficienter disponat ad gratiam huius Sacramenti.

DIFFICULTAS VI.

Utrum dolor ad effectum huius Sacramenti sufficiens, sit ordinis naturalis.

Suarez.
Henric.
Ægidius.

Suarez disp. 20. sect. 2. Henriquez 1. de Pœnitentia c. 26. & Ægidius disp. 4. dub. 5. docent, omnem dolorem, qui est sufficiens dispositio ad effectum Sacramenti Pœnitentiae, esse ordinis supernaturalis quoad substantiam, quia ad eum dolorem requiritur auxilium gratiae, quod non requiritur nisi ad actum supernaturalium quoad substantiam.

Sotus.
Canus.
Vasquez.

Sotus verò in 4. d. 18. q. 3. art. 3. Canus Relektione de Pœnitentia p. 5. & Vasquez 1. 2. disputatione 194. c. 4. docent, non omnem dolorem, qui est sufficiens dispositio ad effectum huius Sacramenti, esse supernaturalem quoad substantiam; & meritò: quia ad id sufficit dolor conceptus ob turpitudinem seu malitiam peccati, sitam in dissonantia ad naturam rationalem, ut non eleuatam ad finem supernaturalem, & etiam dolor conceptus ex metu mali temporalis à Deo infligendi naturaliter etiam quoad modum: isti autem dolores sunt naturales quoad substantiam, quamvis sint alij quoad substantiam supernaturales, non solum dolor qui est contritio perfecta, sed etiam alij qui solum sunt attritio, ut dolor qui est ob turpitudinem seu malitiam peccati sitam in dissonantia ad naturam rationalem, ut eleuatam & conciuem sanctorum, & dolor qui est ob amissionem gloriae.

Vasquez.

Addimus verò, spem veniae (quae etiam est dispositio necessaria ad effectum huius Sacramenti, nempe ad remissionem peccatorum) esse supernaturalem quoad substantiam, ut Vasquez aduertit, quia est spes seu desiderium adeptionis gratiae remissionis peccatorum à Deo, supernaturaliter potente conferre illam.

Trident.

Ad rationem verò aduersariorum Sotus & Canus respondent, negando, ad omnem dolorem sufficientem ad effectum huius Sacramenti requiri auxilium gratiae Dei; quia existimant, ad eum qui est ordinis naturalis, non requiri: immeritò tamen, & contra Tridentinum sess. 14. cap. 4. affirmans, dolorem sufficientem ad dictum effectum esse donum Dei. Respondemus ergo, concedendo, ad omnem dolorem sufficientem ad eum effectum requiri auxilium gratiae Dei; negamus tamen, non requiri ad dolorem ordinis naturalis (sicut generaliter requiritur ad omne opus bonum etiam ordinis naturalis) ad eum tamen sufficit auxilium ordinis naturalis quoad substantiam, de quo latè dicitur in Tractatu de Gratia.

DIFFICULTAS VII.

Utrum dolor debeat esse omnium mortalium, ut sufficiat ad effectum Sacramenti Pœnitentiae.

Conueniunt Doctores, ad effectum Sacramenti Pœnitentiae percipiendum necessarium esse dolorem omnium mortalium, quae non sunt remissa (quamvis oblita sint) siue ob motum generale omnia illa comprehendens, ut ob infernum, siue ob peculiare & proprias turpitu-

dines eorum. Et meritò: quia adultis nullum remittitur peccatum mortale propria voluntate commissum, absque proprio actu pœnitentiae, siue formali siue virtuali; unde ad remissionem cuiusvis mortalis in hoc Sacramento, in quo necessaria est expressa & formalis pœnitentia, non solum tamquam pars essentialis huius Sacramenti, sed etiam tamquam dispositio ad effectum illius, requiritur dolor cuiusvis illius: in hoc autem Sacramento (sicut etiam extra illud) non remittitur vnum mortale sine alio; ergo ad effectum remissionis peccatorum mortalium faciendae per hoc Sacramentum, requiritur dolor omnium eorum quae remissa non sunt, etiam obliuorum, non tamquam pars essentialis huius Sacramenti, quia ut sic, sufficit sit eorum quorum est facta confessio (imò ut est dolor aliorum, non est pars; quia dolor tantum fit sensibilis per confessionem, ac proinde aptus ut sit pars essentialis huius Sacramenti sensibilis) sed tamquam dispositio ad effectum huius Sacramenti percipiendum, nempe ad remissionem peccatorum non remissorum, & ad gratiam remissionem, ob rationem dictam, nempe quia adultis nullum remittitur peccatum mortale absque proprio actu pœnitentiae, siue formali siue virtuali; & in hoc Sacramento absque expressa & formali pœnitentia, etiam eorum quae per accidens (id est absque eorum confessione) remittuntur.

Addimus, ad effectum Sacramenti Pœnitentiae percipiendum necessarium esse dolorem omnium mortalium quae non sunt remissa. Primò, quia mortaliū, quae iam sunt remissa, siue per perfectam contritionem, siue per aliud praecedens Sacramentum, non est necessarius dolor ad effectum huius Sacramenti, nempe ad gratiam remissionem peccatorum, nisi tantum eorum quorum sit confessio, & ex necessitate, quādo horum sit confessio, ut sunt illa quorum non est antea facta confessio, vel quia fuerunt oblita, si remissa sunt per accidens per praecedens Sacramentum, vel quia remissa fuerunt per contritionem perfectam, quia horum sicut est necessaria confessio, etiam est necessarius dolor eorum, ut confessio sit vera accusatio qualis à Christo exigitur, non verò est necessarius eorum quae iam sunt remissa, & non fit confessio eorum quia sunt oblita, vel ob aliam iustā causam, quamvis numquam sint confessa, quia tunc dolor non est necessarius ut pars huius Sacramenti, quia ut sic non est necessarius, nisi tantum eorum quorum sit confessio, dolor enim ut pars, & confessio semper conformantur quoad obiectum (quamvis non semper dolor ut dispositio, & confessio) nec est necessarius ut dispositio ad illorum remissionem, quia iam sunt remissa; nec ad gratiam remissionem conferendam per Sacramentum, quia tunc ad eam gratiam sufficit ut dispositio, dolor eorum peccatorum quae non sunt remissa, siue tunc fiat confessio omnium eorum, siue tantum aliquorum, & non omnium, quia non est memoria omnium, vel ob aliam iustā causam.

Secundò id addimus, nempe ad effectum Sacramenti Pœnitentiae percipiendum, necessarium esse dolorem omnium mortalium, quia ad eum non est necessarius dolor omnium venialium, etiam si eorum fiat confessio; non solum quando alias fit confessio alicuius mortalis, ut patet (quamvis non fiat remissio venialium, quorum non fuerit dolor;) sed etiam quando tantum fit confessio venialium, quia

quia in hoc casu sufficit dolor aliquorum: imò vnus tantum, quia ex vna parte non sunt materia necessaria Sacramenti Pœnitentiæ, & ex altera vnus potest remitti sine alio. Et idem quoad dolorem est de mortalibus antea legitime confessis & dimissis, quando quis ea iterum confitetur. Quod autem non sit dolor omnium venialium, nec omnium mortalium quæ iam sunt remissa per confessionem, non obstat veritati verborum formæ absolutionis, quia hæc forma non est vniuersalis, sed indefinita, & indefinitè profertur, vt tantum cadat supra peccata confessa, quorum sit sufficiens dolor, vt dicemus Disputatione VII. Difficultate VI.

Trident.

Bonacina.

Laymann.

Suarez.

Filliucius.

Vasquez.

Reginald.

Addimus, dolorem sufficientem ad effectum pœnitentiæ debere esse ita firmum & perfectum, vt excludat voluntatem & affectum peccandi, vt definitur in Tridentino sess. 15. cap. 4. in fine; ac proinde virtualiter & implicitè includentem propositum efficax non peccandi in futurum; & hoc propositum in eo dolore inclusum, absque expresso proposito, ad eum effectum sufficere, vt affirmant Bonacina disp. 5. q. 5. punct. 3. c. 3. & Laymannus tract. 6. c. 4. & supponunt Suarez disput. 20. ad finem, & Filliucius Tract. 7. cap. 6. quæst. 10. & indicat Vasquez q. 92. art. 2. dub. vnic. n. 21. & probabile censet Reginaldus lib. 5. c. 1. num. 8. & satis indicat Tridentinum sess. 14. cap. 4. dum ad effectum huius Sacramenti contentum est attritione excludente voluntatem peccandi. vnde quando in principio capitis 4. definit contritionem, prout abstrahit à perfecta & ab imperfecta (quam cap. 3. dixerat esse partem pœnitentiæ) dicens esse dolorem ac detestationem de peccato commissio, cum proposito non peccandi de cetero, nomine *proposito* intelligit virtuale, vt Concilium ipsum se explicat in fine capitis, dum ad effectum Sacramenti Pœnitentiæ contentum est attritione excludente voluntatem peccandi. Addit autem, cum proposito non peccandi, quamuis virtualiter contineatur in dolore & detestatione, in qua consistit contritio, quia non in quocumque dolore & detestatione includitur, sed infirmo & efficaci. Vnde, quidquid dicant Ægidius & Ochagauia, ad effectum huius Sacramenti non est necessarium, quod propositum, præsertim virtuale, se extendat posituè ad plura peccata, quam dolor ipse in quo virtualiter includitur, aut ex quo oritur, quando est expressum, dum non adsit voluntas peccandi mortaliter: sed sufficit propositum vitandi peccata similia eis quorum est dolor, seu non reincidenti in ea; quia propositum debet quoad obiectum correspondere dolori, in quo includitur, aut ex quo oritur. Id autem quod dicimus, nempe ad effectum huius Sacramenti non requiri propositum expressum vitandi peccata in futurum, intelligimus, etiam si ipsum peccare in futurum memoriæ occurrat: quamuis verum sit, quod tunc pœnitens non poterit contineri, aut vix poterit, ab expresso proposito non peccandi in futurum. Nilominus quia res hæc est magni momenti, & securius est, propositum non peccandi mortaliter esse expressum, & extendi ad omnia mortalia, absolute conandum est ad id, & persuadendum est pœnitentibus, præsertim in confessione quæ creditur futura esse vltima.

Ægidius.

Ochagau.

DIFFICULTAS VIII.

Utrum ex defectu doloris Sacramentum Pœnitentiæ possit esse informe.

Sacramentum illud dicitur informe, quod est essentialiter perfectum & validum, sed infructuosum, & absque effectu gratiæ.

Maiores ergo in 4. dist. 17. quæst. 5. Gabriel q. 1. art. 3. dub. 2. Adrianus quæst. 5. de Confessione, dubio 5. Medina Cod. de Confessione, quæst. 20. de Confessione ficta non iteranda, Vasquez q. 92. art. 2. Ægidius disp. 4. dub. 5. Ochagauia Tract. 2. q. 30. & Laymannus Tract. 6. ca. 9. docent, Sacramentum Pœnitentiæ non posse esse informe ex defectu doloris; quia dolor, qui requiritur & sufficit ad essentiam & valorem huius Sacramenti vt pars illius, etiam requiritur & sufficit vt dispositio ad effectum illius; ergo eo ipso quod est essentialiter perfectum & validum, nequit ex defectu doloris esse infructuosum & absque effectu. Consequentia patet, Antecedens autem significari videtur in Tridentino sess. 14. c. 3. & 4. quia postquam c. 3. dixit, contritionem esse partem (subintelligit essentialiter) Sacramenti Pœnitentiæ, postea cap. 4. eandem contritionem definit, quod sit, *dolor ac detestatio de peccato commissio, cum proposito non peccandi de cetero*; & eam diuidit in contritionem perfectam, quam ait iustificare ante susceptionem huius Sacramenti; & in attritionem, conceptam ex consideratione turpitudinis peccati, vel ex metu gehennæ & pœnarum, & de hac ait disponere (subintelligit, sufficienter & infallibiliter) ad gratiam Dei in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam. Sentit ergo, dolorem requisitum & sufficientem ad essentiam & valorem Sacramenti Pœnitentiæ vt partem illius, etiam esse requisitum & sufficientem vt dispositionem ad effectum illius; cum dolorem, quem dixit esse partem huius Sacramenti, dicat etiam esse dispositionem ad gratiam & effectum illius.

S. Thomas verò in 4. d. 17. q. 3. ar. 4. quæstion. 1. Richardus art. 2. q. 8. Paludanus q. 8. Durandus q. 3. Sotus d. 18. q. 3. art. 2. Couarruias in cap. Alma mater Nauarrus cap. 9. num. 13. Petrus Sotus lect. 8. de Confessione, Suarez disput. 20. sess. 5. Filliucius Tract. 7. q. 11. & plures alij docent, Sacramentum Pœnitentiæ, posse esse informe ex defectu doloris, & merito: quia dolor, qui requiritur vt dispositio ad effectum Sacramenti Pœnitentiæ, non requiritur ad essentiam & valorem illius; ergo Sacramentum Pœnitentiæ potest esse essentialiter perfectum & validum, & absque effectu gratiæ, ex defectu doloris ad effectum requisitum, & non ad valorem. Consequentia patet; Antecedens autem, in quo est tota difficultas, variè probatur & declaratur ab Auctoribus huius nostræ opinionis: ex omnibus tamen eorum probationibus & declarationibus illa solum nobis placet, qua vtuntur Suarez & Filliucius, nempe, quia ad essentiam & valorem huius Sacramenti non semper requiritur dolor vt pars, ita extensus & vniuersalis ex parte obiecti, ac requiritur vt dispositio ad effectum illius; quia ad effectum Sacramenti Pœnitentiæ requiritur tamquam dispositio dolor omnium mortalium non remissorum, vt diximus Difficultate præcedenti, quia in Sacramento Pœnitentiæ

nitentiæ

nitentia nullum remittitur peccatū mortale propria voluntate commissum, absque proprio & expresso actu pœnitentia, tendente in illud salte virtualiter, ob motuum etiam comprehendens illud; dolor vero ad essentiam & valorem Sacramenti requisitus tamquam pars, sufficit quod sit eorum mortaliū quorū fit confessio, & non requiritur quod sit aliorum quorum non fit confessio, vel ob oblivionem, vel ob aliam iustam causam. Imò ut est horum quorum non fit confessio, nequit esse pars, quia dolor non est pars huius Sacramenti, nec ad eius essentiam pertinet, nisi quatenus sit sensibilis per confessionem: per hanc autem tantum fit sensibilis respectu eorum peccatorum quorum est ipsa confessio, ac proinde dolor qui est peccatorum quorum fit confessio, & etiam aliorum quorum non fit confessio, quamvis sit dispositio ut est omnium eorum, non tamen est pars, nisi ut est dolor eorum quorum fit confessio. In eo ergo pœnitente, qui commisit plura peccata mortalia, & nō confitetur omnia, vel quia est oblitus aliquorum, vel ob aliam iustam causam, & tantum habet dolorem eorum quæ confitetur, sic Sacramentum erit essentialiter perfectum & validum (si aliās non peccet mortaliter in non dolendo de omnibus, ut potest non peccare, si prudenter credat non habere alia peccata mortalia nisi ea quæ confitetur, vel si credit aut scit se habere alia, non tamen credit se teneri dolere de alijs, ne frustret Sacramentum suo effectu, aut ad id non aduertit inaduerentia non mortali) & erit instructuosum & absque effectu, quia pœnitenti deficit dolor requisitus ut dispositio ad effectum Sacramenti, quia non habet dolorem omnium mortaliū, absque quo non infunditur à Deo gratia remissiva omnium, ne remittatur aliquod absque aliquo dolore illius.

Ad rationem ergo aduersariorum constat, Antecedens illius esse falsum. Ad probationem autem illius ex Tridentino respondemus, Tridentinum aut tantum significare, eundem dolorem, quoad perfectionem & motuum, qui sufficit ad essentiam Sacramenti Pœnitentia ut partem, etiam sufficere ad effectum illius ut dispositionem ad illum, quod est verum; non vero significare, eundem quoad extensionem & vniuersalitatē ex parte obiecti ipsius doloris, qui sufficit ad essentiam, etiam sufficere ad effectum: aut si etiam hoc significat, tantum loqui de dolore ut parte essentiali Sacramenti, & de dolore ut dispositione ad effectum per se illius, quia idem dolor etiam quoad extensionem, qui sufficit ut pars ad essentiam huius Sacramenti, etiam sufficit ut dispositio ad effectum per se, nempe ad remissionem peccatorum quorum fit confessio & absolutio, quia ad horum remissionem idem dolor, qui est pars, etiam est sufficiens dispositio; non vero ad remissionem aliorum quorum non fit confessio & absolutio, quia etiam ad horum remissionem est necessarius dolor ut dispositio, quamvis non ut pars, & quia absque his non possunt remitti alia quorum fit confessio & absolutio, ideo ad horum remissionem etiam est necessarius dolor ut dispositio, non per se, sed per accidens, ut scilicet eorum remissio non impediatur.

Addimus, Sacramentum Pœnitentia non tantum posse esse informe ex defectu doloris, sed etiam ex defectu fidei, & ex defectu actus spei venia peccatorum, quia Sacramentum Pœnitentia

potest recipi validè absque nouo actu fidei diuinæ Dei iustificatoris, & absque nouo actu spei venia, & absque eis perseverantibus actu post aliud Sacramentum Pœnitentia prius susceptum: & tamen sic receptum non confert gratiam, quia quoties nouiter recipitur, requiritur tamquam noua dispositio actus spei venia, ac proinde etiam actus fidei diuinæ Dei iustificatoris, & veniam concedentis, necessarius ad eum actum spei venia, quamvis non sit necessarius, quod hi actus sint actu quando Sacramentum recipitur, sed sufficiat quod præcesserint, & non sint reuocari. Quod autem Sacramentum Pœnitentia possit validè recipi absque eis actibus nouiter elicitis, & absque eis actu perseverantibus post aliud Sacramentum Pœnitentia prius susceptum, constat; quia ex una parte dicti actus non sunt partes essentielles Sacramenti Pœnitentia, nec sunt intentio recipiendi illud ut Sacramentum; & ex altera potest recipi absque illis, non peccando mortaliter in eorum omissione, si recipitur absque illis ex ignorantia, aut eam ignorantia inuincibili, vel ex inconsideratione, aut cum inconsideratione naturali necessitatis eorum ad effectum Sacramenti. Sed an Sacramentum Pœnitentia possit esse informe ex defectu integritatis confessionis, dicemus Difficultat. IX.

DIFFICULTAS IX.

Utrum Sacramentum Pœnitentia informe operetur postea suum effectum, recedente fictione.

SANCTUS THOMAS in 4. d. 17. quæst. 3. art. 4. ^{S. Thom.} quæstione. 1. Durandus quæst. 13. ^{Durandus} Canus Re- ^{Canus} lect. de Pœnit. p. 5. & Suarez disp. 20. sect. 5. ^{Suarez} partem affirmatiuam tuerentur, quia Sacramentum Baptismi id habet, quia est medium necessarium ad iustificationem ab originali, & ab actualibus mortalibus ante Baptismum commissis; ergo id etiam est concedendum Sacramento Pœnitentia, quia est medium necessarium ad iustificationem à mortalibus post Baptismum commissis; aliās peccata mortalia in Sacramento pœnitentia informi confessa non necessariò remitterentur per Sacramentum Pœnitentia, nec in re susceptum, ut patet. Quia non per ipsum informe, ut patet; nec per aliud sequens, quia iam non est obligatio illa iterum confitendi; nec per Sacramentum Pœnitentia in voto, quia contritio perfecta, per quam postea per se remitterentur, aut attritio, per quam simul cum Sacramento sequenti etiam per accidens remitterentur, non includunt votum iterum confitendi illa, quia non est obligatio iterum illa confitendi, ut pote iam subiecta confessioni validæ & legitimæ.

Sotus verò in 4. d. 18. q. 3. art. 3. ^{Sotus} Medina Cod. ^{Medina} de Confessione q. 20. de Confessione ficta iterum ^{Vasquez} da, & Vasquez q. 92. art. 3. dub. 4. partem negati- ^{S. Thom.} uam tradunt (quam etiam supponit S. Thomas 3. parte, quæst. 69. art. 10. dum id tantum tribuit Baptismo, quo retractasse videtur quod in 4. dixerat) & merito: quia si Sacramentum Pœnitentia informe haberet virtutem conferendi gratiam recedente fictione, eam tantum haberet ex institutione Christi. Nullo autē firmo fundamento constat, Christum eam virtutem tribuisse Sacramento Pœnitentia informi, quia id non constat Scriptura,

Auguſt.

Scriptura, nec traditione, vt pater, nec testimonio Patrum, quia ex Patribus ſolus Auguſtinus lib. 10. de Baptiſmo paruulorum contra Donatiſtas c. 12. & lib. 3. cap. 13. id tantum tribuit Baptiſmo, & ſatis obiter, & non docendo, ſed ſolum arguendo contra Donatiſtas; & non ob aliam rationem; ſi aliqua eſt, niſi quia ex vna parte Baptiſmus eſt medium neceſſarium ad iuſtificationem ab originali, & ab alijs mortalibus ante Baptiſmum commiſſis, & ex altera parte iterari non poteſt: Sacramentum verò Pœnitentiæ, quamuis ſit medium neceſſarium ad iuſtificationem à mortalibus poſt Baptiſmum commiſſis, tamen poteſt iterari; eſt ergo inter vtroque Sacramentum diſcrimen ſufficiens, vt quamuis id tribuatur Baptiſmo, non debeat tribui Sacramento Pœnitentiæ.

Nihilominus etiamſi Sacramentum Pœnitentiæ informe, recedente fictione, non operetur ſuum effectum, dicitur medium neceſſarium ad iuſtificationem à mortalibus in Sacramento informi confeſſis, non quia per ipſum informe in re ſuſceptum, aut in voto, remittantur, quia tunc tantum remittuntur per ſe per contritionem perfectam, aut per acciſſes per attritionem ſimul cum Sacramento Pœnitentiæ ſequentem, non continentes votum confeſſionis illorum, quia non eſt obligatio illa iterum confeſſendi, cum iam ſint legitime confeſſi, ſed quia non poſſent remitti, niſi re ipſa fuiſſent legitime confeſſi, & ſubiecta clauibus Eccleſiæ, aut niſi medio voto illa confeſſendi & ſubijciendi.

DIFFICULTAS X.

Utrum dolor ad Sacramentum Pœnitentiæ neceſſarius debeat præſupponi ad confeſſionem.

Egidius.
Ochagavia.

AEgidius diſp. 4. dub. 6. & Ochagavia Tractat. 1. quæſt. 18. docent, dolorem ad Sacramentum Pœnitentiæ requiſitum debere antecedere confeſſionem, non ſolum prioritate naturæ, ſed etiam temporis, aliàs Sacramentum futurum eſſe nullum. Et in primis quòd debeat antecedere prioritate naturæ, probatur, quia explicatio peccatorum, vt ſit pars eſſentialis huius Sacramenti, debet eſſe confeſſio & accuſatio, cum hoc Sacramentum inſtitutum ſit inſtar iudicij, & dolor eſſe debet ſenſibilis, cum ſit pars Sacramenti ſenſibilis: ſed ſi explicatio peccatorum non procedat ex dolore tamquam ex cauſa, non habebit rationem confeſſionis & accuſationis, ſed puræ narrationis, & dolor ipſe non erit ſenſibilis, quia tantum ſit ſenſibilis per confeſſionem, & per hanc nequit fieri talis, niſi tamquam per effectum ipſius doloris,

quia confeſſio non poteſt prodere & ſignificare ſeu indicare dolorem niſi tamquam effectus ipſius doloris (eo modo quo ſumus prodiſt & ſignificat ignem) quia non poteſt tamquam purum ſignum ſignificare dolorem, quia tamquam purum ſignum tantum ſignificat peccata, & non niſi ex inſtitutione hominum. Deinde quòd dolor etiam tempore debeat antecedere confeſſionem, deducitur ex eo, quòd dolor debeat eſſe cauſa confeſſionis, & eam antecedere prioritate naturæ & cauſalitatis, quia dolor ſit in inſtanti, & confeſſio in tempore; ac proinde dolor ad minus debet eſſe in inſtanti immediato ante tempus in quo ſit confeſſio.

Canus verò de Pœnitentia p. 5. Suarez diſp. 20. n. 31. Valquez quæſt. 84. art. 1. dub. 3. n. 21. Filliucius tract. 7. c. 6. q. 9. docent, & optimè, non eſſe neceſſarium, quòd dolor ad Sacramentum Pœnitentiæ requiſitus, præſupponatur ad confeſſionem, ſed ſufficere quòd antecedit abſolutionem, etiam ſi tempore aliquo poſt confeſſionem eliciatur. Quod fideles communiter ſentiunt, dum contenti ſunt ſe habere dolorem ante abſolutionem, & non raro poſt confeſſionem ſe ipſos ad dolorem excitant, vt eum tunc eliciant, vt ſi forte eum ante confeſſionem, aut in ipſa non habuerunt, non abſoluantur abſque dolore. Et ſæpe pœnitentes, de quibus timetur abſque dolore conſiteri, excitantur à Confeſſarijs poſt confeſſionem ad dolorem.

Quod etiam ratione conſtat, quia abſque firmo fundamento, & abſque neceſſitate exigitur antecedentia doloris ad confeſſionem, imò & actualis coeſiſtentia cum confeſſione: quia quod ab aduerſarijs adducitur, efficaſ non eſt; quia vt explicatio peccatorum ſit vera cōfeſſio & accuſatio, & vt dolor fiat ſenſibilis, non eſt neceſſarium quòd explicatio peccatorum, quoad ſubſtantiam proueniat à dolore, ſed ſufficit quòd ab eo proueniat, quoad rationem confeſſionis & accuſationis, quod habere poteſt à dolore quamuis ſequentem, & poſtea elicto, quia explicatio peccatorum per dolorem poſtea ſequentem informata, & ipſi moraliter coniuncta, acquirit ſeu induit rationem confeſſionis & accuſationis, quia ratione doloris ſequentis explicatio peccatorum iam facta habet quòd humiliter ſubijciatur abſolutioni, ex quo acquirit & induit denominationem confeſſionis & accuſationis, & ſit apta & proportionata abſolutioni, & conſequenter dolor ipſe per confeſſionem tamquam per ſuum effectum in ratione confeſſionis & accuſationis ſit ſenſibilis, & ſignificatur & prodiſt ſicut ignis per ſumum.

Quanta autem coniunctio & ſimilitas ſit neceſſaria inter dolorem & confeſſionem, & inter has duas partes ex vna parte, & inter abſolutionem ex altera, diſputamus in Tractatu de Sacramentis in genere, Diſputat. 1. Difficul. 11.

Canus.
Suarez.
Valquez.
Filliucius.

DISPUTATIO VII.

De præcepto confessionis Sacramentalis.

hac Disputatione incipimus agere de confessione Sacramentali, quæ est vna ex tribus partibus essentialibus Sacramenti Pœnitentiæ, de quo Disp. IV. diximus, esse necessarium necessitate mediæ ad salutem: & nunc in hac agendum est de necessitate præcepti confessionis Sacramentalis, & eo ipso ipsius Sacramenti Pœnitentiæ, quia de ipsa confessione seorsim ab alijs partibus non est præceptum, sed de ipsa vt coniuncta dolori, & vt subiecta absolutioni.

DIFFICULTAS I.

Vtrum confessio Sacramentalis peccatorum mortalium sit Iure diuino præcepta.

Confessio Sacramentalis dicitur confessio peccatorum coniuncta dolori, & subiecta absolutioni; id est facta ad obtinendam absolutionem: & dicitur Sacramentalis, quia instituta est in partem Sacramenti.

Circa hanc rem (omissis hæreticis, qui eo ipso quod negant confessionem fuisse à Christo institutam in partem Sacramenti, consequenter negant fuisse ab illo præceptam) inter Doctores, qui admittunt confessionem fuisse à Christo in partem Sacramenti institutam, Glossator in principio de Pœnitentia dist. 5. Panormitanus in cap. *Omnis vtriusque sexus*, de Pœnitentijs & remissionibus, & Petrus Oxomenis, Doctor Salmanticensis (vt refert Castro v. *Confessio*) docent, confessionem adhuc mortalium non fuisse à Christo præceptam, sed tantum ab Ecclesia: imò Petrus Oxomenis addebat, hoc præcepto Ecclesiastico non teneri eum, qui contritione perfecta iustificatus est: & consequenter dicebat, mortalia remitti per contritionem sine ordine ad clauis, id est non manente obligatione confitendi illa.

Vera tamen & Catholica doctrina est, confessionem non solum fuisse à Christo institutam, sed etiam confessionem mortalium fuisse ab ipso præceptam. Ita definitum est, & oppositum damnatum in Concilio Constantiensi sess. 8. & in Bulla Martini V. quam adducit Castro v. *Confessio*, & in Concilio Complutensi, habito sub Alfonso Carrillo Archiepiscopo Toletano, ex mandato Sixti IV. contra Petrum Oxomensem, in quo non solum damnatur, quod contritio iustificet à mortalibus sine ordine ad clauis, sed etiam quod eorum confessio non sit Iuris diuini, & in Tridentino sess. 14. c. 5. & can. 6. & 7.

Ex quo constat, non solum institutionem confessionis Sacramentalis, vt pote factam à Christo, sed etiam obligationem confessionis mortalium sub præcepto, vt pote ab eodem impositam, antiquiorem esse Innocentio III. ac proinde non fuisse primò ab ipso inuentam, & sub præcepto positam, vt falsò affirmant hæretici. Et sanè mirum est, hæreticos id ita clarè affirmare, cum sint plures

Patres Innocentio III. antiquiores, qui necessitatis & obligationis confessionis Sacramentalis mentionem faciunt (imò ex eis nonnulli significant esse necessariam ex Iure diuino) quos referunt Val. *Valerius*, *de Bellarmino*, *de Pœnitentia* cap. 6. & *Ægidius* disp. 5. dub. 1.

Ita tamen confessio mortalium, vt fit in Ecclesia, est Iure seu præcepto diuino necessaria, vt non sit necessaria Iure diuino naturali, id est Iure orto ex natura confessionis, vt instituta à Christo in Sacramentum, quia si hoc Iure esset necessaria, maximè quia esset medium vnicum ad iustificationem; at non est medium vnicum ad id, quia peccator etiam potest iustificari per contritionem, sed tantum est necessaria Iure diuino positivo lato à Deo, non Iure diuino veteri, quasi Christus non præceperit de nouo confessionem, sed approbauerit legem aliquam veterem confessionis, & nonnulla circa illam suppleuerit (vt falsò existimat Waldensis tom. 2. cap. 40.) quia quamuis in veteri Testamento fuerit lex offerendi sacrificium pro peccato, quo denotabatur, eum, pro quo offerebatur, esse peccatorem; & quamuis etiam fuerit lex confitendi aliqua peccata, quibus annexæ erant aliquæ irregularitates ad eas auferendas, confessio tamen omnium mortalium minutim, etiam purè interiorum, & in ordine ad remissionem eorum etiam quoad culpas, vt fit in Ecclesia, nullatenus fuit in veteri Testamento instituta, nec præcepta. Confessio ergo Sacramentalis, vt fit in Ecclesia, fuit à Christo in Sacramentum instituta, & confessio mortalium fuit ab eodem positum præcepta: & id traditione à Christo per Apostolos in nos deriuata constat.

Quod etiam deducitur ex illis verbis Ioan. 20. *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.* vt significat Tridentinum sess. 14. cap. 5. *Trident.* dum ait, vniuersam Ecclesiam, confessionem esse necessariam Iure diuino, colligere ex institutione Sacramenti Pœnitentiæ, quam cap. 1. affirmauerat factam fuisse relatis verbis Ioannis.

Deducitur autem ex dictis verbis, quia eis Christus Apostolis, & eorum in Sacerdotio successoribus, contulit tamquam iudicibus potestatem absoluedi à mortalibus, & ea ita detinendi seu non absoluedi, vt eo ipso etiam in cælis detineantur, seu non remittantur, vt Ecclesia semper intellexit, & verba ipsa id præferunt. Ex hoc ergo ita deducitur, quia cum Sacerdos non semper possit ita detinere mortalia, vt si re ipsa detineat, seu non absoluat, etiam re ipsa non remittantur à Deo, quia perfectè contrito semper re ipsa remittuntur à Deo, quamuis Sacerdos non absoluat re ipsa, non potest Sacerdos ita detinere, & non absolueri à mortalibus, vt non remittantur à Deo, nisi ea detinendo in re, vel in voto, quia non remittuntur à Deo absque absolutione Sacerdotis re ipsa recepta, vel absque voto receptionis illius in contritione incluso, quia si receptio absolutionis in re, vel in voto sub disunctione non est peccatori

Glossator.
Panorm.

Pet. Oxom.

Concilium
Constant.
Mart. V.
Concilium
Complut.

Trident.

catoti necessaria ad remissionem mortalium, non potest Sacerdos ita detinere mortalia, ut eo ipso etiam apud Deum detineantur: necessitas autem receptionis absolutionis in re, vel in voto sub diffinitione, nequit esse, nisi sit præceptum, & obligatio recipiendi illam, quia necessitas huius voti non oritur nisi ex præcepto, ut diximus Difficultat. IV. Diffic. V. necessitas autem receptionis absolutionis à peccatis faciendæ à Sacerdote ut à iudice, supponit necessitatem confessionis illorum faciendæ à peccatore, quia absolutio iudicis à delictis, & detentio, seu negatio absolutionis ab eis, nequeunt fieri, nisi cognitis delictis; ergo eo ipso, quod Christus Ioan. 20. supradictis verbis contulit Sacerdotibus potestatem absolendi à peccatis tamquam iudicibus, & ea ita detinendi, ut eo ipso etiam detineantur in casis, posuit sub præcepto receptionem absolutionis à peccatis, & eorum confessionem.

Ita tamen Christus illis prioribus verbis Ioan. 20. *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis*, contulit Sacerdotibus potestatem absolendi à peccatis etiam venialibus, ut illis posterioribus, *Quorum retinueritis, retenta sunt*, non contulerit potestatem detinendi venialia modo supradicto, ut traditione constat. Et mirum non est, quod Christus id fecerit, cum peccata venialia facillimè committantur; unde in prioribus verbis, in quibus absolutio continetur, nomine peccatorum etiam comprehendit venialia, cum absolutio sit fauorabilis; non verò in posterioribus verbis, in quibus negatio absolutionis continetur, cum odiosa sit. Potestas autem detinendi peccata mortalia modo supradicto explicata, distincta est à potestate omnino positivè ligandi Sacerdotibus promissa Matth. 16. & 18. & concessa Ioan. 20. & 21. quia hæc consistit in eo, quod possint obligare pœnitentes ad satisfactionem Sacramentalem, ut indicat Trident. sess. 14. c. 8. in fine, & etiam in eo quod possint in foro exteriori censuris ligare.

Sed obijciunt hæretici Primò, quod Nectarius Episcopus Constantinopolitanus in sua Ecclesia confessionem abrogaverit, quod non fecisset, si Iure diuino fuisset præcepta. Respondemus, ut optimè Vasquez dub. 3. & Egidius, Nectarium non abrogasse confessionem Sacramentalem, sed confessionem quamdam publicam, & coram testibus quorundam peccatorum publicorum, de quibus agenda erat publica pœnitentia, quæ fiebat cuidam Presbytero ad id constituto, cuius consilio pœnitentia illa erat agenda: eam autem abrogavit Nectarius occasione concubitus habiti in Ecclesia cuiusdam Diaconi cum matrona quadam publicam pœnitentiam agente, ob cuius impletionem per aliquot dies fuit commorata in Ecclesia.

Obijciunt Secundò Chrysostomum Homilia 2. in Psalm. 50. & Homilia de Lazaro, ubi ait, peccata confitenda esse Deo, non hominibus. Respondemus, ut optimè Vasquez, Chrysostomum in eis locis non negasse confessionem Sacramentalem, quia hanc admittit Homilia 33. in Ioannem, & lib. 2. de Sacerdotio, sed in illis & in aliis locis tantum intendere exhortari fideles ad examen quotidianum conscientie, & ad confessionem quotidianam peccatorum coram Deo, seu ad contritionem eorum, ut ab eis statim liberentur; & ut ad hanc facilius moueat, eam ostendit suauem & facilem, dicendo solum Deo esse faciendam, & ab ea re-

mouet difficultatem, quæ in confessione Sacramentali Sacerdoti facta solet inueniri, nempe verecundie & confusionis, & exprobrationis, quæ pœnitens aliquando à Confessario exprobratur.

DIFFICULTAS II.

Pro quo tempore obliget præceptum diuinum confessionis mortalium.

Supponimus, præceptum, seu Ius diuinum confessionis (quod tantum est confessionis mortalium) semper obligare quasi in actu primo, aut, quod idem est, semper habere vim obligandi pro suo tempore (quod generale est omnibus præceptis etiam affirmatiuis) & non semper obligare quasi in actu secundo, aut, quod idem est, non obligare pro semper.

Hoc ergo supposito, difficultas est, Pro quo tempore præceptum diuinum confessionis obliget, seu quando obliget quasi in actu secundo.

Circa quam conueniunt Primò communiter Doctores contra Guilielmum Parisiensem, dictum præceptum non obligare pro statim ac commissum est mortale (quod aliis peccator non iustificetur media contritione) quia tantæ obligationis nullum est idoneum fundamentum: & non solum non obligare seculares, sed nec Religiosos, quidquid de Religiosis dicat Bonauentura; quia isti ratione sui status tantum obligantur peculiariter suis votis, & peculiaribus præceptis sue Religionis.

Conueniunt Secundò, dictum præceptum obligare pro articulo physico mortis, & pro tempore periculi mortis, quod moraliter est articulus mortis, quia articulus mortis, siue physicus siue moralis, utpote articulus extremæ necessitatis, est accommodatissimus, ut pro eo fuerit latum; aliàs si pro eo non obligaret, nullus teneretur hoc præcepto, ut etiam constabit ex dicendis.

Est tamen difficultas, An dictum præceptum obliget quasi in actu secundo etiam extra articulum mortis, tam physicum quam morale.

Scotus in 4. dist. 17. quæst. 3. art. 3. & Gabriel Scotus. quæst. 1. art. 3. docent non obligare nisi in articulo mortis, quia maioris obligationis uallum est idoneum fundamentum.

Vasquez verò quæst. 90. art. 1. dub. 4. Suarez Vasquez. disp. 35. sect. 3. Egidius disp. 5. dub. 2. & communiter Doctores, docent, & optimè, præceptum diuinum confessionis etiam obligare extra articulum mortis. Quod efficaciter deducitur ex Tridentino sess. 14. cap. 5. dum ait: *Nec enim per Concilium Lateranense Ecclesia statuit, ut Christi fideles confiterentur, quod Iure diuino institutum & necessarium esse intellexerat, sed ut præceptum confessionis, saltem semel in anno, ab omnibus, & singulis, cum ad annos discretionis peruenissent, impleretur.* Vbi Tridentinum supponit, statutum, seu præceptum Ecclesiasticum annuæ confessionis esse modificationem præcepti diuini; sed nequit esse modificatio illius præcisè quoad articulum mortis, ob tria, Primò, quia præceptum diuinum quoad hoc tempus est determinatum à Deo. Secundò, quia præceptum Ecclesiasticum est annuæ confessionis, quod nequit esse modificatio quoad articulum mortis. Tertiò, quia aliàs, qui in anno semel confessus esset, non teneretur intra eundem annum iterum confiteri in articulo mortis; ergo præ-

præceptum Ecclesiasticum annuæ confessionis est modificatio diuini quoad tempus extra articulum mortis.

Ita tamen Christus præcepit confessionem fieri etiam extra articulum mortis, ut nullum determinauerit tempus pro obligatione illius, ut deducitur ex dictis verbis Tridentini, quia in eis supponitur, præceptum Ecclesiasticum annuæ confessionis, esse determinationem præcepti Christi quoad extra articulum mortis; ac proinde præceptum diuinum confessionis non est determinatum quoad extra hunc articulum, quamuis fuerit determinatum quoad ipsum articulum.

Ex dictis deducitur, præceptum confessionis ita latum fuisse à Christo pro extra articulum mortis, ut, prout ab ipso latum pro eo tempore, non obliget semel confiteri à tempore vsus rationis, vsque ad articulum mortis exclusiue; aliàs Christus determinasset tempus extra articulum mortis, nempe tempus ab vsu rationis vsque ad dictum articulum exclusiue. Christus ergo ita tulit præceptum confessionis pro tempore extra articulum mortis, ut nullum determinauerit tempus, sed huius determinationem commisit & reliquit arbitrio Ecclesiæ; ac proinde si Ecclesiæ nullum tempus determinasset, nemo extra articulum mortis præcepto diuino confessionis teneretur, quia absque determinatione facta ab Ecclesiâ maneret vagum, & quasi suspensum, expectans temporis determinationem, ut esset perfectum; & sufficienter potens ad obligandum, quia nullius particularis personæ iudicio determinari posset, quia nullius particularis iudicio id commisit Christus, sed tantum iudicio Ecclesiæ, nempe Pontificis, aut Concilij ab ipso approbati.

Medina. Id ergo quod Medina Cod. de Confessione quæst. 14. §. 2. docet, nempe præceptum diuinum confessionis extra articulum mortis obligare, quoties est periculum obliuionis alicuius peccati mortalis, ut possit fieri integra confessio mortalium, dicitur absque idoneo fundamento, quia non est obligatio confitendi omnia mortalia quæ re ipsa commissa sunt, sed tantum ea quæ post prudentem diligentiam memoriæ occurrunt, & oppositum est nimis durum; imò est contra rationem, quia sæpe pro spatio anni integri est periculum obliuionis alicuius mortalis, ac proinde esset obligatio confitendi ante annum, quod immerito admittit Medina contra praxim, & communem sensum fidelium.

Christus ergo præcepit fieri confessionem, non solum determinatè in articulo mortis, sed etiam extra articulum mortis indeterminatè, non determinando quando, nec quoties, sed id reliquit determinationi Ecclesiæ, quæ dictum præceptum Christi quoad hanc partem, qua præcipitur fieri confessionem extra articulum mortis, determinauit fieri ad minus semel in anno; ita tamen, ut contenta sit, quod attinet ad determinationem ab ipsa factam, confessione facta in articulo mortis pro eo anno, in quo contingit articulus mortis; & quia præceptum diuinum, latum pro tempore extra articulum mortis, non extinguitur transacto eo tempore quod est ante articulum mortis, sed etiam perseverat in articulo mortis, imò & post articulum mortis, si fortè mors non sequatur; quia latum fuit à Christo, ne contingat nimium differri confessionem, ideo præceptum Ecclesiæ annuæ

confessionis, quod est determinatum quoad tempus dicti præcepti Christi, lati pro tempore extra articulum mortis, etiam obligat pro articulo mortis, si articulus mortis etiam sit finis anni, & antè in eo anno non sit facta confessio, ac proinde qui tunc in eo articulo mortis, & in eo fine anni non confitetur, incurrit pœnas latas ab Ecclesiâ pro transgredientibus præceptum annuæ confessionis. Vnde particula *extra*, quando dicimus præcepti Christi lati pro tempore extra articulum mortis, non est exclusiua articuli mortis, sed additiua supra articulum mortis temporis indeterminati, determinandi ab Ecclesiâ, siue in eo etiam per accidens contingat articulus mortis, siue non, ita ut sensus sit: Baptizati teneantur confiteri in articulo mortis, & etiam in quocumque tempore quod fuerit ab Ecclesiâ præscriptum.

DIFFICULTAS III.

Qui teneantur præcepto diuino confessionis.

Supponimus, præcepto diuino confessionis teneri omnes baptizatos, etiam impuberes, & Romanum Pontificem, habentes peccatum mortale commissum post Baptismum, in quo Doctores conueniunt, etiam Sorus, in 4. d. 18. q. 1. art. 3. *Sor.* ad finem, etiam si d. 12. q. 1. art. 11. ad finem oppositum significet quoad pueros ante duodecimum annum.

Est tamen difficultas, An eo præcepto teneantur non baptizati, ac proinde teneantur baptizari, non tantum ex vi præcepti Baptismi, sed etiam ex vi præcepti diuini confessionis, ut possint valide & licite confiteri Sacramentaliter.

Richardus in 4. d. 17. art. 2. q. 4. Siluester v. *Confessio* 2. q. 5. & Angelus eod. verbo n. 2. partem affirmatiuam tuentur, quia Christus, utpote homo-Deus, potestatem habuit obligandi etiam non baptizatos, & non constat eos exclusisse à suo præcepto; ergo eo teneantur etiam non baptizati.

Maior verò d. 17. q. 1. Almainus q. 1. art. 2. *Sta-Mair.* rez disp. 35. sect. 2. & Valquez q. 90. art. 2. dub. 1. *Almain.* docent, & merito, non baptizatos non teneri præcepto diuino confessionis, quod supponitur in Tridentino sess. 14. c. 2. & 5. dum dicitur confessionem esse necessariam lapsis in mortale post Baptismum. Et ratione probatur, quia præceptum diuinum confessionis nõ obligat absolute, sed tantum ex suppositione, quod quis habeat peccatum mortale post Baptismum commissum, quia sola peccata mortalia post Baptismum commissum, ex institutione Christi, facta sunt materia confessionis, in quo hoc præceptum differt à præcepto diuino communionis, quia istud absolute fertur pro omnibus, Ioan. 6. illis verbis: *Nisi manducaueritis carnem filij hominis, &c.* & non tantum ex suppositione Baptismi, quia Christus prædictis verbis loquebatur omnibus, etiam non baptizatis. Vnde non baptizati non tantum ex vi præcepti Baptismi, sed etiam ex vi præcepti communionis baptizari tenentur, quamuis ex vi huius posterioris solum, ut fiant habiles ad validam & licitam communionem.

Ad rationem ergo aduersariorum respondemus, quod quauis Christus potuerit suis præceptis non baptizatos obligare, noluit tamen eos suo præcepto confessionis, eo ipso quod sola peccata post Baptismum commissum fecit materiam aptam confessioni.

DIFFI-

DIFFICVLITAS IV.

Vtrum confessio semel instituta à Christo possit ab Ecclesia præcipi, si relicta fuisse arbitrio fidelium, & non præcepta à Christo modo supradicto.

D Vrandus in 4. dist. 17. quæst. 8. Paludanus quæst. 2. art. 2. Sotus dist. 18. quæst. 1. art. 1. Capus Relect. de Pœnitentia p. 5. & Nauarrus de Pœnitentia dist. 5. num. 18. partem negatiuam tuentur, quia Ecclesia non habet potestatem instituendi Sacramenta; ergo nequit instituere, confessionem Sacramentalem esse necessariam sub præcepto.

Medina. Vázquez. Sotus. Filliucius. Trident. Medina. Vázquez. Sotus. Filliucius. Trident. Et ratione probatur, quia supposita institutione confessionis in Sacramentum, confessio est maxime conueniens Reipublicæ Christianæ, & suo fructu, & sua maxima utilitate fit aliquo modo suauius & tolerabilis; ergo potuit ab Ecclesia præcipi: quia si non potuisset, maxime ob nimiam asperitatem & difficultatem, quæ esset in confessione.

Obseruandum est, quod quamuis Ecclesia potestate generali purè humana superioris purè humani, non possit peccatori directè præcipere confessionem peccatorum omnino interiorum, de facto tamen pœnitens tenetur omnia peccata mortalia etiam purè interna confiteri, & eorum dolorem habere, & non solum ex vi præcepti diuini obligantis ad integram confessionem mortaliū, & ad dolorem eorum, sed etiam ex vi præcepti Ecclesiastici annuæ confessionis, non solum ut est diuinum quoad substantiam tantum, & non quoad determinationem temporis, sed etiam ut est Ecclesiasticum (quod est confessionis quoad substantiam non nudè sumptam, sed quoad eam & quoad determinationem temporis simul) quia factum est non potestate generali humana condendi leges, sed ex speciali commissione Christi, qui Ecclesiæ commisit potestatem præcipiendi confessionem, determinando tempus ab ipso non determinatum extra articulum mortis. Nihilominus Ecclesia non potest punire transgressionem confessionis peccatorum omnino interiorum, nec nullitatem confessionis mortaliū prouenientem ex defectu confessionis mortaliū omnino interiorum, nec prouenientem ex defectu doloris, quia supradicta commissio non fuit ad puniendum.

Ad rationem ergo aduersariorum concedimus, Ecclesiam non posse instituere Sacramenta; negamus tamen, non posse eorum semel institutorum vsum præcipere, quia instituere est distinctum & altius, quam præcipere vsum eius quod iam institutum supponitur.

DIFFICVLITAS V.

Quomodo confessio Sacramentalis sit sub præcepto Ecclesiastico.

S Vpponimus (in quo Doctores etiam Durando conueniunt) Ecclesiam in Concilio Lateranensi II. approbato ab Innocentio III. c. 21. cor. Concilium Lateran. confessionem Sacramentalem his verbis præcipere: *Omnis utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis peruenerit, omnia sua solus peccata saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti.* Quod etiam habetur in tit. de Pœnitentiis, & remissionibus, capitulo 12.

Hoc ergo supposito, Adrianus in 4. q. 1. de confessione docet, dictum præceptum annuæ confessionis esse purè humanum quoad substantiam & quoad tempus, & non modificatiuum diuini, quia existimat diuinum tantum obligare pro articulo mortis, tam physico quam morali.

Sotus verò in 4. dist. 18. q. 1. art. 4. Vázquez q. 90. art. 1. dub. 4. & communiter Doctores docent, & optime, præceptum annuæ confessionis non esse purè humanum, sed includere aut supponere præceptum diuinum confessionis quoad substantiam, quo præcipitur confessio vagè quoad tempus extra articulum mortis, & superaddere modificationem quoad tempus, quam Christus prætermisit. Quod clarè significat Tridentinum sess. 14. c. 5. Trident. dum ait: *Negue enim per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, ut Christi fideles confiterentur, quod Iure diuino necessarium & institutum esse intellexerat, sed ut præceptum confessionis, saltem semel in anno, ab omnibus & singulis cum ad annos discretionis peruissent, impleretur.*

Quod etiam ratione, desumpta ex dictis Diff. II. probatur, quia præceptum diuinum confessionis traditur non tantum pro articulo mortis, sed etiam pro tempore extra eum articulum vago & indeterminato; ergo præceptum Ecclesiasticum confessionis, traditum ab Ecclesia in dicto Concilio Lateranensi, non est omnino & purè humanum, sed determinatiuum diuini, lati à Christo pro tempore extra articulum mortis vago & indeterminato.

DIFFICVLITAS VI.

Vtrum Pontifex dispensare possit in præcepto confessionis.

D Ispensatio legis in eo differt ab abrogatione, quod dispensatio legis est ablatio seu relaxatio legis cum aliquo particulari, lege ipsa in sua vi circa reliquos perseverante; abrogatio verò legis, est ablatio seu relaxatio illius in totum, ita ut, facta abrogatione legis, nullus ea lege amplius teneatur.

Conueniunt ergo Primò Doctores, Pontificem non posse dispensare in præcepto diuino confessionis, & multò minus illud abrogare; quia præcepta & iura superiorum nequeunt ab inferioribus auferri, nec in totum (ut fit abrogatione) nec in partem (ut fit dispensatione) abique peculiari commissione, quam non agnoscimus in Pontifice ad auferendum præceptum diuinum confessionis: dispensat autem Pontifex in voto, quod obligat Iure

Iure naturali, virtutis religionis, seu fidelitatis facra, non auferendo directè obligationem dictæ virtutis, sed indirectè, cedendo nomine Dei, & tamquam eius Vicarius, verbo promissionis Deo collato, & quasi iuri, quod Deus acquisiuit ex dicto verbo acceptato.

Conueniunt Secundo Doctores, Pontificem posse in præcepto annuæ confessionis dispensare, imò & illud abrogare, ita vt non maneat obligatio confitendi determinatè in quolibet anno, quia præceptum Ecclesiasticum annuæ confessionis, est purè Ecclesiasticum quoad temporis determinationem ad singulos annos, quod potest Pontifex in partem seu curæ aliquo, aut in totum seu cum omnibus, auferre, & non solum validè, vt patet, sed etiam licitè, si causa rationabilis subsistat, quæ non difficilè reperietur respectu alicuius particularis personæ.

Ita tamen Pontifex annuam obligationem confessionis potest in partem & in totum auferre, vt semper sit valdè expediens tempus aliquod pro præcepto diuino confessionis lato pro tempore extra articulum mortis determinare, artentis circumstantiis temporum & personarum: imò id potuit esse Pontifici sub obligatione, si confessio fuisset parum in vfu, & ob id mores essent valdè perdit.

Obseruandum est, Pontificem, qui etiam tenetur præcepto annuæ confessionis, etiam vt Ecclesiastico, vt dicemus Diffic. IX. posse causa rationabili subsistente secum licitè, & etiam absque causa, validè in eo dispensare non minus quam cum aliis, non verò in diuino, sicut nec cum aliis.

DIFFICULTAS VII.

Vtrum ex vi præcepti annuæ confessionis teneamur confiteri venialia, quando non sunt mortalia.

Conueniunt Doctores, ex vi præcepti purè diuini, nullum teneri confiteri venialia, quamuis non habeat mortalia: & eum qui habet mortalia, non teneri ex vi præcepti annuæ confessionis confiteri venialia; quia huic, vt confiteatur Sacramentaliter, quo satisfacit præcepto annuæ confessionis, non est necessaria confessio venialium; & ob eandem rationem, eum qui tantum habet venialia, non teneri ex vi præcepti annuæ confessionis omnia illa confiteri, quia scilicet huic, vt confiteatur Sacramentaliter, non est necessaria confessio omnium venialium, quia sufficit aliquorum, aut alicuius.

Est ergo difficultas, An ille, qui tantum habet venialia, teneatur ex præcepto annuæ confessionis aliqua venialia confiteri.

Alexand.
Bonauent.
Richard.

Alexander 4. p. q. 18. memb. 4. art. 2. Bonauentura in 4. d. 17. parte 2. art. 2. quæst. 1. & Richardus art. 2. quæst. 4. partem affirmatiuam tuentur, quia ex vna parte Ecclesia potest præcipere confessionem venialium, vt potest exteriorem & honestam, & ad quam quis potest se ex voto obligare; & ex altera parte in c. *Omnis vtriusque sexus* 12. de Pœnitentiis & remissionibus, præcipitur semel in anno confessio Sacramentalis; ergo quando sunt peccata venialia, quamuis non sint mortalia, debet ex vi dicti præcepti fieri confessio, quia tunc est materia sufficiens, vt possit fieri confessio, & dicto præcepto satisfieri.

S. Thomas verò in 4. d. 17. quæst. 3. art. 1. quæst. 3. Scotus q. 1. Suarez disp. 36. sect. 2. Valquez q. 90. art. 2. dub. 2. & communiter Doctores partem negatiuam tradunt, & meritò: quia Ecclesia præcepto annuæ confessionis tantum præcipit semel in anno fieri id, quod Christus præcepit fieri extra articulum mortis, non determinando tempus, vt diximus Diffic. V. Christus autem nullo modo præcepit confessionem venialium, sed tantum mortaliū; ergo ex vi dicti præcepti nullus tenetur ad confessionem venialium, adhuc quando non habet mortalia.

Nullus ergo fidelis, carens peccato mortali, tenetur ad confitendum ex vi præcepti confessionis, nec puri diuini, nec Ecclesiastici annuæ confessionis: imò nec ad comparandum coram suo Parocho, nisi fortè aliquando per accidens ad sedandum scandalum, quando fortè ortum sit ex eo quòd quis non confiteatur.

Ad rationem ergo pro aduersariis concedimus, Ecclesiam posse præcipere confessionem venialium, vt dicemus Diffic. sequenti; negamus tamen de facto fuisse præcepta præcepto annuæ confessionis.

DIFFICULTAS VIII.

Vtrum ex vi alicuius præcepti Ecclesiastici sit aliquando obligatio confitendi venialia, quando tantum sunt venialia.

Difficultas hæc occasionata est ex Clementina, *Ne in agro Dominico*, de Statu Monachorum; vbi præcipitur Monachis nigris, id est Benedictinis, vt singulis mensibus confiteantur: quia ergo regulariter contingit eos non habere nisi venialia, orta est difficultas, an Ecclesia præcipere possit confessionem venialium, & an dicti Monachi, quando tantum habent venialia, teneantur ex vi dictæ Clementinæ ad eorum (quamuis non omnium) confessionem.

Paludanus in 4. d. 17. q. 2. art. 4. Sotus d. 18. q. 1. art. 3. & Glossa dictæ Clementinæ, partem negatiuam tuentur, quia Ecclesia immutare nequit materias & formas Sacramentorum, & eas aliter, quam à Christo institutæ sunt, constituere: Christus autem reliquit peccata venialia materiam liberam confessionis; ergo Ecclesia nequit illa efficere materiam necessariam, & sub obligatione.

Canus verò Relect. de Pœnitentia p. 5. Nauar. Cons. rus in cap. *Placuit*, de Pœnitentia d. 6. num. 22. Suarez disp. 36. sect. 5. Valquez quæst. 90. art. 2. dub. 3. & Laymannus Tract. 6. cap. 5. partem affirmatiuam tradunt, & meritò. Et in primis quòd confessio venialium possit ab Ecclesia præcipi, probatur: quia ex vna parte eorum confessio est actus exterior, & honestus, & valdè utilis profectui spirituali, & non est admodum difficilis; & ex altera parte præcipere confessionem illorum, non est mutare materiā Sacramenti Pœnitentiæ, aliam instituendo, sed tantum est præcipere materiam ipsam, quam Christus liberam & absque præcepto reliquit, non est ergo cur non possit ab Ecclesia præcipi. Quòd verò etiam de facto in dicta Clementina præcipiatur, quando non sunt mortalia, probatur; quia præceptum dictæ Clementinæ latum est pro reformatione status Religiosi, vt per confessionem singulis mensibus Monachi perfectius & cautiùs viuunt, quia ad hoc maximè conducit confes-

confessio, quamvis tantum venialium; ergo in ea Clementina præcipitur confessio, quamvis non sint mortalia. Quod confirmatur primò ex eo, quòd in dicta Clementina non præcipitur confessio omnium peccatorum (vt præcipitur in cap. *Omnis utriusque sexus*) quod propriè habet locum in venialibus, quia ex his sufficit aliqua confiteri, vt confessio sit capax absolutionis. Et confirmatur secundò ex eo, quòd dictum præceptum tantum imponitur Religiosis, qui regulariter tantum habent venialia.

Vnde præceptum dictæ Clementinæ non est determinatum præcepti diuini lati à Christo pro tempore extra articulum mortis (vt est præceptum annuæ confessionis) sed est purè Ecclesiasticum; ac proinde per illud nullo modo præcipitur confessio peccati purè interioris, nec præcipitur directè dolor, sed tantum indirectè, quatenus necessarium est, vt absolutio, quæ præcipitur recipi, non fiat irrita.

Ita tamen in ea Clementina præcipitur dictis Monachis menstrua confessio, vt quando sunt mortalia, non teneantur confiteri venialia; & quando tantum sunt venialia, non teneantur confiteri omnia illa, sed sufficiat vnum aut alterum, quia in ea Clementina tantum præcipitur, quòd fiat confessio Sacramentalis, quæ sufficienter fit vtrius modo dicto.

Addimus, dictum præceptum obligare sub mortali, non solum quando sunt mortalia, vt patet, sed etiam quando tantum sunt venialia, vt contra Canum aduertit Vasquez: quia quamvis tunc materia remota confessionis sit leuis (vt pote peccatum veniale) ipsa tamen confessio peccati venialis, quæ est materia proxima dicti præcepti, est grauius, non minus, imò magis quàm auditio Missæ, quia est confessio Sacramentalis, per quam confertur augmentum gratiæ, & quæ valde conducit ad vitæ reformationem.

DIFFICVLTA IX.

Qui baptizati teneantur præcepto annuæ confessionis.

Conueniunt primò Doctores, Pontificem teneri præcepto annuæ confessionis, non tamquam præcepto, & ratione obedientiæ, cum non sit inferior Concilio, à quo approbatione Innocentij III. latum fuit, sed ratione conformitatis cum reliquis fidelibus: quia rationi dissonum est, caput non conformari cum reliquis membris; sed non ligari pœnis impositis transgressoribus illius, quia istæ annexæ sunt violationi illius, vt præceptum est.

Conueniunt secundò, omnes adultos, & puberes habentes conscientiam peccati mortalis, teneri & ligari præcepto annuæ confessionis, ob rationem quam statim adducemus.

Est tamen difficultas, An pueri & impuberes hoc præcepto teneantur.

Sorus in 4. d. 12. q. 1. art. 11. ad finem, docet, pueros ante duodecim annos dicto præcepto non teneri: & dist. 18. q. 1. art. 3. ad finem docet, pueros in quavis ætate, conscios peccati mortalis, eo præcepto teneri: subdit tamen, pueros post septimum annum posse peccare mortaliter, Ecclesiam tamen nolle eos ante duodecimum vel decimum

quartum annum cogere suis præceptis & censuris, sed eos relinquere iuri diuino.

Reliqui tamen Doctores conueniunt, pueros & impuberes omnes in quavis ætate, conscios peccati mortalis post Baptismum commissi, teneri præcepto annuæ confessionis, quod satis significatur in dicto capitulo, *Omnis utriusque sexus, iis verbis: Omnis utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis peruenit, omnia peccata saltem semel in anno fideliter confiteatur.* Et ratione constat, quia præcepto annuæ confessionis tenentur omnes, pro quibus latum est præceptum diuinum pro tempore extra articulum mortis, quia est modificatiuum illius quoad tempus, & nihil supra illud addit, nisi temporis determinationem: sed dictum præceptum diuinum latum est pro omnibus habentibus peccatum mortale commissum post Baptismum, nemine excepto, ergo.

Vnde pro obligatione præcepti annuæ confessionis, non est considerandum tempus pubertatis, quod in masculis est quatuordecim annorum, & duodecim in feminis, sed tempus perfecti vñs rationis seu discretionis sufficientis ad peccandum mortaliter, qui in aliis tardius & in aliis citius contingit.

Addimus contra Cordubam in Summa q. 6. & Cordubam contra Ochagauiam Tract. 2. quæst. 7. etiam impuberes non implentes præceptum annuæ confessionis, incurrere pœnas impositas non implentibus illud, quia nullo iure eximuntur à pœnis, ac proinde posse puniri priuatione Ecclesiasticæ sepulture, & ingressus Ecclesiæ, assignata in capitulo *Omnis utriusque sexus*, & incurrere excommunicationem maiorem, quæ in aliquibus diocesisbus ipso facto imponitur, de quo nonnihil diximus Tract. de Censuris in communi, Diffic. v. 11.

DIFFICVLTA X.

Qua ratione debeat computari annus pro impletione præcepti annuæ confessionis.

Sorus in 4. d. 18. quæst. 1. art. 4. docet, annum pro impletionem præcepti annuæ confessionis computandum esse à tempore confessionis factæ in tempus quo completur annus, ita vt post vltimam confessionem nequeat quis sequentem confessionem differre ultra duodecim menses. Hic tamen modus computandi annum communiter displicet, & merito, quia in cap. *Omnis utriusque sexus*, in quo traditur hoc præceptum, non dicitur, quòd fidelis teneatur duodecimo quoque mense, seu intra annum à tempore confessionis factæ, sed quòd confiteatur semel in anno: his autem verbis denotatur annus qui fixis terminis incipit & finitur, & his verbis satisficit, confitendo semel à Ianuario in Ianuariam, vel ab vno Paschate Resurrectionis in alterum, iuxta varias opiniones de computatione anni, quamvis ab vna confessione in alteram plures quàm duodecim menses intercedant.

Suarez disp. 36. sect. 3. Egidius disp. 5. dub. 6. Reginaldus lib. 6. num. 37. Filliucius tract. 7. c. 3. & Laymannus tract. 6. cap. 5. docent, annum pro impletionem dicti præcepti computandum esse à Quadragesima in Quadragesimam, aut à Paschate in Pascha (sumptis Quadragesima & Paschate, pro quindecim diebus à Dominica Palmarum

M 3 vsque

vsque ad Dominicam in Albis, pro quibus est obligatio communicandi) quia ita communiter à fidelibus computatur annus pro implementatione præcepti: & etiam ab Episcopis, qui excommunicant eos, qui Paschate finito non sunt confessi.

Vasquez.
Ochagau.

Vasquez verò quæst. 90. art. 2. dub. 1. Ochagaua tract. 2. quæst. 9. docent, annum pro implementatione dicti præcepti computandum esse à Ianuario in Ianuariam, & meritò; quia ex vna parte annus absolute dictus (vt absolute dicitur in cap. *Omnis vtriusque sexus*, in quo præceptum annuæ confessionis traditur) sic communiter & ordinariè computatur: & ex altera parte nullum est sufficiens fundamentum, vt pro implementatione dicti præcepti ad aliam extraordinariam computationem anni recurramus.

Quod verò aduersarij, dicunt fideles communiter pro implementatione præcepti annuæ confessionis annum à Paschate in Pascha computare, falsum est; quamvis verum sit, non paucos decipi, existimantes dictum præceptum pro Paschate obligare: nec Episcopi excommunicant eos, qui finito Paschate non sunt confessi, sed eos qui eo finito non communicarunt: aut si forte aliqui Episcopi etiam excommunicant eos, qui Paschate finito non sunt confessi, quasi non impleuerint præceptum annuæ confessionis, verè decipiuntur, licet etiam credimus nostros aduersarios decipi.

DIFFICULTAS XI.

Pro quo tempore anni obliget præceptum annuæ confessionis per se, & ratione ipsius confessionis.

Conueniunt Doctores, præceptum annuæ confessionis per se & ratione sui obligare ad confitendum, quamvis non sit recipienda Eucharistia, vt constat ex cap. *Omnis vtriusque sexus*, alias puer, qui nondum tenetur præcepto communionis, non peccaret non confitendo: & obligare ad confitendum saltem semel in anno, vt constat ex eodem cap.

Est tamen difficultas, Pro quo tempore anni obliget.

Petrus Sor.
Medina.

Petrus Sotus lect. 5. de Confessione, & Medina Cod. de Confessione quæst. 18. de Confessione semel in anno, docent, præceptum annuæ confessionis obligare pro Quadragesima sumpta pro illis

Sixt. IV.

supradictis quindecim diebus, quibus fauet Sixtus IV. in Extrau. *Vices*, de Tregua & pace, dum ait, parochianos teneri confiteri suis Parochis saltem in Paschate. Et ratione probatur, quia sic à fidelibus tamquam necessarium obseruatur ex consuetudine approbata à Tridentino sess. 14. c. 5. & confirmata constitutionibus plurium diocesium;

Trident.

ergo dictum præceptum obligat pro eis diebus vt consuetudo declarat, aut saltem pro tunc obligat ex hac consuetudine.

Sotus.

Victoria.
Suarez.
Vasquez.

Dominicus tamen Sotus in 4. d. 18. q. 1. art. 4. Victoria in Summa, num. 137. Suarez disp. 36. sect. 3. Vasquez quæst. 90. art. 3. dub. 1. & communiter Doctores docent, & optimè, præcepto annuæ confessionis satisfieri, confessione facta in qualibet parte anni. Quod satis indicat Tridentinum sess. 14. c. 5. dum, postquam dixit, ex decreto Concilij Lateranensis nos teneri saltem semel in anno confiteri, & esse morem in Ecclesia confitendi in

Trident.

Quadragesima, postea subdit, quem morem hæc sancta Synodus maxime probat ac amplectitur, tamquam primum & meritò retinendum. Quibus verbis satis indicat, hunc morem non esse sub præcepto.

Et ratione constat, quia præceptum annuæ confessionis nec in dicto cap. *Omnis vtriusque sexus*, vbi traditur, limitatur ad aliquam partem anni (etiam si præceptum communionis, quod etiam ibi traditur, limitetur ad Pascha) nec ex consuetudine fidelium, quia consuetudo confitendi in Quadragesima (quamvis non determinatè in dictis quindecim diebus) quæ à maiori parte populi tamquam necessaria obseruatur, non est confitendi ratione ipsius confessionis (cuius tantum vt sic est præceptum annuæ confessionis) sed ratione susceptionis Eucharistie, quæ pro Paschate est sub præcepto, quamvis inde imperitum vulgus deceptum sit, vt existimet etiam illis, qui non communicant, inesse obligationem confitendi in Quadragesima (quamvis non determinatè in illis quindecim diebus) & ob id etiam hi pauci regulariter in Quadragesima quasi pro tunc obligati confitentur; quo nequit consuetudo, habens vim legis, introduci, quia à paucissimis obseruatur (ex quo constat ad rationem pro aduersariis) ergo præceptum confessionis per se & ratione sui non obligat pro Quadragesima.

Sixtus ergo IV. in dicta Extrauagante tantum intendit, confessionem non posse fieri nisi proprio Parocho: quia tamen confessio debet semel in anno fieri saltem in Paschate ratione Communionis, ideo obiter addidit, saltem in Paschate, non quia non satisfaciat confitendo in qualibet alia parte anni. Quod verò ad constitutiones aliquarum diocesium attinet, Suarez & Vasquez aduertunt, & bene, illis non posse tempus pro impletione præcepti confessionis & Communionis determinari, præsertim postquam vniuersalis Ecclesia illud determinauit; nec id illis intenditur, sed tantum quod impleatur præceptum Communionis, quod pro Paschate obligat, & quod pro digna Communionem fiat pro tunc confessio, quæ etiam satisfiat præcepto annuæ confessionis: & in eis solent apponi transgressoribus pœnæ, quas non incurrit adhuc illi, qui tantum tenentur præcepto confessionis (& non Communionis) quamvis non confiteantur in Paschate, quia ex eo non sunt transgressores dictorum præceptorum.

Ex dictis deducitur, eum, qui in principio anni confitetur mortalia, & etiam in fine sequentis, satisfacere pro illis duobus annis, ac proinde, iuxta nostram sententiam, quoad computationem anni, eum, qui in Ianuario anni præcedentis, & in Decembri sequentis mortalia confitetur, satisfacere præcepto annuæ confessionis pro illis duobus annis, quia iste confitetur semel in quolibet eo anno. Addidimus, eum, qui confitetur mortalia; quia qui tantum confitetur venialia, non satisfacit præcepto annuæ confessionis (in quo satisficit Ochagauia) quia eo tantum præcipitur confessio mortali; ac proinde si anno illo post confessionem tantum venialium committat mortale, tenetur intra eundem annum illud confiteri: si verò post confessionem mortali in eodem anno committat aliquod mortale, aut recorderetur peccati mortalis, quod ob obligationem naturalem non fuit confessus, non tenetur intra eundem illud de nouo commissum, nec illud, cuius recordatus est, confit.

confiteri, quia iam semel confessus est omnia mortalia quorum tempore confessionis habuit conscientiam, quod implevit præceptum annuæ confessionis; quia præceptum hoc non est confitendi omnia peccata mortalia, quæ quis committit in anno, vna aut pluribus confessionibus, sed tantum est confitendi semel omnia mortalia quorum quis habet conscientiam tempore confessionis. Ille tamen tenetur anno sequenti confiteri illud mortale de nouo commissum aut naturaliter oblitum, & confessione siue de nouo commissi, siue naturaliter obliti, facta in anno sequenti, satisficit præcepto anni sequentis, quamuis post eam confessionem de nouo committat intra eundem annum sequentem aliud peccatum mortale, iuxta ea quæ dicemus Difficultate sequenti.

DIFFICULTAS XII.

Utrum qui in toto anno non confitetur, teneatur in principio sequentis confiteri absque dilatione.

Antonius.
Siluester.
Tabiena.

Antoninus 3. parte, tit. 9. c. 9. Siluester v. *Eucharistia* 3. q. 15. dub. 3. & Tabiena v. *Communione*, num. 10. docent, eum, qui in toto anno non est confessus, non teneri amplius præcepto anni elapsi, sed eo elapso eius obligationem extinguere, ac proinde illum posse differre confessionem vsque in finem anni sequentis. Quod probari potest exemplo aliorum præceptorum, nempe audiendi Missam, ieiunandi, recitandi Horas; quæ præcepta, quia obligant intra determinatum diem, eo elapso obligatio illorum extinguitur, ita ut non obliget pro die sequenti, sed præceptum annuæ confessionis etiam obligat intra determinatum annum fixis terminis clausum, ergo eo determinato anno transacto extinguitur obligatio dicti præcepti.

Sotus.
Nauarrus.
Victoria.
Medina.
Vasquez.
Egidius.

Sotus verò in 4. dist. 18. quæst. 1. art. 4. Nauarrus cap. 21. num. 45. Victoria num. 147. Medina Codi. de Confessione q. 14. Vasquez q. 90. art. 3. dub. 2. Egidius disp. 5. dub. 8. & communiter Doctores docent, eum, qui in toto anno non confitetur, teneri præcepto illius anni elapsi, & obligationem illius non extinguere eo elapso, ac proinde non posse differre confessionem, sed semper actualiter peccare quousque confiteatur; & merito: quia præceptum annuæ confessionis non fuit latum in honorem anni pro quo præcipitur fieri confessio, sed tantum ne confessio nimium differatur; ergo eo anno elapso, non extinguitur obligatio talis præcepti, in quo hoc præceptum distinguitur à præceptis audiendi Missam, ieiunandi, & recitandi Horas, quia hæc imponuntur in honorem illius diei determinati, & ei tantum alligantur, ob quod eo die elapso extinguitur obligatio illorum.

Nauarrus.
Vasquez.

Et ob rationem dictam obligatio præcepti communicandi pro tempore Paschatis, non extinguitur elapso Paschate, sed semper perseverat in eo qui tempore Paschatis non communicauit, ut contra Sotum, Victoriam, & Medinam aduertunt Nauarrus & Vasquez, quia scilicet præceptum Communionis non tantum latum est in honorem Cœnæ Domini quæ eo tempore celebratur, sed etiam ne nimium differatur Communio.

Ex dictis constat, eum qui anno præcedenti

omisit confessionem peccatorum mortalium, & ob id tenetur à principio anni sequentis ad confessionem illorum, confessione tantum eorum facta eo anno sequenti, non satisfacere præcepto confitendi eo anno sequenti, etiam si fiat ad finem anni sequentis, quia ea confessio tantum pertinet ad annum antecedentem. Addimus, *confessione tantum eorum*, quia si ea confessione etiam confiteatur aliquod peccatum mortale illius anni sequentis, ea etiam satisfacit præcepto illius anni sequentis, quia tunc illa confessio pertinet ad utrumque annum, quia confitetur peccata mortalia in utroque anno commissa, quorum habuit conscientiam quando confessus est, sicut etiam satisfaceret præceptis utriusque anni, si mortalia, quæ ea vna confessione confitetur, confiteretur duabus confessionibus, vna mortalia anni antecedentis, & altera confessione peccata mortalia anni sequentis iam presentis. Obseruandum tamen est, eum qui in articulo mortis non est confessus, nec communicauit, vel quia noluit, vel quia non potuit, eo articulo elapso non teneri confiteri, neque communicare ex vi præcepti pro articulo mortis, quia hoc prius tantum est latum, nequis decedat ex hac vita absque confessione mortalis, & absque Viatico; elapso autem articulo mortis iam non decedet pro ea occasione absque confessione mortalis, nec decedet absque Viatico.

DIFFICULTAS XIII.

Utrum præceptum confessionis aliquando obliget pro determinato tempore.

Conueniunt Primò communiter Doctores, eum, qui prudenter timet se non habiturum copiam Confessoris in residuo anni, teneri ex vi præcepti annuæ confessionis statim in principio anni confiteri, ob duplicem titulum, quorum utrius est sufficiens. Primus est, quia iam adest tempus in quo est obligatio, quia obligatur ad confessionem intra latitudinem anni, ac proinde si non potest in residuo anni, in quo etiam est perseverantia obligatio, tenetur in principio; sicut qui in die Festo non potest audire postremam Missam, tenetur audire priorem. Secundus est, ne nimium differatur confessio, quod proximè & quasi intrinsecè intendit Ecclesia, præcipiendo annuam confessionem. Et ob eisdem duos titulos, qui prudenter timet se non habiturum copiam Eucharistiæ in fine Paschatis sumpti pro illis quindecim diebus, tenetur ex vi præcepti annuæ Communionis anticipare Communionem intra ipsum Pascha.

Addimus, peccatorem, qui prudenter timet se non habiturum occasionem confessionis anno sequenti, teneri ex vi præcepti annuæ confessionis, ob dictum posteriorem titulum, confiteri ante annum illum, ne scilicet nimium seu ultra annum sequentem differatur confessio: & ob eundem posteriorem titulum etiam, qui prudenter timet se non habiturum copiam Eucharistiæ intra sequens Pascha, tenetur ante illud communicare, ne scilicet nimium seu ultra Pascha differatur Communio, Nihilominus si hic, qui præuenit Communionem, postea adipiscatur opportunam occasionem communicandi tempore Paschatis, etiam tenetur tunc, quia ad hoc tenetur per se: at qui

timet se in die Festo sequenti non posse audire Missam, non tenetur die antecedente anticipare auditionem Missæ, quia ad id nullus adest titulus, quia nec die antecedenti est obligatio illa, nec præceptum audiendi Missam latum est ne nimium differatur auditio Missæ, sed tantum in honorem & solemnitatem illius diei determinati.

Conueniunt Secundò Doctores, eum, qui est in articulo mortis, siue physico siue morali, teneri in eo confiteri saltem ex vi præcepti diuini, quia pro eo articulo latum fuit a Christo, ut diximus Diffic. II. Addidimus, *saltem ex vi præcepti diuini*, quia si tempus articuli mortis sit etiam finis anni, in quo nondum confessus sit, tunc etiam tenetur ex vi præcepti annuæ confessionis, ut patet, quia in eo tempore non solum obligatur, quia in eo est articulus mortis, sed etiam quia est ipsum tempus ab Ecclesia determinatum pro impletionem præcepti diuini lati pro tempore extra articulum mortis, ut diximus Diffic. II. non verò si non sit finis anni, quia quamuis tunc ante finem sit obligatio præcepti annuæ confessionis, cui tunc possit satisfacere, & postea forsan non poterit, quia forsan morietur, non sufficit, ut tunc ante finem anni teneatur confiteri ex vi dicti præcepti: quia si postea forsan non est futurus potens, est quia forsan est moriturus, ac proinde postea non est futura obligatio, obligatio autem anticipandi impletionem præcepti est, quando etiam postea est futura obligatio, & non est futura potestas satisfaciendi illi.

Addimus, eum, qui prudenter timet, se in articulo mortis non habiturum copiam confessoris, nec Eucharistiæ, teneri ex vi præcepti diuini ante dictum articulum confiteri, & communicare, saltem ob titulum similem supradicto titulo posteriori, ne scilicet ex hac vita decedat absque confessione mortalis numquam confessi, & ne decedat absque Viatico; si tamen postea habeat copiam confessionis & communionis, teneri in articulo mortis communicare, & si peccauit mortaliter, teneri confiteri: & etiam teneri ad anticipatè confitendum ex vi præcepti annuæ confessionis, si tempus articuli mortis sit etiam finis anni, & ex vi præcepti annuæ communionis ad anticipatè communicandum, si tempus articuli mortis sit etiam finis Paschatis.

Occasione tamen obligationis confitendi in articulo mortis, siue physico siue morali, præceptum est Medicis ab Innocentio III. in cap. *Cum infirmus*, de Pœnitentiis & remissionibus, ut cum ad infirmos vocantur, antequam curationem incipiant, eos de confessione faciendi moneant. Et quia lex hæc de consuetudine abrogata erat, ideò Pius V. motu proprio, qui incipit, *Super gregem*, eam legem renouauit, addendo, ne Medici ultra tertium diem ægrotum visitent, nisi ipsis constet de confessione facta per fidem Confessarii in scriptis datam.

Circa quam legem obseruandum est, ut optimè Vasquez quæst. 90. & Reginaldus lib. 6. num. 24. eam legem tantum obligare in morbis periculosis (sed non solum quando adest periculum, sed etiam quando prudenter iudicatur futurum) in quibus si infirmus absque consilio Confessarii differat confessionem ultra tertium diem, non potest Medicus ultra illum diem visitare infirmum, nisi infirmus in proposito non confitendi persistens constituatur in discrimine moriendi ex de-

fectu curationis, quia in hoc casu, ne contra misericordiam fiat (quod Pontifex non intendit) potest, imò & tenetur Medicus infirmum curare. Et quod attinet ad id, quod addit de testimonio confessionis dando in scriptis à Confessario, standum est consuetudini patriæ, secundum quam ferè in omnibus Prouinciis sufficit, quòd id constet Medico per domesticos, aut per ipsum ægrotum, si aliàs credatur fide dignus, aut alià vià; & secundum eam consuetudinem interpretanda est obligatio dictæ legis, & consequenter iuramenti facti de obseruatione illius, quia solum petitur, & fit in confirmationem obligationis dictæ legis.

Conueniunt Tertio Doctores, confessionem obligare determinatè, quando sumenda est Eucharistia ab eo qui est in peccato mortali, ut dicitur in Tridentino sess. 13. cap. 7. obligat tamen tunc confessio non ex vi præcepti annuæ confessionis, sed ex vi præcepti diuini, aut Apollolici, non per se ratione confessionis lati, sed per accedens ratione Eucharistiæ; & ideò qui ad Eucharistiam accedit absque præuia confessione in peccato mortali, vno tantum peccato mortali peccat, & commissionis, & sacrilegij, nempe indigna & sacrilega receptionis Eucharistiæ.

Sed quamuis confessio sit sub præcepto ad recipiendam Eucharistiam, non tamen ad recipiendam reliqua Sacramenta, ut contra Adrianum, Paludanum & Marfilium docent Vasquez, Suarez, Reginaldus, & communiter Doctores, quia id nullo fundamento constat pro aliis Sacramentis.

Conueniunt Quarto Doctores, confessionem esse sub præcepto Sacerdotibus statim post celebrationem, quando virgente necessitate celebrandi, & deficiente copia Confessarii, celebrant cum conscientia mortalis numquam confessi. Vnde Sacerdos, qui ignarus peccati mortalis accessit ad celebrandum, non tenetur statim post celebrationem confiteri: nec tenetur quando conscius peccati mortalis accessit, si accessit vel non virgente necessitate celebrandi, vel non deficiente Confessario. Est autem hoc præceptum Ecclesiasticum modificatum diuini lati pro tempore extra articulum mortis, ac proinde ex vi illius, vtpote diuini quoad substantiam, tenentur Sacerdotes etiam directè ad confessionem mortalium merè interiorum (ac proinde etiam quamuis non habeant alia mortalia) & etiam ad dolorem illum.

DIFFICULTAS XIV.

Vtrum per quamcumque confessionem satisfaciamus præcepto affirmatiuo confessionis.

Conueniunt Primò Doctores, Sacramento Pœnitentiæ valido & essentialiter perfecto, quamuis informi (si informis esse potest) satisfieri præcepto affirmatiuo confessionis tam purè diuino, quam annuæ confessionis, quia utroque præcepto tantum præcipitur verum Sacramentum recipere, & non præcipitur iustificari, quamuis iustificatio sit finis extrinsecus utriusque præcepti, quia finis extrinsecus præcepti non cadit sub præcepto. Addidimus, *Sacramento Pœnitentiæ valido, quamuis informi, satisfieri præcepto affirmatiuo confitendi*, quia Sacramento valido informi non satisfit præcepto negatiuo diuino naturali, non indignè

Innoc. III.

Pius V.

Vasquez.
Reginald.

dignè recipiendi ipsum Sacramentum Pœnitentia, quia receptione Sacramenti informis, quod suo effectu priuatur, irrogatur iniuria ipsi Sacramento recepto, & consequenter peccatur peccato mortali commissiōis sacrilegij indigna suscepiōis Sacramenti, nisi quis ab eo peccato ignorantia inuincibili excusetur: & hoc est necessarium, vt dictum Sacramentum sit validum, & essentialiter perfectum (& consequenter, vt eo satisfiat supradicto duplici præcepto affirmatiuo confessionis) quia si non excusetur ab eo peccato mortali, confessio non erit integra, quia peccatum illud non explicatur in confessione, nec de illo est dolor.

Conueniunt Secundo Doctores, enim, qui non absoluitur, quia non confitetur integrè formaliter, seu abque culpa, nulli præcepto confessionis satisfacere, nec purè diuino, nec annua confessionis, nec diuino naturali negatiuo indigna suscepiōis, si sic confessus absoluitur.

Est tamen difficultas, An qui integrè confitetur, sed non absoluitur ob defectum doloris, satisfaciatur præcepto affirmatiuo confessionis.

Circa quam conueniunt communiter Doctores, illum non satisfacere præcepto purè diuino, quia hoc præcepto præcipitur susceptio Sacramenti, & ille non suscipit illud, quia ei deficit dolor essentialiter requisitus ad Sacramentum.

Punctum ergo difficultatis est, An satisfaciatur præcepto affirmatiuo annua confessionis.

Gabriel. 4. dist. 17. quaest. 1. art. 3. dub. 5. Siluester v. Confessor 4. num. 3. & Victoria in Summa num. 163. partem affirmatiuam tuentur, quam indicare videtur Alexander Papa in cap. *Quod quidam* 5. de Pœnitentiis & remissionibus, dum ait, recipiendam esse confessionem eorum, qui dicunt se à peccatis abstinere non posse, & tamen illi non sunt absoluenti, vt patet; ergo confessio etiam absque absolutione, ob defectum doloris & propositi, sufficit ad impletionem præcepti annua confessionis. Et ratione probatur, quia Ecclesia nequit præcipere actus merè internos; ergo præceptum annua confessionis nequit obligare ad receptionem absolutionis, quando ob defectum doloris nequit recipi, sicut nec dolorem ipsum.

Alexander Papa.

Durand. 4. d. 17. quaest. 14. Sotus d. 18. quaest. 3. art. 3. Vasquez q. 92. art. 3. dub. 5. Suarez disp. 36. sect. 3. Egidius disp. 5. dub. 9. & communiter Doctores partem negatiuam tradunt, & merito, quia præcepto annua confessionis præcipitur Sacramentum Pœnitentia recipere; qui autem non recipit absolutionem, non recipit hoc Sacramentum, quia etiam ex absolutione essentialiter coalescit; ergo qui non recipit absolutionem ob defectum doloris, quamuis aliàs integrè confiteatur, non satisfaciatur præcepto annua confessionis. Quod autem præcepto annua confessionis præcipitur receptio Sacramenti, probatur, quia hoc præceptum quoad rem præceptam est diuinum, quamuis quoad tempus sit ab Ecclesia modificatum; præcepto autem diuino receptio huius Sacramenti præcipitur: & ob hanc dictam rationem præcepto annua confessionis non satisfaciatur receptione Sacramenti inualidi, quocumque

modo inualidum fiat, siue ob defectum pœnitentis, siue ob defectum confessarij, siue interiores siue exteriores, siue inculpabiles siue culpabiles, quia eo præcepto præcipitur receptio veri Sacramenti.

Vnde quamuis Ecclesia præcepto purè humano, potestate communi & generali legislatricis humanae lato, nequeat directè præcipere intentionem recipiendi Sacramentum, nec dolorem, nec confessionem peccati omnino interioris; nihilominus præcepto annua confessionis, vt pote non purè humano, sed etiam diuino, integrum Sacramentum, etiam quoad tria dicta præcipitur: imò eo non solum vt diuino, sed etiam vt humano, vt pote lato non potestate generali purè humana, quæ nequit ad purè interiora se extendere, sed peculiari Christi commissiōe ipsi Ecclesiae facta, ac proinde non solum qui non absoluitur, sed etiam qui absoluitur, si Sacramentum ob aliquem alium defectum, quamuis omnino interiorem, siue intentionis siue doloris, siue confessionis peccati omnino interioris, sit inualidum, non satisfaciatur præcepto annua confessionis adhuc vt humano. Nihilominus contra Egidium existimamus, eum, qui suscipit Sacramentum Pœnitentia inualidum ob defectum tantum interiorem, non incurtere penas luris communis cap. *Omnis viriusque sexus*, nec excommunicationem, quamuis forte in aliqua diocesi imposita sit, quia harum penarum impositio tantum fit ab Ecclesia ex potestate generali humana, quæ vt sic nequit defectus purè interiores punire, sicut nec de illis iudicare. Eas tamen incurrit (quidquid Vasquez dicat) qui recipit Sacramentum inualidum ex defectu confessionis peccati exterioris, quia iste defectus est exterior non solum formaliter, sed etiam obiectiue, quia est defectus confessionis exterioris, & peccati exterioris (quamuis ad confessionem illius requiratur actus interior attentionis & examinis) quem Ecclesia potestate generali purè humana punire potest.

In dicto autem cap. *Quod quidam*, tantum dicitur, confessionem illorum recipiendam esse, vt illis monita salutaria dentur, vt constat ex ipso contextu, non verò vt per illam satisfaciatur præcepto, & ita in eo dicitur pœnitentiam illorum non esse veram.

Obseruandum est, peccatorem ab impletione præcepti annua confessionis, etiam vt diuini, excusari ob grauem aliquam causam, vt si sit periculum reuelationis confessionis, aut incurrendi graue odium confessarij, aut si sit periculum damni notabilis, aut in vita, aut in honore, aut in fortunis, aut si ad confessionem faciendam necessarium sit longum & laboriosum iter conficere, vt aduertit Egidius disp. 5. dub. 10. quia præcepta positiua, adhuc diuina, non obligant cum notabili dispendio. In articulo tamen mortis difficilius excusatur peccator à præcepto confessionis, ne forte ex defectu illius damnetur. Nihilominus si sit periculum grauissimi damni, & aliàs firmiter iudicet se habere, aut habuisse contritionem perfectam peccatorum, excusabitur à præcepto confessionis, quamuis purè diuino.

DISPUTATIO VIII.

De qualitate confessionis.

Non pauci Doctores sedecim conditiones confessionis Sacramentalis assignant, versibus sequentibus contentas:

Sit simplex, humilis confessio, pura, fidelis,

Atque frequens, nuda, discretâ, libens, verecunda, Integra, secreta, lacrymabilis, accelerata, Fortis, & accusans, & sit parere parata.

Ex his dictis conditionibus confessionis Sacramentalis, quædam sunt quæ tantum requiruntur ad maiorem reuerentiam, & quædam ad valorem; quas omnes explicant Antoninus 3. p. tit. 4. c. 19. Reginaldus lib. 6. cap. 3. Ochagavia tract. 2. q. 11. & Bonacina disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punct. 2. Nos tamen nunc earum explicationem omitimus, quia omnes necessarias ad valorem confessionis in variis Disputationibus explicabimus.

Antoninus.
Reginald.
Ochagau.
Bonacina.

DIFFICULTAS I.

Vtrum confessio tantum secreta sit Sacramentalis, seu ad valorem Sacramenti idonea.

Supponimus, in quo conueniunt Doctores, confessionem secretam & auricularem, id est, factam absque teste & absque interprete, esse Sacramentalem, & idoneam Sacramento Pœnitentiæ, ut constat ex Tridentino sess. 14. cap. 5. & ex praxi & usu Ecclesiæ.

Trident.

Est ergo difficultas, An etiam confessio publica sit Sacramentalis, & idonea Sacramento Pœnitentiæ.

Richard.

Non desunt qui partem negatiuam tueantur (quam probabilem existimat Richardus in 4. distinct. 17. art. 8. quæst. 8.) quia peccatum publica confessione fit aptum, ut in iudicio externo publicetur & probetur, quod videtur contra institutionem Christi.

Vasquez.

Suarez.

Egidius.

Trident.

Vasquez verò quæst. 91. art. 4. dub. 1. Suarez disput. 21. sect. 2. Egidius disp. 6. & communiter Doctores partem affirmatiuam tradunt, quam supponit Tridentinum sess. 14. cap. 5. dum sermonem instituens de confessione Sacramentali, ait, Christum non voluisse publicam peccatorum confessionem fieri. Quod etiam constat ex praxi & usu Ecclesiæ, in qua admittitur confessio per interpretem factam. Vnde potest quis valide & licite duobus confessoribus simul confiteri, quamuis ab uno tantum possit licite absolui.

Ex eo autem, quod peccatum confessione publica fiat aptum, ut in exteriori iudicio probetur, non fit, confessionem publicam ineptam esse Sacramento Pœnitentiæ, nec contra institutionem Christi.

Obseruandum est, confessionem publicam peccatorum non solum esse idoneam Sacramento Pœnitentiæ, sed etiam utilem & expedientem, si, cessante scandalo & aliis extrinsecis incommodis (ut cessare possunt) fiat ob aliquam rationabilem

causam, ut quando nequit aliter saltem commodè fieri, vel quando fit in ædificationem aliorum, vel in humiliationem ipsius pœnitentis, ut supponitur in Tridentino vbi supra. Et quamuis non fiat ob rationabilem causam, sed quia ita placet pœnitenti, non est contra præceptum aliquod, quia non est contra aliquod diuinum, ut supponitur in Tridentino; nec contra præceptum aliquod naturale, ut patet: nec contra aliquod Ecclesiasticum, quia non est contra aliquod scriptum, ut constat; nec contra aliquod consuetudinem introductum, quia non est consuetudo confitendi secreto quasi ex obligatione, quia sola consuetudine introduciur lex & præceptum.

DIFFICULTAS II.

Vtrum confessio publica aliquando obliget pœnitentem.

Conueniunt Doctores, extra articulum mortis neminem teneri ad confitendum publicè, nec medio interprete, quamuis nequeat aliter confiteri, ut supponitur in Tridentino sess. 14. c. 5. quia nimis onerosum & durum est, extra articulum extremæ necessitatis obligari ad confessionem publicam, quod Ecclesia non præsumpsit factum fuisse à Christo, quamuis potuerit, & ita in Ecclesia id quasi traditione receptum est.

Est tamen difficultas, An in articulo mortis, siue physico siue morali, teneatur pœnitens ad confitendum publicè, quando nequit secreto confiteri.

Siluester v. Confessio 1. q. 15. & Suarez disp. 36. sect. 6. partem affirmatiuam tueantur, quia iactura famæ, quæ est in confessione per interpretem, aut aliter publica, non est comparabilis cum iactura salutis æternæ, quæ est, si peccator non confiteatur in articulo mortis; ergo quando non potest secreto, tenetur publicè.

Caietanus v. Confessio. cond. 11. Vasquez q. 91. art. 4. dub. 3. Egidius disp. 5. dub. 10. & communiter Doctores partem negatiuam tradunt, & merito, quia in articulo mortis confessio publica nullo Iure & præcepto obligat. Non Iure naturali, quia ex natura rei nulla est obligatio confitendi, nec publicè, nec secreto: nec Iure diuino positiuo Christi, quia Christus non præcepit confessionem publicam, ut dicitur in Tridentino vbi supra; nec Iure aliquo Ecclesiastico, quia si aliquod est etiam pro articulo mortis, tantum est modificatiuum Iuris positiuo Christi quoad tempus, Iure autem Christi non obligat confessio publica, ergo nec Iure aliquo Ecclesiastico.

Obseruandum tamen est, in articulo mortis teneri peccatorem Iure naturali virtutis charitatis erga Deum ad contritionem perfectam, vel ad confessionem, quamuis publicam sub disunctione, ad vnam videlicet vel ad alteram, quia dicto Iure naturali tenetur ad reconciliationem cum Deo, ne ex hac vita decedat in inimicitia cum ipso. Reconciliatio autem cum Deo vtrius potest sufficienter

cienter obtineri, & non nisi vna vel altera. In casu autem in quo peccator videat se moraliter impotentem ad contritionem perfectam, ac proinde non nisi confessione satisfactoria sit dicto luri naturali charitatis erga Deum, & non possit nisi publice confiteri, sufficit ei vnum aut alterum peccatum confiteri, omisis aliis (quamvis grauioribus) quorum confessione grauius infamandus est apud interpretem, aut apud alios, quia ea infamatio est sufficiens ad excludendum ab integritate materiali confessionis (in eo casu moraliter necessaria) à Christo præcepta.

DIFFICULTAS III.

Verum confessio Sacerdoti præsentis facta mediâ scripturâ, aut nutibus, aut alijs signis à voce distinctis, sit sufficiens ad valorem Sacramenti.

Conueniunt communiter Doctores, vno aut altero excepto, confessionem nutibus, aut scripturâ, aut alijs signis, quamuis non vocalibus, factam, esse Sacramentalem, seu idoneam ad valorem Sacramenti Pœnitentiæ. Ita S. Thomas Quodlib. 1. art. 10. Suarez d. 2. l. sect. 3. Valquez quæst. 91. art. 4. dub. 4. Henriquez lib. 2. de Pœnitentia c. 2. & Egidius disp. 6. dub. 1. Quod constat ex Concilio Araucano I. sub Leone I. c. 12. dum dicitur, obmutescentem, si nutibus confiteatur, absolendum esse. Et etiam constat ratione, quia scripturâ, aut nutibus, aut alijs signis, quamuis distinctis à vocibus, potest peccator peccata sua sufficienter exprimere confessario; ergo absque fundamento negabitur confessionem mediis talibus signis factam esse Sacramentalem. Quod maximè confirmat praxis, & vsus Ecclesiæ, quæ mutos ad Sacramentum Pœnitentiæ admittit.

Eugenius verò IV. dum in suo Decreto fidei, habito in Concilio Florentino post vltimam sessionem, dixit, materiam Sacramenti Pœnitentiæ esse oris confessionem, nomine confessionis oris intelligit quamcumque externam confessionem, quia confessio externa fit regulariter ore; & idè Tridentinum, vt omnem ambiguitatem tolleret, omissa particula oris, dixit, confessionem esse materiam Sacramenti Pœnitentiæ. Discrimen verò, ob quod absolutio aliter quàm voce facta sit nulla, & non confessio, adduximus Disputat. v. Difficultate v. 11.

Obseruandum tamen est, vt communiter Doctores, confessionem aliter quàm voce factam, quamuis validam, esse illicitam, si sic fiat absque rationabili causâ, vt significatur in can. *Quem peccat* de pœnitentia, distinctione prima, non prohibitionem naturali, nec diuinâ, sed Ecclesiasticâ, & non scripta, sed consuetudine Ecclesiæ introducta, quia fideles, quando commodè possunt voce confitentur quasi obligati esse tamen licitam scripturâ, nutibus, aut alijs signis factam, quando nequit fieri voce absque nimia verecundia, aut absque alia nimia difficultate, quia consuetudo voce confitendi non est cum tanto rigore introducta.

DIFFICULTAS IV.

Verum qui nequit aliter confiteri Sacerdoti præsentis, quàm scripturâ, aut nutibus, aut alijs signis, ad id teneatur tempore præcepti.

Conueniunt communiter Doctores, eum, qui non potest aliter confiteri quàm nutibus, aut alijs signis distinctis à voce & ab scriptura, ad id teneri tempore præcepti, siue purè diuini, siue annuæ confessionis, quia confessio potest absque inconuenienti dictis signis fieri.

Est tamen difficultas, An teneatur ad confitendum mediâ scripturâ, quando aliter non potest.

Sotus in 4. dist. 18. q. 2. art. 6. Nauarrus cap. 21. num. 36. Medina Cod. de Confessione quæst. 15. Victoria n. 173. Toletus lib. 3. cap. 6. Henriquez lib. 2. de Pœnitentia, cap. 2 & Valencia disp. 7. q. 11. Toletus pun. 1. partem negatiuam tuentur; quia confessio facta per scripturam non est secreta, sed publica; quia scriptura, vt pote permanens, est instrumentum publicum, aut saltem est exposita periculo publicationis, quia perdi potest, & etiam potest à Sacerdote alijs ostendi.

Maiores verò in 4. dist. 17. q. 1. Gabriel q. 1. art. 2. Maior. Silvester v. Confessio 1. nu. 16. Petrus Sot. Lect. 11. de Confessione, Suarez disp. 36. sect. 6. Valquez quæst. 91. art. 4. dub. 5. & Egidius disp. 5. dub. 10. partem affirmatiuam tradunt, & merito: quia confessio, ex eo quod fiat per scriptum, non est publica, nec exposita morali periculo publicationis, quia scriptura non est magis publica quàm vox, vt patet, quamuis ex eo, quod sit permanens, sit magis exposita periculo publicationis quàm vox. Potest tamen ita fieri, vt non sit exposita periculo morali publicationis; quia scriptura rumpi potest ita ut ac sit confessio, & paulò ante confessionem scribi, & ita cautè custodiri vt moraliter nequeat perdi. Ex eo verò quod possit à Sacerdote alijs ostendi, non est exposita morali periculo publicationis, sicut nec confessio per vocem facta, quamuis vtrique possit à Sacerdote publicari.

DIFFICULTAS V.

Verum confessio per litteras, aut per internuntium Sacerdoti absenti facta, sit idonea ad valorem Sacramenti Pœnitentiæ.

Paludan. in 4. quæst. 1. de Confessione, Petrus Sotus lect. 11. de Confessione, Medina Cod. de Confessione quæst. 15. Nauarrus cap. 21. num. 36. & plures alij docent, confessionem per litteras aut per internuntium absenti factam, esse sufficientem ad valorem Sacramenti Pœnitentiæ (ac proinde etiam esse licitam in casu necessitatis) quod videtur supponere Leo I. in can. *Qualis* 30. quæst. 5. dum ait, pœnitentiam adulteræ per scripturam esse recipiendam. Et ratione potest probari desumpta ex exemplo matrimonij, quod potest fieri inter absentes per litteras, & per internuntium, & exemplo iudicij

S. Thomas.
Suarez.
Valquez.
Henric.
Egidius.
Concilium
Araucan.

Eug. IV.

Siluestr.
Suarez.

Paludan.
Valquez.
Egidius.

iudicij humani, instar cuius Sacramentum Pœnitentiæ institutum est, quod potest per litteras seu scripturas inter iudicem & reum absentes validd fieri.

Caietan. Caietanus verò in Summa v. *Confessio*, conditione 11. *Sorus* in 4. distinct. 18. quæst. 2. art. 6. *Victoria* num. 171. *Valentia* disput. 7. quæst. 11. puncto 1. *Toletus* lib. 3. cap. 6. *Vasquez* quæst. 91. art. 4. dub. 2. *Ægidius* disput. 4. dub. 10. & plures alij docent, confessionem per litteras aut per internuntium absenti factam, non esse idoneam & sufficientem ad valorem Sacramenti Pœnitentiæ:

Clem. VIII quod adeò verum est, ut oppositum *Clemens VIII.* anno 1602. damnaverit ut falsum, temerarium, & scandalosum, & prohibuit, ac præcepit ne vniquam ut probabile defendatur, cuius verba retulimus & expendimus Disputatione v. Difficultate v. 1. quod etiam *Paulus V.* declaravit & approbavit.

Ratio à priori huius doctrinæ est institutio Christi, instituentis pro parte materiali Sacramenti Pœnitentiæ, confessionem Sacerdoti præsentem factam; hæc autem institutio constat ex praxi & vsu Ecclesiæ, quæ numquam via est confessione nisi præsentem facta ab ipso pœnitente, siue per se ipsum, siue per interpretem, quamvis tantum referentem quod pœnitens in absentia Sacerdotis confessus est: cui vsui *Clemens VIII.* innixus, oppositam doctrinam damnavit, & eidem *Paulus V.* innixus, damnationem à *Clemente VIII.* factam, declaravit & approbavit.

In dicto autem can. *Quælis*, qui est *Leonis I.* tantum est sermo de confessione publica in ordine ad pœnitentiam Canonicam, non de Sacramentali: imò est sermo de confessione faciendâ in præsentia, quia scriptura ibi tantum requiritur propter maiorem certitudinem.

Et ad rationem concedimus, Sacramentum matrimonij posse inter absentes celebrari, & etiam iudicium humanum, non tamen Sacramentum Pœnitentiæ, quod Christus instituit instar iudicij humani, quoad alia, & non quoad hoc: nec illud instituit instar Sacramenti Matrimonij, quia hoc instituit in ipso contractu aliâ civili, qui verè potest inter absentes celebrari, non minùs quàm alij contractus.

Leo I. Id verò, quod Disputatione 1 x. sequenti, Difficultate 1. c. ex *Leone I.* & ex Concilio Arausicano, & ex Carthaginensi IV. dicemus, nempe absolvendum esse moribundum, qui ægritudine impeditus nequit per se ipsum in præsentia Sacerdotis signa doloris & confessionis præbere, si testimonio adstantium, & in præsentia pœnitentis constet signa illa ante aduentum Sacerdotis præbuisse, non contrariatur dicto decreto Pontificio, nec nostræ doctrinæ; ut aduertit *Ægidius* disput. 7. dub. 10. quia confessio hæc, quæ fit Sacerdoti ab adstantibus, non fit Sacerdoti absenti & distanti à pœnitente, sed iam præsentem illi, mediis adstantibus, vel tamquam testibus, vel quasi interpretibus & non quasi internuntiis. Et ob id *Clemens VIII.* interrogatus, an moribundus in casu dicto esset Sacramentaliter absolvendus, respondit, debere absolui, & se absolurum illum, & casum hunc non comprehendere suo Decreto, ut Cardinalis *Bellarminus*, & Archiepiscopus *Armacanus* testificati sunt se ex ipso audiuisse, de quo *Armacanus* testimonium scriptum

Leo I. *Concilium Arausic.* *Carthag.* *Ægidius.* *Clem. VIII.* *Bellarmin.* *Armacan.*

manu sua subsignatum præbuit *Lessio*, & pluribus Doctores Louanienfibus, ut refert *Ægidius* vbi suprâ.

DIFFICULTAS VI.

Vtrum mendacium in confessione sit peccatum mortale.

Circa mendacium de peccato veniali, conueniunt communiter Doctores, mendacium, quo pœnitens interrogatus negat peccatum veniale quod verè commisit, non esse peccatum mortale, quia ex vna parte eo mendacio non decipitur confessarius in re necessaria, & ex altera dictum mendacium non est ipsi Sacramento iniuriosum, quia nec obstat materiæ, nec formæ Sacramenti, nec dispositioni ad effectum Sacramenti requisitæ, quia cum his omnibus comparari potest.

Est tamen difficultas, An mentiri, sibi falsò imponendo veniale, quod ipse pœnitens non commisit, sit peccatum mortale. Procedit autem, quando aliâ pœnitens confitetur aliquid peccatum quod verè commisit, quia si hoc aliud non confiteatur, peccabit peccato mortali facilius, quia tunc absolutio erit nulla, utpote cadens supra materiam falsam.

Circa difficultatem ergo *Caietanus v. Confessio*, conditione 4. *Paludanus* in 4. dist. 21. quæst. 2. *Palud.* *Ledesma* 2. par. quarti, quæst. 5. articulo 4. dub. 4. *Ledesma* & *Armilla v. Confessio*, num. 5. docent, dictum mendacium esse peccatum mortale, quia tunc pœnitens supponit materiam falsam absolutioni Sacramentali, quod est peccatum mortale, non minùs quàm verbis consecrationis inter veras hostias supponere hostiam apparentem, & non veram.

Sorus verò in 4. dist. 18. quæst. 2. art. 4. *Nauar.* *Sorus* cap. 21. num. 37. *Suarez* disput. 22. sect. 10. *Val.* *Nauar.* quæst. 91. art. 1. dubio 7. *Ægidius* disput. 6. dub. 3. & *Turrianus* disput. 29. dubio 7. docent, dictum mendacium non esse mortale, sed tantum veniale; & merito: quia eo mendacio nec decipitur confessarius in re necessaria, imò nec in graui, nec irritatur Sacramentum, quia non obstat materiæ illius, quia non excludit materiam sufficientem, nec necessariam, ut patet: nec obstat formæ absolutionis, quia non obstat veritati illius, quia forma absolutionis non est distributiva cadens supra omnia peccata confessa, sed tantum est indefinita, & indefinitè tantum profertur, ut tantum cadat supra peccata vera confessa, quæ sunt necessariò confitenda (ut sunt mortalia non confessa) aut si non sunt necessariò confitenda (ut sunt venialia) ut tantum cadat supra ea quorum pœnitens habet sufficientem dolorem (aliâ etiam falsificaretur, si pœnitens confitens plura venialia, vnus non haberet sufficientem dolorem, & consequenter peccaret mortaliter (quod est falsum) in quo forma absolutionis distinguitur à verbis consecrationis, quia hæc cum sint demonstratiua, cadunt & feruntur in omnia quæ proponuntur consecranda, ac proinde partialiter falsificantur, quando inter hostias veras supponitur falsa. Nec eo mendacio frustratur Sacramentum Pœnitentiæ suo effectum, quia non obstat dispositioni ad illum requisitæ, quia non obstat fidei, neque

neque spei, neque dolori, quia nihil horum excludit; ergo dictum mendacium ex nullo capite est peccatum mortale.

Circa mendacium de mortali conueniant Doctores, mentiri circa mortale non confessum, illud negando, esse mortale, quia est contra integritatem confessionis, quæ est necessaria & magni momenti.

Est tamen difficultas, An mentiri in confessione imponendo sibi peccatum mortale quod non commisit, sit peccatum mortale.

Non desunt, qui existiment tale mendacium non esse mortale (quod etiam indicat Siluester v. Confessio 1. quæst. 8.) quia pœnitens eo peccato sibi imposito, non se infamat grauius, quia hæc infamatio est in confessione, & tantum apud vnum, & respectu ipsius pœnitentis, qui potest cedere iuramento, præsertim quando infamatio attento pœnitente est leuis, vt sæpe esse potest, vt vulneratio a pœnitente militæ inflata.

Sotus verò, Suarez, Vasquez, Aegidius vbi supra, & communiter Doctores docent, dictum mendacium esse mortale, non quia infamatio sit grauis, quia non semper est grauis, nec quia est deceptio in materia graui & necessaria, & in ordine ad iudicium & sententiam Sacramentalem, quia ea deceptio præcisè vt est deceptio, & tantum contra veritatem in dicendo, non est mortalis, sed quia forma absolutionis partialiter falsificatur, quia fertur in omnia mortalia confessa, utpote quæ confitentur necessariò seu ex obligatione, & quorum pœnitens debet habere dolorem.

Vnde existimamus, in eo mendacio triplex reperiri peccatum: aliud mendacij contra veritatem in dicendo, quod tantum est veniale; aliud sacrilegij contra religionem, & contra reuerentiam Sacramenti, quia eius formam falsificat, quod est mortale; & aliud infamationis, seu prodigalitatis famæ contra liberalitatem, quo pœnitens suam famam prodigit, quod aliquando est mortale, quando, attentâ personâ pœnitentis, & alijs circumstantijs, infamatio est grauis.

Obseruandum est, confiteri vni Sacerdoti peccata mortalia, & postea alteri venialia, non esse peccatum mortale, non solum quando fit tantum semel aut iterum, in quo Doctores conueniunt, sed etiam quando fit sæpe, vt contra Victoriam num. 196. docent Nauarrus cap. 21. num. 4. Suarez disp. 22. sect. 1. & Aegidius disp. 6. dub. 4. imò nec id ex fuo obiecto est veniale, quia id non obstat integritati confessionis, nec veritati doloris & proposito.

DIFFICULTAS VII.

Quando confessio fit inualida.

Supponimus, Sacramentum confessionis multis modis posse fieri inualidum, tam ex parte pœnitentis quam ex parte Confessarij, & consequenter esse necessariò repetendum, quando confessio fuit mortali.

In primis ex parte pœnitentis fit inualidum, quando ipsi deficit intentio suscipiendi Sacramentum, & etiâ quando ipsi deficit dolor peccatorum.

Est tamen difficultas Primò, An fiat inualidum, quando pœnitens est excommunicatus.

Conueniunt Doctores, fieri inualidum, quando pœnitens aduertit se esse excommunicatum, &

excommunicationem esse impedimentum saltem prohibens susceptionem Sacramenti, & quia tunc non confiteretur integrè; quia non confiteretur peccatum mortale, quod tunc committit accedendo ad susceptionem Sacramenti, & quia non dolet integrè, quia non dolet de illo; & quia ponit obicem peccati mortalis oppositi dispositioni requisitæ ad effectum, nempe dolori.

Punctum ergo difficultatis est, An quando pœnitens naturali obliuione aut ignorantia inuincibili excommunicationis, aut rationis impedimenti ad susceptionem Sacramenti bona fide accedit, etiam fiat inualidum: & procedit de excommunicato non tolerato (id est publicè denuntiato, aut notoriè excommunicato ob percussorem Clerici notorietate facti seu percussoris) quia toleratus validè suscipit Sacramentum fauore facto Confessario, cui relinquitur iurisdicctio, vt licitè & validè possit communicare cum excommunicato tolerato.

Circa punctum Difficultatis Suarez de censuris disp. 10. sect. 3. & Aegidius disp. 14. dub. 5. docent, non fieri inualidum, quia nullo Iure inualidatur.

Siluester v. Confessio 1. quæst. 3. & Vasquez de Excommunicatione dub. 4. docet, fieri inualidum, & merito: quia Ecclesia non paucis Iuribus excludit excommunicatum à participatione passiuâ Sacramentorum, & ita vt ei non solum prohibeat illam, sed etiam irritet, quia eum excludit quantum potest, eum habendo & tractando quasi Ethnicum & publicanum. Ecclesia autem potest illi irritare susceptionem Sacramenti Pœnitentiæ, extrahendo ipsum à iurisdictione omnium Confessariorum Papa inferiorum, sic efficiendo eum inabsolubilem ab illis, de quo latius Tractatu de Excommunicatione, Disput. 111. Diffic. 111.

Secundo est difficultas, An fiat inualidum, quando suscipitur ex malo fine.

Certum est, fieri inualidum, quando suscipitur ex malo fine mortali, peccando mortaliter, & quia nec confiteretur, nec dolet integrè, & quia ponit obicem effectui Sacramenti.

Est ergo difficultas, An fiat inualidum, quando suscipitur ex malo fine veniali, venialiter peccando.

Conueniunt Doctores, non fieri inualidum, quando suscipitur principaliter ex fine remissionis, seu veniæ peccatorum, etiamsi minus principaliter suscipiatur ex fine veniali.

Est ergo punctum difficultatis, An fiat inualidum, quando principaliter suscipitur ex fine veniali.

Siluester v. Confessio 1. quæst. 7. docet, tunc fieri inualidum, imò quando suscipitur principaliter ex quocumque alio fine quàm remissionis & veniæ peccatorum, quia hæc sola est principalis effectus Sacramenti Pœnitentiæ; ergo ea sola est principaliter intendenda.

Sotus verò in 4. dist. 18. quæst. 3. ar. 3. & Vasquez quæst. 92. art. 3. dub. 2. docent, non fieri inualidum ex quocumque fine suscipiatur, dum in eo non peccetur mortaliter, quamuis ex eo principaliter & tamquam ex motiuo suscipiatur, dum etiam suscipiatur ex fine remissionis & veniæ peccatorum, quamuis minus principaliter, & tantum impulsivè, & merito: quia ex eo quòd hoc modo suscipiatur, non deficit intentio suscipiendi Sacramentum, nec aliqua pars essentialis Sacramenti; ergo non ex eo fit inualidum, quia valor Sacramenti tantum pendet ex dicta intentione, & ex partibus essentialibus.

sentialibus illius. Imò nec ex eo fit instructiuum: quia etiam si suscipiatur ex sine peccati venialis, peccando venialiter, & ex eo principaliter suscipiatur, non tollit etiam suscipi ex sine remissionis & veniæ peccatorum, & cum dolore sufficiente ut dispositione ad eam remissionem, quæ sufficiunt ad eam. Ex eo autem quod remissio & venia peccatorum sit effectus principalis Sacramenti Pœnitentiæ, tantum deducitur, esse congruum & consonum institutioni illius, remissionem & veniam peccatorum principaliter intendere, non tamen esse necessarium ad effectum illius.

Tertiò, Sacramentum Pœnitentiæ fit inualidum ex defectu integritatis confessionis mortalium, quando scilicet pœnitens absque graui incommodo extrinseco ipsi Sacramento omittit confiteri aliquod mortale, non solum scienter, in quo Doctores conueniunt, sed etiam quando omittit ex ignorantia seu negligentia culpabili, ut contra non paucos, nec ignobiles, docent Ioannes Medina, Suarez & Valquez, & latius dicemus Disp. ix. Diff. x.

Ioannes
Medina.
Suarez.
Valquez.

Quartò, ex parte pœnitentis solet assignari alius defectus, ob quem confessio (quamuis valida) debeat repeti, nempe quando pœnitens oblitus est culpabiliter pœnitentiæ Sacramentalis sibi à Confessario iniunctæ: id tamen esse falsum, dicemus Disputatione xiv. Difficultate i.

Deinde Sacramentum confessionis fit inualidum ex parte Confessarij. Primò, ex defectu intentionis absoluenti Sacramentaliter: Secundo, ex defectu iurisdictionis, vel quia ea simpliciter careat, vel quia ea priuatus est per excommunicationem non toleratam, quamdiu hæc durat: Tertiò, ex defectu perceptionis peccati, quia scilicet Confessarius nullum peccatum pœnitentis percipit, siue ob distractionem, siue ob linguæ ignorantiam: quamuis Henriquez lib. 5. cap. 14. & Laymannus tract. 6. cap. 9. sentiant esse validum, si pœnitens bona fide processit. Sed an quando Confessarius percipit peccatum, nescit tamen discernere an sit mortale an veniale, etiam fiat inualidum, dicemus Disput. x. Difficultate xv.

Henriq.
Layman.

Obseruandum est, quod quando necessarium est confessionem aliquam repetere, quia ob defectum aliquem fuit inualide facta, non est necessarium confessiones intermediarias repetere, quando factæ sunt bona fide, quia ex eo præcisè quod fiant post confessionem illam inualidam, non fiunt inualidæ, sed tantum illam, in qua fuit defectus illam inualidans, & alias confessiones, quæ post illam mala fide factæ sunt, si harum & illius defectus memoria occurrant.

DIFFICULTAS VIII.

Vtrum quando confessio repetenda est quia fuit inualida, necessarium sit iterum peccata distinctè confiteri, ac si non fuissent confessa.

Difficultas hæc non procedit, quando confessio antea inualida repetenda est diuerso Confessario, quia tunc ita distinctè repetenda est,

ac si numquam fuisset facta, sed quando repetenda est eidem Confessario.

Conueniunt Doctores, quod quando fit eidem Confessario, qui retinet notitiam (quamuis confusam) sufficientem ad imponendam conuenientem pœnitentiam, non sint necessariò distinctè repetenda, quia post confessionem distinctè factam, & à Confessario perceptam, non est necessaria ipsi Confessario maior recordatio seu notitia peccatorum, quam sufficiens ad imponendam pœnitentiam conuenientem; ergo non est necessarium, quod illi fiat iterum distinctè confessio, sed sufficit defectum confessionis inualidæ explicare, & vnico verbo confiteri peccata in confessione inualida distinctè confessa, & ea absolutioni subijcere, ut si pœnitens dicat se accusare de peccatis in illa confessione confessis. Quod est verum, etiam si confessio, quæ fuit inualida, non fuerit Sacramentalis, vel quia facta fuit non iudici, ut Sacerdoti excommunicato non tolerato, vel non approbato, quia illa repetitione, sic in confusio, & vnico verbo facta, fit Sacramentalis omnium antea distinctè confessorum.

Est tamen difficultas, An quando Confessarius non retinet dictam notitiam peccatorum, tunc pœnitens teneatur iterum distinctè confiteri peccata, ac si illa non fuisset confessus.

Corduba in Summa quæst. 6. partem affirmat. Ceterum tuetur, quia tunc Confessarius se habet ac si ipsi numquam facta fuisset confessio illa. Medina Malda Cod. de Confessione, quæst. 28. de Confessione facta Confessori prauo, partem negatiuam trahit, quia ex vna parte iam illi facta est distinctè confessio, & ex altera non est necessarium, quod Confessarius imponat pœnitentiam commensuratam peccatis, & statui pœnitentis.

Nos verò existimamus (ut indicant Antoninus Antm. 3. p. tit. 14. cap. 19. & Siluester v. Confessio 1. q. 3. Soluunt) quod si Confessarius pœnitentiam imposuit, & ea est ipsi nota, vel ipsi sit nota à pœnitente, non sit necessarium quod ei fiat iterum distincta peccatorum confessio, quia ad absolendum sufficit, confessionem fuisse à pœnitente distinctè factam, & distinctè à Confessario perceptam, & ab eo impositam aut taxatam pœnitentiam, & horum notitia; quia absque fundamento amplius exigitur. Si verò Confessarius non imposuit pœnitentiam, vel non taxauit illam, aut si imposuit vel taxauit, & non recordatur illius, nec habet notitiam alias sufficientem ad eam prudenter taxandam, necessarium est quod ipsi fiat confessio maior, quam quæ fit illo vnico supradicto verbo; sed non requiritur confessio distinctè facta, sed sufficit confessio aliqua confusa peccatorum antea distinctè confessorum, talis qualis sufficit ut Confessarius acquirat notitiam sufficientem ad prudenter taxandam pœnitentiam, quia tunc ad id tantum requiritur noua confessio peccatorum antea distinctè confessorum. Ad causandam autem in Confessario notitiam sufficientem ad taxationem pœnitentiæ, non requiritur confessio distinctè facta, quia ad eam taxationem sufficit notitia confusa, qualis post longam pœnitentis confessionem solet in Confessario relinqui.

DISPV.

DISPUTATIO IX.

De integritate Confessionis Sacramentalis.

DIFFICULTAS I.

Virum omnia peccata mortalia sint necessario explicanda.

CONVENIUNT Doctores, necessariam esse confessionem omnium mortalium, quæ post Baptismum commissæ sunt. Quod significatur in Concilio Lateranensi II. approbato ab Innocentio III. in cap. 21.

quod est 12. in titulo de Pœnitentia & remissionibus, & incipit, *Omnis utriusque sexus*; & in Decreto Eugenij IV. in Concilio Florentino post ultimam sessionem, & etiam significatur in Tridentino sess. 14. cap. 5. & can. 7. & eam confessionem esse necessariam Iure diuino, conueniunt communiter Doctores: quod etiam indicatur in dictis Concilijs, imò in Tridentino exprimitur. Quod etiam constat, quia necessitas confessionis omnium mortalium deducitur ex eo, quòd Christus Ioannis 20. Apostolis, & eorum in Sacerdotio successores, contulit potestatem absolendi & retinendi peccata, ex quo id deducit Tridentinum cap. illo 5. & nos deduximus Disputatione VII. Difficultate 1. quòd maximè congruum fuit ita à Christo institui, quia sicut numquam vnum peccatum mortale remittitur sine alio, ita etiam maximè conueniens fuit, ut in hoc Sacramento, ad remissionem peccatorum instituto, non fiat absolutio directè & per se, nisi ab omnibus mortalibus; ad absolutionem autem per se & directam peccati, requisita est confessio illius.

Ita tamen Iure diuino est necessaria confessio integra omnium mortalium, ut non solum sit necessaria necessitate præcepti diuini, seu quia præcepta est à Christo, sed etiam sit necessaria necessitate Sacramenti, seu ad valorem Sacramenti Pœnitentiæ, ut significat Tridentinum, ubi supra: quia in primis cap. illo 5. utramque necessitatem significat, dum ait: *Ex institutione Sacramenti Pœnitentiæ vniuersa Ecclesia semper intellexit, institutam etiam esse à Deo integram peccatorum confessionem, & omnibus post Baptismum lapsis Iure diuino necessariam existere.* Vbi prioribus verbis significat, integram peccatorum mortalium confessionem institutam esse à Christo partem essentiali Sacramenti Pœnitentiæ, ac proinde esse necessariam ad valorem illius: & posterioribus verbis, nempe, *Et omnibus post Baptismum lapsis Iure diuino necessariam existere*, significat, etiam esse necessariam necessitate præcepti diuini. Et can. 7. claritè significat, illam esse necessariam ad valorem, dum ait, confessionem omnium mortalium esse Iure diuino necessariam ad remissionem peccatorum; quia nequit ad hanc esse necessaria, nisi sit valida. Hæc autem necessitas confessionis omnium mortalium, ad effectum remissionis peccatorum, & antecedenter ad valorem, probatur congruenter dicta congruentia,

quia scilicet vnum peccatum mortale non potest remitti sine alio.

Est autem duobus prædictis modis necessaria confessio omnium mortalium, non omnium materialiter seu physice, id est omnium quæ commissæ sunt, sed omnium formaliter seu moraliter, id est omnium quæ modo humano & commode confiteri possunt, de quo postea.

Ex dictis deducimus, eum, qui confitetur tempore pro quo præcisè obliget præceptum diuinum, siue purum, ut in articulo mortis, siue etiam diuinum Ecclesiasticum annuæ confessionis, & non confitetur integrè omnia sua peccata mortalia, duplex peccatum mortale committere, alterum omissionis, contra præceptum diuinum positum affirmatiuum confitendi integrè, siue purè diuinum, siue etiam Ecclesiasticum; & alterum commissionis contra præceptum diuinum naturale negatiuum non inuolandi Sacramentum Confessionis: eum verò, qui confitetur tempore pro quo non obligatur, & non confitetur omnia mortalia, peccare tantum dicto posteriori peccato commissionis, & non priori omissionis.

DIFFICULTAS II.

Virum omnes species peccatorum sint necessario confitenda.

CONVENIUNT Doctores, non esse necessarium, confiteri omnes species peccatorum physice distinctas, nempe quòd occisio facta sit gladio, aut quòd facta sit veneno.

Est tamen difficultas, An sit necessarium confiteri omnes species peccatorum moraliter, seu in ratione peccati distinctas.

Caetan. tomo 1. Opusculorum, tract. 5. q. 3. Caietan. Nauarrus in cap. *Desideret*, de Pœnitentia, dist. 5. Nauarrus. Canus Relectione de Pœnitentia, part. 5. §. *Ad Canus.* quartum argumentum, docent, non omnes species peccatorum moraliter distinctas esse necessariò confitendas, sed tantum illas, quæ ad sui curationem & remedium causant in Confessario diuersum iudicium, ut quòd occisio sit patris, aut sit Clerici; non verò reliquas, ut quòd diuinatio fiat per aquam, aut quòd fiat per ignem, quas existimant (quamuis formidose) specie morali differre, quæ eodem modo curanda sunt à Confessario: illas autem species existimant Caietan. & Canus diuersum iudicium causare in ordine ad curationem, quæ communiter sunt notæ medicæ doctis, non verò alias species subtiliores.

Sotus verò in 4. dist. 18. quæst. 2. art. 4. Suarez Sotus. disp. 22. sect. 2. Vasquez quæst. 91. art. 1. dub. 1. Suarez. Vasquez. Egidius. Egidius disputat. 7. dubio 2. & communiter Doctores docent, & meritò, omnes species peccatorum moraliter, seu in ratione peccati distinctas, esse necessariò confitendas. Quod absque dubio definitum est in Tridentino sess. 14. cap. 5. & Trident. can. 7. dum absolute, nulla adhibita exceptione

N 2 nec

nec limitatione, decernitur, omnes species peccatorum, & omnes circumstantias speciem mutantem esse confitendas. Quod etiam insinuat Tridentinum in ratione quam adducit, quia scilicet alias Sacerdos non poterit rectè de criminum gravitate indicare, & pœnitentiam, quam oportet, pro illis imponere, quia negari non potest, omnia peccata, quæ specie morali distinguuntur, siue eorum specifica distinctio sit communiter nota mediocriter doctis, siue non, sed tantum doctioribus, diuersum iudicium in ordine ad curationem & ad absolutionem causare in Confessario, quia à Confessario iudicantur moraliter specificè distincta, & pro eis, ut specie morali distinctis, pœnitentiam imponit, quamuis sapè pro peccatis specie morali distinctis pœnitentiam eiusdem rationis imponit, ut orationem, & aliquando æqualem.

Quod si diuiniatio per aquam & per ignem non generant diuersum iudicium in ordine ad curationem sui, est, quia specie morali non distinguuntur, quia utraque dæmon tamquam Magister docens honoratur.

Ex dictis constat, omnes circumstantias speciem moralem mutantem esse necessariò confitendas, cum omnes species morales peccatorum sint necessariò confitendæ. Quod etiam specialiter definit Tridentinum ubi suprà.

DIFFICULTAS III.

Utrum circumstantiæ, quæ speciem peccati non mutant, illud tamen augent aut minuunt intra eandem speciem, sint necessariò confitendæ.

Difficultas hæc tantum procedit de circumstantiis quæ cadunt supra peccatum mortale, & illud intra rationem mortalis augent aut minuunt, quia certum est, circumstantiam, quæ de peccato, quod alias esset tantum veniale, facit quod sit mortale, & circumstantiam, quæ de peccato, quod alias esset mortale, facit quod tantum sit veniale, quamuis intra eandem speciem peccati, esse necessariò confitendas.

Circa Difficultatem ergo conueniunt communiter Doctores, circumstantias, quæ intra rationem mortalis non aggrauant nec minuunt grauiter & notabiliter, non esse necessariò confitendas, ut constat ex sensu & usu fidelium: quod præterquam quod esset intolerabile & nimis durum, nullo sufficienti fundamento ostendi potest.

Est ergo difficultas de circumstantiis notabiliter aggrauantibus & notabiliter minuentibus intra rationem mortalis, & præcipue de notabiliter aggrauantibus.

Caietanus v. *Confessio*, conditione 15. Victoria de Confessione, num. 176. Canus Relección de Pœnitentia, p. 5. Catechismus Pij V. par. 2. cap. 5. n. 41. Dominicus Sotus in 4. d. 18. q. 2. art. 4. Petrus Sotus Lect. 9. de Confessione, Suarez disp. 22. sect. 3. Agidius disp. 7. dub. 2. docent, circumstantias notabiliter aggrauantes esse necessariò confitendas. Quod indicari videtur in can. *Consideret*, de Pœnit. d. 5. dum dicitur, confitendam esse circumstantiam temporis, loci, & ætatis, & utrum necessitate fecerit, an voluntate, & quanta fuerit visitationis. Quod etiam supponi videtur in pluribus Canonibus antiquis pœnitentialibus, à Gra-

tiano in fine Decreti relatis, dum in eis pro peccatis grauioribus intra eandem speciem grauioribus pœnitentiæ assignantur.

Quod etiam ratione probatur Primò, quia si circumstantiæ grauiter seu notabiliter aggrauantes non explicantur in cōfessione, non poterit Confessarius rectè de gravitate criminum iudicare, & pœnitentiam, quam oportet, pro illis imponere, quia grauitas peccatorum ratione earum circumstantiarum notabiliter crescit, & sunt digna pœna notabiliter maiore. Quia ratione vitur Tridentinum *Trident.* sess. 14. cap. 5. ad probandum, necessariò esse confiteri omnia mortalia, cuiuscumque speciei sint.

Secundò, quia circumstantiæ mutantem speciem intra genus mortalis, sunt necessariò confitendæ, ergo etiam notabiliter aggrauantes intra eandem speciem, quia ob has circumstantias peccata aliquando grauius fauciant animam, & periculosa sunt quam plura peccata, secundum speciem proueniencia ex circumstantiis mutantibus speciem. Quia ratione vitur Tridentinum ubi suprà, ad probandum, etiam esse confitenda peccata occultissima & purè interna, quia scilicet hæc aliquando grauius fauciant animam, & periculosa sunt peccatis manifestis & externis.

S. Thomas verò in 4. d. 16. q. 3. ar. 2. quæstion. 5. Paludanus quæst. 3. ar. 3. Durandus q. 4. Dionysius q. 2. Albertus ar. 24. Bonauentura d. 17. quæst. ult. Richardus ar. 3. quæst. 5. Almainus quæst. 1. ar. 2. Adrianus q. 4. de Confessione, Medina Cod. de Confess. quæst. de Circumstantiis cōfendis, Antoninus 3. p. tit. 14. c. 19. Siluester v. *Confessio* 1. q. 9. Nauarrus cap. 6. n. 6. Toletus lib. 3. c. 7. & Valquez q. 91. ar. 1. dub. 2. docent, & merito, circumstantias notabiliter aggrauantes intra eandem speciem, non esse necessariò confitendas, quia necessitas integritatis confessionis solum est ex institutione, & ex iure Christi: sed non constat Christus instituisse confessionem earum circumstantiarum, ut necessariam ad valorem Sacramenti, nec eam præcepisse, ergo non est dicendum, necessariam esse illas confiteri. Consequenter patet, quia absque fundamento, & magno, non est admittenda necessitas confessionis tam duræ & tam difficilis, & tam rigorosæ, cum potuerit Christus Sacramentum confessionis instituire & præcipere instar iudicij nõ ad exacti & rigorosi, ut necessarium sit in eo de dictis circumstantiis iudicare, & eis attentis pœnitentiam imponere, sed instar iudicij ita suauis, ut in eo sufficiat species & numerum mortalium confiteri, & eis attentis pœnitentiam imponere. Quod autem non constet, Christum confessionem dictarum circumstantiarum præcepisse, nec eam ut necessariam ad valorem instituisse, patet, quia id non constat ex Scriptura, nec ex traditione aliqua, nec ex Patribus, nec ex definitione aliqua Ecclesiæ: Imò Ecclesiæ in Tridentino ubi suprà ex Ioan. 20. ubi Christus Sacramentum confessionis instituit, solum deduxit necessitatem confitendi species & numerum mortalium, & circumstantias speciem mutantem, nulla facta mentione circumstantiarum aggrauantium intra eandem speciem: quo satis indicatur, Tridentinum non fuisse persualum, necessariam esse ex ordinatione Christi illas confiteri, alias in re doctrinali ad eam graui diminutè processisset. Nec id constat ex aliqua efficaci ratione, nec ex aliquo alio efficaci fundamento, ut patebit statim, dum fundamentis aduersariorum satisfacimus.

Caietanus.
Victoria.
Canus.
Catech.
Do. Sotus.
Pet. Sotus.
Suarez.
Agidius.

Et ob hanc dictam rationem, idem dicendum est de circumstantiis grauius seu notabiliter minuentibus seu alleuiantibus peccatum intra rationem mortalis, quod scilicet non sint necessario confitenda, vt contra Dominicum Sotum docent communiter Doctores (etiam illi, qui quoad circumstantias notabiliter aggrauantes nobis aduersantur) & maiori ratione quam circumstantiis notabiliter aggrauantes, quia confiteri circumstantias notabiliter minuentes, excusationem potius redolet, quam accusationem. Nihilominus, quamuis has circumstantias confiteri, excusationem redoleat, licitum est, imò & laudabile, si id fiat ex fine explicandi perfecte & exacte veritatem.

In dicto ergo can. *Consideret*, de Pœnitentia d. 15, pro aduersariis adducto, non continentur necessitas, nec præceptum confitendi circumstantias in eo assignatas, quia in eo continentur plures, quæ aut non aggrauant, aut saltem non aggrauant notabiliter, vt tempus, locus, & ætas: sed in eo tantum continentur consilium confitendi illas.

In illis verò antiquis Canonibus in fine Decreti habitis, assignantur grauioribus pœnitentiæ pro grauioribus peccatis intra eandem speciem: ex hoc tamen non deducitur, tempore illo ex necessitate confitendas esse circumstantias notabiliter aggrauantes; quia etiam pro peccatis leuiter grauioribus assignantur grauioribus pœnitentiæ, & tamen circumstantiæ leuiter tantum aggrauantes non explicantur in confessione ex necessitate: assignantur ergo in illis grauioribus pœnitentiæ pro peccatis grauioribus, etiam pro leuiter tantum grauioribus, quia tunc ob feruorem illius temporis regulariter explicabantur plures circumstantiæ ex aggrauantibus, etiam leuiter tantum aggrauantibus: imò nunc etiam à non paucis aliquando explicantur.

Ad primam autem rationem concedimus, quod etiam, quando circumstantiæ notabiliter aggrauantes non explicantur, non possit Confessarius recte iudicare de grauitate accidentali peccatorum ipsis superaddita, & proueniente ex eis circumstantiis, nec pœnitentiam ei correspondentem imponere; si tamen explicantur species & numerus mortalium, potest recte iudicare de grauitate specifica & numerica, & de accidentali ratione, cuius peccata aliquando sunt mortalia; quod sufficit vt satisfiat institutioni & præcepto Christi confessionis, qui noluit amplius exigere, vt suauiter & non rigide procederet. Nec ratio Tridentini habet locum in circumstantiis notabiliter aggrauantibus intra eandem speciem, quia ea non probat, omnia mortalia cuiuscumque speciei esse necessario confitenda, quia id deducit ex Ioan. 20. vbi Christus Sacramentum Pœnitentiæ instituit: sed, hoc supposito, dicta ratione tantum probat, omnia mortalia in specie & sigillatim esse necessario confitenda, quando moraliter fieri potest; & non sufficere illa tantum in communi & in genere confiteri: quia si sic tantum confiterentur, non posset Confessarius recte iudicare de omnibus mortalibus, & pro eis pœnitentiam proportionatam imponere.

Et ad secundam concedimus, peccata mortalia aliquando ob circumstantias notabiliter aggrauantes intra eandem speciem, grauius lauciare animum, & periculosiora fieri, quam ob circumstantias speciem mutantes. Nihilominus Christus exegit harum confessionem, & non illarum, vt iam diximus: nec ratio Tridentini pro peccatis occul-

tis & internis, habet locum in illis; quia illis verbis, *Quæ nonnumquam animum grauius lauciant, & periculosiora sunt*, non redditur ratio, ob quam peccata occulta & interna debeant confiteri, quia hoc deduxit ex eo quod sint mortalia, quando sunt talia; sed redditur ratio, ob quam non debeat videri non esse necessario confitenda ex eo quod sint occulta aut interna, cum scilicet aliquando sint peiora, quam manifesta, & quam externa.

Ex dictis constat, quod quamuis Christus instituerit Sacramentum Pœnitentiæ instar iudicii, sed non adeo exacti & rigorosi, vt voluerit amplius esse confitendum necessario, quam species & numerus peccatorum mortalium, nec Confessarium necessario iudicare de alio quam de pœnitentiam imponere, & æquitatem in ea imponenda seruare, nisi iuxta grauitatem specificam & numericam mortalium, & non iuxta excessiuam ex circumstantiis prouenientem, nisi ex suppositione quod pœnitens velit illas confiteri, & clauibus Confessarii subijcere.

DIFFICULTAS IV.

De quibusdam circumstantiis in particulari, utrum debeant confiteri.

Circumstantiæ humanorum actuum septem communiter numerantur, hoc versu contentæ: *Quis, Quid, Vbi, Quibus auxilijs, Cur, Quomodo, Quando.*

De harum nonnullis in particulari disputandum est, an sint necessario confitendæ, vt doctrina Difficultate præcedenti à nobis tradita melius intelligatur.

Q V A N D O.

Circa circumstantiam *quando*, per quam explicatur tempus in quo fit actio, est difficultas: Primò, An duratio peccati mortalis, quando est notabiliter excessiua & aggrauans, sit necessario confitenda.

Sotus & Canus vbi Difficultate præcedenti, partem affirmatiuam tuerentur, quia qui bis peccat per vnam horam, tenetur numerum binarium confiteri; sed qui semel peccat per duas horas continuas, non minus, imò magis peccat quam qui bis per vnam; ergo tenetur durationem illarum duarum horarum confiteri.

Nauarrus verò & Vasquez vbi Difficultate præcedenti partem negatiuam tradunt, & merito: quia ex institutione & præcepto Christi non cognoscimus necessitatem confitendi, nisi species & numerum mortalium, non circumstantias ad species & ad numerum impertinentes, quamuis ratione earum vnum peccatum ita notabiliter crescat in malitia accidentali, vt pluribus mortalibus æqualeat.

Secundò est difficultas, An circumstantia diei Festi, in quo fit mortale, sit necessario confitenda.

Alexander, Bonauentura, & Adrianus, quos refert & sequitur Corduba lib. 1. q. 6. partem affirmatiuam tuerentur, quia peccatum ratione diei Festi speciem mutat, seu addit, quia eo ipso peccatum fit contra Religionem, quia peccatum est opus seruile: quia qui facit peccatum, seruus est peccati; opus autem seruile in die Festo est contra Religionem.

Caietanus verò 2. 2. quæst. 122. ar. 4. Sotus 2. de Iustitia q. 4. ar. 4. Nauarrus, Suarez, Vasquez, Egidius, & communiter Doctores, partem negatiuam tradunt, Egidius.

tradunt, & meritò: quia peccatum ratione diei Festi non mutat speciem, quia non est opus seruile quod in honorem Dei in die Festo ab Ecclesia prohibetur, quia ab ea tantum prohibetur opus quod est tantum seruorum, ut laborare in agro; peccatum autem non est proprium seruorū, quia etiam conuenit heris & dominis, imò peccatum ratione diei Festi non aggrauat notabiliter.

Tertio est difficultas, An, quando in eodem die occurrit duplex præceptum, latū ex eodem proximo motiuo specifico virtutis, ut quando in eodem die occurrit duplex Festum obseruandum, in quo audienda est Missa ex duplici præcepto, & utroque Religionis, etiam quando vnum ex illis est alicuius Sancti, & quando in eodem die occurrit duplex Vigilia, aut Vigilia & Quatuor tempora, in quo ieiunandum est ex duplici præcepto temperantiae, an scilicet tunc conuendenda sit necessariò hæc circumstantia occurfus illius duplicis præcepti in eodem die.

Nauarrus. Nauarrus cap. 11. nu. 4. Egidius disp. 7. dub. 6. & Reginaldus lib. 6. nu. 129. affirmant, quia tunc fiunt duo peccata mortalia.

Vasquez. Vasquez verò 1. 2. disp. 98. cap. 3. Henriquez lib. 5. cap. 5. & Suarez negant, & meritò: quia in dicta omissione aut commissione est vna tantum numero malitia, & vnum tantum numero peccatum, quia malitia eiusdem speciei, quæ ex violatione vniūque præcepti, vtpote eiusdem speciei, prouenit, continuatur in vna illa omissione aut commissione, quia ex vna parte habet eandem numero materiam, & eandem numero circumstantias: & ex altera parte non respicit aliqua diuersa extrinseca, in ordine ad quæ possit numero multiplicari, ut contingit, quando alicui personæ vno præcepto prohibetur opus aliquod, ne ex eo eueniat Petro damnum; & altero præcepto prohibetur idem opus, ne ex eo eueniat damnum Paulo, quia tunc opus illud ob respectum ad ea duo extrinseca, nempe ad Petrum & ad Paulum, habet duplicem malitiam iniustitiæ, vnam contra Petrum, & alteram contra Paulum.

Q V O M O D O.

Circa circumstantiam *quomodo*, per quam intensio actionis humana explicatur, est difficultas, An sit necessariò explicanda, quando notabiliter aggrauat.

Per. Sotus. Petrus Sotus & Suarez docent, esse necessariò explicandam in confessione, quando agnosci potest.

Suarez. Vasquez verò, & communiter Doctores docent, non esse necessariò explicandam, quamuis agnoscat, & meritò, ob generalem rationem adductam Difficultate præcedenti: quod maximè confirmat vsus fidelium, etiam sapientium & timorata conscientia.

Q V I D.

Ad circumstantiam *quid* pertinent conditiones materie peccati. Circa quam est difficultas, An quantitas materie in furto, quado mortaliter aggrauat supra eam, quæ sufficit ad mortale, sit necessariò explicanda in confessione.

Suarez. Suarez, Egidius, & communiter recentiores Thomistæ affirmant, ob rationem generalem circumstantiarum notabiliter aggrauantium. Idem quoad hanc circumstantiam docet Valentia, quia existimat eam pertinere ad substantiam furti in

indiudivo, quia est obiectum furti in indiudivo.

Nauarrus verò c. 6. n. 9. Toletus & Vasquez negant, & meritò: quia quamuis quantitas rei furata non sit circumstantia furti totalis in indiudivo, quia pertinet ad eius obiectum, & consequenter ad eius substantiam, nihilominus absque eo quod excessus ille notabilis explicetur à pœnitente, si tamen dicat se quantitatem grauem fuisse furatum, exprimit sufficienter indiudivum etiam totale furti non distinctè, sed confusè (ad eum modum, quo ille, qui confitetur se quemdam hominem occidisse, non assignando Petrum quem occidit) quia non est necessarium confiteri id, absque quo peccatum in indiudivo potest saltem confusè explicari, siue id sit circumstantia siue non.

Quia ergo quantitas excessiua materie furti non est circumstantia peccati furti totalis in indiudivo, quia pertinet ad eius substantiam, cum sit pars obiecti ipsius, idè qui furatus est centum, non satisfacit confitendo se furatum quadraginta, quia non confitetur adhuc confusè indiudivum illud totale furti quod commisit.

Sed quamuis quantitas excessiua materie furti non sit circumstantia furti totalis in indiudivo, est tamen circumstantia furti partialis præsuppositi, siue realiter siue per rationem ad furtum partiale habens pro obiecto quantitatem excessiuam, quia furto partiali præsupposito, siue realiter siue per rationem habenti pro obiecto priorem partem furti, accidit furtum partiale sublequens, habens pro obiecto partem excessiuam furti; ac proinde hæc posterior pars excessiua furti est circumstantia furti partialis præsuppositi, est autem circumstantia aliquando realis, quando videlicet materia furti successiue accipitur, & aliquando est circumstantia rationis, quando videlicet simul accipitur, imò tunc quantitas excessiua non est determinata materialiter, sed formaliter.

Obseruandum tamen est, quòd quamuis quantitas excessiua materie furti non sit necessariò confitenda per se ratione aggrauationis, tamen aliquando per accidens est necessariò confitenda à pœnitente, aut ratione excommunicationis annexæ furto in ea quantitate, ut ab ea excommunicatione absoluat, saltem dicendo se furatum fuisse tantam quantitatem ut excommunicationem incurreret, aut ratione restitutionis, aut ratione pœnitentiæ medicinalis, ut in futurum caueat furtum, ob quæ pœnitens Confessario interroganti de quantitate determinata furti respondere tenetur, nisi pœnitenti aliàs constet; nec ratione restitutionis, nec ratione cautionis in futurum se indigere directione & consilio Confessarij, quia tunc non tenetur respondere, nec Confessarius poterit illi, quia non responderet, absolutionem negare, si verbis pœnitentis, aut aliter reddatur moraliter securus de prædictis: licet nec pœnitens tenetur respondere de consuetudine peccandi, si ipsi constet non indigere directione Confessarij ad cautionem in futurum, nec Confessarius poterit illi absolutionem negare quia non responderet, si aliàs reddatur de eo moraliter securus.

Ad circumstantiam *quid* reducitur à Theologis circumstantia *circa quid*, quæ explicatur persona, circa quam sit peccatum quoad eius conditiones & qualitates.

Circa hanc circumstantiam *circa quid*, seu *quid* supponimus, esse necessariò confitendam, quoties ratione

ratione illius oritur aliqua malitia secundum speciem distincta, vt quando quis occidit suum patrem, aut Clericum.

Est tamen difficultas Primò, An circumstantia virginitatis personæ cum qua committitur fornicatio, ratione cuius fornicatio dicitur stuprum, vt quando quis violat virginem, sit necessariò confitenda.

Conueniunt Doctores, esse necessariò confitendam, quando violenter violatur virgo, quia tunc violatio supra speciem peccati luxuriæ contra castitatem, addit speciem peccati iniustitiæ; imò duplicem numero malitiam iniustitiæ, alteram, quia virgo violenter opprimitur, sicut quado quacumque alia antea violata postea violenter opprimitur; alteram, quia violenter defloratur.

Est ergo difficultas, An quando virgo, ipsa consentiente, violatur, sit necessariò confitenda.

Non desunt, qui docent, etiam tunc esse necessariò confitendam, quia existimant intra latitudinem intemperantiæ speciem mutare.

Sotus. Vázquez. Sancius. Egidius. Reginaldus.
Sotus verò in 4. dist. 18. q. 2. art. 5. Vázquez 1. 2. disp. 112. c. 1. Sancius 7. de Matrimonio disp. 14. Egidius disp. 7. n. 19. & Reginaldus lib. 6. n. 128. docent, tunc non esse necessariò confitendam, & merito: quia nullo fundamento constat tunc mutare aut addere speciem, imò non esse circumstantiam notabiliter aggrauantem. Quod etiam est verum, vt aduertit Egidius, quamuis virgo sit sub custodia parentum, dum parentibus nulla inferatur violentia; quia hac seclusa, nulla alia illis irrogatur iniuria.

Secundò est difficultas, An consanguinitas, & etiam affinitas personæ ad quam luxuriosè acceditur, sit necessariò confitenda.

Conueniunt Doctores, circumstantiam tam consanguinitatis quam affinitatis esse necessariò confitendam, saltem sub nomine cognationis carnalis confitendo incestum, quia tam consanguinitas quam affinitas addit fornicationi oppositæ castitati nouam speciem incestus oppositi pietati.

Est tamen difficultas, An consanguinitas sit necessariò distinguenda ab affinitate, & gradus cuiuslibet inter se.

Nauarrus. Nauarrus c. 16. n. 3. quoad vtrumque affirmat, quia consanguinitas addit malitiam specie distinctam à malitia quam addit affinitas, & quilibet gradus earum addit malitiam specie distinctam ab ea quam addit quilibet alius gradus.

Caietanus. Caietanus verò 2. 2. q. 154. art. 9. quoad vtrumque negat, quia malitia incestus, quam consanguinitas addit, est eiusdem speciei cum malitia quam addit affinitas; & malitia quam addit consanguinitas in quolibet gradu, est eiusdem speciei; & etiam malitia quam affinitas addit in quolibet suo gradu, est eiusdem speciei: quamuis malitia proueniens ex consanguinitate sit intra eandem speciem notabiliter maior, quam proueniens ex affinitate; & etiam malitia quam addit quilibet gradus supra alterum, propinquior videlicet supra remotiorem.

Nos tamen existimamus, consanguinitatem esse necessariò distinguendam ab affinitate, quia consanguinitas, vt pote cognatio secundum speciem distincta ab affinitate, addit malitiam specie distinctam à malitia quam addit affinitas. Difficile tamen existimamus, gradus ipsos consanguinitatis inter se, & gradus affinitatis inter se esse necessariò

distinguendos, quia difficile est gradus ipsos consanguinitatis inter se, vt pote inter se eiusdem speciei, & gradus affinitatis inter se, vt pote inter se eiusdem speciei, addere malitiam distinctam secundum speciem; quamuis intra eandem speciem addant notabiliter maiorem illi qui sunt propinquiore. Ob quod non desunt (vt Cord. q. 2. refert) qui existimant, gradus consanguinitatis non esse inter se necessariò distinguendos & explicandos, neque gradus affinitatis inter se, sed sufficere, si pœnitens dicat se personam consanguineam cognouisse, non declarando gradum consanguinitatis; & se personam affinem cognouisse, non declarando gradum affinitatis. Confessarius autem qui in confessione sollicitat feminam pœnitentem ad peccatum luxuriæ cum ipso, id tenetur in confessione explicare, quia præter peccatum luxuriæ contra castitatem, peccat etiam peccato sacrilegij contra reuerentiam sacram Pœnitentiæ, quia id est prohibitum intuitu reuerentiæ illius.

Q V I S.

Circa circumstantiam quis, quæ conditionem & qualitatem personæ operantis inquit, potest etiam esse difficultas circa virginitatem peccantis cum alio, & circa eius consanguinitatem & affinitatem. Idem tamen omnino dicendum est, ac dictum est de eisdem existentibus in persona cum qua peccatur, & pertinentibus ad circumstantiam circa quid aut quid.

Addunt nonnulli, dignitatem personæ peccantis esse necessariò confitendam. Id tamen absque fundamento dicitur, vt Egidius aduertit num. 19. Fatemur, personam in dignitate constitutam suo peccato mortali publico non raro alios mortaliter scandalizare, seu ad peccandum mortaliter inducere: & in casu, in quo ad id inducat, est necessariò confitendum scandalum, quia ex eo quod inducit ad mortale, aliud peccatum mortale committit, distinctum ab eo quo ad illud inducit, dignitas tamen personæ non est necessariò confitenda.

V B I.

Circa circumstantiam vbi, per quam circumstantia loci explicatur, difficultas est, An quando peccatum mortale fit in loco sacro, circumstantia loci sacri sit necessariò confitenda.

Medina Cod. de Confessione, q. 9. de circumstantijs confitendis, partem affirmatiuam tuetur, quia quolibet peccato adhuc interiori sit irreuerentia loco sacro contra Religionem.

Caietanus verò, Suarez, Vázquez & Egidius partem negatiuam tradunt, & merito: quia peccata tantum homicidij & effusionis voluntariæ seminis, & etiam furti, addunt malitiam sacrilegij contra Religionem, ex eo quod fiant in loco sacro, quia hæc tantum peccata sunt prohibita, & solo Iure humano, fieri in loco sacro, intuitu reuerentiæ talis loci. Imò addunt Lessius de Iustitia c. 45. Reginaldus lib. 14. n. 42. & Egidius, non quodcumque furtum in loco sacro commissum addere malitiam sacrilegij, sed tantum quando subripitur res deposita, aut custodita in loco sacro tamquam in asylo; quia id tantum videtur prohibitum Iure humano, vt indicatur in can. Quisquis 17. q. 4. vbi furtum in loco sacro prohibetur.

In peccato autem sacrilegij sepeliendi excommunicatum non toleratum, & Paganum, & infidelem

delem baptizatum in loco sacro, & in peccato sacrilegij iudicis extrahentis delinquentem de loco sacro gaudentem immunitate illius, locus sacer non est circumstantia alterius peccati præsuppositi, respectu cuius possit esse circumstantia, quia in peccato sepeliendi excommunicatum, aut pagannm, aut infidelem baptizatum, nullum aliud est peccatum quam sacrilegij, quia sepelitur excommunicatus, aut paganus, aut infidelis baptizatus in loco sacro; & in dicto peccato sacrilegij iudicis, quamvis etiam sit aliud peccatū iniustitia contra delinquentem qui extrahitur, istud tamen non est prius, sed si aliquod est prius, est ipsū sacrilegium.

Circa circumstantiam quibus auxilijs, per quam instrumentum quo quis peccat explicatur, & etiam concausa, à qua quis ad peccandum iuuatur; & circa circumstantiam *cur*, per quam finis peccati ipsi peccato extrinsecus (qui dicitur finis operantis) explicatur, nihil peculiare dicendum occurrit, præter ea, quæ dicuntur in Tractatu de Peccatis.

DIFFICULTAS V.

Quomodo numerus peccatorum mortalium sit confitendus.

Trident.
Concilium
Later. II.
Eugen. IV.

Conueniunt, contra nonnullos Canonistas, reliqui Doctores, non sufficere pœnitenti, si dicat, se sæpius peccasse mortaliter, v.g. se sæpius furatum fuisse, sed ei necessarium esse omnia & singula peccata mortalia confiteri, vt exprimitur in Tridentino sess. 14. cap. 5. & can. 7. & satis significatur in Concilio Lateranensi II. c. 21. & ab Eugenio IV. in suo Decreto fidei, dum in eis dicitur, omnia peccata mortalia esse explicanda in confessione. Non tamen est pœnitenti necessarium quodlibet peccatū mortale seorsim in indiuiduo confiteri; sed ei sufficit omnia illa simul in aliquo numero confiteri, v.g. se viginti fornicationes commississe, in quo Doctores communiter conueniunt, quia eo modo omnia & singula explicantur: imò etiam sigillatim modo requisito à Tridentino c. 5. quia ea particula *sigillatim* ab ipso addita, tantum denotat esse confitenda in indiuiduo, & non sufficere illa tantum in genere, & in specie confiteri, vt patet ex contextu, & vt praxis & vsus fidelium declarauit.

Ita tamen numerus peccatorum mortalium confitendus est, vt si post diligentem discussionem possit certò Mathematicè confiteri, debeat sic fieri, alias non satisfaciet necessitati & obligationi confitendi integrè omnia mortalia: quòd si non possit certò Mathematicè, & possit certò moraliter, addèdo paulò plus minùsve, verbi gratia, *comisi decem fornicationes, paulò plus minùsve*, sic faciendum est.

Sotus.
Ægidius.
Ochagau.

Addunt Sotus, Ægidius, Ochagauia, quòd qui post confessionem factam, addendo paulò plus minùsve, recordatur se genus illud peccati aliquot paucis vicibus amplius commississe, quorum in confessione non fuit memor, non teneatur vices illas confiteri, quia ratione particulae paulò plus minùsve censetur sub priori numero comprehensa, vt qui confitetur se fornicatum fuisse decem vicibus, paulò plus minùsve, & postea recordatur se alijs tribus vel quatuor vicibus fornicatū fuisse, non teneatur illas tres vel quatuor vices de nouo confiteri: quod nos verè existimamus, quòd etiam postquam recordatus est, se illis tribus vel quatuor

vicibus amplius fornicatum fuisse, possit rectè & verè iudicare se decem vicibus fornicatum fuisse, paulò plus minùsve; non verò quando id non potest sic iudicare, & dicere, vel quia post confessionem iam pœnitenti constat de certo & determinato numero, nempe se duodecim vicibus determinatè fornicatum fuisse; vel quia post dictam recordationem, non possit verè & rectè iudicare, & dicere se fornicatum fuisse decem vicibus paulò plus minùsve, sed duodecim plus minùsve: quia sicut si in principio pœnitenti certò constaret se duodecim vicibus determinatè fornicatum fuisse, aut iudicaret se duodecim paulò plus minùsve fornicatum fuisse, teneretur sic confiteri, sic etiam teneretur post confessionem factam.

Est tamen difficultas, Quomodo explicandus sit numerus peccatorum mortalium à pœnitente, qui in aliquo genere peccati longo tempore vixit, & nequit congruam notitiam peccatorum habere, vt regulariter contingit meretricibus, quæ longo tempore cuilibet prostituta fuerunt, quia si haberi potest, dicendo quoties per diem aut per hebdomadam aut per mensem peccatum mortale commiserit, ad id tenetur.

Circa hanc difficultatem Sotus in 4. d. 18. q. 2. *Sotus* ar. 4. Canus Relect. de Pœnitentia p. 5. §. *Colligo* *Canus* *tandem*, Nauarrus c. 6. n. 15. Valquez q. 91. art. 1. dub. 5. Ægidius disp. 7. du. 7. Ochagauia q. 15. & cōmuniter Doctores docent, tunc pœnitenti, v.g. meretrici, sufficere animi præparatione confiteri, & tempus quò in eo genere peccati vixit, quia tunc nequit meliori modo numerū mortalium cōfiteri.

Curare tamen debet meretrix, aut Confessarius pro ea, vt numerus peccatorum mortalium extraordinariorum explicetur, quia iste aliquando facile explicari potest, vt peccatorum cum consanguineis, & cum Clericis Ordinis sacri, & cum Religiosis, & peccatorum contra naturam: & sæpè erit necessarium meretrici pro exacta numeri peccatorum confessione, circumstantiam loci explicare, quia pro oppidorum diuersitate solet esse maior aut minor fornicationum frequentia.

DIFFICULTAS VI.

Vnde sumenda & discernenda sit pluralitas & multiplicatio numerica peccatorum necessario explicanda in confessione.

Supponimus, affectum interiorem efficacem voluntatis, & actum exteriorem (id est actum extra ipsam voluntatem) quem affectus ille habet pro obiecto, & in quo consummatur, ita efficere vnum moraliter, aut in fundamento generis moris, vt ad vnitatem numericam peccati requisita sit vnitatis numerica dicti affectus, & dicti actus exterioris. Ac proinde quando in aliquo eorum est pluralitas numerica, quamvis in altero sit vnitatis numerica, erit etiā pluralitas numerica peccatorum & malitiarum. Si enim affectus efficax voluntatis est duplex numero, quamvis actus exterior sit vnicus, erit duplex numero peccatū: vt si quis habeat duplex propositum, seu duplicem affectum efficacem occidendi aliquem, v.g. Petrum; & si actus exterior sit duplex numero, quauis affectus efficax sit vnus numero, erit etiā duplex numero peccatum, vt quando quis habet vnum affectum efficacem, seu vnum propositum cōmittendi duo homicidia.

Hoc

Hoc ergo supposito, difficultas est, Vnde sumenda & discernenda sit vnitas, & vnde pluralitas tam affectus efficacis interioris seu propositi, quam actus exterioris.

Circa affectum efficacem voluntatis conueniunt Doctores, quod quamvis expressè cesset, & sæpè repetatur, censetur vnus tantum moraliter, si virtualiter perseueret in aliquo opere procedente ab ipso affectu, siue ab eo proximè procedat, vt quando opus procedens ab eo affectu, est medium proximam fini intento per eum affectum efficacem; siue ab eo affectu procedat remotè, vt quando opus procedens ab eo affectu seu proposito est medium remotum fini intento per eum effectum, est tamen connexum, & concatenatum cum ipso fine: quia tunc effectus ille primus, quamvis desierit esse expressè, manet tamen virtualiter in opere illo procedente ab ipso primo affectu tamquam in suo effectu: affectus autem virtualis censetur moraliter idem cum expresso, ac proinde quando affectus iterum expressè repetitur, non censetur moraliter nouus & distinctus, sed idem cum primo expresso tunc virtualiter perseuerante, ac proinde censetur vnus tantum numero peccatum cum eo. Vnde quando quis existens Compluti, ex affectu efficaci occidendi inimicum existentem Toleti, quatit pecunias, conducit currum, & iter facit, quamvis ille sæpè obliuiscatur homicidij, & consequenter sæpè cesset ab expresso affectu homicidij, tamen dum perseuerat in opere aliquo deriuato ex illo affectu & proposito, dicitur in hoc affectu virtualiter perseuerare, & cum eo affectu continuatur moraliter quicumque alius affectus de nouo expressè elicitus. Imò addimus, affectum illum primum, dum virtualiter in opere aliquo permanet, etiam manere in se ipso actualiter & formaliter (quauis non expressè, sed confusè ex expresso physice mutatum in confusum) quia non manet virtualiter in opere, nisi vt procedente ab ipso affectu, ac proinde non manet nisi in opere facto & amato vt vtili proximè ad actum, seu finem eo effectum intentum, vel vtili remotè, id est facto vt vtili ad aliud vtile ad illum actum, seu finem intentum eo affectu, siue proximè siue remotè.

Et idem ob eandem rationem contingit in effectu efficaci, qui etiam consummatur interius, vt est affectus occidendi aliquem ex displicentia illius, qui est vnus numero affectus, habens rationem prosecutionis respectu occisionis, & rationem fugæ seu odij respectu personæ cui appetitur occisio, dum etiam perseuerat virtualiter in aliquo opere deriuato ab ipso, sicut quando affectus occidendi non est odium.

At postquam primus affectus efficax retractatus est, quoties postea renouatur seu repetitur, discontinuatur etiam moraliter ab ipso primo affectu retractato, & est distinctum numero peccatum. In quo Doctores conueniunt, quia primus affectus dicta retractatione omnino desinit esse etiam habitualiter adhuc moraliter: imò vt optimè Vasquez 12. disp. 75. quando affectus efficax cessat non solum formaliter in se ipso, sed etiam virtualiter, quia nullum apponitur medium ad actum eo affectu intentum, vt quando quis in casu suprà assignato non considerat homicidium adhuc confusè, nec aliud opus vt ordinatum ad homicidium (siue id proueniat ex naturali inconsidera-

tione, siue ex somno, siue ex aliqua alia occupatione) tunc quamvis non retractetur quoties repetitur, etiam in suprà dicto progressu, discontinuatur etiam moraliter, & censetur distinctum numero peccatum; quamvis primus effectus pro paruo tempore cesset, quia tunc verè sunt plures affectus physice, quorum quilibet est malus, & non vnus ab altero, quamvis omnes sint mali ab vno opere intento, verbi gratia ab vno homicidio. Quod verò primus affectus, quamdiu non retractatur, perseueret habitualiter, non sufficit vt dicatur continuari cum posteriori: quia quamdiu tantum manet habitualiter, non manet sufficiente modo vt sit peccatum actuale, & vt is, qui illum elicit, dicatur tunc peccare, sed tantum vt dicatur habere peccatum, aut esse in statu peccati; ergo non sufficit vt continuetur tamquam vnus actuale peccatum cum affectu sequenti, qui est peccatum actuale, quia eo tempore intermedio primus affectus desinit esse peccatum actuale; & quod pro paruo tempore cesset seu interrumpatur, vt pro somno vnus noctis in dicto longo progressu ad homicidium, non sufficit vt dicatur moraliter continuari cum affectu sequenti (etiam si quoad hoc Nauarrus cap. 6. num. 16. Canus Relectione de Pœnitentiâ parte 5. & Lorca 12. disp. 46. oppositum doceant) sicut nec sufficit pro affectibus interius tantum consummatis, vt statim dicemus. Imò addit Vasquez, primum affectum etiam discontinuari, & fieri distinctum numero peccatum naturali inconsideratione malitiæ ipsius affectus; vt si eliciens affectum in principio considerauit esse malum, & postea naturaliter diuertatur ab ea consideratione, quia tunc ex defectu considerationis malitiæ discontinuatur quoad malitiam, quia pro tempore dictæ inconsiderationis desinit habere malitiam, & esse peccatum.

Et nos addimus, etiam discontinuari naturali inconsideratione ipsius affectus, eo modo quo statim dicemus de affectu, qui interius tantum consummatur.

Affectus verò, qui interius tantum consummatur, & efficax non est (qualis non esse affectus odij, & qualis non est affectus simplex delectationis libidinosæ) quoties physice renouatur, est distinctus numero, etiam moraliter, & distinctum numero peccatum, quia tunc primus affectus non manet virtualiter in aliquo opere deriuato ab ipso affectu, cum inefficax sit, & effectum non habeat. Quod etiam est verum, vt optimè Vasquez contra Lorcam, quamvis inter vtrumque sit parua interruptio: quia quamvis vnitati numerice Sacramenti, & materiæ & formæ ipsius non obstat parua interruptio, quia vnitas Sacramenti instituta est à Christo non physica, nec rigorosa moralis, sed lata accommodata, & congruens vsui humano in negotijs humanis, ad quam, vt pote lata, non requiritur omnimoda similitudo adhuc moralis; obstat tamen vnitas innumerice peccati, quia hæc vnitas non est ex beneplacito & institutione alicuius, sed ex natura rei: & idèd parua interruptio, quæ verè discontinuat actus & affectus non continuatos in aliquo effectu, seu opere deriuato, sufficiens est ad pluralitatem numericam peccati; aliàs duo odia physice distincta, & duæ delectationes libidinosæ, si pro paruo tempore interrumpantur, essent vnus tantum numero peccatum, imò etiam duæ fornicationes pro paruo tempore interruptæ, quia ratio est eadem. Consequens autem

Nauarrus.
Canus.
Lorca.
Vasquez.

Vasquez

autem quoad fornicationes est absurdum, & quoad odia & delectationes libidinosas est ad minus falsum, quâvis Lorca quoad odia & delectationes existimet verum. Imò addimus, dictum affectum interiùs tantum consummatum, quamvis idem expressè perseveret, discontinuari moraliter in consideratione naturali ipsius affectus habita tempore intermedio (id est, quando eum eliciens non aduerit tempore intermedio se eum elicere) quia tali inconsideratione discontinuatur ut humanus, & ut capax malitiæ, & etiam discontinuari inconsideratione naturali ipsius malitiæ habita tempore intermedio ipsius affectus, ut quando tantum in principio & in fine aduertitur esse malus.

Circa actum exteriorem conveniunt Doctores, actus exteriores ordinatos ad aliquod peccatum, qui ex se seu ratione sui non habent aliquam malitiam, sed eam tantum habent à peccato in quod ordinantur, quamvis sint physice distincti adhuc secundum speciem, ita moraliter continuari cum peccato ad quod ordinantur, ut non censentur peccata distincta nec inter se, nec ab illo ad quod ordinantur: ut quando quis ad occidendum inimicum querit illum, & conducit currum, & iter facit, & occidit, vnum tantum comittit peccatum homicidij, dum procedant ex affectu occidendi non interrupto adhuc pro parvo tempore, nec in esse humani, nec quoad malitiam modis supradictis. Quod etiam est verum, quamvis dicti actus exteriores non sint inter se connexi, nec concatenati, dum fiant ex vno affectu non interrupto, & in ordine ad idem peccatum: ut quando quis ad homicidium querit pecunias, & conducit currum, & assumit enfem, siue fiant simul, siue pro diuerso tempore; quia tunc moraliter continuantur in vno affectu peccati ad quod ordinantur.

Addunt quoque Doctores, actus exteriores, qui ex se seu ratione sui ordinantur ad aliquod peccatum, quia sunt inchoationes ad illud, ut sunt tactus & amplexus libidinosi ad fornicationem, & percussiones ad nocuum corpus, siue mortis, siue non tam magnum, quamvis ratione sui habeant propriam malitiam, non censeri moraliter peccatum numero distinctum ab eo in quod ordinantur, si fiant ex affectu dicti peccati, & non interrupto aliquo modo ex dictis: quia tunc ex se & ex affectu operantis non interrupto ordinantur in illud, ac proinde cum eo continuantur moraliter. Vnde in confessione sufficit homicidium absque percussione & earum numero, & fornicationem absque tactibus & eorum numero confiteri. Et id est verum, quamvis vnus actus ex his, quæ sunt media ad illud peccatum, non ordinetur in alterum actum, ut duo tactus, aut duæ percussiones, dum aliàs perseveret idem affectus illius peccati, quo ordinantur in illud: quia tunc quamvis non sint connexi inter se tamquam medium proximum, & remotum peccati ad quod ordinantur, connectuntur tamen in affectu ex quo procedunt, & in peccato ad quod ordinantur. Quod si tactus, verbi gratia, non fiant ex affectu fornicationis, sed tantum ob libidinem in ipsis repertam, si fornicatio postea fiat ex alio affectu, tunc erunt peccatum distinctum à fornicatione, quia tunc non ordinantur ad illam ex affectu operantis.

Addunt tamen Suarez & Vasquez contra Nauarrum & Lorcam, tactus & verba impudica post

fornicationem, quamvis fiant ad complementum fornicationis, & quasi appendix illius, esse peccata numero distincta à fornicatione antecedente, quia ex se (qua ratione habent propriam malitiam) tantum sunt inchoationes nouæ fornicationis, & non complementum præteritæ, quia peccatum carnis suâ naturâ consummatur in fornicatione, quamvis operans sua voluntate possit ultra fornicationem ad alios tactus procedere.

Addunt quoque Nauarrus & Vasquez, vnum tantum numero censeri peccatum, quando quis vno impetu aut conflictu efficit plures actus, qui ex se tendunt in vnum peccatum principale, ut quando quis vno impetu sæpius percutit. Et idem indicare videntur, quando quis vno impetu sæpius tangit & osculatur impudicè, etiam id non ordinando ad fornicationem, quia ex vna parte malitia eorum actuum non consummatur in ipsis; & ex altera, quamvis vnus actus ex se non sit inchoatio seu via ad alterum, tamen eo ipso, quod vno impetu seu conflictu eos efficit, moraliter efficit priorem præambulum, & viam ad posteriorem. Et idem expriment de eo, qui vno conflictu sæpe offendit aliquem verbis iniurijs, eiusdem rationis, ut eum sæpe appellando Iudæum, aut furem. Ratio huius esse potest, quia tunc communi estimatione non censetur nisi vna numero iniuria.

DIFFICULTAS VII.

Verum peccata mortalia dubia sint necessariò confitenda.

Difficultas hæc procedit de peccatis mortalibus in puro dubio, id est, quando quis ita dubitat an commiserit peccatum mortale (siue quia dubitat an fecerit actum ipsum, v.g. an infamauerit, siue quia certus de actu, dubitat an sit mortalis) & quoad id ita suspensus manet, ut nulli parti, nec affirmatiuæ nec negatiuæ, probabiliter adhæreat; quia si pro parte affirmatiua habet probabilem assensum, & non pro negatiua, tenetur peccatum illud confiteri: & si pro vtrique parte habeat probabilem assensum, non tenetur illud confiteri, quia tunc potest sequi partem quam maluerit.

Circa difficultatem ergo conveniunt communiter Doctores, & merito, peccata mortalia in puro dubio esse necessariò confitenda. Ita Suarez ^{Summa} disp. 22. sect. 9. Sancius in Summa cap. 10. n. 66. ^{Sancius} Toletus lib. 3. cap. 7. Sà v. ^{Summa} Confessio, nu. 7. & Turrianus disp. 29. dub. 6. quod indicat Tridentinum ^{Tridentinum} sess. 14. cap. 5. dum ait, fideles teneri ad confitendum omnia mortalia, quorum post diligentem discussionem conscientiam habent: qui autem prudenter dubitat an commiserit mortale, verè habet conscientiam illius, quamvis dubiam. Et ratione probatur, quia in dubijs, præsertim facti, tutior pars est eligenda, ut dicitur in cap. *Ad audientiam* 12. & in cap. *Significasti* 16. & 18. de Homicidio, & in cap. *Inuenis* 3. de Sponsalibus; aliàs purè dubitans, temerariè exponitur periculo peccandi; ergo qui est purè dubius an peccauerit mortaliter, tenetur id confiteri, ne se temerè exponat periculo non confitendi integrè mortalia. Et ob eandem rationem, qui certus est se peccatum mortale commisisse, dubitat tamen an illud fuerit confessus,

fectus, tenetur illud confiteri; nisi sit scrupulosus: quia iste, nisi sit certus se commississe peccatum, & illud fuisse mortale, & illud non fuisse confessum, non tenetur illud confiteri, quia id ratio dicitur in illo.

Obseruandum tamen est, peccatum mortale dubium confitendum esse tamquam dubium, alias confessio non erit vera, nec seruabitur æquitas in iudicio confessionis. Si tamen post confessionem peccati tamquam dubij, adueniat pœnitenti notitia determinata peccati, siue certa, siue probabilis, tenetur in sequenti confessione illud tamquam determinatum confiteri, vel tamquam certum, vel tamquam probabile, eo modo quo iudicatur, ut aduertit Sancius n. 69. quia necessarium est confiteri mortale, non minus quam ut est in conscientia. In casu autem dicto post confessionem illius tamquam dubij, est in conscientia pœnitentis tamquam determinatum, siue tamquam certum, siue tamquam probabile, & non fuit explicatum ut tale. Si tamen confessum fuit ut determinatum, & postea pœnitens desinat habere notitiam determinatam, & incipiat habere dubiam, non est necessarium illud ut dubium confiteri, nisi id iudicetur necessarium, ne pœnitens maneat infamatus grauiter apud Confessarium.

Qui autem confessus est mortale sub dubio, & non potest etiam aliud nec mortale nec veniale saltem iam confessum confiteri, vel quia non recordatur illius, vel quia iam non potest loqui, absoluentus est sub conditione. Quod si possit aliud ex dictis, ad id tenetur, ut contra Gerlonem aduertunt Suarez & communiter Doctores, quia Sacramenta absque graui necessitate aut causa non sunt sub conditione perficienda.

DIFFICULTAS VIII.

Quale examen pœnitentis prærequiritur ad confessionem.

Conueniunt Doctores, ad confessionem mortalium faciendam præsupponendum esse prudens, seu cordatum & diligens examen (ut supponitur in Tridentino sess. 14. c. 5. & can. 7. quia eo ipso quod præcipitur aliquis actus, etiam sunt sub obligatione illius præcepti omnia media necessaria ad eum actum. Ad confessionem autem integram omnium mortalium, quæ necessaria est, & sub præcepto, necessaria est discussio, & præmeditatio, & examē, ut patet: & non sufficit quodcumque examen, sed prudens & diligens, utpote ad confessionem moraliter integram, quæ nequit fieri nisi discussio præsupposita sit prudens & diligens.

Pro prudente autem & diligente peccatorum examine & discussione non potest certa aliqua regula tradi, ut aduertit Vasquez q. 91. art. 1. dub. 6. Suarez disp. 22. sect. 10. Egidius disp. 7. dub. 9. & Reginaldus lib. 4. c. 2. quia ad prudens & diligens examen habenda est ratio temporis à quo pœnitens non est confessus, & modi viuendi ipsius, & personæ eiusdem, quia rudiores non sunt ad tam exactum examen obligandi, ac ingeniosiores: imò contingere potest, pœnitentem esse ad eum rudem, ut ad nullum examen obligetur, tamen tunc defectus pœnitentis supplendus est à Confessario suis interrogationibus.

Communiter ergo requiritur, & sufficit, quod examen sit mediocriter diligens, quale fieri solet à

viris prudentibus, & mediocriter timoratis, aut quale fieri solet à viris prudentibus in re graui: sed non requiritur quale fieri solet in re graui honoris, nec diuitiarum, quia naturalis propensio ad honores & ad diuitias excitat ad maiorem diligentiam, quam prudentia dicitur; sed sufficit examen quale fieri solet in re graui, cuius discussio & executio molestiam affert, qualis est discussio & confessio peccatorum, quia examen ad similes actus non fit communiter adhuc à prudentibus nimis exacte, retardante & reuocante ab eo propensione naturali excutiendi molestiam. Quod verum est, etiam si pœnitens credat, quod maiori aliqua diligentia supra mediocritatem veturum, sit in notitiam aliorum mortalium: & ob id, ut aduertunt communiter Doctores, non est necessarium peccata mortalia scribere, quamuis timeatur, imò certo credatur obliuio aliquorum; quia peccata scribere, est extraordinaria diligentia, & maior quam mediocritas.

DIFFICULTAS IX.

Verum aliquando sufficiat confessio peccatorum in communi, nullum peccatum in individuo explicando.

Difficultas hæc procedit de eo, qui est in articulo mortis, & ita impeditus, ut nec verbis nec alijs signis possit peccatum aliquod in individuo exprimere, nec indicare; exhibet tamen signa siue doloris, siue alia quibus insinuat se peccasse sic in communi, & absolutionem desiderare: procedit autem quando confessio sic confusa sit Sacerdoti præfenti.

Sorus in 4. dist. 18. q. 2. art. 5. Abulensis super cap. 16. Matth. q. 69. Canus Relezione de Pœnitentia, par. 5. Ledesma 2. p. 4. q. 9. art. 5. dub. 2. & Nauarrus cap. 26. num. 27. docent, eam confessionem non esse sufficientem, ut pœnitens absoluitur: quibus fauere videtur Tridentinum sess. 14. cap. 5. & can. 7. dum ait, non sufficere confessionem peccatorum in genere. Et ratione probatur, Primo, quia Sacerdos, utpote iudex, nequit indicare & absolvere causâ incognitâ, ut exprimit Tridentinum ubi supra: confessione autem sic in confuso facta, non cognoscitur à Sacerdote causa de qua iudicaturus est, ut ex se patet, & etiam supponit Tridentinum, dum ex eo quod Sacerdos nequeat ferre iudicium, causâ sibi incognitâ, infert, confessionem peccatorum in genere non sufficere; ergo dicta confessio non sufficit, ut pœnitens iudicetur & absoluitur. Secundo, quia absolutio est actus prudentiæ, utpote actus & sententia iudicialis: prudentia autem tantum versatur circa singularia; ergo absolutio tantum potest cadere supra confessionem peccatorum in singulari. Tercio, quia si ad absolutionem sufficeret confessio illa peccatorum in communi, etiam posset absolui is qui nullo modo insinuat se peccasse, quia tali insinuatione nihil noui innotesceret Sacerdoti, quia absque ea moraliter est certum Sacerdoti, illum peccasse.

Paludan. verò in 4. dist. 21. q. 2. Antoninus 3. par. tit. 10. cap. 2. Medina Cod. de Confessione quest. 39. Suarez disput. 23. Tolet. lib. 3. cap. 8. Vasquez quest. 91. art. 2. dub. 1. & Egidius disp. 7. dub. 6. docent, & merito, confessionem peccatorum

Abulensis.
Canus.
Ledesma.
Nauarrus.
Trident.

Paludan.
Antonin.
Medina.
Suarez.
Toletus.
Vasquez.
Egidius.

Trident.

Vasquez.
Suarez.
Egidius.
Reginald.

rum sic in communi in casu dicto esse sufficientem ad absolutionem. Quod sensit Pontifex, qui tempore Henrici IV. concessit Hispaniæ Bullam Cruciatæ, continentem indulgentiam pro his, qui cum signis tantum contritionis, nihil amplius potentibus, absoluebantur, ut refert noster Mariana lib. 22. suæ Historiæ cap. 18. & id exprimitur in Rituali Romano Pauli V. de Sacramento Pœnitentiæ pag. 45.

Mariana.

Et ratione probatur, quia quamvis ex institutione & ex iure Christi ad absolutionem obtinendam necessaria sit confessio omnium mortalium in specie & in individuo, quando moraliter fieri potest, nihilominus quando nequit fieri omnium, sed tantum alicuius, confessio illius sufficit ad absolutionem; ergo quamvis ex institutione & ex iure Christi necessaria sit confessio peccatorum in particulari ad absolutionem, quando sic fieri potest, nihilominus quando non potest sic fieri, sed tantum confessio peccati in communi, hæc sufficit ad absolutionem, cum alias sit vera confessio, & accusatio individua, & singularis, quamvis peccati in communi. Et confirmatur, quia qui certus est se peccasse mortaliter, & non recordatur cuius speciei peccato peccavit, tenetur ad sic generaliter confitendum, & ei sufficit ut absolatur, ergo etiam confessio, qua quis confitetur se peccasse, quando nequit alio modo, sufficit ad absolutionem obtinendam.

Vasquez.
Suarez.
Egidius.

Ad dimus, ut primè Vasquez Suarez, Egidius, & ferè omnes Auctores nostræ dictæ opinionis, pœnitentem in dicto articulo existentem posse absolui non solum quando per se ipsum exhibet dicta signa Sacerdoti præsentia, ut diximus, sed etiam quando illa exhibuit in absentia Sacerdotis, si Sacerdoti aduenienti ad pœnitentem, & iam præsentem adstantes in præsentia pœnitentis testentur illa exhibuisse, ut exprimitur in Concilio Arausico sub Leone I. & expressum fuit in Concilio Carthaginensi IV. cap. 36. & refertur in can. 73. qui pœnitentiam 26. q. 6. quod etiam expressit ipse Leo I. Epistolâ 91. ad Theodorum Episcopum, & exprimitur in dicto Rituali Romano, quod non contrariatur Decreto Clementis VIII. quod decrevit, confessionem abfenti factam per litteras aut per internuntium, non esse licitam, ut ipse interrogatus respondit, & nos diximus Disp. vii. i. Difficul. v. quia confessio in casu præsentis Difficultatis non fit abfenti, sed præsentem, quamvis non à pœnitente per se ipsum, sed per adstantes tamquam per testes, vel quasi per interpretes.

Concilium
Arausice.
Carthag.

Leo I.

Tridentinum ergo ubi suprâ, dum significat non sufficere confessionem peccatorum in genere, sed requiri confessionem peccatorum in specie & in individuo, tantum loquitur quando confessio sic fieri potest.

Ad primam verò rationem concedimus, per se, seu quando moraliter fieri potest, Sacerdotem non posse iudicare & absolvere causâ incognitâ in individuo, quod tantum voluit Tridentinum; non tamen quando non potest fieri physice, aut moraliter, quia tunc sufficit cognitio causæ in communi.

Ad secundam respondemus, quod, ut absolutio sit actus prudentiæ, sufficit quod sit circa pœnitentem in particulari hoc aut illo modo dispositum, & individua confessione confitentem, quamvis peccata tantum in communi, quia ad actum prudentiæ non est necessarium, quod ad singularia

perueniatur, præsertim quando peruenire nequit. Ad tertiam respondemus, quod quamvis absolutio possit conferri pœnitenti consentienti se peccasse, non tamē ei qui id non confitetur, quamvis Sacerdos id alias sciat absque confessione pœnitentis, quia in priori casu reperitur materia proxima absolutionis, nempe confessio pœnitentis, non verò in posteriori, quia scientia Sacerdotis non est materia proxima absolutionis.

Obseruandum est, ut optimè Suarez, Vasquez, & Egidius, Confessarium, quamvis oppositè opinioni adhareat, teneri sub mortali ad absolucum hominem in articulo mortis constitutum dicta signa præbentem, quia id potest licet facere, conformando se nostræ opinioni, cum sit probabilis; ac proinde obligatione misericordie spiritualis ad id teneri, quia quilibet, quando licet & absque incommodo potest, tenetur proximo in tanta necessitate spirituali alterius vitæ existenti providere & succurrere.

DIFFICULTAS X.

Utrum aliquando possint aliqua peccata mortalia omitti in confessione.

Conueniunt Primò Doctores, pœnitentem existentem in articulo mortis, siue physico siue morali, & prudenter timentem non posse ob imminentem mortem omnia mortalia confiteri, posse omittere illa mortalia, quæ nequit absque dicto timore confiteri. Ita Vasquez q. 91. ar. 2. dub. 1. Suarez disp. 23. sect. 2. Egidius disp. 7. dub. 9. Reginaldus lib. 5. c. 5. & Turrianus disp. 30. dub. 1. quia integritas confessionis mortaliū, instituta & præcepta à Christo, non obligat pro tanto periculo, moriendi videlicet absque absolutione, nec pro eo requisita est à Christo ad valorem Sacramenti.

Conueniunt Secundò, quando Confessarius est in articulo mortis, & prudenter timeatur cum non posse ante suam mortem omnia mortalia audire, posse pœnitentem ob rationem dictam illa peccata mortalia omittere, quæ timer non posse à Confessario audiri, si pœnitens ante suam mortem nequeat ab altero absolutionem expectare, ne scilicet pœnitens exponatur periculo moriendi absque absolutione. Addunt Vasquez & Turrianus, idem posse fieri, quando Confessarius prudenter timer infestationem morbi periculosi, si in audiendo pœnitentem detineatur, quia credi non potest, confessionem integram pro eo periculo præcipi à Christo, & ad valorem Sacramenti ab eo requiri. Quod si Confessarius adhuc cum tanto periculo detineri vult (ut laudabiliter potest) nequit pœnitens integritatem confessionis omittere.

Tertiò conueniunt Doctores, idem posse fieri, quando sunt plures in periculo mortis constituti, ut in peste, aut in bello, aut naufragio, & prudenter timeatur, Confessarium non posse omnia mortalia cuiuslibet ante mortem aliquorum aut alicuius audire, ne scilicet aliquis eorum exponatur periculo moriendi absque absolutione: imò iuxta ea quæ diximus Difficultate ix. quando periculum imminens aliud non permittit, possunt omnes simul signo aliquo, ut genuflexione, significare se peccasse sic in communi, & de eo dolere, ut continget, si Confessarius dicat, Omnes, qui volunt à peccatis absolui, genuflectant; & tunc etiam possunt

possunt omnes simul absolui à Confessario, dicente, *Ego vos absoluo à peccatis vestris, &c.*

Quartò conueniunt Doctores, pœnitentem posse omittere confessionem alicuius mortalis, quando ex illius confessione prudenter timet graue aliquod damnum, quamuis solum corporale; & non tantum proprium, sed etiam Confessarij, aut alius personæ: quia præcepta positiua, quale est integritatis, non obligant cum graui dispendio; ac proinde integritas confessionis cum tanto dispendio non requiritur à Christo ad valorem Sacramenti. Quamuis in præsentī casu potius est differenda confessio, quam mutilanda, si dilatione vitandum sit damnum, & dilatio fieri possit absque magno incommodo; quia si nequit absque eo differri, potius est mutilanda quam differenda, vt si nequeat differri absque periculo moriendi sine absolutione, aut infamiae alicuius ponderis, aut priuationis magni fructus spiritualis, quæ erit in eo, qui ob id desistit pro non paruo tempore à solita frequentia confessionis & Communionis.

Obseruandum est, quoties ob aliquam causam ex dictis omittitur in confessione aliquod mortale, postea, si cesset causa, confitendum esse suo tempore mortale omissum.

DIFFICULTAS XI.

Vtrum circumstantia complicis, cuius explicatio necessaria est ad integritatem confessionis, possit aliquando omitti.

Difficultas hæc tantum procedit, quando confessio tantum potest fieri Sacerdoti, qui ex explicatione complicis deueniet in notitiam illius, & nequit aliter fieri, saltem absque magno incommodo, quamuis solius dilationis notabiliter incommoda, & quando ex explicatione complicis non imminet ipsi complici aliud detrimentum, quam infamatio apud ipsum Confessarium sub sigillo confessionis: quia si imminet aliud notabile, vt mors, vel notabilis infamatio extra confessionem, tunc circumstantia complicis tacenda est, quia cum graui detrimento teritiæ personæ non est necessaria integritas confessionis, nec sub præcepto. Et etiam procedit, quando explicatio complicis est apud Confessarium infamatio grauis: quia si, attentâ personâ complicis, & attento peccato confesso, sit parui momenti, non est tacenda, quia absque graui causa non est mutilanda confessio.

Marfilus. Marfilus ergo in 4. quæst. 12. Viguerius cap. 16. §. 4. num. 17. Bañez 22. q. 33. art. 8. dub. 8. Nauarrus cap. 7. num. 3. & Valentia disp. 7. q. 11. puncto 1. docent, pœnitentem in casu dicto non solum non teneri explicare complicem, sed nec posse, quia quoties occurrunt duo præcepta, illud implendum est quod strictius obligat: in casu autem dicto occurrunt duo præcepta, nempe integritatis confessionis, & non infamandi proximum, ex quibus hoc posterius, vt pote naturale, strictius obligat quam illud prius, vt pote positiuum, quamuis diuinum; ergo in casu dicto tacendus est complex, ne infametur.

S. Thomas. S. Thomas verò in 4. d. 16. quæst. 3. art. 2. quæstionc. 5. Durandus q. 4. Paludanus d. 19. quæst. 2. Valsquez quæst. 91. art. 2. dub. 2. Suarez disp. 35. lect. 2. Aegidius disp. 7. num. 89. & Turrianus

disp. 30. dub. 2. docent, etiam in casu dicto explicandum esse complicem. Quod expressit Bernardus in Opusculo de formula honestæ vitæ, in fine, dum ait: *De nullo sinistre loquaris nisi in confessione; & hoc, ubi non potes aliter peccatum tuum manifestare.* Et merito: quia præceptum naturale non infamandi proximum non obligat absolute & in omni euentu, sed tantum existentibus aut deficientibus aliquibus circumstantiis; quod etiam conuenit aliis non paucis præceptis naturalibus, adhuc præceptis non accipiendi alienum, imò & non occidendi: quia infamare proximum, & eius bona accipere, imò eum occidere, fieri possunt ex rationabili causa; reus enim aliquando deiecit crimina occulta testis, quando necessarium est ad infirmandum testimonium illius. Ergo si reuelatio & infamatio complicis est necessaria ad integritatem confessionis, potest licite fieri. Antecedens patet. Consequentia autem probatur, quia ex vna parte integritas confessionis à Christo præcepta, & requisita ad valorem Sacramenti, est ex suo obiecto maioris momenti, quam non infamare proximum apud vnum tantum Confessarium, & sub sigillo confessionis; & ex altera parte proximus sic infamandus, fuit socius & cooperans ad peccatum pœnitentis; ergo integritas confessionis est causa satis rationabilis, vt complex possit sic reuelari & infamari; ergo in casu dicto ob necessitatem & præceptum integritatis confessionis reuelandus est.

Addidimus, & ex altera parte proximus sic infamandus, fuit socius & cooperans ad peccatum pœnitentis; quia quando proximus infamandus ex confessione peccati, non fuit socius & cooperans ad peccatum, integritas confessionis non est sufficiens & rationabilis causa ad infamandum illum, qui esset nimis durum, eum, qui non fuit cooperans ad peccatum, grauius infamari ex confessione illius peccati. Ob quod filius, qui suam matrem viduam, quam inuenit ex prauo concubitu gravidam, occidit, nequit adhuc in casu nostræ Difficultatis peccatum iniustitiæ contra prolem in utero existentem confiteri, ne concubitus matris reuelet, quia mater non est cooperata ad iniustitiam occisionis prolis.

Deinde addidimus in primo consequenti, ergo si reuelatio & infamatio complicis est necessaria ad integritatem confessionis, potest licite fieri; quia quando infamatio complicis, aut alia damnificatio, non est per se necessaria ad integritatem confessionis, sed aliunde per accidens ex reuelatione complicis timetur, non est reuelandus complex: vt quando pœnitens timet complicem reuelatum infamandum esse à Confessario apud alios, aut occidendum; quia tunc integritas confessionis non censetur causa sufficiens infamandi complicem, cum ad integritatem confessionis non sit per se necessaria infamatio complicis apud alios, nec occisio illius, quia sunt extrinsecæ confessioni, & ei per accidens adueniunt.

Ad rationem ergo aduersariorum concedimus, præceptum integritatis confessionis esse positiuum, & præceptum non infamandi proximum esse naturale, & præceptum naturale, quamdiu perseverat, strictius obligare quam positiuum: nihilominus quia præceptum naturale non infamandi proximum complicem in casu dicto ob occursum præcepti positiui non perseverat, sed cessat, non

non præcisè quia positium sit fortius, sed quia positio præcepti positui integritatis confessionis est circumstantia & causa, & ratio sufficiens vrin- fametur proximus, & ut cesset præceptum illud naturale.

Vasquez.
Ægidius.

Observandum tamen est, ut optimè Vasquez & Ægidius, quòd quando ad reuelationem comp- pitis necessaria est fractio sigilli alicuius confes- sionis factæ, tunc non est reuelandus complex, quia sigillum confessionis est multò maioris mo- menti, quàm integritas confessionis.

DIFFICULTAS XII.

Utrum Sacramentum Pœnitentiæ possit esse informe ex defectu integritatis confessionis.

Paludan.
Sotus.
Caietanus.
Victoria.

Paludanus in 4. dist. 17. q. 5. art. 3. Sotus d. 18. q. 3. art. 3. Caietanus v. Confessio condit. 10. & Victoria in Summa n. 160. docent, Sacramentum Pœnitentiæ posse esse informe (id est validum, & absque effectu) ex defectu integritatis confessio- nis, quando scilicet in confessione omittitur pec- catum mortale ex negligentia, aut ex ignorantia culpabili. Et in primis, quòd tunc Sacramentum careat effectu, dubitari non potest, quia omis- sio illa est mortalis. Quòd verò tunc sit validum (ac proinde non necessariò repetendum) probatur, quia aliàs onus confessionis esset nimis graue, durum, & rigidum, & laqueis iniiciendis expo- situm.

Medina.

Medina verò Cod. de Confessione q. 23. de

Confessione dimidiata iteranda, Suarez disp. 3. sect. 4. Vasquez quæst. 92. art. 3. dub. 1. Turrianus disp. 28. dub. 3. & Ochagavia Tract. 2. q. 31. do- cent, Sacramentum Pœnitentiæ non posse esse in- forme ex defectu integritatis confessionis, sed in casu aduersariorum etiam esse nullum (ac proinde necessariò repetendum) & meritò: quia integritas confessionis, quæ sufficit ad effectum Sacra- menti Pœnitentiæ, nempe integritas formalis, id est confessio more humano & prudenti integrè facta, ac proinde absque negligentia culpabili, etiam est requisita ad valorem & essentiam Sacramenti Pœ- nitentiæ, ut significatur in Tridentino sess. 14. c. 5. & can. 7.) quia sicut ad absolutionem, utpote sen- tentiam, prærequiritur essentialiter confessio, ita etiam ad illam, utpote sententiam iustam, prære- quiritur essentialiter confessio more humano & prudenti integra, ac proinde facta absque negli- gentia culpabili saltem grauitè; ergo eo ipso, quòd confessio, quantum est ex parte integritatis, sufficit ad valorem Sacramenti Pœnitentiæ, eo ipso suffi- cit ad effectum illius, & consequenter nequit esse in forme ex defectu integritatis confessionis.

Quòd verò Sacramentum Pœnitentiæ fiat nul- lum, & consequenter sit necessariò repetendum, quando confessio culpabiliter non sit integra ad- huc ex negligentia & ignorantia culpabili, non de- bet graue, durum, & rigidum censeri; quia emen- dare quod culpabiliter fuit omisum, non est cen- sendum rigidum. Nihilominus quamdiu ratione cordata & prudenti non constat, aut prudenter non dubitatur confessionem fuisse culpabiliter mutilatam, non est necessariò repetenda.

DISPUTATIO X.

De ministro Sacramenti Pœnitentiæ.

DIFFICULTAS I.

Utrum in extrema necessitate, Sacerdote deficiente, sit necessarium laico confiteri.

SUPPONIMVS contra hæreticos, in solis Sacerdotibus esse potesta- tem & iurisdictionem ad absol- uendum à peccatis, ut traditio ipsa ostendit nobis, constans perpetuo Ecclesiæ vfu & praxi. Et defini- tum est ab Eugenio IV. in suo Decreto fidei, & à Tridentino sess. 14. cap. 6. & can. 10. & constat ex eo, quòd illis solis conuenit dicta potestas & iurdictio, quibus specialiter dicitur illud Ioan. 20. Accipite Spiritum sanctum, quorum remisseritis pec- cata, &c. id autem solis Sacerdotibus in ipsorum ordinatione dicitur.

Eug. IV.
Trident.

Est tamen difficultas, An, quamuis in laico non sit potestas & iurdictio ad absoluendum à pec- catis, nihilominus in articulo mortis ipsi, quamuis non potenti absoluere, sit necessariò facienda con- fessio, quando deficit Sacerdos.

Magister.

Magister in 4. dist. 17. art. 3. partem affirmati- uam tuetur, cui consentire videtur S. Thomas ea- dem distinct. quæst. 3. art. 3. quæstiunc. 2. ad 1. & Cyprianus, docere videtur Cyprianus lib. 3. Epistola 17. dum ait: Si quis oppressus infirmitate, non potuerit expe-

clare aduentum Sacerdotis, reconcilietur per Diaconum, facta prius confessione. & indicari videtur Iacobi 5. illis verbis, Confitemini alterutrum peccata vestra.

Bonauentura verò, Scotus, Durandus, Gabriel, Paludanus, & communiter Scholastici in 4. dist. 17. Suarez disp. 24. Vasquez quæst. 93. art. 1. dub. 1. Ægidius disp. 8. dub. 1. & communiter Theologi partem negatiuam tradunt, & meritò: quia id nec est necessarium Iure aliquo Christi, quia confessio instituta & præcepta est à Christo tantum in ordi- ne ad absolutionem à peccatis obcinendam; laicus autem numquam, nec in articulo mortis, potest ab illis absoluere, quamuis deficiat Sacerdos; nec Iure aliquo Ecclesiastico, quia Ecclesia numquam præcepit confessionem, nisi in ordine ad eum- dem finem ad quem Christus illam instituit & præcepit: ob humilitatem autem non est necessa- riò laico facienda, ut patet; imò nec licitè ei fiet, si ex ea timeatur grauis aliqua infamia, & aliàs non appareat grauis aliqua necessitas aut vtilitas consilij aut auxiliij.

Cyprianus verò non loquitur de reconcilia- tione Sacramentali, sed de reconciliatione exter- na, qua publici pœnitentes in foro externo re- conciliabantur cum Ecclesiâ. Et Iacobus aut non loquitur de confessione Sacramentali, sed de ea quæ sit ad capiendum consilium; aut si lo- quitur

quitur de Sacramentali, ita faciendū est alterutrum, ut non fiat cuilibet indiscriminatum, sed tantum Sacerdoti.

DIFFICULTAS II.

Utrum quilibet Sacerdos possit Sacramentaliter à peccatis absolvere.

Conueniunt Catholici, non omnes Sacerdotes posse licite absolvere quoscunque pœnitentes indiscriminatum, quia id est prohibitum saltem iure Ecclesiastico.

Est tamen difficultas, An quilibet Sacerdos possit valide quemcumque pœnitentem absolvere.

Armacan. lib. 1. 1. Questionum Armenicarum cap. 4. partem affirmatiuam tuetur (in quam inclinat Almainus in 4. d. 17. art. 4. & probabilem censet Durandus d. 19. q. 2.) quia Sacerdotes in sui ordinatione, quæ fit verbis Ioan. 20. *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, &c.* quibus institutum fuit Sacramentum Pœnitentiæ, verè & completè fiunt iudices, & accipiunt iurisdictionem completam ad id, & non ab Ecclesia; ergo Ecclesia nequit potestatem ad absolueudum impedire, ut non habeat effectum, sicut nec potestatem ad consecrandum, quia Ecclesia non potest mutare ministrum à Christo præscriptum, nec eum impedire, ut valide efficiat id ad quod præscriptus est à Christo. Et confirmatur, quia si Sacerdos acciperet immediatè ab Ecclesia potestatem completam ad absolueudum, & non immediatè à Christo ex vi verborum quibus ordinatur, à nullo posset Pontifex absolui, quia ipse, utpote supremus in Ecclesia, nulli potest communicare iurisdictionem supra se, ut absolueretur à peccatis, sicut nec ut excommunicetur.

Sotus verò in 4. dist. 18. q. 4. art. 2. Nauarrus c. 4. num. 2. Suarez disp. 24. sect. 2. Valquez q. 93. art. 1. dub. 2. Egidius disp. 8. dub. 2. & communiter Doctores docent, & meritò, non posse quemlibet Sacerdotem validè absolvere Sacramentaliter quemcumque pœnitentem. Quod supponit Tridentinum sessione 14. c. 7. dum ait, nullius esse momenti absolutionem collatam à Sacerdote non habente iurisdictionem ordinariam, vel delegatam: quibus verbis manifestè supponit, esse aliquos Sacerdotes, qui ex defectu iurisdictionis saltem completæ non possunt validè absolvere à peccatis, quod ampliùs constabit Difficultate sequenti.

DIFFICULTAS III.

A quo Sacerdotes accipiant iurisdictionem ad absolueudum à peccatis.

Conueniunt Primò Doctores, Sacerdotes omnes in sui ordinatione, ac proinde à Christo, seu ex institutione Christi, accipere potestatem quamdam ordinatam, & requisitam ad absolueudum Sacramentaliter à peccatis, ut constat ex verbis ipsi, quibus ordinantur, nempe, *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, &c.*

Conueniunt Secundò contra Armacanum, dictam potestatem ad absolueudum à peccatis in ordinatione immediatè à Christo acceptam, non esse sufficientem ad validè absolueudum, alias quilibet Sacerdos, quacumque prohibitione Ec-

clesiæ existente (ut modò existit) validè absolveret, quod est contra Tridentinum sess. 14. c. 7.

Est tamen difficultas, An dicta potestas in ordinatione accepta, sit etiam potestas iurisdictionis ad absolueudum, an tantum præsupposita, & prærequisita ad potestatem iurisdictionis.

Bonaventura in 4. dist. 19. art. 3. quæst. 1. Sotus dist. 18. quæst. 4. art. 2. Medina Cod. de Confessione quæst. 35. Suarez disp. 16. sect. 3. & Egidius disp. 8. dub. 2. docent, potestatem ad absolueudum in ordinatione à Christo acceptam, non esse potestatem iurisdictionis, sed præsuppositam ad hanc, & hanc Sacerdotes accipere ab Ecclesia, præsupposita potestate illa Ordinis accepta à Christo (excepit Pontificem, qui etiam potestatem iurisdictionis accipit immediatè à Christo) & ex defectu potestatis iurisdictionis non posse Sacerdotem ex vi suæ ordinationis solius aliquem à peccatis absolvere.

Maiores verò in 4. d. 19. q. 1. Antoninus 3. p. tit. 17. c. 4. Angelus v. *Confessio* 3. n. 4. Nauarrus c. 4. n. 3. Valquez q. 93. art. 1. dub. 3. & Turrianus disp. 23. dub. 2. docent, & meritò, dictam potestatem ad absolueudum, quam Sacerdotes accipiunt à Christo in sui ordinatione, esse ipsam potestatem actiuam iurisdictionis ad absolueudum à peccatis. Quod satis significat Tridentinum sess. 15. c. 5. dum ait, Christum Sacerdotes constituisse iudices ad absolueudum à peccatis: supponit ergo, Sacerdotes in sui ordinatione à Christo instituta accipere iurisdictionem actiuam ad absolueudum à peccatis, quia iudex iurisdictione actiua constituitur, & est iudex.

Et ratione Theologica probatur, quia Sacerdotes verbis illis Ioan. 20. *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, &c.* quibus ordinantur, accipiunt potestatem ad absolueudum à peccatis, ut Tridentinum docet, & patet ex ipso- rum verborum significatione, sed potestas ad absolueudum à peccatis est potestas iurisdictionis, quia est potestas ad dicendum ius, & ad ferendam sententiam absolutionis; ergo Sacerdotes ex vi suæ ordinationis à Christo accipiunt iurisdictionem actiuam ad absolueudum à peccatis; ac proinde potestas iurisdictionis in Sacerdotibus est indistincta à potestate Ordinis ad absolueudum à peccatis, cum sit potestas ad absolueudum ex vi ordinationis collata.

Vnde quando in Sacerdotibus absoluitur distinctur potestas Ordinis à potestate iurisdictionis, nomine potestatis Ordinis, intelligitur potestas ad consecrandum, quia hæc nullo modo est iurisdictionis: & nomine potestatis iurisdictionis intelligitur potestas ad absolueudum à peccatis, quia quamuis hæc sit Ordinis, etiam est iurisdictionis.

Addimus contra Nauarrum, ut optimè Maiores, Angelus, Antoninus, Valquez & Turrianus, dictam potestatem & iurisdictionem ad absolueudum à peccatis, conuenientem Sacerdotibus ex vi ordinationis, non esse ex se completam, & sufficientem ad validè absolueudum, alias absolutio validè conferretur à Sacerdote, quamuis prohibito absolueret, sicut etiam validè sit consecratio, quamuis Sacerdos prohibitus sit consecrare; sed ut prouenientem à Christo ex vi ordinationis, esse insufficientem, & inchoatam ad validè absolueudum, quia dicta potestas & iurdictio, ut à Christo ex vi ordinationis collata, est absoluta, nullum subditum saltem determinatum respiciens, quia ut sic non respicit

respicit omnes pœniten-tes tamquam subditos, ut patet ex dictis; aliàs quilibet pœnitens valide absolueretur à quolibet Sacerdote: nec respicit aliquem subditum determinatum, ut etiam patet: perfici tamen ab Ecclesia, quando Sacerdotibus designat subditos (siue designatione ordinaria tamquam propriis pastoribus, qua ratione diœcesani designantur suo Episcopo, & parochiani suo Parocho; siue designatione ex commissione, seu ex delegatione, & non tamquam propriis Pastoribus) quia designatione subditorum facta ab Ecclesia, potestas & iurisdic-tio in ordinatione collata respicit subditos designatos, quo completur & perficitur, quia ea designatione fit potestas & iurisdic-tio ad absolvendum determinatè subditos designatos. Vnde designatione subditorum facta ab Ecclesia, dicta potestas & iurisdic-tio in ordine collata non tantum completur & perficitur, sed etiam fit ordinaria aut delegata.

Ex dictis constat, absol-utionem prolatam in illum qui aliquo ex dictis duobus modis non est designatus tamquam subditus absolventi, esse nullam, quia absque dicta assignatione uno aut altero modo facta absolvens, non habet iurisdic-tionem in illum.

Quia ergo iurisdic-tio, prout in ordinatione collata, quamvis sit vera iurisdic-tio, & superioritas, & relatio, quia tamen est incompleta, & inchoata, id-eo potest esse absque subiectione passiva, & absque inferioritate alicuius ipsi correspondente, seu absque eo quod respiciat terminum aliquem saltem determinatum, & in particulari: quod possibile est, & facile intelligi potest in relationibus seu respectibus moralibus prouenientibus ex libera voluntate & institutione qualis est dicta iurisdic-tio, & superioritas: possibile enim est & facile Episcopo, designare aliquem in eleemosynarium, remittendo in posterum designationem pauperum quibus danda est eleemosyna.

Constat ergo ex dictis, non quemlibet Sacerdotem posse valide absol-vere, sed tantum illum qui ab Ecclesia preficitur in iudicem aliquorum, determinatè eos illi subditos designando, siue assignatione ordinaria, siue delegata: & Pontificem, dum eligit sibi Confessarium, non tribuere illi iurisdic-tionem, seu iurisdic-tionem à Christo in ordinatione collatam perficere & complere, se ipsum illi subditum, in eo foro designando ex generali potestate, quam habet designandi subditos Sacerdotibus.

DIFFICULTAS IV.

Quis Sacerdos possit Sacramentaliter à peccatis absol-vere.

Conueniunt Primò Doctores, quemlibet Sacerdotem, habentem iurisdic-tionem ordinariam in aliquem, posse illum Sacramentaliter à peccatis absol-vere, quia eo ipso habet iurisdic-tionem completam in illum: Sacerdos autem ille dicitur habere iurisdic-tionem ordinariam in aliquem, qui eam habet ex vi muneris, seu officij instituti ex Iure ordinario, siue diuino, siue humano, ut Parochus respectu suorum parochianorum, & Episcopi respectu suorum diœcesanorum, & Pontifex respectu fidelium totius Ecclesie. Et quilibet ex his tribus, & non tantum Parochus, dicitur

proprius Pastor, & proprius Sacerdos, non proprius prout distinguitur contra communem & vniuersalem, sed prout distinguitur contra alium, qua ratione proprius Sacerdos sumitur in cap. *Omnis vtriusque sexus*, 12. de Pœnitentis & remissionibus, & non tantum pro Parocho, dum dicitur: *Omnis vtriusque sexus fidelis, saltem semel in anno proprio Sacerdoti confiteatur, & non alieno, nisi de licentia proprij.* ut contra Canum Relect. de Pœnitentia p. 5. & contra Suarez disp. 25. sect. 2. aduertunt Sotus in 4. d. 18. quaest. 4. art. 2. & Valquez q. 93. art. 2. dub. 1. tum quia in dicto c. *proprio* contrapponitur *alieno*, tam etiam quia in eo cap. nomine *proprij* intelligitur ille, cui, aut de cuius licentia faciendū est confessio, qua satis fiat præcepto annuæ confessionis, quia de eo Sacerdote est ibi tantum sermo: cuiusque autem habenti iurisdic-tionem ordinariam, etiam Pontifici, & aliis ex licentia cuiuscumque habentis illam, potest fieri confessio, qua satis fiat præcepto annuæ confessionis. Et eodem modo sumitur proprius Sacerdos in Extrauag. *Vices*, de Tregua & pace, & in Extrauag. *Vas electionis*, de Hæreticis, quia Pontifices in his Extrauagantibus assument prædicta verba ex dicto cap. *Omnis vtriusque sexus*, mentionem illius facientes, & alludentes ad verba illius: imò in dicta Extrauag. *Vas electionis* notari videtur quidam Doctor, quia nomine proprij Sacerdotis intelligat Parochum.

Archiepiscopus verò non habet iurisdic-tionem ordinariam in subditos Episcoporum sibi suffraganeorum, nisi dum visitat, ut constat ex cap. *final.* de Censibus, in 6. ac proinde tunc tantum, & non alio tempore, potest illos Sacramentaliter absol-vere, & iurisdic-tionem ad id aliis delegare.

Ut verò quis dicatur habere aliquem Episcopum aut Parochum ut proprium Sacerdotem, & ut ab eis possit Sacramentaliter absolui absque licentia alicuius, non est necessarium quod in eius Episcopatu aut Parochia habeat domicilium (id est quod habitet in eo Episcopatu, aut in ea parochia, animo ibi in perpetuum commorandi) ut contra Glossam in cap. *Is qui*, de Sepulchris, in 6. contra nonnullos alios docent Suarez disp. 25. Summ. sect. 2. Agidius disp. 8. num. 21. & Sancius lib. 3. de Matrimonio disp. 19. quia sufficit in eo Episcopatu aut in ea Parochia habitare, animo commorandi per medietatem anni, paulò plus minùs, ut contingit Scholasticis in Academiis, & militibus in prædijs, & mercatoribus in alienis oppidis; ac proinde isti poterunt prout voluerint confiteri, vel Pastori loci, in quo modo dicto habitant, aut in quo habent domicilium, quamvis in alio loco toto anno habitent, aut alij, de vtriuslibet licentia.

Obseruandum est, ut optimè Suarez & Agidius, posse Episcopum extra suum Episcopatum, & Parochum extra suam parochiam confessionem sui subditi audire, quia iurisdic-tio, quæ fit sine strepitu, potest extra proprium territorium exerceri, ut ostendit Sancius 3. de Matrimonio, Summ. disp. 19. num. 8.

Conueniunt Secundò Doctores, Sacerdotes habentes iurisdic-tionem delegatam seu commissam in aliquem, posse illum Sacramentaliter absol-vere, quia eo ipso habent iurisdic-tionem completam in illum: quilibet autem proprius Sacerdos, nempe Rom. Pontifex, & Episcopus, & quilibet

libet alius habens iurisdictionem Episcopalem, & Parochus, potest eam iurisdictionem pro suis subditis delegare & committere, ut manifestum est.

Circa Episcopum, Henriquez lib. 7. cap. 21. Suarez disp. 26. sect. 3. Egidius disp. 8. dub. 26. & Sancius 8. de Matrimonio disp. 28. docent, illum posse dictam iurisdictionem in perpetuum delegare durante post mortem ipsius, & eam sic conferre, quoties absolute & absque limitatione illam confert. Alias gravissima inconuenientia orirentur, quando Episcopus moritur ignorantibus Confessariis longe distantibus, & confessiones audientibus, quia istæ confessiones essent nullæ.

Paludanus verò in 4. dist. 17. q. 4. art. 3. Antoninus tit. 17. c. 9. Angelus v. *Indulgentia*, num. 7. Siluester eodem v. num. 18. & Vasquez q. 93. art. 2. dub. 2. docent, Episcopum non posse dictam iurisdictionem in perpetuum durante post ipsius mortem delegare; ac proinde eam, quamvis absolute delegatam, morte Episcopi delegantis expirare, & merito: quia Episcopus circa hanc materiam nequit legem perpetuam condere, ergo nec perpetuum privilegium circa eam concedere.

Nihilominus confessiones in casu aduersariorum sunt validæ, quamvis factæ sint absque iurisdictione habituali, sola iurisdictione actuali dictis Confessariis pro singulis confessionibus collata ab Ecclesia ob titulum coloratum, quem habent, & ob communem ignorantiam populi, iuxta ea quæ dicemus Difficultate VI.

Addimus tamen, approbationem sufficientiæ Confessarij factam ab Episcopo, aut ab eius Vicario, utpote sententiam sufficientiæ illius, perseuerare post mortem approbantis: quod verum existimamus, etiam quando addit, *quandiu nobis placuerit*; quia hoc addito non tam significatur perseuerantia consensus positiui dictæ approbationis, qui post mortem perseuerare nequit, quam non reuocatio approbationis, morte autem non reuocatur approbatio.

Tandem (ut aduertit Vasquez vbi supra, & Egidius dub. 4.) Vicarius, seu locum-tenens proprii Sacerdotis, adhuc Parochi, potest iurisdictionem ad absoluendum à peccatis delegare, quando ipsi Vicario seu locum-tenenti non solum delegata est iurdictio ad absoluendum, sed ei substituitur totum officium & plena potestas proprii Sacerdotis.

DIFFICULTAS V.

Qua ratione delegetur & committatur iurdictio ad absoluendum à peccatis.

Sypponimus, necessarium esse, quod delegatio iurisdictionis ad absoluendum à peccatis fiat signis externis; & non sufficere, quod fiat mentaliter tantum, quia absque signis externis non fit humano modo.

Hoc supposito, Primò est difficultas, An dicta iurdictio delegetur per ratihabitionem futuram post collatam absolutionem, quando probabiliter præsumitur futura.

Raimundus in Summa tit. de Pœnitentiis & remissionibus, §. 15. partem affirmatiuam tuetur; quia, ut dicitur in Regula iuris 10. in 6. *Ratihabitio retrotrahitur, & mandato comparatur*, ergo iurdictio ad absoluendum non minus delegatur

ratihabitione futura, quam mandato seu commissione expresse facta ante absolutionem.

Sotus verò in 4. dist. 18. quæst. 4. art. 3. Suarez disp. 26. Vasquez quæst. 93. art. 2. dub. 2. Egidius disp. 8. dub. 5. Turrianus disp. 24. Ochagauia quæst. 36. & communiter Doctores partem negatiuam tradunt, & merito: quia ratihabitio futura post absolutionem non est quando fit ipsa absolutio, sed erit post absolutionem; ergo non sufficit ad tribuendam iurisdictionem ad eam absolutionem.

Regula autem illa Iuris, *Ratihabitio retrotrahitur, & mandato comparatur*, tantum habet locum, quando valor actus pendet ex sola voluntate ratum habentis: ac proinde non habet locum in absolutione, cuius valor dependet ex eo quod conferatur ab habente iurisdictionem eo tempore quo confertur absolutio.

Secundò est difficultas, An præsens ratihabitio tacita (ut quando alienus Sacerdos audit confessionem, & proprius sciens eum non habere iurisdictionem ad id, videt, & non contradicit, cum facile possit) sufficiat ad delegandam iurisdictionem.

Non desunt, qui negent præsentem ratihabitio-nem tacitam sufficere, id tamen negant absque idoneo fundamento; & ideo Suarez, Turrianus, Egidius & Ochagauia docent, sufficere, & merito: quia dicta ratihabitio, utpote ante absolutionem existente, & signo exteriori explicata, nempe dicta visione, & non contradictione facili, verè confertur iurdictio. Et eodem modo, ut aduertunt Vasquez & Egidius, consuetudo audiendi confessiones, sciente & non contradicente proprio Pastore, sufficit ad delegandam iurisdictionem ad absoluendum, quamvis consuetudo incipiat & introducatur aliquibus confessionibus inualidis, factis ante sufficiens signum ratihabitionis proprii Pastoris.

Tertiò est difficultas, An iurdictio petita, & non obtenta, sufficiat ad validam absolutionem.

Non desunt, qui existiment sufficere, quia id videtur haberi in can. *Placuit*, de Pœnitentia, distinct. 6.

Suarez verò disp. 27. num. 20. & communiter Doctores existimant, non sufficere, & merito: quia ea petitio non sufficit Iure naturali, ut patet; nec Iure aliquo positiuo, quia nullibi reperitur, nec in dicto can. *Placuit*, quia in eo potius absque petitione iurisdictionis conceditur facultas eligendi Confessarium in casu illius canonis, nempe quando proprius Parochus est ignorans.

Quartò est difficultas, An licentia seu iurdictio per vim, aut metum, aut fraudem extorta, sufficiat.

Sancius 3. de Matrimonio, disp. 39. & Egidius Sancius num. 39. affirmant, immerito tamen, quia licentia & concessio iurisdictionis est vera donatio iurisdictionis, quæ fit ipsius cui datur, quæ nequit esse valida, quia fit absque aliquo titulo adhuc liberalitatis. Approbatio tamen sufficientiæ Confessarij simili modo facta erit sufficiens & valida, quia non est donatio alicuius rei quæ fiat ipsius approbati, ac proinde nullo indiget titulo ut sit sufficiens & valida.

DIFFICULTAS VI.

*Utrum Confessarius putatiuus validè
& licitè absoluat.*

Conueniunt communiter Doctores, præsertim recentiores, Sacerdotem, qui habet titulum coloratum iurisdictionis completæ ad absolvendum, & communi errore populi putatum (qui dicitur Confessarius putatiuus) quamvis aliàs via communi & ordinaria non habeat iurisdictionem completam, validè absolue. Ita Paludanus in 4. dist. 17. q. 6. Sancius 3. de Matrimonio, disp. 20. Henriquez 2. de Pœnitentia, cap. 14. Lessius c. 29. dub. 8. & Egidius disp. 8. dub. 3. Quod deducunt Doctores ex L. Barbarius. ff. de Officio pratoris, & ex can. Infamis 3. quæst. 7. quia in omni Repub. tam sæculari quàm Ecclesiastica receptum est, ut iudici putatiuo tribuatur à superioribus iurisdictione, ne in Repub. communiter decepta magna sit perturbatio, si acta omnia illius iudicis fiant nulla.

Paludan.
Sancius.
Henriq.
Lessius.
Egidius.

Ad id autem duo requirunt Doctores, quæ deducunt ex dicta Lege & ex dicto canone; vnum ex parte iudicis putatiui, nempe quod habeat titulum coloratum, id est, quod à superiore vero vel saltem putatiuo acceperit iurisdictionem, siue ordinariam siue delegatam, siue verè eam acceperit, & eam iam occultè amiserit, siue tantum apparenter acceperit, & non verè, ob impedimentum aliquod occultum. Alterum ex parte populi, nempe quod communi ipsius populi errore censeatur legitimus iudex. Addunt Sancius, Henriquez & Lessius, non tantum errorem communem populi, sed etiam opinionem probabilem aliquorum aut alicuius ad id sufficere loco erroris communis, ut quando quis iuxta probabilem opinionem absoluit à peccatis referuatis, aut quando approbatus in alio Episcopatu eligitur in Confessarium.

Sancius.
Henriq.
Lessius.

Sed quamvis iudex putatiuus validè absoluat quia absoluit iurisdictione, quamvis non habituali, sed tantum actuali pro singulis actibus sibi collata, illicitè tamen & peccaminosè absoluit peccato usurpationis iudicij, quia absoluit iurisdictione in commodis quasi extorta, & sibi non omnino liberaliter donata.

DIFFICULTAS VII.

Utrum quilibet Sacerdos in sui ordinatione à Christo accipiat iurisdictionem completam in quolibet pœnites in articulo mortis constitutos.

Supponimus, quemlibet Sacerdotem, deficiente proprio aut delegato, habere sufficientem & completam iurisdictionem in quolibet pœnitentes existentes in articulo mortis, ut dicitur in Tridentino sess. 14. cap. 7. & in multis canonibus 26. quæst. 6.

Trident.

Hoc ergo supposito, difficultas est, An illam accipiant immediatè à Christo quando ordinantur, an ab Ecclesia.

Paludan.
Duranus.
Capreolus.
Canus.

Paludanus in 4. dist. 20. quæst. 1. art. 2. Durandus dist. 20. q. 2. Capreolus q. 1. art. 3. Canus Rele-

ctione de Pœnitentia, p. 5. & Richardus art. 3. contra Caluinum docent, eam accipere immediatè à Christo, seu iure diuino in sui ordinatione, quia aliàs Christus non sufficienter prouidisset de ministro, si ipse quolibet in articulo mortis existentes non reliquisset assignatos tanquam subditos cuilibet Sacerdoti, & id reliquisset Ecclesiæ faciendum.

Bonauentura verò in 4. d. 19. art. 3. q. 1. Sorus d. 18. quæst. 4. art. 4. Suarez disp. 26. lect. 4. Valquez q. 93. art. 1. dub. 4. docent, & meritò, Sacerdotes dictam iurisdictionem completam accipere ab Ecclesia, & non immediatè à Christo. Quod satis significat Tridentinum c. illo 7. dum ait, piè semper in Ecclesia fuisse custoditum, ut omnes Sacerdotes possint quolibet pœnitentes in articulo mortis constitutos absolue. à quibusuis peccatis & censuris; quia si id fuisset à Christo constitutum, non diceret Tridentinum, id fuisse piè in Ecclesia custoditum, quia his verbis id reducit in pietatem Ecclesiæ.

Et ratione probatur, quia in reliquis casibus Christus commisit & reliquit Ecclesiæ assignationem & applicationem subditorum ipsis Sacerdotibus, quia iurisdictione in ordinatione accepta completur; ergo etià in casu articuli mortis. Consequentia probatur, quia ad excipiendum hunc casum nullum est sufficiens fundamentum, cum satis prouideatur de ministro, & de remedio pro eo casu, relinquendo Ecclesiæ assignationem illorum ut subditorum cuilibet Sacerdoti, quia Ecclesia potuit eam statim facere, & semel factam nunquam reuocare, ut verè fecit; quo ea assignatio ita sufficienter stabilita est, ac si Christus eam factam reliquisset. Et quod id factum sit ab Ecclesia, non leuiter confirmatur ex eo, quod in præsentia proprii Sacerdotis id nequit efficere, qui alias non habet licentiam ab Ecclesia: imò nec in præsentia Sacerdotis delegati, ut contra nonnullos docent communiter Doctores, & declarauit Gregorius XIII. viuz vocis oraculo, ut refert Molina tom. 4. de Iustitia disp. 36. Et meritò: quia supradicta concessio fit omnibus Sacerdotibus circa pœnitentes existentes in articulo mortis, ratione extremæ necessitatis, quia facta fuit, ut dicitur in Tridentino, ne pœnitentes pereant defectu Confessarij; quando autem adest proprius, aut alijs delegatus, non sunt alij necessarii ipsi pœnitenti.

DIFFICULTAS VIII.

Utrum iurdictio completa in pœnitentes existentes in articulo mortis, etiam concedatur Sacerdotibus hæreticis & schismaticis, & excommunicatis non toleratis.

Medina Cod. de Confessione, quæst. 32. Cuius Mater. debet fieri confessio. & Couarru. in cap. Al. mater. 2. par. §. 6. docent, nullum Sacerdotem excommunicatum non toleratum (id est nullam excommunicatum denuntiatum, aut excommunicatum notoriè ob percussionem Clerici) habere iurisdictionem in pœnitentes in articulo mortis, quia per eam excommunicationem aufertur omnis iurisdictione saltem Ecclesiastica.

Sorus in 4. distinct. 18. quæst. 4. art. 4. Nauarrus cap. 26.

Leodesma. cap. 26. num. 26. & *Leodesma* 1. parte quarti, quæstione 21. art. 6. docent, Sacerdotem hæreticum non habere dictam iurisdictionem, vel quia caret fide, quæ est fundamentum necessarium ad iurisdictionem Ecclesiasticam, vel quia ita dispositum est ab Ecclesia.

Canus. *Suarez.* *Vasquez.* Canus verò de Pœnitentia parte 5. Suarez disput. 26. sectione 4. Vasquez quæst. 93. art. 1. dubio 4. & communiter Doctores docent, quemcumque Sacerdotem, quantumvis hæreticum, & schismaticum, & excommunicatum non tolerantem, habere iurisdictionem completam in pœnitentes existentes in articulo mortis, & merito: quia ex vna parte Ecclesia potest complere iurisdictionem, quam Sacerdotes hæretici & schismatici, & dicti excommunicati habent acceptam in ordinatione, eis applicando & subiiciendo dictos pœnitentes, quia huic applicationi & subiectioni non obstat hæresis, nec schisma, ut patet; nec dicta excommunicatio, quia hæc ex iure tantum Ecclesiastico impedit aut aufert dictam applicationem: & ex altera parte in Tridentino sess. 14. cap. 7. & in pluribus Canonibus 26. quæst. 6. omnino generaliter absque exceptione aliqua dicitur, omnes Sacerdotes posse absolueri pœnitentes in eo articulo constitutos; ergo negandum non est, in omnibus Sacerdotibus, etiam in dictis præcis, esse completam iurisdictionem in dictos pœnitentes ex Ecclesiæ benignitate erga hos, ne absque confessione decedant.

Trident. Observandum est, quòd quamvis dicti Sacerdotes præcis possint validè dictos pœnitentes absolvere; ut tamen licitè possint, necessarium est quòd sint à peccato mortali contritione aut aliter iustificati, nisi quando periculum ægroti ita urget, ut ob ipsum statim audiendum nequeant conteri, nec aliter iustificari, quia tunc licitè possunt, quamvis sint in peccato mortali: & quamvis Sacerdos non sit licitè administraturus absolutionem, quia iustificari potest, & non vult, tunc pœnitens in articulo mortis existens potest ab illo absolutionem petere (quando pœnitens non timet subversionem ob communicationem cum eo Sacerdote, & quando ob communicationem cum eo non apparet profiteri errorem aliquem illius Sacerdotis) quia tunc petit, quod Sacerdos ille potest licitè facere, si velit: quod etiam est verum, quamvis Sacerdos ille non sit paratus ad illicitè absolvendum; quia regula illa, nempe quòd nequeat quis inducere aliquem ad id in quo peccaturus est, quando qui inducitur non est paratus ad id, tantum est vera, quando inducenti non est in præcepto id ad quod inducit, confessio autem & receptio absolutionis in dicto articulo est pœnitenti in præcepto, imò ipsi ministro est in præcepto auditio & absolutio.

DIFFICULTAS IX.

Vtrum iurisdictione completa concessa omnibus Sacerdotibus, etiam præcis, in pœnitentes existentes in articulo mortis, etiam concedatur in pœnitentes in periculo mortis constitutos.

Articulus mortis dicitur tempus illud, in quo proximè instat mortis certò moraliter eventura: periculum verò mortis tunc interuenit, quan-

do est probabile seu prudens dubium mortis, quale est in actuali bello, in longa navigatione, in primo partu mulieris, & in gravi infirmitate, & tempus in quo proximè instat dictum periculum, potest dici moralis articulus mortis.

Circa difficultatem ergo Sotus in 4. d. 18. q. 4. art. 4. Canus de Pœnitentia p. 5. Couarruuias in cap. *Alma mater*, par. 1. §. 11. num. 8. & Valencia disp. 7. quæst. 8. punct. 2. partem negatiuam tuentur, quia Tridentinum sess. 14. c. 7. vbi facit mentionem dictæ concessionis, tantum loquitur de pœnitentibus existentibus in articulo mortis.

Navarrus. *Henric.* *Suarez.* *Vasquez.* *Egidius.* Nauarrus verò c. 26. n. 31. Henriquez lib. 3. de Pœnitentia c. 11. Suarez d. 26. sect. 4. Vasquez quæst. 93. art. 1. dub. 5. Egidius disp. 8. n. 16. & communiter Doctores partem affirmatiuam merito tradunt. Quod efficaciter deducitur ex iure Canonico, in quo quoad concessionem facultatis absoluedi à reſeruatis pro eodem vsurpatur articulus & periculum mortis, ut patet in cap. *Eos qui*, de Sententia excommunicationis, in 6. vbi quod in principio appellatur articulus mortis, postea dicitur periculum mortis: & in can. *Si quis suadente diabolo* 17. q. 4. & in cap. *Non dubium*, de Sententia excommunicationis: quia quod in hoc cap. dicitur periculum mortis, in eo can. *Si quis* dictum fuerat articulus mortis; ac proinde in Tridentino vbi suprâ nomine articuli mortis, etiam comprehenditur periculum mortis, & merito, quia moraliter est articulus mortis.

Et ratione probatur, quia dicta concessio fit, ut quantum fieri possit pœnitentes non moriantur absque confessione, ne fortè ex defectu illius damnentur: ergo etiam fit pro existentibus in periculo mortis, aliàs relinquerentur expositi periculo moriendi sine confessione. Esse autem in periculo moriendi sine confessione, æquiualeat moraliter ipsi mori sine confessione, quia in moralibus periculum æquiualeat euentui, & ita cauendum est sicut ipse euentus.

Ex quo deducitur, dictam concessionem non tantum fieri pro tempore ipsò periculi in quo pœnitens fortè morietur, sed etiam pro tempore ante illud, in quo instat ipsum periculum, seu pro articulo periculi, nempe pro tempore in quo quis aggreditur periculum, aut appropinquit periculo, ut quando appropinquat ipsi actuali bello, aut longæ navigationi, aut primo partui, aut statim infirmitatis grauis in quo fortè morietur, ne in ipsò periculo seu in tempore periculi fortè moriatur absque confessione, si ante illud non fuit confessus.

DIFFICULTAS X.

A quo quilibet Sacerdos habeat iurisdictionem completam in peccata venialia, & etiam in mortalia iam legitime confessâ.

Supponimus, in quo conueniunt Doctores, Sacerdotes etiam simplices habere sufficientem & completam iurisdictionem in mortalia iam legitime confessâ, & in venialia, quamvis non confessâ. Quod vsu & consuetudine Ecclesiæ constat.

Est tamen difficultas, A quo Sacerdotes etiam simplices

simplices habent dictam iurisdictionem, an in sui ordinatione immediate à Christo, an ab Ecclesia.

Paludan.
Sotus.
Ruardus.
Ledesma.
Canus.
Vasquez.

Paludanus in 4. dist. 19. quæst. 2. Sotus dist. 18. quæst. 4. art. 2. Ruardus art. 3. contra Caluinum, Ledesma 2. p. quarti, q. 22. art. 1. Canus Relección de Pœnitentia par. 5. & Vasquez q. 93. art. 1. dub. 6. docent, dictam iurisdictionem accipi immediate à Christo in ordinatione, Primò, quia dicta peccata non sunt necessario subiicienda clauibus, sed pro libito pœnitentium subiiciuntur; ergo complexio iurisdictionis in illa non est Ecclesiæ commissa, sed accepta in ipsa ordinatione. Secundò, quia Ecclesia nequit referuare venialia; ergo iurdictio in illa non dimanat ab Ecclesia, sed immediate à Christo.

Nauarrus.
Medina.
Henric.
Valentia.
Suarez.
Ægidius.

Nauarrus verò cap. 4. num. 5. Medina Cod. de Confessione quæst. de Confessione voluntate & non necessitate facta, Henriquez lib. 3. de Pœnitentia cap. 8. Valentia disp. 7. q. 10. p. 2. Suárez disp. 26. lect. 5. & Ægidius disp. 8. num. 17. docent, dictam iurisdictionem completam conferri ab Ecclesia, & non immediate à Christo, & meritò: quia eisdem verbis Ioan. 20. *Quorum remiseritis peccata*, &c. conceditur à Christo in ordinatione potestas & iurdictio absolueudi à mortalibus, & à venialibus, sed dictis verbis non conceditur completa iurdictio in mortalia non confessa; ergo nec conceditur in mortalia iam confessa, nec in venialia, sed iurdictio incompleta & inchoata, quæ applicatione subditorum tantum habentium conscientiam similium peccatorum, facta ab Ecclesia completur & perficitur.

Ad primam ergo rationem aduersariorum, concedimus Antecedens, & negamus Consequentiam, quia quamuis dicta peccata pro libertate pœnitentium subiiciantur clauibus Ecclesiæ, & Sacerdotibus; sed non cuiuscumque sunt subiicienda, sed tantum ei cui subiectus est in eo foro ab habente potestatem subiiciendi, sicut etiam quis liberè ordinatur, & tamen non potest pro sui libertate à quocumque ordinari, sed tantum ab eo qui habet facultatem ad id.

Et ad secundam respondemus, quòd quamuis Ecclesia non possit dicta peccata perfecte referuare, si non præcipiat confessionem Sacramentalem eorum, quia non confessio aut ablatio iurisdictionis in peccata, quæ non sunt necessario confitenda, qualia sunt prædicta non posito præcepto Ecclesiæ, non est perfecta referuatio; nihilominus potest non concedere, & auferre iurisdictionem in illa, cum ab ipsa dimanet, quod est illa quoad absolutionem referuare, de quo dicemus Disputatione sequenti Difficultate 14.

DIFFICULTAS XI.

Utrum in aliquo casu sit generaliter permixtum cuiuscumque pœnitenti eligere sibi Confessarium alienum.

Sotus.
Canus.
Ægidius.

Sotus in 4. d. 18. quæst. 4. art. 2. Canus Relección de Pœnitentia, p. 5. & Ægidius disp. 8. dub. 8. docent, in nullo casu permitti pœnitentibus confiteri alieno Confessario absque licentia proprii: quia si in aliquo casu, maxime quando proprius Parochus est ignorans; in hoc autem casu id non permittitur, quia si in aliquo iure id permitteretur, maxime in can. *Placuit* 9. quæst. 2. de Pœ-

nitentia d. 6. in eo autem canone aut id non permittitur pro absolutione Sacramentali à peccatis, sed pro mutanda pœnitentia publica imposta à proprio Parocho ignorante, ut ait Sotus, aut si pro absolutione Sacramentali, iam id est abrogatum per cap. *Omnis utriusque sexus*, ut ait Canus.

Nauarrus verò in dicto can. *Placuit*, de Pœnitentia d. 6. Medina Cod. de Confessione quæst. 35. Medina de Licentia curati alieno confitendi, & Vasquez Vasquez quæst. 93. art. 2. dub. 3. docent, in casu ignorantie proprii Parochi permitti pœnitentibus confiteri alieno Sacerdoti absque licentia proprii, & meritò: quia in dicto can. *Placuit*, absque dubio id permittitur pro confessione Sacramentali ordinata ad absolutionem Sacramentalem, quia in eo est sermo de confessione pro dicta absolutione, & facienda Parocho ut Parocho, tum quia in eo prohibetur pœnitentem commissum vni Sacerdoti tamquam Parocho admitti ab altero ad confessionem, nisi in casu ignorantie proprii, tum etiam quia in eo est sermo de confessione, media qua inuenitur gratia, & facienda ei qui habet potestatem ligandi atque soluendi, de qua est sermo in primo canone dictæ distinctionis; confessio autem absolute dicta, & facienda Parocho ut Parocho, & ei qui habet potestatem ligandi & soluendi, est confessio Sacramentalis ad absolutionem Sacramentalem ordinata.

Id verò, quod Canus ait, permissionem in hoc casu factam, abrogatam esse per cap. *Omnis utriusque sexus*, dum dicitur confitendum esse proprio Sacerdoti, vel alteri de licentia illius, sine fundamento dicitur: imò contra rationem, quia in eo cap. nihil noui statuit, sed tantum declaratur generalis obligatio confitendi proprio Sacerdoti, vel alteri de illius licentia, quo non tollitur prædicta particularis concessio pro casu ignorantie proprii Parochi.

Prædictus autem canon *Placuit*, intelligitur, ut aduertit Vasquez, quando Parochus est adeò ignorans, ut confessio illi facta sit nulla aut illicita, ratione ignorantie ipsius; iuxta ea quæ dicemus Diffic. xv. & etiam intelligitur quando non est alius Sacerdos, qui ex priuilegio, aut aliter habeat iurisdictionem delegatam, quia concessio in eo canone facta videtur in defectum habentis iurisdictionem, & absque onere petendi licentiam ab aliquo, adhuc ab Episcopo.

Addunt Richardus, Paludanus & Gabriel in 4. dist. 17. Bonauentura, dist. 19. Adrianus quæst. 5. de Confessione, & Siluester v. *Confessio* 1. quæst. 6. etiam permitti pœnitentibus eligere Confessarium ratione malitie proprii Parochi, quando scilicet pœnitens ex confessione illi facta timet damnum sibi ab illo inferendum: id tamen additur absque fundamento aliquo in Iure, quia pro hoc casu nullum extat Ius.

DIFFICULTAS XII.

Utrum aliquibus in particulari conueniat in omni casu eligere sibi Confessarium absque licentia proprii.

Conueniunt Doctores, esse aliquos, quibus in omni casu, etiam in præsentia proprii Sacerdotis, & absque eius licentia conuenit eligere sibi Confessarium, quos iam nominamus.

In primis Romano Pontifici ex Iure diuino conuenit eligere sibi Confessarium ratione potestatis ipsi collata à Christo ad designandum subditos Sacerdotibus, se ipsum designando & applicando, vt subditum in eo foro, Sacerdoti cui vult.

Secundò conuenit Episcopis eligere sibi Confessarium non ex Iure diuino Christi, quia ex hoc tantum subiunguntur Pontifici tamquam proprio Pastori, sed Iure Ecclesiastico, habito in e finali, de Pœnitentis & remissionibus in quo id etiam conceditur Prælati exemptis à iurisdictione ordinaria, vt Generalibus, Prouincialibus, & Superioribus immediatis domus Religiosæ, vt Prioribus, Guardianis, Rectoribus, & Abbatibus, sed non Abbatibus: quod in eodem cap. etiam conceditur Prælati qui sunt Episcopis superiores, vt Primatibus, Patriarchis, & etiam Cardinalibus Episcopis, & Cardinalibus Legatis: reliquis verò Cardinalibus id etiam conuenit non ex Iure dicti capituli, sed vel ex aliquis Pontificis viue vocis oraculo, vel ex Iure consuetudine introducto.

Tertio idem conuenit Parochis, & omnibus aliis Sacerdotibus, etiam simplicibus, ex Iure consuetudine introducto.

Quartò Imperatores, Reges, & alij Principes seculares habere solent priuilegia à Romano Pontifice ad eligendum Confessarium, quibus standum est.

Quintò idem priuilegium eligendi Confessarium conceditur accipientibus Bullam Cruciatæ, & concedi solet per alias Bullas, quibus etiam standum est.

Circa vagos seu vagabundos, qui nullum habent firmum domicilium, sed vagantur, Paludan. in 4. d. 17. quæst. 3. Antoninus tit. 17. cap. 4. Nauarrus in can. Placuit, num. 79. Caietanus v. Absolutio, ex parte absoluentis, & Vasquez quæst. 93. art. 2. dub. 4. docent, illos posse sibi eligere Confessarium, quia carent proprio Parocho, cum careant firmo domicilio, ex quo fideles torquentur Parochiam, vt statuitur in cap. finali, de Parochiis.

Sotus verò in dist. 18. quæst. 4. Medina Cod. de Confessione q. 35. Siluester v. Confessor 1. quæst. 1. Suarez disp. 35. sect. 2. & Egidius disp. 8. dub. 8. docent, illos non posse eligere sibi Confessarium, & meritò: quia habent proprium Parochum (quamuis non firmum) eum videlicet, in cuius parochia actu habitant, quia eis assignandus est aliquis proprius Parochus, cui incumbat cura ipsorum; alias non esset illis sufficienter prouisum; nullus autem alius illis potest commodè assignari, nisi ille in cuius parochia habitant actu. Quod etiam praxis confirmat, quia nullus Parochus censetur obligatus ad administrandum illis Sacramenta, quando eis indigent, nisi ille in cuius parochia actu hospitantur & habitant.

Circa peregrinos & iter agentes, qui alibi habent domicilium, Paludan. docet, eos non posse confiteri, nisi illi Parocho in cuius parochia habeant domicilium, vel alteri de licentia illius, quam censetur habere, quando ex licentia illius peregrinantur.

Caietanus verò, Suarez, Vasquez & Egidius docent, illos posse confiteri Parocho parochiæ in qua inueniuntur, & alteri de eius licentia, & meritò: quia, vt Caietanus refert, id declarauit Eugenius IV. viue vocis oraculo pro confessione &

Communionem: imò addit Pontifex, eos ex Iure ad eam parochiam pertinere, & non ex commissione; intelligit autem Pontifex non ex commissione proprii Episcopi, nec Parochi, sed ex Iure, consensu tacito Pontificum introducto. Et idem maiori ratione dicendum est de eo, qui negotij, aut studij, aut mercaturæ, aut militiæ causâ commoratur in aliquo oppido, quamuis in eo non sit commoraturus per medietatem anni: quod addimus, quia quando habet animum commorandi per medietatem anni parum plus minusve, certius est ad eam parochiam in qua habitat pertinere, nisi quando pro similibus personis designata est aliqua parochia, quamuis habitent extra eam, vt pro Scholasticis designata est Computi, quia tunc ad hanc designatam pertinent.

Circa eos verò qui habent duo domicilia, Nauarrus, Suarez & Egidius docent, posse vtrilibet Parocho ex illis confiteri, & meritò: quia vterque est illis Parochus ratione vtriusque domicilij.

DIFFICULTAS XIII.

Vtrum habens facultatem eligendi sibi Confessarium, possit eligere Sacerdotem simplicem, & non approbatum.

Certum est, habentem facultatem eligendi sibi Confessarium absque restrictione aliqua collatam, posse eligere Sacerdotem simplicem, id est alias carentem iurisdictione completa in ipsum habentem dictam facultatem, alias nullum illi fieret priuilegium: & post Tridentinum, vbi receptum sit, non posse à pœnitente seculari eligi in Confessarium, nisi Sacerdotem, qui vel sit Parochus, quamuis alias alienus, vel qui sit approbatus ab Ordinario, quia in Tridentino sess. 23. cap. 15. Trident. decernitur, nullum posse audire confessiones secularium, nisi approbatus ab Ordinario, vel habentem beneficium parochiale.

Est tamen difficultas, An Religiosi habentes dictam facultatem, possint eligere Sacerdotem non solum simplicem, sed etiam eum qui nullus est Parochus; nec approbatus ab Ordinario, & an id possint seculares, secluso decreto Tridentini, aut vbi forte receptum non fuerit.

Canus Relectione de Pœnitentia par. 5. Glossa Canus. in cap. Si Episcopus, de Pœnitentis & remissionibus in 6. Vasquez quæst. 93. art. 2. dub. 5. & Ochagavia quæst. 36. partem negatiuam tuerentur, quia alias forte eligeretur Confessarius qui non sit idoneus, quod non est credendum velle superiorem dictam facultatem concedentem; in generali autem concessione non veniunt, quæ non esset quis in specie concessurus, vt habetur Regula 18. Iuris, in 6.

Paludan. verò in 4. d. 17. quæst. 3. art. 2. Gabriel quæst. 2. dub. 5. Sotus d. 18. quæst. 4. art. 3. Adrianus quæst. 5. de Confessione, dub. 1. Antoninus tit. 17. cap. 17. & Medina Cod. de Confessione, quæst. de Sacerdote alieno, partem affirmatiuam tradunt, & meritò: quia concedi potest facultas eligendi Confessarium non Parochum, & non approbatum; ergo quando generaliter & absque restrictione conceditur facultas eligendi Confessarium, verè conceditur facultas eligendi quemlibet alias non impeditum, dummodo sit suffi-

sufficiens & idoneus, quod non difficile potest pœnitens prudenti diligentia aut interrogando, aut aliter discernere. Vnde Religiosi possunt Sacerdotem non Parochum, & non approbatum, eligere in Confessarium, & etiam sæculares, ubi fortè dictum decretum Tridentini non fuerit receptum.

• DIFFICULTAS XIV.

Utrum confitentes Religiosis privilegiatis, satisfaciant præcepto annuæ confessionis.

Supponimus, fideles posse validè & licitè confiteri Religiosis privilegiatis ad audiendas confessiones, aliàs nullum fuisset eis concessum privilegium.

Est tamen difficultas, An fideles, confessione illis facta, satisfaciant præcepto annuæ confessionis.

Henric.
Poliaco.

Henriquez Quodlib. 10. quæst. 2. & Ioannes de Poliaco existimant, fideles confitentes dictis Religiosis, non satisfacere præcepto annuæ confessionis, ac proinde semel in anno teneri omnia sua peccata mortalia, quantumvis dictis Religiosis iam confessa, suo Parocho confiteri, aut alteri de eius licentia. Primò, quia in cap. *Omnis vtriusque sexus*, dicitur, fideles teneri omnia sua peccata mortalia proprio Sacerdoti, aut alteri de eius licentia, saltem semel in anno confiteri; per privilegia autem Religiosis concessa non est derogatum dicto capitulo, quia in eo continetur & determinatur præceptum diuinum confitendi proprio Sacerdoti, aut alteri de eius licentia, saltem semel in anno, præcepto autem diuino nequit derogari per privilegia Ecclesiastica; ergo qui proprio Sacerdoti, vel alteri de eius licentia non confitetur semel in anno, quantumvis dictis Religiosis confiteatur, non satisfacit dicto præcepto. Secundò, quia in Extrauag. *Ad vberes fructus*, edita à Martino V. quæ refertur ab Henriquez, in qua Martinus concedit Mendicantibus idem privilegium audiendi confessiones, addit: *Volumus autem, quod hi qui Fratribus confitebuntur, teneantur proprio Sacerdoti saltem semel in anno, prout generale Concilium constituit, confiteri.* Et in Extrauag. *Vices*, de Tregua & pace, edita à Sixto IV. dicitur, quòd Fratres mendicantes constant prædicare, quòd Parochiani non sunt obligati tempore Paschatis proprio Sacerdoti confiteri, quia ad id de Iure tenentur.

Mart. V.

Sixt. IV.

Clem. VIII

Nihilominus iam negari non potest, confitentes Mendicantibus, & quibuscumque aliis Religiosis, etiam satisfacere præcepto confessionis, tam annuæ, quam purè diuino pro articulo mortis, vt declarauit Clemens VIII. in Bulla edita anno 1592. die 22. Decembris, & merito: quia iam privilegia ad audiendas confessiones Sacerdotibus nostræ Societatis, & reliquis Mendicantibus renouata, aut de nouo concessa (quibus etiam reliqui Religiosi gaudent) verè sunt concessa absque vlla limitatione & exceptione alicuius confessionis, ergo illis concessa est facultas audiendi confessiones, etiam pro præcepto confessionis, & tam pro purè diuino, quam pro præcepto annuæ confessionis.

Concessione autem dictæ facultatis non derogatur Iuri diuino modificato in cap. *Omnis vtriusque sexus*, confitendi proprio Sacerdoti, vel alteri de licentia illius, saltem semel in anno, quia qui ex

licentia & ex privilegio Romani Pontificis audit confessiones (vraudiunt Religiosi) verè audit illas ex licentia proprii Sacerdotis, quia Rom. Pontifex, quamuis non sit proprius Parochus, est tamen proprius Sacerdos, & pastor omnium fidelium, & non alienus; & in dicto cap. *Omnis*, nomine proprii Sacerdotis non tantum intelligitur Parochus, sed etiam quicumque habens iurisdictionem ordinariam, quam etiam habent Rom. Pontifices, & reliqui Episcopi. Ex quo constat ad prius fundamentum aduersariorum.

Et ad posterius, desumptum ex Martino V. & ex Sixto IV. respondemus, eo tempore privilegium audiendi confessiones antea à Bonifacio VIII. in Extrauag. *Super cathedram*, de Sepulchris, & Benedicto XI. in Extrauag. *Inter cunctas*, de Privilegiis, absolute absque exceptione alicuius confessionis Mendicantibus concessum, quod Ioannes XXII. supponit in Extrauag. *Vas electionis*, de Hæreticis, in qua sententiam Ioannis de Poliacò damnauit, fuisse eo modo dicto limitatum à Martino V. & à Sixto IV. iam tamen antiquum privilegium concessum à Bonifacio VIII. & à Benedicto XI. fuisse absolute, absque exceptione alicuius confessionis à Romanis Pontificibus, iterum nostris & reliquis Mendicantibus renouatum, vt constat ex Bullis ipsi concessis.

DIFFICULTAS XV.

Quanta scientia necessaria sit in Sacerdote, vt possit confessiones audire.

Supponimus, in Sacerdote necessariam esse scientiam seu notitiam aliquam peccatorum, & aliquarum aliarum rerum, vt confessiones audiat; quia ad iudicandum (vt verè iudicat Sacerdos in confessione) necessaria est cognitio causæ, & aliarum rerum ad iudicium & ad sententiam iudicij pertinentium. Ita Caietanus v. *Confessor* necessaria. Siluester v. *Confessor* 3. Antoninus 3. parte, tit. 17. cap. 16. disput. 28. sect. 2. Vasquez quæst. 93. art. 3. dub. 1. Egidius disp. 8. dub. 16. & Reginaldus lib. 1. cap. 12.

Est ergo in primis necessarium Sacerdoti vt possit confessiones audire, quòd sciat discernere inter mortale & veniale, & inter species peccatorum, & an peccatum sit vnum, vel multiplex. Secundò necessarium est, quòd sciat casus referuatos, à qua obligatione magna ex parte liberantur Religiosi, quia habent privilegium absoluendi à multis: & etiam qui audiunt confessiones habentium Bullam Cruciata, quia habet privilegium absoluendi ferè ab omnibus referuatis. Tertio necessarium est quòd sciat obligationes restituendi, & impedimenta matrimonij, & omne aliud quod necessarium est vt pœnitens possit absolui. Ratio omnium trium prædictorum est, quia absque eorum notitia nequit Sacerdos in confessione prudenter procedere, & iudicare, & pœnitentibus mederi, ad quod ex officio Confessarij tenetur.

Ita tamen necessarium est Sacerdoti quòd tria prædicta sciat, & possit inter ea discernere, vt necessarium non sit quòd id possit in omnibus peccatis quæ se auditurum credit, quia id vix possunt doctissimi; sed sufficit quòd id possit in peccatis & casibus qui frequenter contingunt his quorum confessiones audit. Ex quo fit, quòd possit aliquis esse

esse idoneus ad audiendas confessiones in vno oppido, nempe in oppido rusticorum, & respectu alicuius generis personarum, vt Clericorum; & non sit sufficiens in alio oppido, vt in Curia regia, & respectu alicuius generis personarum, vt mercatorum, & scribarum. Et ita necessarium est quod omnium trium prædictorum notitiam habeat, vt necessarium non sit, quod notitia sit tanta vt possit ex tempore & per se ipsum in omnibus casibus occurrentibus omnia dubia resolueret, sed sufficit quod id possit in casibus frequenter occurrentibus, & quod in difficilioribus dubitare possit, vt possit absolutionem detinere, quousque doctos vel libros consulat. Imò non videtur necessarium, quod in casibus frequenter occurrentibus possit omnia dubia circa illos ex tempore resolueret, si maiori ex parte possit, & circa reliqua pauca possit dubitare.

Nec detinenda est absolutio, quia Sacerdos nesciat discernere circa peccata non frequenter contingentia, an sit mortale peccatum, an tantum veniale; & an multiplex, an vnum; & an huius aut illius speciei: imò nec quando id nescit circa peccata frequenter contingentia, si id discernere sit difficile ob incertitudinem materiæ, aut aduertentia pœnitentis quando peccatum commisit, aut ob alias circumstantias: sed audito facto pœnitentis, & adhibito remedio prout melius possit, conferri potest absolutio; quia sicut ex parte pœnitentis ad confessionem formaliter integram sufficit mediocris diligentia, ita etiam ex parte Confessarij ad absolutionem formaliter integram sufficit scientia, & iudicium, & discretio mediocris circa peccata.

Est tamen difficultas Primò, An Confessario sit necessaria notitia irregularitatum, saltem confusa, sufficiens ad dubitandum.

Caetanus negatiue responderet, quia absolutio potest conferri irregulari. Nauarrus verò & Vasquez sub distinctione respondent, & bene, nempe eam notitiam tantum esse necessariam Confessario audienti confessiones Clericorum (nisi quando suppleri potest scientia ipsorum pœnitentium) & nos addimus, etiam quando audit confessiones eorum quos credi potest esse ordinandos, vt tam Clericos quàm ordinandos dirigat, & de irregularitate moneat, vt ordinati abstineant ab usu Ordinum, & non ordinati ab ordinatione.

Secundò est difficultas, An ignorantia Confessarij suppleri possit, si ipse faciat vt pœnitens ante confessionem consulat peritos circa res, quas Confessarius ipse ignorat.

Ochagavia quæst. 38. negat, quia id esset nimis onerosum pœnitenti. Caetanus verò affirmat, & merito, quia tunc non est necessaria Confessario notitia earum rerum: id tamen limitat, quando id non est Confessario frequenter necessarium, sed tantum in vno casu, aut in altero. Quam limitationem nos tantum veram existimamus, quando Confessarius est debitus pœnitenti, vt Parochus: quia tunc contra rationem est concedere pœnitenti Confessarium molestum, non verò quando Confessarius liberaliter conceditur.

Tertiò est difficultas, An in eo, qui propria voluntate suscipit officium Confessarij, requisita sit maior scientia quàm in eo qui ex obedientia illud suscipit.

Antoninus affirmatiue respondet, immeritò tamen, vt optimè Nauarrus, Suarez, Vasquez & Reginald.

ginaldus; quia obedientia nequit supplere defectum scientiæ aliàs ad munus Confessarij requisitæ.

Quartò est difficultas, An confessio facta ei qui modo supradicto nescit discernere circa materiam confessionis, inter mortale videlicet & veniale, & inter species peccatorum, & inter eorum vnitatem & multiplicitem in casibus frequenter occurrentibus, sit nulla, & consequenter necessariò repetenda.

Suarez, Vasquez, & communiter Doctores supponunt, Sacerdotem sic ignorantem non esse incapacem recipiendi de nouo iurisdictionem, & multò minùs retinendi antiquam, quia talis incapax nullo fundamento ostendi potest: & consequenter si ea, quæ sibi dicuntur in confessione, de facto percipiat vt mala, & fortè benè iudicet, & inter ea modo dicto discernat, confessio ipsi facta erit valida.

Est tamen difficultas, An, quando ratione dictæ ignorantia de facto non benè iudicat, nec discernit, tunc confessio sit nulla defectu veri iudicij, & actualis discretionis.

Richardus in 4. d. 17. art. 2. quæst. 8. Victoria de Confessione num. 168. Vasquez q. 93. art. 3. dub. 2. Turrianus disp. 25. dub. 2. & Ochagavia q. 38. docent, tunc confessionem esse nullam, quia tunc absolutio fertur à iudice, causa insufficienter cognita.

Gabriel verò in 4. d. 17. q. 1. art. 3. dub. 2. Adrianus q. 4. de Confessione, Petrus Sotus lect. 6. de Confessione, Suarez disp. 22. lect. 6. & Egidius disp. 6. dub. 5. docent, tunc confessionem esse validam quantum est ex parte Sacerdotis, & merito: quia actus pœnitentis cogniti vt peccata, sunt materia sufficiens absolutionis; ergo absolutio supra illam cadens erit valida. Peccauit tamen Sacerdos (nisi bona fide excusetur) quia causâ insufficienter cognitâ tulit sententiam absolutionis.

Addimus, quantum est ex parte Sacerdotis, quia si pœnitens confiteatur Sacerdoti sic ignorantij eius ignorantiam aduertens peccauit mortaliter, ac proinde quantum est ex parte ipsius, confessio fiet nulla defectu doloris & integritatis confessionis.

Obseruandum tamen est, in quo non pauci conueniunt, in casu extremæ necessitatis non solum validè, sed etiam licitè confessionem fieri Sacerdoti sic ignorantij, dum percipere possit facta pœnitentis vt peccata, sicut etiam in casu extremæ necessitatis validè & licitè fit à pœnitente confessio peccatorum in genere & in communi, quando aliud non potest. Imò non tantum in casu extremæ necessitatis, sed etiam in casu grauis necessitatis id potest licitè fieri, vt si defectu aliorum Confessariorum populus aliquis longo tempore destitutus maneret, quia tunc melius erit confiteri sic ignorantij; postea tamen si adsit Confessarius idoneus, & non ignorans, repetenda est huic confessio suo tempore.

DIFFICULTAS XVI.

Vtrum in Sacerdote præter scientiam necessariam sit aliqua approbatio ad audiendas confessiones.

Quamuis ante Tridentinum nullo iure fuerit requisita approbatio in Sacerdotibus ad audiendas confessiones, iam verò post Tridentinum requi-

Trident.

requiritur approbatio ab Episcopis facta, siue cum examine, siue sine illo, prout ipsi visum fuerit, quia ita decernitur in ipso Tridentino sess. 23. c. 15. de Reformatione, quæ distincta est à concessione iurisdictionis, ut patet: requiritur autem non tantum ut licet audiant confessiones, sed etiam ut valide, ut sonant verba Tridentini, & praxis ostendit.

Hæc autem approbatio non requiritur à Tridentino in his Sacerdotibus, qui habent beneficium parochiale (cuius nomine intelligitur quodcumque beneficium cui annexa est cura animarum) quia Tridentinum supponit, habentes illud esse idoneos: requiritur tamen in his qui iam beneficium reliquerunt, quia tantum excipit eos qui beneficium parochiale continent. Et dicta approbatio tantum requiritur ad audiendas confessiones secularium, etiam Sacerdotum: ac proinde ad audiendas confessiones Religiosorum, sufficit in Sacerdote adhuc seculari delegatio iurisdictionis à Superiore Religiosi penitentis facta absque aliqua approbatione: & requiritur dicta approbatio ad audiendas confessiones secularium in omnibus Sacerdotibus, etiam Religiosis, ut exprimitur in Tridentino, quamvis Mendicantibus, & Magistris seu Doctoribus Theologiæ, quia in omnibus, etiam in Religiosis, absque vllius exceptione illam requirit Tridentinum. Imò addit, *Privilegijs & consuetudine quacumque immemorabili non obstantibus.*

Nauarrus.

Nauarrus ergo cap. 27. num. 265. dum ait, Regularem Mendicantem à suo Prælati præsentatum Episcopo, manere idoneum ad audiendas confessiones secularium, quamvis ab Episcopo non approbetur, quando absque iusta causa ab eo non approbatur, quasi hoc privilegium concedatur Mendicantibus in Clementina *Dudum*, de Privilegijs, fallitur, ut aduertunt Suarez disput. 28. sect. 5. Vasquez quæst. 93. art. 3. dub. 3. & Egidius disp. 8. num. 58. quia in omnibus Religiosis absque exceptione Mendicantium requiritur à Tridentino approbatio, addendo, *privilegijs non obstantibus*: præsertim quòd Mendicantibus non fuit concessum tale privilegium, quia iuxta dictam Clementinam non habet præsentatio Mendicantium Episcopo ut eos approbaret, quia nulla erat requisita approbatio, sed ut illis iurisdictionem concederet; quam si Episcopus absque rationabili causa præsentatis negabat, eo ipso Pontifex illam concedebat: ac proinde privilegium in dicta Clementina Mendicantibus concessum non fuit reuocatum per Tridentinum, quia in ea Clementina non privilegiabantur quoad approbationem, sed quoad iurisdictionem; quoad hanc autem dictum privilegium iam est ampliatum per alia privilegia particularia nouiter concessa, per quæ iurisdictionem accipiunt immediate à Papa. Vnde modò Mendicantes, & qui cum eis in privilegijs communicant, quando ad Episcopum accedunt, non accedunt pro iurisdictione, sed pro approbatione, quia hæc sola est necessaria ipsis ab Episcopo.

Suarez.
Vasquez.
Egidius.

Sacerdotibus verò secularibus necessaria est non solum approbatio ab Episcopo, sed etiam acceptio seu completio iurisdictionis, siue à Parocho, siue ab Episcopo, siue à Papa, quia Sacerdotes seculares nullo privilegio habent iurisdictionem completam. Imò addimus, quòd non eo ipso quòd aliquem approbat ut sufficientem, ipsi concedit iurisdictionem, ut aduertunt Vasquez, Egidius &

Vasquez.
Egidius.

Ochagua: ac proinde quando Episcopus confert generalem licentiam audiendi confessiones (nisi aliud exprimat) tantum approbat, & non confert iurisdictionem: Primò, quia credi non potest, Episcopum licentia illa velle priuato Sacerdoti ita gratis, & absque peculiari aliqua causa rationabili, conferri vniuersaliorem iurisdictionem quam habeat Parochus; quia iste quamvis sit sufficiens & idoneus pro tota Ecclesia, sed non habet iurisdictionem nisi in suos parochianos, ille verò priuatus Sacerdos haberet in omnes diocesanos Episcopi. Secundò, quia tali concessione frustraretur privilegium Cruciatæ quoad facultatem eligendi Confessarium, quia ex vna parte nemo potest eligere virtute Bullæ Cruciatæ nisi approbatum ab Episcopo; & ex altera parte, eo ipso quòd Episcopus illum approbaret, & ei conferret licentiam, posset quilibet absque privilegio Bullæ illi confiteri, utpote habenti iurisdictionem ab Episcopo, quod non est credendum Episcopos velle.

Dicta autem approbatio facienda est ab Episcopo, attendendo non solum ad scientiam quæ necessaria est, sed etiam ad prudentiam, ad ætatem, & ad mores approbandorum, quia hæc maximè expediunt ad rectè exercendum munus Confessarii, quamvis dum oppositum non constat, semper præsumuntur idonei quoad alia, excepta scientia; & sicut Sacerdos potest esse idoneus pro vno oppido, & non pro alio, & pro vno genere personarum, & non pro alio, ita etiam potest approbati ab Episcopo pro vno oppido, & non pro alijs, & pro vno genere personarum, & non pro alijs.

Nomine autem Episcopi à quo facienda est approbatio, intelligitur etiam (ut constat ex communi Doctorum consensu, & praxi, & consuetudine) quicumque habens iurisdictionem Episcopalem in foro exteriori respectu secularium, nempe Vicarius seu Prouisor Episcopi, Capitulum Cathedralis, sede vacante, & alij Prælati exempti, qui habent dictam iurisdictionem, quia in dicto Decreto Tridentini potius attenditur ad iurisdictionem Episcopalem, quam ad consecrationem.

DIFFICULTAS XVII.

Utrum approbatus ab vno Episcopo pro sua diœcesi, etiam censetur approbatus pro qualibet alia.

Supponimus, habentem beneficium parochiale in vna diœcesi, quamvis tantum fuerit approbatus ut idoneus ad officium Parochi, ab Episcopo à quo accepit beneficium, posse nihilominus absque alia approbatione vbique terrarum confessiones audire, si aliàs iurisdictionem accipiat à proprio Sacerdote penitentis, quamvis tantum à Parocho, quia à Tridentino non requiritur approbatio, nisi in alijs non habentibus beneficium parochiale.

Difficultas ergo tantum procedit circa approbationem in alijs Sacerdotibus non habentibus beneficium parochiale.

Henriquez lib. 7. cap. 12. & Egidius disp. 8. dub. 7. docent, approbationem ab vno Episcopo factam sufficere pro qualibet diœcesi, quia Tridentinum tantum requirit approbationem ab Episcopo factam, quæ in casu dicto reperitur.

Vasquez verò quæst. 93. art. 3. dub. 4. Gutierrez lib. 1.

Ochagau. lib. 1. Quæstionum Canoniarum c. 27. & Ochagaua g. 40. docent, & merito, approbationem ab vno Episcopo factam non sufficere pro alijs dicæsis. Quod constat ex communi praxi Ecclesiæ, & deducitur ex Tridentino in dicto decreto, dum in eo dicitur, nullum posse audire confessiones secularium, nisi ab Episcopis idoneis iudicetur, & non dicitur ab Episcopo, nec ab vno Episcopo, quo indicatur, approbationem faciendam esse ab vnoquoque Episcopo pro sua diocesi. Quod etiam ratio suadet, quia bonæ gubernationi est maximè consonum & expediens, vt nullus audiat confessiones eorum quorum cura incumbit Episcopo, nisi sit ab ipso approbatus, supposito quod sit approbandus ab Episcopo.

DIFFICULTAS XVIII.

A quo Episcopo faciendæ est approbatio.

Henr. Henriquez lib. 7. cap. 12. docet, ad audiendas confessiones sufficere, quod approbatio fiat à quocumque Episcopo, siue pœnitentis, siue Confessarij, siue loci in quo fit confessio, quia in Tridentino tantum requiritur approbatio ab Episcopo; hæc autem, à quocumque Episcopo ex dictis fiat, verè fit ab Episcopo.

Vasquez. Vasquez quæst. 93. art. 3. dubio 4. *Gutierrez.* lib. 1. Quæstionum cap. 27. & Ochagaua qu. 40. docent, approbationem faciendam esse ab Episcopo loci in quo fit confessio, quia approbatio faciendæ est ab Episcopo; in eo autem loco in quo fit confessio, non est alius Episcopus.

Suarez. Suarez disp. 28. lect. 6. *Ægidius.* disp. 8. dub. 7. *Reginaldus.* lib. 1. cap. 16. & *Filliucius.* tit. 7. c. 9. quæst. 10. docent, approbationem faciendam esse ab Episcopo Confessarij. Quibus fauere videntur duæ responsiones Congregationis Cardinalium ex ore Pontificis acceptæ, quarum prior est: *SS. D. N. audita consultatione Congregationis, declarauit, Episcopum vigore priuilegi, de quo in capite finali de Pœnitentijs & remissionibus, non posse sibi eligere Sacerdotem sibi non subditum, qui à proprio Ordinario non fuerit approbatus.* quo indicatur, Episcopum non posse sibi non subditum approbare, alias posset illum statim approbare, & ita eum in Confessarium eligere Posterior est: *SS. D. N. declarauit, tempore Iubilæi posse omnes Regulares confiteri peccata sua Sacerdotibus approbatis ab Ordinario; in Bulla enim non fit mentio nisi de Ordinario eorum qui audiunt confessiones, non autem de Ordinario pœnitentium:* quo significatur, ad approbationem non respici quoddam sit Ordinarius pœnitentis, sed Confessarij, vt ab eo fiat.

Et ratione probatur, quia approbatio, vt potest sententia declaratiua sufficientiæ Confessarij, est actus iurisdictionis in Confessarium; ergo tantum pertinet ad eum Episcopum qui habet iurisdictionem in approbandum, ac proinde tantum est faciendæ ab Episcopo Confessarij.

Rodriguez. Rodriguez verò in Expositione Bullæ §. 5. & communiter Theologi & Canonistæ docent, approbationem Confessarij faciendam esse ab Episcopo pœnitentis, & merito: quia approbatio Confessarij fit in fauorem pœnitentium, eis prospiciendo, vt ipsis idoneus & conueniens minister tribuatur; prospicere autem pœnitentibus, & ipsis

de ministro conueniente providere, ad eorum Episcopum & Pastorem pertinet, iuxta rectam & prudentem gubernationem. Ex quo constat ad rationem Henriquez.

Ad rationem verò Vasquez respondemus, quod quamuis in loco in quo fit confessio, non sit alius Episcopus nisi Episcopus ipsius loci; approbatio tamen faciendæ est ab Episcopo pœnitentis, ob rationem dictam: sed quia pœnitens in aliquo loco existens de iure etiam pertinet ad Episcopum illius loci, quoad Communionem & confessionem, vt diximus Difficultate XI. idè approbatio etiam fieri potest ab Episcopo loci in quo fit confessio, quia eo ipso etiam est Episcopus pœnitentis; sed non solum fieri potest ab Episcopo loci in quo fit confessio, sed etiam fieri potest ab Episcopo proprio pœnitentis ratione domicilij, & melius, quia pœnitens non minus, imò magis pertinet ad Episcopum domicilij, quam ad Episcopum loci in quo actu hospitat & habitat.

Et ad rationem Suarez concedimus, approbationem esse actum iurisdictionis in Confessarium, hunc tamen actum posse exerceri ab Episcopo pœnitentis in Confessarium aliis non sibi subditum, si Confessarius velit, vt potest se subijcere illi Episcopo ad hoc vt possit confessiones subditorum illius Episcopi audire.

Nec responsiones Congregationis Cardinalium nobis aduersantur; quia in priori tantum est sermo de Episcopo iter agente, & existente in alieno Episcopatu, qui nequit sibi in Confessarium eligere Sacerdotem aliis non sibi subditum, qui à suo Ordinario non sit approbatus; quia in eo Episcopatu nequit eum pro se approbare, quamuis possit pro suis subditis, sicut, non existente dicto priuilegio cap. finalis, non posset illi confiteri absque licentia Episcopi loci, quamuis in eo loco ipse posset confessiones suorum subditorum ratione domicilij audire.

Et in posteriori tantum significatur, Religiosos, vt Iubilæum lucentur, qui ad id confiteri debent Sacerdoti approbato, debere confiteri Sacerdoti approbato, non à suis Prælati, sed à Prælato Episcopali: quia quando in Bulla quoad effectum lucrandi Iubilæum fit mentio Ordinarij, dicendo, confessionem ad illud lucrandum requisitam faciendam esse Sacerdoti approbato ab Ordinario, tantum fit mentio Ordinarij Confessarij (id est Ordinarij à quo approbandi sunt Confessarij, quibus faciendæ est dicta confessio) qui quoad hanc approbationem est Episcopus, & non fit mentio Ordinarij pœnitentium, qui respectu Religiosorum vt pœnitentium tantum est proprius Prælatus.

Ex dictis deducimus contra Rodriguez §. 9. n. 9. vt optime Suarez & Henriquez, quoniam vi Bullæ Cruciatæ aut alterius priuilegi conceditur facultas Religiosis eligendi Confessarium approbatum ab Ordinario, etiam pro absolutione à re seruatis, non posse eligere Confessarium approbatum tantum à suo Prælato, vt constat ex prædicta responsione Congregationis Cardinalium: & ex eo quod in eis priuilegijs alludatur ad approbationem faciendam ab Ordinario requisitam à Tridentino, quæ faciendæ est ab Ordinario Episcopali.

Vnde quando Difficultate præcedenti diximus, approbationem ab vno Episcopo factam non sufficere

ficere pro alijs diœcesibus, intelligitur personaliter, non localiter, id est, intelligitur pro diœcesibus aliorum Episcoporum dum existunt in proprijs diœcesibus, non verò quando actu hospitantur in alieno Episcopatu, quia tunc approbatio ab Episcopo huius Episcopatus facta sufficit pro diœcesano alterius Episcopi existente in alieno Episcopatu.

DIFFICULTAS XIX.

Utrum approbatio semel facta possit reuocari.

Conueniunt Primò Doctores, approbationem Sacerdotis adhuc secularis absolute datam, non finiri morte Episcopi per se aut per suum Vicarium approbantem, quamdiu non reuocatur, ut patet ex vi & praxi Ecclesiæ. Quod etiam ratio suadet: quia approbatio est quædam iuridica sententia declaratiua sufficientiæ approbati; sententia autem non expirat morte eius qui eam tulit: quod, ut diximus Difficultate I. v. verum existimamus, quamuis in approbatione addatur, *quamdiu nobis placuerit*, quia per particulam *placuerit* non tam significatur consensus positius dictæ approbationis, qui nequit post mortem perseverare, quam non reuocatio approbationis, quæ morte non reuocatur.

Conueniunt Secundò, facultatem ad accipiendam iurisdictionem pro confessionibus omnium fidelium, quam habet qui obtinet beneficium parochiale, non posse ab Episcopo reuocari quamdiu ille obtinet beneficium; quia eo ipso quod illud obtinet, est absque alia approbatione idoneus ad eam iurisdictionem accipiendam.

Est tamen difficultas, An approbatio, qua non habentes beneficium parochiale, siue seculares siue Regulares ab Episcopo approbati sunt, possit ab ipso Episcopo reuocari?

Circa hanc difficultatem Doctores non parum variant: quia alij absolute docent, reuocari non posse, quia approbatio non est mera gratia ex voluntate Episcopi pendens, sed quædam quasi sententia declaratiua, quæ transit in rem iudicatam. Et alij absolute docent reuocari posse, quia credunt ex mera voluntate Episcopi pendere. Alij sub distinctione docent, approbationem Religiosorum non posse reuocari, bene tamen secularium.

Suarez.
Vasquez.
Henriq.

Suarez verò disp. 18. sect. 8. Vasquez quæst. 93. art. 3. dub. 5. & Henriquez lib. 6. cap. 6. docent, approbationem etiam Religiosorum, existente rationabili causa, posse valide & licite reuocari, etiam ab eodem Episcopo à quo facta fuit; & meritò: quia reuocatio approbationis nullo iure fieri impeditur. Non iure naturali ipsius approbationis, quia approbatio suâ naturâ est reuocabilis, sicut etiam fundamentum ipsius, nempe scientia & virtus, mutari potest; ergo iure naturali non tantum valide reuocari potest, sed etiam licite, si aliqua causa rationabilis existat, nempe prudens timor diminutionis scientiæ requisita, & virtutis in approbato. Nec reuocatio impeditur fieri iure aliquo positivo: quia non quoad Sacerdotes seculares, quia quoad illos nullibi tale ius reperitur; nec quoad Religiosos, quia si aliquo iure quoad illos,

maximè aut iure contento in Motu proprio edito à Pio V. qui incipit, *Romani Pontificis*, aut iure contento in Clementina *Dudum*, de Sepulturis: sed non iure contento in dicto Motu proprio, quia quamuis in eo Pius V. concesserit Mendicantibus, ut semel medio examine approbati, nequeant iterum ab eodem Episcopo examinari (quamuis possint à successore) hunc tamen Motum proprium Pij V. reuocauit Gregorius XIII. alio Motu proprio habito in Summa Nauarræ in fine, & statuta in Motu Pij V. reduxit ad forum Iuris communis & Tridentini: nec iure contento in dicta Clementina, quia quamuis in ea privilegiuntur Mendicantes, ut semel præsentati Episcopo non indigeant iterum præsentari, non tamen privilegiuntur quoad approbationem, sed quoad iurisdictionem, quoad quam iam sunt magis privilegiati nouis alijs privilegijs, ut diximus Difficultate XI.

Addimus, reuocationem approbationis etiam Religiosorum, quantumvis sine rationabili causa pro solo nutu Episcopi factam, esse validam & licitam. Et in primis est valida, ut aduertit Vasquez, quia approbatio sua natura est reuocabilis, & nullo iure eius reuocatio irritatur; ergo si de facto fiat reuocatio, quamuis absque rationabili causa fiat, erit valida. Deinde est licita (quod Ochagavia quæst. 40. admittit quoad Sacerdotes Ordinis seculares) quia nullo iure prohibetur. Non positivo, quia nullibi extat: nec naturali, quia licet in principio, potuit ab Episcopo pro solo suo nutu absque causa licite negari, quia nullo iure Sacerdotis, nec alio titulo cogitur Episcopus ad id faciendum, ita etiam post eam factam poterit prohibito absque causa licite reuocari, quia post approbationem factam nullum apparet ius in approbato acquisitum, ut approbatio ipsius non reuocetur: quia quamuis approbatio sit inстар sententiæ, est tamen solum declaratiua sufficientiæ, quam antea approbatus habebat, non collatiua alicuius, in quo vel ad quod ius aliquod acquirat, ac proinde sicut potuit à principio licite pro solo nutu Episcopi non declarari sufficientia Sacerdotis, ita etiam declaratio semel facta poterit licite pro libito Episcopi reuocari.

DIFFICULTAS XX.

Utrum Parochus teneatur toties audire confessionem Parochiani, quoties iste confiteri voluerit.

Conueniunt Doctores, Parochum teneri audire confessiones suorum subditorum, quoties eis sunt sub præcepto, quia si aliquando tenetur, ut verè tenetur, maximè in casu præcepti suorum subditorum.

Est tamen difficultas, An etiam teneatur, quoties subditi ex sola deuotione confiteri volunt.

Richardus in 4. dist. 18. art. 2. quæst. 51. Medina Cod. de Confessione, quæst. 41. de Confessione per Curatum audienda, Silvester v. *Confessor* 1. Silvester n. 14. & Armilla v. *Abolutio* n. 28. docent, Parochum in casu dicto non teneri, quia tunc Parochus non tenetur ad id ex misericordia, nec ex charitate, ut patet, quia tunc non adest extrema imò nec grauis necessitas; nec tenetur ex fidelitate vel

ex iustitia ratione sui officij, quia officium Parochi tantum videtur obligare tempore necessitatis & præcepti.

Sotus verò in 4. dist. 18. quæst. 4. art. 2. Suarez disp. 3. sect. 1. Vasquez quæst. 93. art. 3. dub. 6. & Egidius disp. 8. dub. 17. docent, Parochum teneri ad audiendas confessiones suorum parochianorum etiam extra tempus præcepti, quoties ipsi rationabiliter volunt confiteri, & merito: quia Parochus est verè Pastor spiritualis suorum parochianorum; Pastor autem ex officio non tantum tenetur ad providendum omnibus pastum præcisè necessarium, sed etiam aliàs viles, quando potest absque nimio onere, & ipse omnes appetunt & querunt, ut ratio ipsa dicat; ergo Parochus ex officio tenetur ad audiendas confessiones suorum parochianorum, etiam extra tempus præcepti, quando id potest absque nimio labore, & id subditus rationabiliter appetit & requirit. Nihilominus semel aut iterum confessionem parochiani non audire, non erit mortale, nisi quādo grauis aliqua occasio confitendi urgeat, ut tempore Iubilei, aut quando parochianus aliqua graui tentatione urgetur.

Addimus, ut contra Richardum, Siluestrum & Armillam aduertunt Sotus & Reginaldus lib. 1. nu. 83. non eo ipso quod Parochus recusat audire confessionem parochiani, censetur illi conferre licentiam eligendi alium Confessarium, cum tam facile posset dicere, Adeas alium, ac dicit, Nolo, aut Non possum te audire.

DIFFICULTAS XXI.

Utrum Confessarius teneatur pœnitentem reuocare in memoriam peccatum, quod post sufficientem examen videt in confessione omitti ob obliuionem.

Supponimus, quod quando peccatum, quod ob obliuionem omittitur, fuit in damnum graue proximi, cui satisfaciendum sit, Confessarius teneatur illud aduerte pœnitenti, & ex misericordia erga proximum, ut ei fiat satisfactio: & ex officio erga pœnitentem, ut a continuatione peccati mortalis grauis cesset, iuxta ea quæ dicemus Difficultate XXI.

Hoc supposito, difficultas est, An etiam teneatur, quando peccatum oblitum non fuit in damnum graue proximi, cui satisfaciendum sit.

Medina Cod. de Confessione q. 23. de Confessione dimidiata iterata, partem negatiuam tuetur (quam etiam indicare videtur Victoria in Summa 193.) quia Confessarius non tenetur iuuare pœnitentem, nisi ad supplendum defectum ipsius pœnitentis; in casu autem dicto pœnitens non deficit, quia confessus est integrè formaliter.

Antoninus verò 3. par. tit. 17. c. 20. Vasquez q. 93. art. 3. dub. 7. Suarez disp. 32. sect. 3. & Ochagavia q. 41. partem affirmatiuam tradunt, & merito: quia Confessarius, utpote iudex ex vi sui officij, quando aliud non obest, & facile potest, tenetur efficere ut omne crimen, quod ex se debet ad suum tribunal deferri, & in eo iudicari, deferatur & iudicetur; in casu autem dicto nihil obest, & facile potest adhuc absq; onere & labore superaddito diligentia sufficienti a pœnitente adhibita reuocare pœnitenti in memoriam dictum peccatum, ergo ad id tenetur.

Ad rationem ergo Medina concedimus, Confessarium non teneri iuuare pœnitentem nisi ad supplendum defectum ipsius pœnitentis, sed teneri non solum ad supplendum defectum formalem (id est ad supplendum id quod deficit ut confessio fiat formaliter integra) sed etiam ad supplendum defectum materiale (qualis est in casu dicto) quando id quod Confessarius addit supra diligentiam sufficientem a pœnitente adhibitam, est adeò facile, ut ex eo diligentia prærequisita, & sufficiens ad confessionem, non censetur moraliter maior, & transire ad excessiuam.

Si verò Confessario non constet, pœnitentem peccatum aliquod omittere, quamuis probabiliter credat se suo examine & suis interrogationibus aliquod peccatum a pœnitente extracturum, non tenetur examinare & interrogare, quando coniecit pœnitentem diligentiam prudentem fecisse, ut aduertunt Vasquez & Ochagavia, quia quando non constat peccatum omitti, sed exquirendum est examine & interrogationibus, tunc diligentia a pœnitente adhibita efficitur moraliter maior, quam quæ sufficit, & Confessarius tantum tenetur suo examine superaddere diligentia pœnitentis, quod ipsi deficit vsque ad sufficientem.

Quia ergo defectus potest a Confessario suppleri, ideo possunt ad confessionem admitti pœnitentes absque præuio examine ab ipsis facto, si Confessarius velit defectum pœnitentis suis interrogationibus supplere. Imò quando pœnitentes sunt rustici, & inepti ad examen per se ipsos faciendum, expedit eos admittere & interrogationibus iuuare, & eorum defectum supplere: semper tamen est necessarium, pœnitentem absque proprio examine sufficiente, aut absque illo examine admissum, ita iuuare, ut iuxta capacitatem pœnitentis fiat confessio moraliter integra.

DIFFICULTAS XXII.

Utrum Confessarius teneatur monere pœnitentem bona fide confessum, sed inualide absolutum.

Conueniant Doctores, Confessarium teneri pœnitentem bona fide confessum, & inualide absolutum, monere defectum absolutionis, ut iterum confiteatur, quando sine graui damno alicuius fieri potest. Ita Sotus in 4. dist. 18. quæst. 4. art. 6. Nauarrus ca. 26. num. 14. Antoninus 3. par. tit. 17. cap. 12. Suarez disput. 32. sect. 6. Vasquez quæst. 93. art. 3. dub. 8. & Egidius disp. 8. dub. 17. & merito: quia Confessarius utpote pastor spiritualis pœnitentis, tenetur bono spiritali illius prospicere, præsertim quando ipse Confessarius fuit causa defectus boni.

Addimus, quando monitio fieri potest sine graui damno alicuius, quia quando absque eo nequit fieri, non est necessarium & ex obligatione facienda, quia obligatio admonendi pœnitentem inualide absolutionis, tantum est ut pœnitens iterum confiteatur peccata illa ut oblineat absolutionem ab illis, quod non est tanti momenti, ut in casu grauis damni sit obligatio admonendi pœnitentem: nisi sit in periculo aut in articulo mortis, in quo credi aut timeri potest, quod non sit iterum confessurus; quia extra dictum articulum aut

periculum iterum confitebitur, quo etiam peccata illa, à quibus non fuit validè absolutus, remittentur per accedens, eo modo quo remittuntur peccata obliata.

Vasquez. Egidius. Id verò, quod addunt Nauarrus & Antoninus, nempe tunc posse Confessarium absolute pœnitentem iam absentem, falsum est, vt aduertit Vasquez & Egidius, Primò, quia, vt iam diximus Diff. v. Diff. vi. absolutio Sacramentalis nequit fieri in absentia. Secundo, quia postquàm pœnitens discessit, existimans se iam fuisse absolutum, confessio præterita non manet materia sufficiens absolutionis, quia non manet Sacramentalis, & absolutioni subiecta, quia iam pœnitens eam non expectat. Et ob hanc posteriorem rationem, postquam pœnitens iam discessit, nequit postea, quamuis fiat præsens, absolui, nisi ipse de nouo velit absolui. Nihilominus pœnitens potest in casu dicto in absentia absolui ab excommunicatione, quia ad absolutionem ab excommunicatione non requiritur in pœnitente præsentia, nec noua voluntas receptionis absolutionis, & idèd tunc ad id tenetur Confessarius, eum possit.

Suarez. Egidius. Obseruandum est, vt optimè Suarez & Egidius, Confessarium non monentem pœnitentem restitutionis alieni, non teneri ad eam restitutionem, quia Confessarius ea omissione nullam iniustitiam commisit contra eum cui facienda erat restitutio, quia Confessarius non tenetur ad eam monitionem faciendam in commodum creditoris, sed in bonum animæ pœnitentis. Tenebitur tamen ad eam restitutionem, pœnitente non restituente, si ex malitia, aut ex negligentia culpabili consuluit positiuè pœnitentem, eum inducendo, seu suadendo, & cum effectu induxit seu persuasit ad non restituendum, quia tunc culpabiliter fuit causa moralis non restitutionis. Ab ea tamen obligatione excusabitur, si ita reuocet dictam inductionem, vt pœnitens non perseueret ex vi illius in voluntate non restituendi. Addidimus, si consuluit inducendo, & cum effectu induxit: quia si consuluit non inducendo, seu suadendo, sed tantum dicendo, sibi videri quòd non teneatur ad restitutionem, Lessius lib. 2. cap. 7. dub. 7. existimat non teneri ad restitutionem, quia tunc non est causa moralis non restitutionis: nec tenetur si consuluit inducendo, sed cum effectu non induxit, quia pœnitens aliàs erat in ea voluntate, & Confessarius sua inductione illam non auxit, quia etiam tunc non fuit moralis causa omissionis restitutionis.

DIFFICULTAS XXIII.

Virum Confessarius teneatur monere pœnitentem, qui ex ignorantia versatur in aliquo peccato mortali.

Suarez. Vasquez. Egidius. Conueniunt Primò Doctores, Confessarium teneri etiam ante absolutionem monere pœnitentem, qui ex ignorantia culpabili versatur in aliquo peccato mortali, quamuis nullam speret emendationem. Ita Suarez disput. 32. sect. 4. Vasquez quest. 93. artic. 3. dubio 9. & Egidius disput. 8. dub. 17. & merito: quia tunc pœnitens, vt pote peccans mortaliter, non potest absolui, quia caret dolore sufficiente, & non confitetur integrè.

Conueniunt Secundo, Confessarium teneri

monere pœnitentem, adhuc ex ignorantia inuincibili versantem in aliquo peccato mortali, vt in omissione restitutionis, vel in vsu matrimonij invalidi, existimati inuincibiliter validi, si speretur emendatio, & non timeatur graue aliquod damnum alicuius, vt contingeret, si in casu dicti matrimonij Confessarius posset facile obtinere dispensationem, & matrimonium posset scienter iterum celebrari absque periculo considerabili, siue ad id Confessarius teneatur ex vi officij quod exerceat, siue ex ea virtute contra quam est peccatum illud in quo pœnitens versatur, siue ex vitroque.

Addidimus, si non timeatur graue aliquod damnum, & speretur emendatio: quia si timeatur, cuiusque timeatur, tunc non tenetur: quia ob vitandam graue damnum, permitti potest peccatum mortale materiale etiam pœnitentis, aut si non speretur emendatio, non tenetur, quia monitio ordinatur in bonum illius cui fit: tunc autem pœnitenti melius est relinqui in sua bona fide, quam quòd moneatur, ex quo sumat occasionem peccandi formaliter, ac proinde relinquendus est in bona sua fide, & absolueendus, si aliàs sit bene dispositus, vt esse potest.

Ita tamen pœnitens in dictis casibus relinquendus est in sua bona fide, vt ei nihil falsum dicendum sit, quia id est intrinsecè malum, vt pote mendacium: potest tamen illi veritas dissimulari. Vnde coniugi non vero, sed tantum putatiuo, interroganti Confessarium, an possit alteri coniugi redde debitu, quia dubitat ob votum castitatis emissu, potest responderi, id non impedire redditionem debiti: & si dicat, se habere propositum non reddendi alteri, quia eum aduertitur, non est absolueendus, quia in eo peccat mortaliter, supposita ignorantia inuincibili nullitatis matrimonij, tamen non est directè inducendus ad propositum reddendi (quidquid dicat Egidius) quia induceretur ad id quod est intrinsecè malum contra castitatem, sed directè est inducendus, vt desistat à proposito non reddendi.

Suarez. Egidius. Id verò quod addunt Suarez & Egidius, nempe coniugi putatiuo dubitanti de valore matrimonij, & de eo interroganti Confessarium, esse illi aperendam veritatem, quamuis non speretur emendatio, est mihi maxime difficile: quia id potius erit nocuum pœnitenti quam vtile, ac proinde tunc meliori modo, quo possit, est illi veritas dissimulanda.

Tandem Confessarius nequit absolute pœnitentem, quem non credit sufficienter dispositum: potest tamen credere eum esse sufficienter dispositum, quoties non contingit occasio aliqua prudens dubitandi, vt sæpè contingit in rudioribus: pœnitenti verò affirmanti credendum est, nisi oppositum constet.

Vnde pœnitenti, qui continuò est in occasione proxima peccandi mortaliter (vt in concubinato, quia tunc credi potest non esse sufficienter dispositum) non est conferenda absolutio, nisi firmiter proponat occasionem illam deferuere, & si post tale propositu aliquoties reincidat, non est absolueendus, nisi cum effectu occasionem illam deferuerit, nisi graue aliquod incommodum aliud facere cogat, vt contingit, quando femina habitans in ea domo, in qua ab aliquo ex domesticis sollicitatur, & cum eo sæpè peccat, & nequit inde exire absque grauissimo incommodo, quia in hoc casu non est cogenda exire.

exire: ei tamen iniungenda sunt media quæ ipsam possint à peccato auertere. Quod si illis iniunctis, nihilominus sapius reincidat, differenda est illi aliquoties absolutio, quousque agnoscat emendatio aliqua.

Pœnitenti autem, qui sequens opinionem probabilem credit aliquid sibi licere, quamvis nolit illud omittere, nequit licite negari absolutio, quamvis Confessarius probabilius iudicet illud esse illicitum; quia tunc iste pœnitens nolens illud omittere non peccat. Quod verum est, non solum quando Confessarius tenetur ex officio audire

confessionem illius, sed etiam quando ex officio non tenetur, postquam confessionem illius audiuit: quia postquam pœnitens admisit & auditus est, habet ius, ut si indispositus non sit, absolvatur; ac proinde ipsi fit iniuria, si ob id ei negetur absolutio. Hanc autem iniuriam Lorca 1. 2. diff. put. 41. existimat esse mortalem; & Vasquez 1. 2. disp. 62. cap. 7. existimat esse tantum venialem. Nos verò existimamus esse mortalem, quando, attentis persona pœnitentis, & peccatis, sit ipsi graue onus iterum illa alteri confiteri, non verò quando onus sit leue.

DISPUTATIO XI.

De ministro Sacramenti Pœnitentiæ quoad casus reseruatos.

DIFFICULTAS I.

Utrum in Ecclesia sit potestas reseruandi casus in foro conscientia.

ÆRETICI nostri temporis irrident reseruacionem casuum in foro interiori & conscientia, quia existimant, in Ecclesia non esse potestatem absoluedi in eo foro, ac proinde dicunt, reseruacionem tantum fieri in exteriori politia.

Catholici tamen conueniunt, in Ecclesia esse potestatem reseruandi casus in foro interiori & conscientia; quod definitum est in Tridentino sess. 14. cap. 4. & oppositus error damnatus est can. 11. Quod etiam constat ex antiquissimo usu Ecclesiæ, quem fuisse Sorus in 4. d. 18. q. 2. art. 5. & Waldensis tom. 2. de Sacramentis c. 149. ostendunt testimonij Patrum, præsertim Innocentij III. in Sermone de Natali Apostolorum Petri & Pauli: & cum usum etiam nunc seruari constat, quia in Iure Canonico multi sunt casus Pontifici & Episcopis reseruati, & etiam sunt in Religionibus reseruati Prælati earum.

Ratio autem huius Catholice doctrinæ est, quia reseruatio nihil aliud est quam limitatio iurisdictionis completæ ad absoluedum in foro conscientia quoad aliquos casus; in Ecclesia autem superiores possunt illam inferioribus quoad aliquos casus limitare, quia iurisdictionem completam inferioribus concedunt, & in eos à superioribus dimanant, & dependenter ab ipsis conferuntur; ac proinde eam possunt illis quoad aliqua non concedere, & semel concessam limitare.

Ex quo deducitur, potestatem reseruandi casus in foro conscientia reperiri in Romano Pontifice, & in Episcopis, & in Prælati Religionum, etiam in immediatis domorum, & in quocumque alio habente iurisdictionem ordinariam, quia ab omni eo dimanat iurdictio completa in alios: & ob hanc rationem hæc potestas etiam est in Parochis, ut contra Suarez & cõtra Ochagauiam aduertunt Maior in 4. d. 17. q. 5. & Vasquez 91. art. 3. dub. 5. quia quamuis id non sit Parochis in usu, tamen per non-usum non amittitur potestas. Excipimus reseruacionem venialium, & etiam mortalium iam legitime confessorum, quæ reseruari non

possunt nisi à Papa, quia ipse est qui immediatè concedit iurisdictionem completam in prædicta peccata omnibus Sacerdotibus, & à quo immediatè conseruatur, ob quod nullus inferior potest eam illis limitare quoad hæc peccata.

DIFFICULTAS II.

Utrum reseruatio possit fieri pro arbitrio superioris absque legitima causa.

Conueniunt Doctores, reseruacionem factam absque legitima causa, esse illicitam, quia est pœnitentibus onerosa, ob quod confessio fit illis molestior & difficilior, quod non est faciendum absque rationabili causa; imò est iniuriola Confessariis habentibus iurisdictionem ordinariam, quia est minoratiua iurisdictionis illis ex proprio officio competentis.

Est tamen difficultas, An reseruatio facta absque rationabili causa sit etiam nulla.

Circa quam conueniunt communiter Doctores, reseruacionem quamvis sic factam, respectu Confessariorum delegatorum esse validam, quia iurdictio delegata conceditur & conseruatur à delegante pro libito; ergo quando ipse illam non concedit quoad aliqua peccata, aut semel concessam limitat, non erit in delegato quoad illa aliqua peccata, ac proinde ita valida erit, ut absolutio delegati ab eis peccatis sit nulla, utpote facta à non iudice quoad illa.

Punctum ergo difficultatis est, An reseruatio respectu Confessariorum ordinariarum sit nulla, quando facta est absque rationabili causa.

Sorus in 4. dist. 18. quæst. 2. art. 5. Ruardus ar. 3. contra Caluinum, & Vasquez quæst. 91. art. 3. dubio 4. absolute docent, esse nullam (quod Maior dist. 17. quæst. 5. & Angelus v. *Casus* existimant verum de reseruacione facta ab Episcopo) quia Pastores ordinarij, ut Episcopi & Parochi, ex proprio officio, & non pro libito superiorum habent iurisdictionem completam ad absoluedum ab omnibus peccatis; ergo quando fiunt pastores ordinarij, aut quamdiu perseverant tales, nequit illis iurdictio ad absoluedum limitari valide absque causa rationabili.

Siluester v. *Confessor* 1. q. 3. Henriquez Quod lib. 1. q. 27. Suarez disp. 29. lect. 4. & Egidius d. 8. dub. 11.

Maiores.
Angelus.

dub. 11. absolute docent esse validam (quod Maior & Angelus existimant verum de reservatione facta à Papa) & merito: quia iurisdicção completa inferiorum ad absolvendum etiam ordinaria conceditur & dimanat à superioribus prohibito ipso- rum, dum pro libito inferioribus assignant subditos quoad absolutionem; ergo pro libito superiorum absque aliqua causa potest in principio valide limitari, ut non sit pro omnibus casibus. Quod si in principio potest, etiam poterit postea, quâvis in principio non fuerit limitata; quia nullo fundamento ostendi potest eam iurisdicçãoem sic in principio absolute donari, ut postea nequeat à superioribus valide limitari: quod totum non leuiter confirmatur ex eo, quod quando adest rationalis causa, potest à superioribus non tantum valide, sed etiam licite limitari.

Quod autem iurisdicção ordinaria conueniat Pastoribus ordinariis ex suo proprio officio, vel potius in ordine ad proprium officium, non obstat ut possit à superioribus limitari, quamuis non auferatur officium; quia iurisdicção ordinaria, & officium ipsius Ordinarii sunt semper superioribus subordinata modo prædicto.

DIFFICULTAS III.

Utrum reservatio casus fiat tantum ratione censuræ, an etiam ratione peccati & culpæ.

Supponimus Primò, in Ecclesia esse potestatem reservandi peccata, tam ea quibus annectitur censura, quam ea quibus non annectitur, & de facto Episcopos & superiores Religionum aliquando reservare peccata, quibus nulla annectitur censura: imò etiam Rom. Pontificem antiquitus aliqua peccata reservasse, & sibi, quibus nulla erat annexa censura, ut deducitur ex can. *Latores* 33. q. 2. Iam tamen nullum esse peccatum à Pontifice reservatum, cui non sit censura aliqua annexa, quia reservatio in eo canone facta, & quælibet alia, si verè fuit, iam est desuetudine quassata. Imò nullum esse hodie peccatum reservatum Pontifici, cui non sit excommunicatio annexa, excepto peccato simoniacè ordinantis, & peccato simoniacè ordinati, quod reservatum est Pontifici, & tamè ei non est annexa excommunicatio, sed suspensio annexa à Sixto V. in Bulla, quâ affert Sayrus li. 4. c. 14. cuius suspensionis fit mentio in Bulla Clementis VIII. quam etiam affert Sayrus in fine dicti libri.

Sayrus.

Supponimus Secundò, circa peccata reservata, quibus annexa est censura, esse in Ecclesia potestatem reservandi culpas & censuras simul, & reservandi culpas absque censuris, & censuras absque culpis: quod deducitur ex Tridentino sess. 14. cap. 7. & can. 11. & ostendi potest ratione adducta Difficultate 11.

Trident.

His suppositis, difficultas est, An de facto, quando reservantur peccata quibus annexa est censura, referuntur quoad culpas tantum, an quoad censuras tantum, an quoad culpas & censuras simul.

Circa quam conveniunt Doctores, peccata reservata ab Episcopis & Prælati Religionum, referuari quoad culpas & quoad censuras simul, & id ab ipsis intendi; & peccata à Pontifice reservata, ad minus referuari quoad censuras.

Punctum ergo difficultatis est, An peccata à Pontifice reservata etiam referuntur quoad culpas, & non tantum quoad censuras.

Durandus in 4. d. 17. q. 15. nu. 13. docet, Pontificem tantum reservare peccata quoad censuras, & non quoad culpas: ex quo ipse infert, reservationem Pontificiam tantum fieri quoad forum exterius, non quoad interius & conscientiam.

Sotus verò in 4. d. 18. q. 2. art. 5. Suarez disp. 29. sect. 2. Vasquez quæst. 91. art. 3. dub. 1. Henriquez, lib. 6. c. 14. Egidius disp. 8. num. 83. & communiter Doctores docent, peccata à Pontifice reservata, etiam referuari quoad culpas, & non tantum quoad censuras; & merito: quia ex vna parte id possunt Pontifices, & ex altera parte ea peccata absolute & absque vlla limitatione reservant, ergo quoad utrumque reservant. Quod maxime confirmat communis Ecclesiæ sensus & usus; alias peccatum simoniacè ordinationis tam activæ quam passivæ à Sixto V. reservatum, cui tantum est annexa suspensio, posset sacramentaliter absolvi quoad culpam à Confessario ordinario, quia suspensio, quæ secundum Durandum esset tantum reservata, non impedit absolutionem à peccatis & culpis.

Nihilominus quia Pontifex non vult reservare, nec reservat peccata nisi eis annectendo censuram, & eam etiam reservando, eo ipso quod per absolutionem dictam auferatur censura à peccato reservato à Pontifice, aut auferatur reservatio censuræ, censetur ablata reservatio quoad culpam; ac proinde eo ipso quod conceditur facultas ad absolvendum à censura, etiam censetur concessa ad absolvendum à culpa, & e contra, ob rationem dictam, in quibus Suarez, Egidius & communiter Doctores conveniunt, & quoad omnia hæc idem ob eandem rationem credimus circa peccata quoad culpas, & quoad censuras simul reservata ab Episcopis & à Prælati Religionum.

Addunt Henriquez & Egidius, quod quando peccata à Pontifice reservata ita committuntur, ut ratione ignorantie censuræ non incuratur censura, peccata non manent reservata: quod absque dubio etiam dicerent de peccatis reservatis ab Episcopis & à Prælati Religionum, quibus annexa est censura reservata, quia est eadem ratio.

DIFFICULTAS IV.

Utrum venialia peccata possint referuari.

Difficultas procedit de reservatione sumpta pro limitatione iurisdicçãois ad absolvendum (quamvis ex vi illius peccata sic reservata non relinquuntur ex obligatione confitenda) quæ dici potest reservatio quoad absolutionem.

Vasquez quæst. 91. art. 3. dub. 2. docet, peccata venialia (& idem est de mortalibus iam legitime confessis) non posse valide referuari quoad absolutionem, quia Sacerdotes ex vi ordinationis accipiunt immediate à Christo iurisdicçãoem completam ad absolvendum à venialibus, sicut etiam potestatem ad consecrandum; ergo Ecclesia nequit illam valide auferre nec limitare, sicut nec potestatem ad consecrandum.

Suarez disp. 29. sect. 3. Fillicius tract. 7. c. 10. quæstio 2. & Egidius disp. 8. dub. 11. docent, Ecclesiam posse valide reservare peccata venialia quoad absolutionem (& idem est de mortalibus iam

iam legitimè confessis) & meritò: quia Sacerdotes ab Ecclesia accipiunt iurisdictionem completam ad absolvendum à venialibus, ut diximus Disp. x. Difficul. x. ergo Ecclesia potest eam validè auferre & limitare, quamvis non quicumque, sed tantum Pontifex, quia ipse est qui iurisdictionem completam in illa concedit omnibus nulli subordinatam, saltem quantum ad valorem actum illius.

Addimus, Ecclesiam non solum posse venialia, & etiam mortalia iam legitimè confessà quoad absolutionem referuare, sed etiam omnino perfectè, sumpta reservatione pro limitatione iurisdictionis ad absolvendum à peccatis ex obligatione confitendis; quia Ecclesia etiam potest obligare ad confessionem dictorum peccatorum, ut diximus Disputatione vii. Difficultate vii.

DIFFICULTAS V.

Utrum peccata mortalia omnino interiora possint referuari.

Ratio difficultatis pro parte negativa est, quia Ecclesia non habet potestatem in actus merè internos, cum de eis, utpote merè internis, nequeat iudicare; ergo non potest illa referuare.

Nihilominus Doctores conveniunt, in Ecclesia esse potestatem referuandi peccata merè interna, nempe peccata infidelitatis & odij, & desperationis. Ita Suarez disp. 29. sect. 3. Valquez quest. 91. art. 3. dub. 4. & Egidius disp. 8. dub. 11. & meritò: quia iurdictio completa ad absolvendum à mortalibus merè internis etiam conceditur ab Ecclesia; ergo quoad hæc peccata potest ab Ecclesia limitari.

Ad rationem ergo Difficultatis concedimus, in Ecclesia non esse potestatem in actus merè internos ad eos præcipiendum, nec ad eos prohibendum, nec ad eos puniendum, quia potestas ad id convenit Ecclesie ratione generali superioris & legislatoris humani, superior autem & legislator humanus, quamvis possit præcipere, prohibere, & punire actus externos, non tamen actus merè internos, cum nequeat eos cognoscere: peculiari tamen commissione & institutione Christi habet potestatem, & iurisdictionem circa actus merè internos ad absolvendum ab eis, & ad eam communicandam inferioribus.

Observandum tamen est, quòd quamvis in Ecclesia sit potestas ad referuanda peccata merè interna, tamen non expedit illa referuare, tum quia non sunt alijs nociua, tum etiam quia regulariter non egent speciali aliqua curatione, quæ ab ordinarijs Confessarijs adhiberi non possit.

DIFFICULTAS VI.

Utrum quando peccatum aliquod mortale simpliciter referuatur, etiam censeatur referuatum, quando est in dubio.

Supponimus, in quo Doctores communiter conveniunt, peccata mortalia dubia (id est ea de quibus quis dubitat an commiserit illa, vel an sint mortalia) referuari posse. Ita Armilla v. *Casus* num. 13. Corduba in Regulam S. Francisci cap. 7. Henriquez lib. 6. cap. 14. Sancius in Summa lib. 1. cap. 10. Suarez de Censuris disp. 4. sect. 6. & Sa-

v. *Casus referuatus* num. 5. & meritò: quia iurdictio completa ad absolvendum à peccatis mortalibus quomodolibet dubijs, etiam communicatur à superioribus; ergo potest quoad illa à superioribus limitari.

Hoc ergo supposito, difficultas est, An quando peccatum aliquod mortale absolute & simpliciter de facto referuatur, nulla facta mentione dubij, nec certitudinis peccati, quando dubium est an sit commissum, etiam censeatur de facto referuatum; aut si certum est fuisse commissum, tamen est dubium an fuerit mortale, siue ex defectu grauitatis materiæ, siue ex defectu deliberationis perfectæ, siue aliunde, quia quando non fuit mortale, non est referuatum.

Armilla & Corduba partem affirmatiuam tueri-
tur, quia in dubio tutior pars est eligenda; ergo
quando quis est dubius an commiserit peccatum,
quod est absolute referuatum, vel an fuerit mor-
tale, tenetur procedere ac si certò commisisset il-
lud, & ac si certò esset mortale, ne se temerariè ex-
ponat periculo recipiendi absolutionem ab eo qui
non habet iurisdictionem in illud peccatum, si
fortè fuit verè commissum, & verè fuit mortale,
ac proinde inualidam, utpote à non iudice.

Suarez verò, Sà, & communiter recentiores
partem negativam tradunt, & meritò: quia refer-
uatio, utpote odiola, potius est restringenda quàm
amplianda; ergo quando referuatur peccatum
aliquod simpliciter & absolute tale, in eius re-
seruatione non comprehenditur peccatum sub
dubio, aliàs reservatio ampliaretur, quia pecca-
tum dubium, minus quid est quàm peccatum
simpliciter.

Ad rationem ergo aduersariorum responde-
mus, propositionem illam, *In dubio tutior pars
est eligenda* (quæ tantum est vera de puro dubio,
quando scilicet quis manet pendulus, nulli parti,
nec affirmatiuæ nec negatiuæ assentiens) non ha-
bere locum in præsentì Difficultate: quia quando
peccatum est in puro dubio, an scilicet sit commis-
sum, vel an sit mortale, non est purum dubium, an
comprehendatur sub reservatione peccati simpli-
citer, quia probabile est, & nobis probabilius, non
comprehendi; sed habere locum in alijs difficul-
tatibus, an scilicet sit necessariò confitendum, quia
tunc tutior pars est eligenda, ac proinde peccatum
illud est necessariò confitendum.

DIFFICULTAS VII.

Quæ peccata sint de facto referuata.

Supponimus, in quo conveniunt Doctores, de facto nullum peccatum veniale, quantumvis exterius, esse de facto referuatum; & nullum pu-
rè internum, quantumvis mortale & grauissi-
mum, ut odij Dei, & desperationis, & hæresis,
esse referuatum.

Hoc ergo supposito, certum est, plures esse casus
Pontifici referuatos, qui continentur in Bulla Cæ-
næ Domini, & in Decreto, & in Decretalibus, &
in 6. & in Clementinis, & in Extraneagatibus, & in
motibus proprijs, qui omnes sigillatim referuntur
à Suarez Tomo de Censuris, à disp. 21. & à To-
leto lib. 1. à cap. 18. & à Reginaldo lib. 1. cap. 11.

Quoad Episcopos verò duobus modis fieri po-
test, ut ipsi peccata referuantur. Vno modo, iure
peculiari Episcopatus; & de peccatis sic referua-

tis Episcopo nihil in particulari dicemus, quia eorum reservatio pendet ex varijs cōstitutionibus & consuetudinibus diocesis, quæ consulendæ sunt. Altero modo, iure communi, siue scripto, siue consuetudine introducto: iure autem communi scripto nullum est peccatum propriè reservatum Episcopo. Ex reservatis tamen Pontifici remittitur Episcopo percussio violenta Clerici, quando non est enormis, in cap. *Peruenit* 17. de Sententia excommunicationis: & etiam enormis, quando percussus est legitimè impeditus adire Pontificem, in cap. *Ea noscitur* 13. & in cap. *Quamvis* 58. de Sententia excommunicationis; sub onere tamen, quod absolutus comparabit coram Pontifice, & recepto ab ipso iuramento comparendi, cessante impedimento (excepto impedimento impubertatis, quia impubes non obligatur ad comparandum) quod Doctores in casu legitimi impedimenti extendunt ad omnia peccata Pontifici reservata, & supponi videtur in cap. *Eos qui* 22. de Sententia excommunicationis, in 6. Deinde iure communi scripto Tridentini sess. 24. cap. 6. de Reformatione committitur Episcopis per se, aut per Vicarios ad id specialiter deputatos, quodcumque peccatum Pontifici reservatum, quando non est publicum, etiam peccatum hæresis exterioris, quamvis hoc ipsis tantum per se ipsos. Sed an nunc possit Episcopus uti hac commissione Tridentini quoad casum hæresis, & quoad alios casus Bullæ Cœnæ Domini, non convenit inter Doctores; quia plures affirmant, & alij non pauci negant, de eo tamen legatur Sancius in Summa lib. 2. c. 11. n. 27.

Sancius.

Iure verò communi consuetudine introducto reservati sunt Episcopis quatuor casus, qui continentur in Extravag. *Inter cunctas*, de Privilegijs, & in ea eorum reservatio approbatur. Primus est, homicidij voluntarij; secundus est, peccati falsificandi scripturas, id est faciendi scripturas falsas, aut veras faciendi falsas; tertius est, sacrilegæ violationis immunitatis & libertatis Ecclesiasticæ; quartus est, fortilegij seu diuinationis.

Quoad Parochos certum est, iure communi nullum esse illis peccatum reservatum: sed an sit aliquod iure aliquo peculiari Episcopali, constabit ex peculiaribus Constitutionibus & Consuetudinibus cuiuscumque Episcopatus.

Quod ad Prælatos Religionum, certum est, eos, adhuc Generales, Bulla quadam Clementis VIII. non posse absque consensu Capituli, seu Congregationis generalis, vel Prouincialis, reservare, nisi vndecim genera peccatorum. Primum est, veneficia, incantationes, & fortilegia: secundum, apostasia à Religione, etiam habitu retento, quando eo peruenit ut fiat extra septa Conuentus: tertium, nocturna ac furtiva à Conuentu egressio, etiam absque animo apostatandi facta: quartum, proprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale: quintum, iuramentum falsum in iudicio regulari seu legitimo: sextum, procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animatum factum, etiam effectu non secuto: septimum, falsificatio manus, seu sigilli Officialium Conuentus: octauum, furtum de rebus Conuentus in ea quantitate quæ sit peccatum mortale: nonum, lapsus carnis voluntarius opere consummatus: decimum, occisio, aut vulneratio, seu gravis percussio cuiuscumque personæ: vndecimum, malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut aper-

tio litterarum à Superioribus ad inferiores, vel ab inferioribus ad Superiores missarum.

Observandum tamen est, iure dictæ Bullæ Clementis VIII. non reservari de facto dicta vndecim genera peccatorum, sed permitti Prælati, ut ea omnia vel aliqua possint reservare, & eo statui, ut præter ea vndecim non possint aliud genus peccati reservare, nisi ex consensu Capituli generalis, vel Religionis pro tota Religione, aut pro parte Religionis, vel Prouincialis pro tota Prouincia aut pro parte illius, & non nisi graue, ut constat ex dicta Bulla: ac proinde non poterunt reservare peccata grauius dubia, quia hæc non sunt simpliciter peccata grauius, sed peccata grauius secundum quid, & cum addito dubio, quod est valde diminuens. Unde absque dicto consensu non poterunt aliud peccatum graue, præter dicta illa vndecim, prohibere, nec aliquid, cuius transgressio sit peccatum graue, distinctum ab illis vndecim præcipere, sub excommunicatione eam reservando; quia id esset peccatum illud reservare quoad excommunicationem ipsi annexam, & aliàs ferè frustraneum esset dictum ius Clementis VIII. quia ferè tam onerosum & molestum est inferioribus, quibus Pontifex quoad hoc fauere intendit, peccatum quoad solam excommunicationem reservare, ac si etiam simul quoad culpam. Quæ verò peccata sint de facto in qualibet Religione reservata, pendet ex varijs earum Cōstitutionibus & Consuetudinibus.

Addimus, ut contra Henriquez, Rodriguez, & Sæ aduertunt Corduba lib. 1. quæst. 30. Vmbertus in Explicatione Regulæ S. Benedicti, & Turrianus in dispens. 31. dub. 9. & sentiebant Suarez & Vasquez, Prælatos Religionum posse modo prædicto peccata Nouitiorum reservare, quia Nouitius quamdiu in Religione perseverat, est subditus Prælati, aliàs maneret immediatè subditus Pontifici, quia non manet subditus Episcopo: & Prælati Religionis est pastor illius, & ob id confitendo Prælati, vel alteri de licentia illius, satisfaciunt præcepto annuæ confessionis; ergo potest peccata illius reservare, ita ut quamdiu in Religione perseverat, nequeat à Confessario ordinario absolui, quamvis possit post exitum à Religione. Vnde peccata quæ de facto in Religione reservantur, non facta exceptione Nouitiorum, etiam censentur reservata pro illis; quod in nostra Societate seruatur, & firmatum est Regula 7. Magistrum Nouitiorum consilio doctissimorum facta.

DIFFICULTAS VIII.

Utrum confitens habenti facultatem absoluen- di à reservatis, si inculpabiliter omisit peccatum reservatum, maneat liber à reservatione omisi.

Supponimus, confessione peccati reservati, facta habenti iurisdictionem in illud, siue ordinariam siue delegatam, quamvis inualida, vel quia scienter fuit omisum aliquod peccatum, vel quia non fuit dolor sufficiens, vel aliter, satisfieri reservationi, ita ut quamvis sit iterum necessarium confitendum, non maneat reservatum, & possit ordinario Confessario confiteri, quia reservatio ad id tantum ordinatur, ut peccata reservata confiteantur habenti iurisdictionem in illa, & ipse

ipse iudicet de illis pro eis pœnitentiam conuenientem imponendo, & ab eis absoluendo, quæ omnia fiunt in confessione illi facta, quamuis inualida.

Hoc supposito, difficultas est, An peccatum referuatum, quod inculpabiliter omittitur, ex ignorantia aut ex obliuione in confessione facta habenti iurisdictionem in illud, maneat absque reservatione.

Adrianus in 4. quæst. 4. de Confessione, Couarruias in cap. *Alma mater*, 1. p. §. 11. nu. 12. Canus Relect. de Pœnitentia, par. 5. Ledesma. 2. par. quarti, q. 8. art. 2. dub. 8. & Filliucius cap. 10. puncto 12. partem affirmatiuam tunc; quia qui absoluit a peccatis confessis, eo ipso saltem virtualiter vult absoluere ab omnibus à quibus potest, quamuis omittit inculpabiliter; quia eo ipso quod absoluit pœnitentem à confessis, vult iustificare pœnitentem, quod non fit absque remissione omnium mortalium, ergo si aliàs habet potestatem absoluendi ab omnibus peccatis pœnitentis, etiam à referuatis, verè absoluit ab omnibus, etiam à referuatis inculpabiliter omittis.

Suarez verò disp. 31. sect. 4. & Vasquez q. 91. art. 3. dub. 5. partem negatiuam tradunt, & merito: quia reservatio ad hoc fit, vt peccata referuata exprimentur habenti potestatem in illa, vt de illis iudicet pœnitentia & medicinam conuenientem adhibendo, & ab eis directè absoluendo; ergo quando non exprimentur, nec directè & distinctè indicantur, non satisfit eorum reservationi, quamuis per absolutionem per accidens simul cum alijs remittantur. Quod etiam est verum, vt Vasquez aduertit, quamuis habens potestatem in referuata, sine ordinariam siue delegatam, habeat directam & expressam intentionem absoluendi à referuatis (nisi aliàs possit extra confessionem absque absolutione reservationem auferre) quia ea intentio supplere nequit defectum confessionis necessariū faciendæ habenti potestatem in referuata requisitæ ratione reservationis, vt conuenienter iudicet de illis, & defectum talis iudicii. Addidimus, nisi aliàs possit extra confessionem absque absolutione reservationem auferre, quia si possit, eo ipso quod habet eam intentionem, censetur reservationem auferre.

Ad rationem ergo aduersariorum concedimus, eum, qui absoluit a peccatis confessis, eo ipso absoluere ab omnibus etiam omittis inculpabiliter; sed non absoluit directè de eis iudicando, sed tantum absoluit indirectè, & non aliter quàm sua absolutione à confessis perficiendo Sacramentum Pœnitentiæ, medio quo pœnitenti confertur gratia iustificans, qua remittuntur omnia peccata, etiam referuata (quod etiam efficeret Confessarius ordinarius) dicta tamen absolutio non sufficit ad auferendam reservationem peccati omitti inculpabiliter, quia ea absolutio supplere nequit defectum confessionis illius media reservatione requisitæ, nec defectum iudicii directi faciendi ab habente facultatem sufficientem media reservatione requisitæ, & ad quod confessio referuati ordinatur & requiritur.

Quia tamen, vt pœnitens validè absoluitur à peccatis etiam non referuatis, necessarium est auferre excommunicationem, tam referuatam quàm non referuatam, idèd qui habet potestatem absoluendi à referuata, eo ipso quod absoluit pœnitentem

tem à peccatis, quamuis intentione tantum communi & generali, etiam absoluit ab excommunicatione referuata. Sic tamen absolutus ab excommunicatione referuata, quamuis non teneatur eam explicare in sequenti confessione, & absolutionem ab ea petere (quia explicatio excommunicationis, & petitio absolutionis ab ea, non est necessaria, quando iam absolutio est obrenta) tenetur peccatum referuatum, cui annexa est, confiteri habenti facultatem in illud; quia ablatione excommunicationis non explicata modo dicto facta, non auferretur reservatio peccati quamuis referuat Papæ. Id verò quod Diff. III. diximus, nempe ablatione excommunicationis reservata etiam auferri reservationem peccati & culpe, cui erat annexa, tantum est verum, aut quando excommunicatio ita auferretur à peccato, vt ei non maneat ampliùs annexa, aut quando excommunicatio scienter & ratione sui auferretur absolutione; non verò quando absolutione auferretur ignoranter, & quasi per accidens, vt pœnitens validè absoluitur à confessis, & quamuis non referuatis.

Obseruandum tamen est, vt optimè Vasquez & Filliucius Tract. 7. c. 11. quæstio 3. quod quando confessio, in qua inculpabiliter omittitur peccatum referuatum, fit habenti iurisdictionem in illud ex privilegio non facto ipsi Confessario, sed pœnitenti, eligendi Confessarium, qui possit illum à referuatis absoluere, vt contingit in Iubilæis, tunc pœnitens manet liber à reservatione peccati inculpabiliter omitti, non absolutione; quia non absoluitur directè à referuato omisso, quamuis inculpabiliter, sed manet liber voluntate Superioris volentis quod tum cesser reservatio, quia eo ipso quod Superior concedit pœnitenti facultatem eligendi Confessarium pro referuatis, censetur auferre reservationem, quando pœnitens confitetur intra tempus assignatum, quamuis omittat peccatum referuatum, dummodo inculpabiliter omittat. Limitatio autem temporis, intra quod solet præscribi confessio referuatorum faciendæ, tantum operatur, quod si privilegiatus in eo tempore non confiteatur, aut si confitetur, & culpabiliter omittit referuatum, non maneat liber à reservatione.

DIFFICULTAS IX.

Utrum pœnitens ex privilegio, vel bi gratia Iubilæi, absolutus in aliquo die septimane à referuatis, antequam impleat omnia quæ præcipiuntur faciendæ per totam septimanam, & post absolutionem non impleat reliqua, ita absolutus maneat, vt non teneatur postea coram Superiore pro absolutione comparere.

Difficultas procedit in casu, in quo pœnitens accedit ad confessionem bona fide, id est animo faciendi, quæ ad effectum dicti privilegii necessaria sunt; quia si accedit animo non faciendi illa, non manet absolutus à referuatis, imò nec à non referuatis, si aliqua via non excusetur à peccato mortali, quod committit accedendo dicto animo pro absolutione à referuatis.

Circa hanc difficultatem conueniunt Doctores, eum, qui bona fide & dicto animo accedit, manere

nere absolutum à referuatis, quia absolutio confertur absque conditione de futuro, imò absolutio à culpis non facta absque ea conditione, est nulla; ergo eo ipso quod pœnitens virtute priuilegij absolutus à referuatis, verè & absolute manet absolutus ab illis.

Punctum ergo difficultatis in eo est, An talis pœnitens ita maneat absolutus à referuatis, ut etiam maneat absque onere & obligatione iterum illa confitendi Superiori cui referuata sunt, quando reliqua requisita non implet.

Non desunt qui existiment, pœnitentem, qui reliqua requisita non implet, quamuis bona fide & animo illa implendi ad confessionem accedat, teneri postea ad comparandum coram Superiore cui peccatum est referuatum, ut ei illud iterum confiteatur; quia dictum priuilegium concessum videtur sub onere faciendi omnia quæ ad lucrandam indulgentiam subiei requisita sunt; aut sub onere iterum peccata referuata confitendi, si reliqua requisita non implet.

Corduba verò in Summa Hispana, quæst. 21. Henriquez lib. 6. cap. 16. Suarez disp. 31. n. 5. Vasquez quæst. 91. art. 3. dub. 6. existimant, talem pœnitentem ita absolutum à referuatis manere, ut quamuis reliqua requisita non implet, non teneatur iterum illa Superiori nec alteri confiteri, & merito: quia dicta priuilegia absolute conceduntur, & absque dicto onere, ut ex ipsis priuilegijs constat, & satis rationabiliter, cum concedatur pœnitentibus bona fide, & dicto animo procedentibus; ergo.

Id verò quod addit Suarez, nempe pœnitentem ita absolutum teneri sub mortali ad implenda omnia requisita ad lucrandam indulgentiam, quasi teneatur ex pacto quodam virtuali in facultate concessa incluso, falsum est, ut aduertit Henriquez: quia quamuis pœnitens, quando reliqua non implet, non lucretur indulgentiam, nullo tamen sufficienti fundamento ostendi potest ad id teneri ex pacto aliquo, aut ex alio titulo.

Sed an ita absolutus, qui reliqua requisita non implet, maneat liber à reservatione peccati referuati omisi inculpabiliter, est sub controversia: quia Filliucius cap. 10. & alij affirmant (quod probabile existimat Suarez num. 24.) immerito tamen, ut optime Vasquez; quia talis pœnitens nec liberatur à reservatione media absolutione, quia nullus absolutione liberatur à reservatione, nisi absolutione directa à referuato in confessione explicato; nec liberatur voluntate Superioris, quia absque fundamento præsumitur, Superiorem velle pœnitentem, qui non implet omnia requisita ad lucrandam indulgentiam, gaudere priuilegio cessationis reservationis peccati omisi, quamuis inculpabiliter, cum tale priuilegium concedatur ad melius lucrandam indulgentiam.

DIFFICULTAS X.

Utrum possit quis obligari ab Ecclesia ad iterum confitendum peccata, à quibus est iam legitime absolutus.

Supponimus, confessionem peccatorum à quibus iam quis est legitime absolutus, esse sufficientem ad absolutionem obtinendam: quia, ut

diximus Disp. 14. Diff. 111. peccata, quamuis iam confessà & remissà, sunt legitima & sufficiens materia Sacramenti Pœnitentiæ; & quamuis eadem confessio, quia est materia proxima, nequeat diuersis absolutionibus & diuersis Sacramentis pœnitentiæ deferuire, sicut nec eadem ablutio diuersis Baptismis; nihilominus eadem peccata possunt, ut sub sunt diuersis confessionibus, quia sunt materia remota; sicut eadem aqua potest, prout subest diuersis ablutionibus, deferuire diuersis Baptismis. Accedere autem iterum ad confessionem eorumdem peccatorum, nō est à prima absolutione appellare, quia hoc fieri non potest, cum absolutio sit definitiua, & vltima sententia; sed est eadem peccata iterum iudicio & sententiæ subijcere, in quo nullum est inconueniens.

Ita tamen iterata confessio eorumdem peccatorum est sufficiens ad absolutionem obtinendam, ut etiam sit utilis ad nouum fructum Sacramenti non solum gratiæ, in quo Doctores conueniunt; sed etiam remissionis pœnæ temporariæ, ut contra Scotum & Gabrielem docent communiter Doctores: quia Sacramentum Pœnitentiæ, quod sufficienter coalescit ex iterata eorumdem peccatorum confessione, & ex absolutione, non tantum habet ex institutione Christi gratiam conferre, sed etiam pœnam remittere, vel totam vel partem, pro dispositione pœnitentis.

Hoc ergo supposito difficultas est, An possit quis ab Ecclesia obligari ad confessionem peccatorum à quibus iam est legitime absolutus.

S. Thomas Quodlib. 1. art. 12. Durandus in 4. s. Thoma d. 17. q. 15. nu. 10. Dionysius Cisterciensis d. 23. art. 2. & Ledesma 2. p. 4. q. 8. art. 2. dub. 19. partem negatiuam titentur, quæ insinuat in Extrauag. Inter cunctas, de Priuilegijs, dum dicitur, ablutendum esse, teneri aliquem confiteri peccata quæ confessus est, & quod liberatus debitor maneat obligatus ad iterum soluendum.

Et ratione probatur Primò, quia de ratione legis humanæ est, quod sit secundum rationem tolerabilis; lex autem ad iteratam confessionem obligans, esset admodum intolerabilis & difficilis. Secundo, quia Ecclesia efficere nequit, ut materia Sacramenti, quæ necessaria non est, fiat necessaria; peccata autem legitime confessà, quamuis sint materia sufficiens, non tamen necessaria.

Alexander verò 4. p. q. 18. memb. 4. art. 5. Adrianus in 4. q. 5. de Confessione, num. 9. Maior d. 17. q. 6. & Angelus v. Confessio 5. num. 9. partem affirmatiuam merito tradunt, quam non leuiter confirmat Statutum quoddam Cisterciensium à duobus Pontificibus confirmatum, quo statuitur, ut Fratres, qui intra annum confitentur ordinario Confessori, teneantur semel in anno eadem peccata mortifera suo Superiori confiteri.

Et ratione probatur, quia hæc repetita confessio est actio exterior & honesta, & non parum utilis profectui spirituali, & paci conscientie, ut patet; & non est intolerabilis, nec admodum difficilis; ergo potest à Superiore humano præcipi. Quod autem non sit intolerabilis, nec admodum difficilis, in quo tota difficultas consistit, declaratur: quia quamuis repetita confessio eorumdem peccatorum sit ex se difficilis, supposita tamen institutione, & usu confessionis, & obligatione primæ confessionis, & attentis fructu & utilitate iteratæ confessionis, absque dubio fit tolerabilis, & non admodum diffi-

Corduba.
Henriq.
Suarez.
Vasquez.

Filliucius.
Suarez.
Vasquez.

Alexand.
Adrian.
Maior.
Angelus.

difficilis, & vt talis indicatur communiter: pauci enim, & forsan nullus ex his qui peccata iterum confitentur, iudicant se rem intolerabilem facere. Et sanè si prima peccatorum confessio, supposita eius institutione & vilitate, talis esse iudicatur, vt potuisset ab Ecclesia præcipi, quamuis non fuisset præcepta à Christo, vt diximus Disp. vii. Diff. iv. iterata confessio, quamuis non sit præcepta à Christo, etiam poterit præcipi ab Ecclesia, cum non sit difficilior quàm prima.

Ex quo constat ad primam rationem aduersariorum.

Ad secundam autem negamus, Ecclesiam non posse materiam Sacramenti, aliàs liberam, efficere necessariam, eam præcipiendo (sicut etiam Sacramentum Confirmationis, & etiam Extremæ Vnctionis, quod Christus non reliquit sub præcepto) quia præcipere materiam quam Christus liberam reliquit, non est materiam à Christo institutâ mutare, aliâ instituendo, quod nequit ab Ecclesia fieri.

Ad Extraiagamem *inter cunctas*, pro aduersarijs adductam, respondemus, eam tantum procedere de facto, quando nullum est præceptum iterandi confessionem, quia in ea tantum intendit Pontifex, eos qui ex priuilegio confessi sunt alij quàm proprio Sacerdoti, non teneri de facto eadem peccata proprio Sacerdoti confiteri, non tamen negat id posse ab Ecclesia præcipi.

DIFFICULTAS XI.

Utrum Superior possit concedere facultatem, vt subditus à reseruatis absoluitur cum onere postea comparandi coram Superiore.

Conueniunt Doctores, Superiorem posse concedere facultatem, vt subditus absoluitur à reseruatis cum onere comparandi coram ipso Superiore, vel vt ipsi iterum reseruata Sacramentaliter confiteatur, & ab ipso absolutionem accipiat, vel saltem vt ipsi rationem peccati reseruati reddat, & pœnitentiæ sibi ab inferiore imposita: & id non solum posse in casibus quibus annexa est excommunicatio, sed etiam in illis quibus non est annexa, vt ex praxi & vsu Ecclesiæ constat.

Id autem potest Superior multis modis efficere. Primò, iteratam confessionem, siue Sacramentalem absolutioni subiectam, siue non Sacramentalem præcipiendo, quod hoc modo nequit nisi à Pontifice fieri. Secundò id potest efficere, petendo à subdito votum, vel iuramentum quo ipse subditus ad iteratam confessionem obligetur ex Religione. Tertiò, pacto mutuo inter Superiorem & subditum de iterata confessione faciendâ, siue implicito, & contento in aliquo Statuto generali, quo conceditur facultas confitendi peccata reseruata Confessario ordinario, cum onere comparandi coram Superiore (vt conceditur in nostra Societate iter agentibus, & etiam eis qui in aliquo Collegio negotiorum causâ versantur) siue pacto expresso, in quo nulla sit coactio subdito, cum ea concessio fiat à Superiore, cedendo, in gratiam ipsius subditi iuxta quod habet vt ipsi fiat confessio reseruatorum.

Obseruandum tamen est, quoties pœnitens à reseruatis absolutus sub onere comparandi obligatur ad id, quando aliud non constat, non obligari

ad comparandum coram Superiore, vt ipsi iterum peccata Sacramentaliter confiteatur, vt dicemus Diffic. xi. i. quia ad finem reseruationis id non est necessarium, quia sufficit dicere Superiore peccata, expectando ab eo quid ipse expediens iudicauerit: hæc tamen dictio, seu manifestatio, ad quam pœnitens obligatur, dicitur confessio, etiam quando non sit Sacramentaliter, quia est consummatio quædam confessionis Sacramentalis antea factæ Confessario ordinario.

Ita tamen pœnitens, cui conceditur facultas vt absoluitur à reseruatis cum onere comparandi coram Superiore, potest ad comparandum obligari, vt quando de facto obligatur, obligetur sub mortali, vt aduertunt Vasquez q. 93. ar. 1. du. 6. & Egidius disp. 8. du. 15. quia obligatur ad rem grauem, & ex virtute iustitiæ aut religionis, quæ sunt strictæ obligationis.

DIFFICULTAS XII.

Utrum subditus absolutus ex facultate concessa cum onere comparandi, teneatur comparere, si ante absolutionem ignorauit dictum onus.

Supponimus, vt aduertit Suarez disp. 30. sect. 5. ^{Suarez} facultatem absoluedi à reseruatis concessam vt pœnitens absoluitur à Confessario inferiore cum onere comparandi, quando aliud non constat, non concedi de facto ita dependentem à notitia oneris comparandi habenda à pœnitente ante absolutionem, vt si eam notitiam non habeat, absolutio sit nulla: quia quamuis posset ita strictè concedi, tamen non creditur ita de facto concedi, quia id esset valde rigidum, & minus conueniens, vt pote expositum periculo sapè irritandi absolutionem: ex quo fieret, moribundum, dantem signa confessionis, & non habentem alia peccata nisi reseruata, & dictum onus ignorantem, & iam impotentem illud à Confessario percipere, inualidè absolui.

Hoc supposito, difficultas est, An pœnitens ex dicta facultate absolutus, teneatur postea comparere, quando ipse ante absolutionem non habuit notitiam oneris comparandi.

Non desunt qui partem affirmatiuam tueantur, quia existimant, facultatem absoluedi à reseruatis concedi à Superiore cum onere comparandi, esse illam concedere cum præcepto Superioris obligantis subditum ad comparandum, præceptum autem Superioris vrget post absolutionem, quamuis subditus illud ignorauerit ante absolutionem.

Vasquez verò quæst. 93. ar. 1. dub. 6. & Egidius ^{Vasquez} ^{Egidius} disp. 8. du. 15. partem negatiuam tradunt, & meritò: quia pœnitens, qui absoluitur ex facultate concessa cum onere comparandi, tantum tenetur ad comparandum ex pacto expresso vel implicito inter ipsum, & Superiorem concedentem dictam facultatem; inter hunc autem Superiorem, & inter pœnitentem qui ante absolutionem ignorauit dictum onus, nequit esse dictum pactum, vt patet; ergo. Quod autem pœnitens ex facultate cum eo onere concessa absolutus, tantum teneatur ex pacto, probatur, quia non tenetur ex voto, nec ex iuramento; quia supponimus nec id vouisse nec iurasse; nec tenetur ex præcepto Superioris eam facultatem.

cultatem cum eo onere concedentis, quia non tenetur ex præcepto Superioris, quando Superior eam facultatem concedens est Episcopus (& multò minùs quando est Parochus) quia Episcopus non potest (& multò minùs Parochus) iteratà confessionem, non tantum sacramentalem, sed nec consummativam, sacramentalis præcipere: nec tenetur ex præcepto Superioris, quando Superior eam facultatem concedens est Pontifex, quia iste creditur cum eodem onere dictam facultatem concedere, cum quo eam concedunt reliqui Pastores inferiores; isti autem nequeunt cum tali præcepto eam concedere. Ex quo constat ad rationem aduersariorum.

DIFFICULTAS. XIII.

Utrum de facto in iure ita sit commissà inferioribus Confessarijs facultas absoluedi à referuatis in aliquibus casibus, ut absolutus postea teneatur coram Superiore eam facultatem concedente comparere.

Trident.

Supponimus, in quo Doctores conueniunt, pro articulo mortis, siue physico siue morali, quando non adest qui habeat iurisdictionem ordinariam vel delegatam in casus referuatos, esse in iure concessam omnibus Sacerdotibus facultatem absoluedi à quibuscumque referuatis, ut constat ex Tridentino sess. 14. cap. 7. in quo additur, extra eum articulum nihil posse circa casus referuatos: quod intelligitur de Sacerdotibus inferioribus, quia extra eum non possunt, & non de Episcopis, quia his extra eum articulum conceditur facultas absoluedi à referuatis, quando adest legitimus impedimentum, ut diximus Diff. VI. 1.

Hoc ergo supposito, difficultas est, An in dictis casibus ex dicta facultate absoluedi à referuatis, teneantur, cessante articulo mortis, aut alio legitimo impedimento, comparere coram Superiore.

Conueniunt Doctores, absolutos à casibus referuatis quibus annexa est excommunicatio, quamuis non referuatis Pontifici, teneri, articulo mortis, aut alio legitimo impedimento cessante (excepto impedimento impubertatis, quia pueri non obligantur ad comparendum, cessante pueritia) quam primò commodè possunt, comparere coram Superiore à quo extra eum articulum, aut extra aliud legitimum impedimentum erant absoluedi, ut generaliter decernitur in cap. *Eos qui* 22. de Sententia excommunicationis, in 6. Imò non sunt absoluedi, antequam ab eis exigatur iuramentum comparendi, ut pro absolutione ab excommunicationibus referuatis dicimus Tractatu de Excommunicatione Disp. xv. Diffic. 1. 1. & prædictos ad minus teneri comparere ratione excommunicationis, ut in eo cap. significatur. Nihilominus non solum excommunicatio exprimenda est Superiore, sed etiam peccatum ob quod incurta est excommunicatio, ut satis significatur in dicto cap. *Eos qui*, & constat ex fine comparendi, nempe ut prædicti pœnitentiam & medelam conuenientem à Superiore accipiant, quia pœnitentia & medela pro peccato confertur non pro excommunicatione, quæ est pœna, & non culpa.

Punctum ergo difficultatis in eo est, An sic ab-

soluti, qui comparere tenentur coram Superiore, ut ei peccata referuata expriment, ad id teneantur, ut à peccatis referuatis iterum sacramentaliter absoluantur.

Non desunt qui partem affirmatiuam teneant (quam etiam insinuat Vasquez quæst. 91. art. 3. dub. 8.) quia ex vna parte sic absoluti possunt ad id obligari saltem ex pacto, & ex altera parte Superior concessione facultatis sub onere comparendi absolutè facta, denotat se velle ut postquam pœnitentes sibi in ea necessitate prospexerint, postea compareant ad illud idem, ad quod alias, si non fuissent absoluti, debebant comparere, sed si prædicti non fuissent absoluti ab inferiore Confessario, comparituri erant ut à referuatis sacramentaliter absoluerentur; ergo.

Nauarrus verò cap. 26. nu. 26. Suarez disp. 30. sect. 5. & Henriquez lib. 6. cap. 9. partem negatiuam tradunt, & meritò: quia quamuis Superior potuerit sic absolutos obligare saltem ex pacto ad iteratam confessionem sacramentalem referuatorum, creditur tamen de facto noluisse, quia id nullibi exprimitur, & ad finem reservationis, nempe ut pœnitentes quoad referuata dirigantur à Superiore non est necessaria confessio sacramentalis, quæ est durior, sed sufficit confessio non sacramentalis, quæ est faciliòr, & multò minùs onerosa.

Superior ergo concessione facultatis sub onere comparendi absolutè facta, non denotat se velle, ut pœnitentes, postquam sunt sic absoluti, teneantur comparere ad illud idem, ad quod comparituri erant si non fuissent absoluti, quia quando non sunt absoluti, non est onus aliquod supra expressionem peccatorum Superiore faciendam ei sacramentaliter illa confiteri, cum teneantur alicui illa sacramentaliter confiteri: at postquam confessi sunt illa sacramentaliter alteri, non est modicum onus supra confessionem non sacramentalem non exigentem dolorem, nec propositum, nec aliquam aliam dispositionem confiteri sacramentaliter, quod non est presumendum Superiorem velle dum id non exprimit.

Addimus, pœnitentes à casibus referuatis absolutos ab Episcopis in articulo mortis, vel quando est aliud legitimum impedimentum, & à reliquis inferioribus Sacerdotibus in articulo mortis, non solum teneri comparere coram Superiore, quando absoluti sunt à casibus quibus annexa est excommunicatio, in quo Doctores conueniunt, sed etiam (quidquid dicat Suarez) quando absoluti sunt à casibus quibus non est annexa excommunicatio, quia facultas Episcopis in dictis iuribus concessa ad absoluedum à referuatis, quibus excommunicatio annexa est in articulo mortis, aut alio legitimo impedimento existente, extensa est à Doctorebus ad absoluedum à quibuscumque alijs, quamuis forsitan eis non sit annexa excommunicatio; ergo etiam extendenda est cum eodem onere, cum quo in iure concessa est ad absoluedum ab illis quibus annexa est excommunicatio: qui si absoluti ab Episcopis in articulo mortis, aut alio legitimo impedimento existente à casibus quibus non est annexa excommunicatio, tenentur postea comparere, non minùs tenebuntur absoluti à reliquis inferioribus Sacerdotibus in articulo mortis à similibus casibus, quia facultas illa concessa non est magis absoluta, & minùs limitata, quam concessa Episcopis.

DIFFI-

DIFFICULTAS XIV.

Utrum Confessarius inferior possit pœnitentem, confitentem casus reservatos, absolvere, cum onere comparendi coram superiore pro reservatis.

S Sanctus Thomas in 4. dist. 17. q. 3. art. 4. quæstionum. 2. ad 4. Paludanus q. 5. art. 1. Gabriel q. 1. art. 3. dub. 2. Antoninus tit. 14. c. 19. & Silvester v. Confessio 1. q. 19. absolute, nulla alicuius necessitatis mentione facta, docent, inferiorem Confessarium posse absolvere pœnitentem, confitentem peccata reservata, cum onere comparendi coram superiore pro reservatis, quia existimant, reservationem non fieri quoad absolutionem à reservatis, sed quoad confessionem non sacramentalem, ut subditus teneatur deferre peccata reservata ad superiorem ut ab ipso circa illa dirigatur, & pro eis pœnitentiam aut medelam convenientem accipiat: fieri autem potest, ut quis absolvatur ab omnibus peccatis, etiam à reservatis, & quod maneat obligatus ad deferenda peccata reservata superiori pro directione circa illa; ergo habens casus reservatos potest etiam ab eis absolvi ab inferiore Confessario, cum onere & obligatione comparendi coram superiore pro reservatis.

Doctrinam hanc Sotus in 4. dist. 18. q. 2. art. 5. Suarez disp. 31. sect. 3. Henriquez lib. 6. c. 15. Egidius disp. 8. dub. 15. & alij limitant, ut tantum sit vera, quando occurrit gravis aliqua necessitas absolutionis, ut quando non potest omitti confessio aut Communio sine gravi nota subditi, quia tunc rationabiliter potest præsumi, superiorem concedere facultatem ad id. Imò Sotus, Henriquez & Suarez eam amplius limitant: Sotus, ut tantum sit vera, quando peccatum reservatum non habet annexam excommunicationem; Henriquez verò & Suarez, quando subditus præter peccata reservata etiam confitetur alia non reservata.

Richardus verò in 4. dist. 17. art. 2. q. 8. Adrianus quæst. 4. de Confessione, Vasquez q. 91. art. 3. dub. 9. Turrianus disp. 31. dub. 6. & plures alij recentiores, docent, & merito, Confessarium inferiorem extra articulum aut periculum mortis (quod etiam moraliter est articulus mortis) non posse absolvere à reservatis, quamvis eis non sit annexa excommunicatio, & quamvis pœnitens etiam confiteatur peccata non reservata. Quod satis significat Tridentinum sess. 14. c. 7. dum ait, Sacerdotes extra articulum mortis nihil posse in casibus reservatis; & dum supponit, in casibus reservatis non esse legitimos iudices extra articulum mortis, monens Sacerdotes ut pœnitentes habentes casus reservatos extra eum articulum remittant superioribus & legitimis iudicibus.

Et ratione probatur, quia reservatio peccati est limitatio iurisdictionis inferiorum quoad illud; ergo nullus potest à peccato reservato absolvi ab inferiore Sacerdote absque facultate superioris, quia absolutio ab eo peccato esset à non iudice; extra articulum autem mortis inferior Confessarius non habet facultatem superioris ad absolvendum à reservatis, ut dicitur in Tridentino.

Quòd si respondeas Primo, inferiores Sacer-

dotes habere iurisdictionem in peccatum reservatum ex voluntate superioris præsumpta seu interpretativa saltem, in casu gravis necessitatis; contra hanc responsonem est in primis, quòd voluntas præsumpta seu interpretativa non sufficit ad concedendam iurisdictionem, quia non est vera aliqua voluntas præsens positiva, qua quis velit aliquid, sed qua veller, si illud adverteret, ut dicimus Tractatu de Actibus humanis Disputatione 1. Difficultate 11. Deinde, quia si ita esset, non potuisset Tridentinum dicere, extra articulum mortis nihil illos posse in casibus reservatis, id est nullam habere potestatem & iurisdictionem ad absolvendum ab illis; & non potuisset supponere, extra dictum articulum inferiores Sacerdotes non esse iudices.

Quòd si Secundò respondeas, inferiores Sacerdotes extra articulum mortis non habere iurisdictionem in peccata reservata, ac proinde non posse ab illis directè & per se absolvere; tamen quia habent iurisdictionem in non reservata, à quibus potest directè & per se absolvere, idèd posse etiam à reservatis indirectè & per accedens absolvere.

Contra hanc responsonem Primò urget Tridentinum, dum ait: *Cum extra articulum mortis Sacerdotes nihil possint in casibus reservatis, id unum persuadeant pœnitentibus, ut ad superiores pro beneficio absolutionis accedant.* Si ergo Sacerdotes inferiores, post auditionem referuatorum, possent ab illis absolvere aliquo modo, iam aliquid possent in casibus reservatis sibi confessis, & non tantum superesset persuadere pœnitentibus accessum ad superiores pro beneficio absolutionis ab illis, quia post auditionem possent prius ab illis absolvere, & postea illis persuadere ut tempore debito ad superiores accedant.

Secundò contra eandem responsonem est, quòd si Sacerdotes inferiores nequeunt directè à reservatis absolvere, nequeunt in casu præsentis Difficultatis pœnitentem confitentem reservata absolvere, quia tunc directè & per se absolverent ab illis, quia tunc pronuntiarent sententiam absolutionis ab illis, iudicando de eis auditis, in confessione, & ut reservatis cognitis: quia sicut tunc si pœnitens confiteri vult, tenetur omnia peccata etiam reservata confiteri, ita etiam inferiores Sacerdotes, si absolvere volunt, tenentur ab omnibus sibi confessis absolvere, quia sententia absolutionis commensurari debet confessioni: absolvere autem directè nihil aliud est, quàm à peccatis in confessione auditis absolvere; & absolvere indirectè & per accedens, solum est, medià absolutione à peccatis auditis, conferre gratiam remissionis, etiam eorum peccatorum quæ non sunt confessa, vel quia sunt oblita, vel quia non est obligatio illa confitendi ob aliquam causam.

Tertiò contra eandem responsonem est, quòd ex ea sequitur, extra articulum mortis in casu gravis necessitatis eum, qui habet mortalia & venialia, posse confiteri simplici Sacerdoti non approbato, & ab eo absolvi ab illis. Consequens autem est contra consuetudinem Ecclesiæ. Sequela probatur, quia simplex Sacerdos habet iurisdictionem completam in venialia; ergo auditis mortalibus & venialibus posset pœnitentem absolvere etiam à mortalibus.

Id verò quod aduersarij supponunt, nempe reservationem non esse quoad absolutionem à reservatis, falsum est, vt constat ex Tridentino vbi supra.

Ex dictis constat Primò, quòd sicut grauis necessitas in casu præsentis Difficultatis non sufficit ad dimidiandam seu mutilandam confessionem, id est ad non confitenda reservata (quia damnum, quod in casu præsentis Difficultatis euenire potest, non proueniret ex confessione reservati, sed ex defectu iurisdictionis Confessarij inferioris in reservata) ita etiam non sufficit ad dimidiandam absolutionem, id est ad non absolvendum à reservatis, sed tantum à non reservatis.

Constat Secundò, peccata reservata habentem posse extra articulum mortis procedere, ac si non haberet copiam Confessarij, ac proinde in casu grauis notæ, ex eo quòd non communicet aut non celebret, posse absque præuia confessione sola contritione perfecta iustificatum communicare, aut celebrare, quamuis peccatis reservatis sit annexa excommunicatio.

Obseruandum est, pœnitentem habentem peccata reservata quæ non confitentur, vel quia eorum est oblitus, vel quia iusta aliqua de causa non tenetur illa confiteri, iuxta ea quæ diximus Disp. ix. Diffic. x. validè absolui (quamuis peccatis reservatis sit annexa excommunicatio, dum excommunicatio tolerata sit) ab inferiore Confessario à reliquis peccatis confessis non reservatis, quia absoluitur ab habente iurisdictionem in peccata confessis, ac proinde medià eà absolutione, vt pote valida, conferri gratiam remissionis etiam reservatorum, ex quo peccata reservata dicuntur per accidens & indirectè absolui.

Addidimus, quamuis peccatis reservatis sit annexa excommunicatio, dum excommunicatio tolerata sit, quia quamuis eis sit annexa, dum pœnitens ea excommunicatione excommunicatus non sit non toleratus, validè absoluitur à reliquis peccatis, si aliàs obliuione excommunicationis, aut alia via excusetur à peccato mortali suscipiendi absolutionem in statu excommunicationis, iuxta ea quæ diximus Tract. de Excommunicatione Disp. iv. Difficultate 111. manebit tamen excommunicatio post absolutionem validam à peccatis, quia gratia remissionis peccatorum reservatorum non est expulsa excommunicationis: si tamen excommunicatus ea excommunicatione sit non toleratus, quamuis obliuione aut alia via excusetur à peccato mortali susceptionis, inuolidè absoluitur, quia est incapax seu inhabilis ad susceptionem Sacramenti Pœnitentiæ, vt ibidem diximus.

DIFFICVLITAS XV.

Vtrum superior, ad quem pœnitens, habens peccata reservata & alia mortalia non reservata, primò accedit, possit eum, reservatis tantum auditis, Sacramentaliter absoluer.

Caietanus in Summa v. Confessio, conditione 10. Sorus in 4. dist. 18. q. 2. art. 5. Antoninus 3. p. tit. 14. cap. 19. & plures alij docent, superiorem posse dictum pœnitentem à solis reservatis Sacramentaliter absoluer, & eum pro absolu-

tionem aliorum ad inferiorem Confessarium remittere. Ex quibus Caietanus & Sorus causam rationabilem ad id requirunt, & dicunt, occupationem ordinariam Prælatorum esse sufficientem ad id. Probari autem potest, quia quamuis integritas confessionis & auditionis peccatorum sit Iure diuino necessaria ad absolutionem, nihilominus ex rationabili causa, qualis in Prælati est ordinaria occupatio, potest confessio & auditio aliorum peccatorum non reservatorum omitti, confessis & auditis tantum reservatis; ac proinde ex ea causa potest superior à reservatis tantum confessis & auditis Sacramentaliter absoluer. Addit Caietanus, hanc esse Prælatorum consuetudinem in Curia Romana, & ob id oppositam opinionem iudicat temerariam.

Adrianus verò in 4. quæst. 4. de Confessione, Suarez disput. 21. sect. 1. Valquez quæst. 91. art. 3. dub. 10. & Siluester v. Confessio 1. quæst. 19. docent, superiorem non posse Sacramentaliter absoluer dictum pœnitentem, nisi auditis omnibus mortalibus, etiam non reservatis (imò hunc esse vsum in Curia Romana, testantur Siluester, Suarez & Valquez) & meritò: quia integritas confessionis & auditionis mortalium est Iure diuino necessaria ad absolutionem Sacramentalem, vt docet Tridentinum sess. 14. cap. 5. ergo non est omittenda, nisi ob vrgentissimam causam, quæ reddat licitam dimidiationem aut mutilationem confessionis & auditionis, qualis non est quæ sumi potest ex occupatione, nec ex alio impedimento superiorum, præsertim cum post auditionem reservatorum, & post adhibitam conuenientem medelam pro illis, possit pœnitentem pro absolutione Sacramentali omnium, tam reservatorum quam non reservatorum, ad inferiorem Confessarium remittere, quod non debet onus graue pœnitentium indicari, præsertim cum superior etiam teneatur sigillo confessionis.

DIFFICVLITAS XVI.

Vtrum subdito per se, vel per alterum licentiam petenti à superiore, vt possit alteri confiteri reservata, teneatur illam concedere.

Conueniunt Primò Doctores, quos subditus prudenter timer aliquod graue damnum confessioni extrinsecum sibi euenturum, si superiori confiteatur, verbi gratia, reuelationem confessionis, vel odium superioris, vel abusum confessionis in ordine ad gubernationem subditi, teneri superiorem ex iustitia licentiam concedere, quia tunc iniuriam irrogat subdito, intendendo eum cogere vt sibi in dictis casibus confiteatur: & etiam teneri ex fidelitate, aut ex iustitia muneris pastoris debita, eam licentiam concedere, si ex negatione prudenter timeat graue aliquod nocuum spirituale subditi, quamuis oriundum ex passione aut ex alia fragilitate subditi, verbi gratia, defectum integritatis confessionis, aut Communionem absque præuia confessione, aut nimiam dilationem confessionis & Communionis, aut multò minorem fructum, quia reservatio fit & cedere debet in utilitatem subditi, & non in detrimentum. Id tamen intelligitur, quan-

Caietanus.

Sorus.

Antoninus.

quando ex concessione licentiæ non timetur graue nocumentum aliorum, verbi gratia, facilitas in peccando, spe similis licentiæ obtinenda, quia si id timeatur, negari potest, imò & debet, quia potius est prospiciendum communitati, quam particulari personæ: & etiam tenetur ad eam negandam, quando prudenter timet, concessionem esse futuram occasionem subdito peccandi.

Conueniunt Secundo, quando ex negatione licentiæ non timetur prudenter damnum aliquod graue, aut minoritas grauis fructus subditi, non teneri superiorem, licentiam concedere, quamuis subditus refugiat illi confiteri ob verecundiam, aut ob timorem amittendi bonam opinionem apud illum, aut ob aliam difficultatem, quasi intrinsecam & annexam confessioni superiori faciendæ, quia ad id nec tenetur ex iustitia, nec ex fidelitate sui officij. Imò quando nullum damnum prudenter timeatur, magis expedit licentiam negare: quia tunc negatio maximè congruit fini reservationis,

quia tunc, vt supponimus, absque aliquo damno subditi proderit ad cautionem in futurum.

Quia verò de facto regulariter ex negatione licentiæ petita plus periculi potest prudenter timeari, quam ex concessione illius, idèò quando superior non habet in particulari iustas aliquas rationes ad illam negandam, conuenientius erit illam concedere, vt aduertant Suarez disp. 36. sect. 4. & Egidius disp. 8. dub. 14.

Obseruandum tamen est, Confessarium licentiam pro subdito petentem, ita cautè teneri procedere, vt superior nequeat personam conijcere; aliàs Confessarius fractor erit aut sigilli Sacramentalis, si id ex confessione nouit, aut secreti naturalis, si nouit extra confessionem: nec superior poterit interrogare quis sit pro quo licentia petitur, nec alias circumstantias per quas possit in notitiam subditi deuenire, quia id esset ad fractionem sigilli, vel secreti naturalis prouocare & inducere.

Suarez.
Egidius.

DISPUTATIO XII.

De sigillo confessionis.

DIFFICULTAS I.

Quo Iure sit obligatio seruandi secretum confessionis.

ONVENIUNT Primò Doctores, esse obligationem seruandi secretum confessionis; & eam obligationem oriri ex Iure humano Ecclesiastico, & ex Iure purè naturali, & ex Iure naturali diuino.

Et in primis oritur ex humano Ecclesiastico lato in can. *Sacerdos*, de Pœnitentia, d. 6. & in cap. *Omnes viri* & *que sexus*, de Pœnitentia & remissionibus. Secundo oritur ex Iure purè naturali virtutis iustitiæ, quia ex virtute iustitiæ tenemur famæ proximi prospicere. Tertio oritur ex Iure naturali diuino virtutis religionis, quia ex virtute religionis tenemur ad seruandum secretum confessionis ob reuerentiam ipsi debitam, ne fiat odiosa: quod Ius dicitur naturale, quia supposita institutione Sacramenti confessionis, oritur ex natura virtutis religionis; & dicitur diuinum, quia oritur ex virtute religionis, non absolute, sed supposita diuina institutione confessionis à Christo facta.

Conueniunt Secundo Doctores, obligationem seruandi secretum confessionis esse tantam, vt in nullo casu, saltem extra confessionem, inuito pœnitente licitum sit illud reuelare, vt constat ex perpetua Ecclesiæ traditione, & vt ex dicendis constabit: & ob id obligatio hæc per antonomasiam dicitur *sigillum*, quia sub hac maxima obligatione continentur & clausum est secretum confessionis, tamquam sub sigillo.

Est tamen difficultas, Vnde oriatur, quòd obligatio seruandi secretum confessionis sit tanta, vt in omni casu sit seruandum.

Circa quam conueniunt Primò Doctores, tantam obligationem non oriri sufficienter ex dicto Iure purè naturali iustitiæ, quo tenemur famæ

proximi prospicere, quia ex eo Iure non obligamur in omni casu adhuc extra confessionem ad seruandum proximo secretum, & ad eius famæ prospiciendum; quia absque iniustitia contra proximum potest reuelari secretum, quando reuelatio est necessaria ad vitandum maximum aliquod damnum a bipso proximo iniuste inferendum.

Conueniunt Secundo communiter Doctores, tantam obligationem non oriri tantum ex dicto Iure Ecclesiastico, quia licet ex eo, dum fuit & perseverat, sufficienter oriatur, quia eo Iure præcipitur secretum confessionis in omni casu, & fertur ab habente potestatem ad id præcipiendum, & ex sufficientissima causa, ne scilicet odiosa fiat confessio pœnitentibus, quod est malum maximum omnium quæ oriri possunt ex non seruando secretum illius; nihilominus, quia à principio institutionis Sacramenti confessionis semper fuit dicta strictissima obligatio, & semper erit, & non semper fuit dictum Ius Ecclesiasticum, & poterit cessare si Pontifex illud abrogare velit, idèò dicendum est esse aliud Ius, ex quo semper fuerit & futura sit dicta obligatio.

Est ergo punctum difficultatis, Quod sit hoc Ius, ex quo semper orta fuit sufficienter & oriunda est dicta obligatio, an scilicet ex dicto illo Iure naturali diuino religionis, an ex aliquo diuino positivo Christi.

Vasquez quæst. 93. art. 4. dub. 1. Valentia q. 8. puncto 1. Henriquez lib. 6. cap. 19. Egidius disp. 6. dub. 2. Reginaldus lib. 3. cap. 1. & Turrianus disput. 33. dub. 1. docent, dictam obligationem, quæ semper fuit & erit, non oriri sufficienter ex eo Iure naturali diuino, sed ex quodam Iure diuino positivo superaddito à Christo institutioni Sacramenti confessionis, quo Christus intuitu reuerentiæ confessionis instituit præceptum in omni casu seruati secretum confessionis, quia ex Iure naturali diuino religionis non sit obligatio seruandi secretum confessionis, nisi quando ad id ex iustitia tenemur, quia tantum tunc irrogatur iniuria,

seu irreuerentia confessioni reuelando secretum illius, quando pœnitens habet Ius iustitiæ, vt sibi seruetur, non verò quando non habet Ius; sed aliquando non tenemur ex iustitia, vt nuper dicebamus; ergo aliquando non tenemur ex dicto Iure naturali diuino religionis, ac proinde admittendum videtur illud aliud Ius positium diuinum, quo à Christo præceptum sit seruari secretum confessionis in omni casu.

S. Thomas verò in 4. distinct. 21. quæst. 3. art. 1. quæstionc. 1. Sotus dist. 18. quæst. 4. art. 5. Suarez disput. 33. sect. 1. Filliucius tract. 7. c. 11. & communiter Doctores docent, dictam strictissimam obligationem, quæ semper fuit & erit, sufficienter oriri ex dicto Iure naturali diuino religionis, ac proinde non esse admittendum illud aliud Ius positium diuinum, quod tantum fingitur ab aduersariis, vt sit, ex quo sufficienter oriatur dicta strictissima obligatio.

Quòd autem dicta obligatio sufficienter oriatur ex eo Iure naturali diuino religionis (quod semper fuit & erit) declaratur, quia supposita institutione diuina confessionis, ipsi confessioni fit iniuria, seu irreuerentia, si peccatum in ea auditum aliquando, quamuis in grauissimo casu, reueletur, quia ea reuelatione confessio fiet ita molesta & odiosa pœnitentibus, vt ab ea aliquo modo retrahantur, & ad eam non satis securè accedant; id autem est malum adeò perniciosum Reipublicæ Christianæ, vt ratio ipsa dicat esse necessarium vitandum, & est ita perniciosum, vt sit magis quam mors ipsa, & quam quodcumque aliud damnum temporale, adhuc destructionis totius patriæ: ergo ratio dicat, quòd reuelatio non fiat, quamuis sit necessaria ad vitandam mortem iniustam Confessarij, & destructionem totius patriæ, quamuis inferendam ab ipso pœnitente, in quibus casibus non esset obligatio ex iustitia seruandi illi secretum; ergo observatio secreti sacri, seu secreti confessionis in omni casu, etiam in eo in quo aliàs pœnitens sit indignus vt ipsi seruetur secretum, & non habeat Ius iustitiæ ad id, necessaria est in reuerentiam confessionis in tantum bonum Ecclesiæ instituta, quia illius fractio est malum maius omni alio temporali, etiam destructione totius patriæ, ac proinde fractio illius est necess. vitanda non minus, imò magis, quam destructio patriæ.

Fractio ergo sigilli sacri, seu sacramentalis, non tantum est peccatum iniustitiæ contra virtutem iustitiæ, quod potest aliquando esse tantum veniale, sed etiam est peccatum sacrilegij contra virtutem religionis, quod semper est mortale, quamuis tantum reueletur veniale: nihilominus quamuis semper & in omni casu sit sacrilegij, quia semper est iniuriola confessioni, & contra reuerentiam illius, non tamen semper est iniustitiæ, tunc videlicet quando considerata ratione naturali, & conuictu humano, pœnitens non habet Ius iustitiæ vt sibi seruetur secretum, vt contingit quando est in proposito inferendi graue aliquod damnum, & non vult ab eo proposito desistere, & ideo tunc fractio sigilli, quamuis sit peccatum sacrilegij, non tamen iniustitiæ.

DIFFICULTAS II.

Ex qua confessione oriatur obligatio sigilli.

Conueniunt Doctores, ex confessione Sacramentali, & ex ea sola oriri obligationem sigilli. Ita Henriquez lib. 6. cap. 19. Suarez disp. 33. sect. 2. & Egidius disp. 9. num. 4. illa autem est sacramentalis, quæ fit Confessario, eam subiiciendo clauibus.

Prior pars, nempe obligationem sigilli oriri ex confessione Sacramentali, est manifesta, quia ex reuelatione ipsius fit odiosa, quo homines ab ea retrahentur, quod in omni casu vitandum est: & oritur ex confessione Sacramentali, quamuis non perueniat ad absolutionem (in quo Doctores communiter conueniunt) siue non perueniat ex voluntate, siue ex impotentia tam Sacerdotis quam pœnitentis; aliàs confessio fieret odiosa, quod ob hanc rationem etiam est verum, quamuis pœnitenti negata sit absolutio ob defectum ipsius pœnitentis.

Posterior pars, nempe obligationem sigilli ex sola confessione Sacramentali oriri, est manifesta, quia ex nullius alius reuelatione, nisi confessionis Sacramentalis ipsi confessioni fit supradicta iniuria, & potest tantum malum oriri. Vnde obligatio sigilli non oritur ex manifestatione peccati, quæ non subiicitur clauibus saltem ex intentione pœnitentis, quamuis ipse dicat se illud manifestare sub sigillo confessionis, & non aliter, quia ex eo quòd id dicat, manifestatio seu confessio peccati non fit sacramentalis, adhuc intentionaliter, vt patet.

DIFFICULTAS III.

Qui teneantur sigillo confessionis.

In primis conueniunt Doctores, Confessarium teneri sigillo confessionis, quia ipse est qui reuelatione peccati sibi confessi propriissime irrogat iniuriam confessioni Sacramentali.

Secundò conueniunt Doctores contra Caietanum, etiam interpretem, medio quo fit confessio Sacramentalis, teneri sigillo confessionis, quia quamuis interpres non se teneat ex parte Confessarij cui fit confessio, sed potius ex parte pœnitentis, quia pœnitens medio ipso interprete confitetur Confessario, & subiicit suam confessionem illi, nihilominus cognoscit peccatum pœnitentis ex confessione inchoatiue Sacramentali, quia etiam vt directa ad ipsum interpretem est inchoatiue Sacramentalis, quia medio ipso & per ipsum fit & dirigitur ad Confessarium, & subiicitur clauibus, ac proinde reuelando peccatum irrogat iniuriam confessioni inchoatiue Sacramentali, ex qua illud cognouit.

Tertiò, qui casu vel consilio audiuit peccatum confitentis Sacramentaliter, tenetur sigillo confessionis, quia id sciuit ex confessione Sacramentali vt Sacramentali, quia id sciuit ex confessione directa ad Confessarium. Qui verò ex voluntate pœnitentis absque necessitate audiuit peccatum in confessione Confessario facta, non tenetur sigillo confessionis (sed tantum secreto naturali iusti-

S. Thomas.
Sotus.
Suarez.
Filliucius.

iustitiæ) quia non sciuit illud ex confessione Sacramentali ut Sacramentali, quia tantum sciuit illud ex confessione quatenus ad ipsum directæ, quæ ut sic non est Sacramentalis. Ille etiam qui fingens se Confessarium, audiuit confessionem, tenetur sigillo confessionis, quia sciuit peccatum ex confessione intentionaliter Sacramentali, id est facta ex intentione perficiendi Sacramentum.

Quartò, laicus, cui causa deuotionis aut humilitatis facta est confessio, non tenetur sigillo confessionis, sed tantum secreto naturali iustitiæ, ut contra Adrianum in 4. quæst. vltima, & contra Nauarrum c. 8. num. 7. docent S. Thomas in 4. d. 21. quæst. 3. art. 1. quæstionum. 3. Suarez disp. 33. sect. 2. Vasquez quæst. 93. art. 4. dub. 2. & communiter Doctores, quia ille non cognouit peccatum ex confessione Sacramentali adhuc intentionaliter, quia non fuit facta vero iudici, nec existimato. Ad idem, *non existimato*, quia si pœnitens confiteatur laico, existimans eum posse in absentia Sacerdotis absolvere, tunc laicus tenetur sigillo confessionis (non minus quam qui se finxit Confessarium) quia tunc cognouit peccatum ex confessione intentionaliter Sacramentali.

Quintò, circa eum cui Confessarius reuelauit peccatum confessum, Adrianus & Nauarrus docent teneri sigillo confessionis, quia mediâ cognitione peccatum ex confessione Sacramentali.

Medina Cod. de Confessione, quæst. De his qui confessionem celare tenentur, docet, illum non teneri sigillo confessionis, quia id non cognouit ex confessione ipsâ.

Vasquez. Vasquez verò docet, & optimè, eum, cui absque licentia pœnitentis facta est reuelatio, teneri sigillo confessionis; quia tunc cognitio peccati tantum habet ortum ex confessione Sacramentali, quia pœnitens id tantum dixit in confessione Sacramentali. Eum verò cui facta est reuelatio peccati ex licentia pœnitentis, non teneri sigillo confessionis, sed tantum secreto naturali iustitiæ, quia iste non cognouit peccatum ex confessione Sacramentali, adhuc remotè & mediâ, sed tantum ex narratione non Sacramentali, quia pœnitens concedens licentiam ad reuelandum peccatum ait, siue expressè siue implicite, *Hoc peccatum, quod feci, & tibi confessus sum, me fecisse reuela.* Et idem ob eandem rationem dicendum est de superiore, à quo Confessarius ex licentia pœnitentis petit facultatem pro peccato reservato pœnitentis, non teneri sigillo confessionis, quia scilicet tunc superior non accipit notitiam peccati ex confessione Sacramentali, sed ex narratione non Sacramentali pœnitentis, teneri tamen strictissimo secreto naturali iustitiæ, cum ei sit dictum causa honestissima boni spiritualis pœnitentis.

Sextò conueniunt Doctores, eum, cui aliquis extra confessionem suum peccatum detegit, sub onere quòd illud seruet sub sigillo confessionis, non teneri ex eo sigillo, sed tantum secreto naturali iustitiæ, quia id non cognoscit ex confessione, & obligatio sub sigillo tantum oritur ex confessione, & non ex pacto; ipse autem qui extra confessionem exigit sigillum confessionis, nullam irrogat iniuriam confessioni, ut contra Paludanum

Adrianus in 4. dist. 21. quæst. 3. art. 1. con. 3. aduertunt Adrianus & Vasquez.

Obseruandum est, omnes, quos diximus teneri

sigillo confessionis, teneri in omni casu; reliquos verò, qui eo non tenentur, sed tantum secreto naturali iustitiæ, non teneri in omni casu.

DIFFICULTAS IV.

Cuius rei secretum sit seruandum sub sigillo confessionis.

Conueniunt Primò Doctores, Confessarium sub sigillo confessionis teneri ad celandum peccatum mortale adhuc in communi, & ad celanda peccata venialia in particulari, ita ut si Confessarius dicat, aut aliter significet, pœnitentem fecisse aut confessum fuisse peccatum mortale, quamuis illud non explicet in particulari; etsi dicat, aut aliter significet fecisse aut confessum fuisse peccatum, v. g. mendacij, sit contra sigillum confessionis, quia verè reuelat occultum ex confessione Sacramentali notum: non verò si dicat pœnitentem fecisse aut confessum fuisse peccata venialia non addendo plura, quia tunc non reuelat occultum, quia manifestum est, eum qui confitetur & absoluitur, fecisse & confiteri ad minus venialia. Addidimus, *non addendo plura*, quia qui dicit aut aliter significat pœnitentem fecisse aut confessum fuisse plura venialia, reuelat quod est occultum, quia occultum est pœnitentem plura venialia fecisse.

Est quoque contra sigillum, *reuerunt* Vasquez q. 93. art. 4. dub. 3. & Egidius disp. 9. n. 16. Egidius. Confessarium infamare ciuitatem alicuius generis peccati, quod ex sola confessione nouit, quando ipsi ciues, in particulari etiam pœnitentes, aliquo modo afficiunt infamia illa, quod facile contingit, quando ciuitas non est ampla, & pœnitentes sunt aliquo modo suspecti, quia tunc ex reuelatione illa tenent pœnitentibus aliqualis infamia, ob quod confessio fit illis odiosa, & ab ea retrahuntur.

Conueniunt Secundo Doctores, Confessarium sub sigillo confessionis teneri ad celandas omnes circumstantias peccatorum, etiam peccata sociorum & complices, quia earum reuelatione fit confessio pœnitenti odiosa: quod etiam est verum, ut aduertit Suarez disp. 34. sect. 3. quamuis pœnitens inutiliter & culpabiliter reuelet circumstantias, v. g. socios & complices, si id reuelet, existimans id esse necessarium aut expediens ad explicationem sui peccati, quia etiam tunc reuelatione illarum confessio fit odiosa. Et ob eandem rationem, ut aduertit Egidius, etiam est contra sigillum, reuelare defectus naturales pœnitentis, quando ab ipso dicuntur in confessione ut conducentes ad explicationem sui peccati: non verò quando à pœnitente narrantur incidenter, & non tamquam conducentes ad id. Et etiam ut contra Henriquez & contra Valentiam supponit Egidius num. 12. est contra sigillum reuelare defectus pœnitentis, qui ex confessione coniunguntur, quamuis alias sint indicium bonæ & timoræ conscientie, ut esse scrupulosum, quia etiam eorum reuelatione confessio fit pœnitentibus odiosa, & ab ea retrahuntur.

Est tamen difficultas, An Confessarius sub sigillo confessionis teneatur ad celandum peccatum nondum patratum quoad effectum, ut propositum occidendi aliquem, aut prodendi Rempublicam: procedit autè quando dictum peccatum & propositum etiam perseverat tempore confessionis, quia

quando iam cessauit, aut tempore confessionis cessat, ex nullo capite excusatur Confessarius ab obligatione sigilli.

Alexand. Circa difficultatem ergo Alexander 4. part. quæst. 19. memb. 2. art. 2. Adrianus in 4. quæst. ult. de Confessione, Siluester v. *Confessio* 3. quæst. 5. & Angelus v. *Confessio* ultimo, num. 7. docent, tunc Confessarium non teneri (nisi quando dictum propositum est in pœnitenti, qui antea commisit re ipsa & in effectu simile peccatum ei, quod est in proposito, & illud etiam confitetur) quia confessio dicti propositi perseverantis non est Sacramentalis, utpote inepta absolutioni, quia nullus potest à proposito peccandi perseverante absolui. Addiderunt verò, nisi quando pœnitens antea commisit in effectu simile peccatum, & illud etiam confitetur, quia tunc propositum illud, ob connexionem cum eo peccato antea commissio, cuius etiam fit confessio, etiam clauditur sub sigillo confessionis, sicut peccatum ipsum in effectu commissum & confessum, quod est aptum absolutioni.

Richardus. Richardus verò in 4. d. 21. art. 4. q. 2. art. 2. Durandus quæst. 4. Henriquez lib. 6. cap. 19. Egidius dub. 1. & communiter Doctores absolute docent, teneri, quamvis dictum propositum non præsupponat commissum simile peccatum ei, quod est in proposito, & merito: quia confessio dicti propositi, quamvis inepta absolutioni ob sui perseverantiam, est verè Sacramentalis, quia perseverantia dicti propositi, seu propositum perseverans, per confessionem subijcitur clauibus, non ut materia absolutionis, sed ut impedimentum ad absolutionem; quia cognitio impedimenti non minùs pertinet ad Confessarium ut non absoluat, quam cognitio peccati ut ab eo absoluat.

Quòd si propositum illud non subijciatur clauibus, animo videlicet manifestandi statum propriæ conscientie, eum subijciendo clauibus Confessarij ut de eo iudicet, sed alio animo, nempe vel inducendi Confessarium ad simile peccatum, vel irridendi iudicio confessionis, aut alio modo (qui ex modo confitendi conijci poterit) non clauditur sub sigillo confessionis.

Ita tamen Confessarius tenetur sub sigillo confessionis ad celandum quodlibet ex dictis, ut non solum sit contra sigillum illa verbis, sed etiam nutibus & quolibet alio signo insinuare, ut aduertunt communiter Doctores, & constat ex cap. *Omnis veriusque sexus*, quia etiam eorum insinuatione, quamvis non directè intentia, redditur confessio pœnitentibus molesta & odiosa, & ab ea retrahuntur.

DIFFICULTAS V.

Verum Confessarius possit peccatum in confessione auditum reuelare, quando ipse nequit aliter peccatum suum in confessione explicare.

Difficultas hæc tantum habet locum, quando Confessarius confiteri tenetur, & nequit nisi ei qui ex confessione ipsius Confessarij facile conijciat peccatum pœnitentis.

Sotus. Sotus in 4. d. 18. q. 4. art. 5. & P. Sà v. *Confessor*, docent, in dicto casu Confessarium posse peccatum in confessione auditum reuelare, quia præ-

ceptum integritatis confessionis fortius obligat quam præceptum sigilli confessionis, quia illud est in utilitatem pœnitentis, illud verò in reuerentiam iudicij confessionis, quæ est maioris momenti quam utilitas pœnitentis.

Nauarrus verò cap. 8. num. 6. Vasquez dub. 4. Egidius num. 21. & communiter Doctores docent, Confessarium adhuc in dicto casu non posse peccatum in confessione auditum reuelare, & merito: quia maioris momenti est observatio sigilli confessionis, & in maiorem reuerentiam iudicij confessionis cedit, quam integritas confessionis, & idè confessio dimidiati seu mutilari potest ob grane aliquod damnum, & ob nullum potest rumpi sigillum confessionis, quia institutio integritatis cedit bono pœnitentis, ne ipsi confessio fiat odiosa, sigillum verò nullius bono cedit.

DIFFICULTAS VI.

Verum Confessarius possit ex licentia pœnitentis reuelare peccatum in confessione auditum.

Conueniunt Doctores contra Altiſiodorensem, Confessarium non posse absque fractione sigilli reuelare peccatum in confessione auditum, si pœnitens non concedat licentiam expressam ad id, quamvis Confessarius firmissimè præsumat reuelationem fore pœnitenti gratam, quia reuelatione facta, absque expressa licentia pœnitentis, fieret pœnitenti confessio odiosa, quia pœnitens posset timere ne Confessarius aliquando ex falsa præsumptione reuelaret peccata.

Est tamen difficultas, An Confessarius id possit, quando pœnitens concedit expressam licentiam.

Alexander 4. part. q. 19. memb. 2. art. 2. Sotus in 4. d. 21. quæst. 2. Durandus quæst. 4. Maior q. 3. Gabriel art. 3. dub. 6. & Angelus v. *Confessio*, ult. num. 5. partem negatiuam tuentur, Primo, quia reuelare peccatum, est contra Ius naturale diuinum; ergo fieri nequit, quamvis pœnitens id expresse concedat, quia ipse nequit in eo dispensare, cum ad hoc non sufficiat quòd dictum Ius cedat in fauorem ipsius pœnitentis, quia quamvis cedat, nihilominus latum est intuitu reuerentie confessionis Sacramentalis, sicut etiam quamvis exemptio Clericorum cedat in fauorem particularium, nequit Clericus à iudice seculari iudicari adhuc ex licentia ipsius Clerici, quia hæc exemptio facta fuit intuitu honoris status Clericalis. Secundo, quia Confessarius eo ipso quòd reuelat peccatum in confessione auditum, quamvis ex licentia expressa pœnitentis, mentitur, quia peccatum illud audiuit & scit ut Deus, & non reuelat ut Deus sed ut homo; ergo nequit adhuc ex licentia expressa pœnitentis reuelare peccatum. Vnde iuxta opinionem hanc, ut Confessarius capiat consilium super confessis, quando ex consilio conijciendum est peccatum pœnitentis, necessarium est quòd pœnitens extra confessionem referat Confessario peccatum reuelandum.

S. Thomas verò in 4. dist. 21. quæst. 3. art. 2. Richardus art. 4. quæst. 1. Suarez disput. 33. sect. 5. Vasquez quæst. 93. art. 4. dub. 5. Egidius disp. 9. num. 22. Adamus Tanner disp. 6. q. 9. num. 125. & communiter Doctores partem affirmatiuam tradunt,

tradunt, & meritò: quia obligatio sigilli confessionis primariò & per se est in fauorem pœnitentis; in reuerentiam autem confessionis non nisi secundariò & ratione pœnitentis, ita ut non aliter obligatio illa sit religionis in reuerentiam confessionis, nisi ut pœnitenti non fiat odiosa; ergo eo ipso quod pœnitens vult & expresse concedit licentiam ut peccatum ipsius reueletur, cessat obligatio sigilli, quia tunc reuelatione non fit confessio pœnitenti odiosa: quod non est in Iure naturali diuino dispensare, sed aufere circumstantiam necessariam ut illud obliget, nempe reuelationem fieri contra voluntatem pœnitentis, quia ratione sui tantum obligat in gratiam personæ pœnitentis, ac proinde quando reuelatio non fit contra voluntatem pœnitentis, non est contra ius illud, sicut etiam iuramentum promissioni accedens tantum obligat quando promissarius non cedit promissioni, quia illud tantum obligat in gratiam promissarii; in quo hoc iuramentum & sigillum confessionis differunt ab exemptione Clericorum: quia hæc per se non tantum est in fauorem particularium, attendendo ad personas eorum, sed etiam in honorem status Clericalis, attendendo ad dignitatem Clericalem, ob quod Clericus particularis nequit cedere dictæ exemptioni. Ex quo constat ad primam rationem aduersariorum.

Et ad secundam negamus, Confessarium mentiri, quamuis peccatum quod scituit ut Deus, id est ut gerens vicem Dei, reuelat ut homo, & absque licentia pœnitentis, sicut non mentitur, qui gerens vicem Christi consecrauit, & postea ait, *ego confiteor*; mentiretur autem, si diceret, *ego audiui peccatum ut homo priuatus non gerens vicem Dei*.

Obseruandum est, ut contra Vasquez aduertit Suarez disp. 34. sect. 3. non esse contra sigillum confessionis, ex licentia expressa pœnitentis reuelare peccatum complicitis absque complicitis licentia, quia sigillum tantum obligat in fauorem pœnitentis, ut confessio non fiat ipsi odiosa, ne ab ea retrahatur: ex reuelatione autem complicitis ex licentia pœnitentis facta, nulli alij adhuc compliciti fit odiosa confessio ut ab ea retrahatur, unde si alijs non fiat iniuria compliciti, ut potest contingere, poterit eius peccatum ex licentia pœnitentis reuelari.

DIFFICULTAS VII.

Virum Confessarius, qui audiuit peccatum pœnitentis in confessione possit dicere, se illud in confessione ab eo pœnitente audiuisse.

Supponimus Primò, quod quando peccatum pœnitentis in confessione auditum non est publicum, non possit à Confessario affirmari ei qui ignorat peccatum illud pœnitentis, se illud ab eo pœnitente audiuisse, quia tunc utendo notitia confessionis, detegit peccatum secretum pœnitentis, significando saltem indirectè pœnitentem illud commississe.

Supponimus Secundò, quod licet peccatum sit alijs publicum & notum, si tamen, quia Confessarius affirmat se illud in confessione audiuisse ab eo pœnitente, peccatum sit magis certum, nequeat Confessarius id affirmare absque fractione sigilli

confessionis, quia tunc ea affirmatione, quamuis non iniusta seu iniuriola pœnitenti, confessio fit pœnitenti odiosa, ut ab ea retrahatur, quia ea affirmatio ex confessione ortum habens ex se displicet pœnitenti.

His ergo suppositis, difficultas est, An, quando peccatum pœnitentis est ita publicum & notum, ut dicta affirmatione Confessarij non fiat magis certum, neque fiat notum ignorantibus, ut peccata fornicationis sic in communi notissimæ meretricis, tunc possit à Confessario affirmari se illud in confessione ab eo pœnitente audiuisse.

Medina Cod. de Confessione, quæst. De his quæ à Confessario celantur sunt, partem affirmationem tuetur, quia tunc Confessarius ea affirmatione nec infamat pœnitentem, nec detegit peccatum illius, ut patet, sed tantum detegit actum confessionis, qui est pœnitenti laudabilis, quo confessio non fit odiosa.

Sotus verò in 4. d. 18. quæst. 4. art. 5. Vasquez quæst. 93. art. 4. dub. 5. Agidius disp. 9. num. 12. & communiter Doctores partem negatiuam tradunt, & meritò: quia quamuis tunc affirmatio auditionis peccati in confessione non sit contra iustitiam, ob publicitatem & notorietatem peccati, est tamen significatio saltem indirectè ipsius peccati auditu in confessione, quæ ex suo obiecto est displicens pœnitenti, & retractiua à confessione Sacramentali, quamuis sit significatio peccati ut subest actui laudabili confessionis.

Addimus, dictam affirmationem non esse contra sigillum strictè sumptum, quia non est detectio peccati strictè sumpta, nec quoad substantiam, nec quoad maiorem certitudinem; esse tamen contra sigillum largè sumptum, quia est contra obligationem religionis tacendi, & non dicendi peccata confessa, quod ex se sit displicens pœnitenti, quæ aliquo modo dici potest sigillum, iuxta ea quæ dicemus Difficultate XI.

DIFFICULTAS VIII.

Virum Confessarius possit peccatum pœnitentis, alias extra confessionem notum, reuelare, non significando se audiuisse illud in confessione.

Non defunt qui partem negatiuam tueantur, quia pœnitens ex ea reuelatione, si ipsi fiat nota, & ignoret Confessarium aliunde nosse peccatum, suspicabitur fregisse sigillum, quo pœnitens retrahetur à confessione.

S. Thomas verò in 4. dist. 21. quæst. 3. art. 4. Vasquez dub. 7. & communiter Doctores, partem affirmatiuam tradunt, & meritò: quia tunc non reuelatur peccatum ex notitia habita in confessione, sed aliunde habita. Quod eodem modo est verum, siue Confessarius illud aliunde nouerit ante confessionem, siue post confessionem. Vnde si Confessarius potest aliunde pœnitentem denuntiare, aut contra eum testificari, etiam poterit, quamuis peccatum nouerit in confessione.

In dicta tamen affirmatione seu narratione cauendum est, ne certius narretur peccatum, nec cum alijs circumstantiis ratione auditionis confessionis, quam erat notum extra confessionem, alijs manifestè fiet contra sigillum; & ne pœnitens suspi-

suspiciari possit Confessarium vti notitia confessionis; aliàs etiam fiet contra sigillum, quia tunc ita reuelatur peccatum, vt pœnitens retrahatur à confessione; & ne narretur contra obligationem secreti purè naturalis; aliàs fiet iniustitia pœnitenti.

DIFFICULTAS IX.

Virum peccatum in confessione tantum notum reuelari possit, ob correctionem pœnitentis.

Certissimum est, peccatum pœnitentis in confessione tantum notum, non posse alteri reuelari adhuc ob correctionem pœnitentis, quia directè est contra sigillum confessionis, cuius observatio est maioris momenti, quàm pœnitentis correctio.

Est tamen difficultas Primò, An Confessarius ob peccatum tantum in confessione notum, possit pœnitentem corrigere, cum ab officio, quo malè fungitur amouendo, vel aliter; quamuis alij suspicentur aut suspicari possint sic corrigi ob aliquod peccatum.

Circa quam difficultatem communiter Doctores, etiam Gabriel partem negatiuam tradunt, quia id est insinuare peccatum aliquod mortale pœnitentis, saltem in communi, quod est contra sigillum confessionis, cuius observatio est maioris momenti, quàm adhibere remedium pœnitenti; & consequenter etiam tunc seruare sigillum, non militat contra charitatem proximi.

Vasquez. Egidius. Et ob eandem rationem, vt optimè Vasquez & Egidius, negari nequit pœnitenti suffragium, ob peccatum aliquod in confessione tantum notum, quamuis ob illud iudicetur indignus, quando alij suspicantur aut suspicari possunt pœnitenti negari suffragium ob aliquod peccatum mortale, quia tunc negatione suffragij insinuatur peccatum mortale pœnitentis, saltem in communi, quod est contra sigillum confessionis, & est peius quàm eligere indignum: ex duobus autem malis occurrentibus eligi potest & eligendum est minus malum.

Secundò est difficultas, An pœnitens possit remoueri ab officio, aut negari ei suffragium, aut aliud circa eum fieri, quando ipse solus conijcit aut conijcere potest id fieri ob peccatum confessum.

S. Thomas. Scotus. Vasquez. S. Thomas in 4. d. 21. q. 3. art. 1. quæstiunc. 1. ad 3. Scotus quæst. 2. art. 3. Vasquez dub. 8. & plures alij partem affirmatiuam tuerentur, quia tunc nullo modo reuelatur peccatum, quia ipse solus pœnitens id conijcit.

Sancius. Armilla. Bañez. Egidius. Filiucius. Sancius verò lib. 3. de Matrimonio, disput. 16. Armilla v. Confessio n. 7. Bañez 2. 2. quæst. 33. art. 8. Egidius disp. 9. num. 67. Filiucius tract. 7. cap. 11. quæst. 7. & plures alij partem negatiuam tradunt, & merito: quia Confessarius ita tenetur sigillo sacro confessionis, vt nequeat peccatum in confessione tantum notum alicui dicere, non solum aliis à pœnitente, quamuis viderint peccatum à pœnitente committi, sed nec illud obijcere ipsi pœnitenti; in casu autem dicto remouere pœnitentem ab officio, aut ipsi negare suffragium, aut aliud circa ipsum efficere, quando ipse conijcit aut conijcere potest id fieri ob peccatum confessum, est ipsi insinuare, imò est quodammodo obijcere & exprobrare peccatum confessum, quo confessio ita fiet ei molesta & odiosa, vt ob id retrahi possit ab

ipsa; ergo id est contra obligationem sigilli sacri confessionis.

Ad primum ergo aduersariorum respondemus, quòd quamuis tunc non reueletur peccatum reuelatione strictè sumpta, qua efficitur certiores alicui nobis ignoti, reuelatur tamen reuelatione latè sumpta pro locutione seu dictione, qua dicimus peccatum alicui etiam scienti, adhuc ipsi pœnitenti; vtrique autem reuelatio etiam latè sumpta est illicita & contra reuerentiam confessionis, quia vtralibet confessio fit pœnitenti molesta & odiosa, quia qualibet ex suo obiecto est pœnitenti displicens, ac proinde vtrique est contra sigillum confessionis, prior contra sigillum strictè sumptum, & posterior contra sigillum latè sumptum, nempe contra obligationem nulli, adhuc ipsi pœnitenti, dicendi peccatum tantum in confessione notum.

Nihilominus Confessarius vti potest notitia confessionis, quando nullus nec pœnitens potest in dictam suspicionem deuenire, quia nullo modo frangitur sigillum, quia tunc nulli dicitur nec insinuatur peccatum confessum. Excipimus Superiores Religionum, qui scientia confessionis nullatenus vti possunt ad exteriorem gubernationem, quia eis prohibitum est à Clemente VIII. in Motu proprio, quem pro calibus referuatis edidit anno M. D. XCIV.

DIFFICULTAS X.

Virum Confessarius pro vitanda vitia posset aliquo modo reuelare peccatum pœnitentis in confessione tantum notum.

Conueniunt Doctores, peccatum in confessione tantum notum nullo modo esse reuelandum, nec pro vitanda propria morte, nec pro vitanda destructione totius patriæ. Quod indicatur in can. Sacerdos, de Pœnitentia dist. 6. dum dicitur, peccata confessa pro nullo scandalo (id est pro nullo malo publico vitando) alicui recitanda esse: & in cap. Omnis viri & sexus, de Pœnitentiis & remissionibus, dum dicitur: *Caveat omnino* (id est in omni casu) *ne verbo aut alio signo aliquatenus prodatur peccatorum.* Ratio huius doctrinæ est, quia observatio sigilli, seu secreti sacri confessionis, est tanti momenti in Ecclesia Christiana, vt fideles ad confessionem securè accedant, & ab ea non retrahantur, vt ratio ipsa dicit, in omni casu esse omnino seruandum, etiam quando fractio illius sit necessaria ad vitandam propriam mortem, imò & destructionem totius patriæ, quia ex fractio illius confessio fiet molesta & odiosa fidelibus, & ab ea retrahentur, quod est malum multò maioris ponderis, quàm mors Confessarij, imò & quàm destructio totius patriæ; ergo.

Ex quo deducimus, Confessarium non posse aliquid dicere nec efficere, quamuis necessarium sit ad vitandam propriam mortem, adhuc à pœnitente inferendam, ex quo conijci possit pœnitentem mortaliter peccasse, aut aliquod peccatum in particulari, licet tantum veniale, commisisset; nec posse (vt contra Scotum, Gabrielem, Henriquez & Egidium aduertunt Richardus, Sotus & Nauarrus) aliquid dicere aut efficere, quo indicet seu insinuet pœnitentem confessum fuisse aliquod mortale, quam-

quamvis solum in communi, aut veniale aliquod in particulari, ut contingit, quando Confessarius, post auditam confessionem pœnitentis conspirantis cum aliis sociis in mortem Confessarii, fugit, scientibus sociis fugam Confessarii, & pœnitentem fuisse illi confessum, quia tunc fugâ illâ insinuat confessioni illius peccati (quamvis tantum insinuetur ipsi pœnitenti & sociis qui illud iam sciebant) quod est indirectè & in obliquo significare & insinuare peccatum confessum, & quodammodo detegere seu revelare peccatum, non revelatione & detectione strictè sumpta, sed latè sumpta pro insinuatione peccati alicui scienti facta, ac proinde contra sigillum confessionis non strictè sed latè sumptum, eo modo quo Difficultate VII. diximus, affirmationem confessionis peccati, scienti factam, esse contra sigillum confessionis latè sumptum, quia hæc affirmatio est contra obligationem religionis non affirmandi, & illa insinuatio contra obligationem religionis non insinuandi peccatum confessum.

DIFFICULTAS XI.

Utrum Confessarius possit extra confessionem cum pœnitente loqui de peccatis confessis.

Supponimus, post confessionem completam, non posse Confessarium contra voluntatem pœnitentis cum eo loqui de peccatis confessis: quia licet ex locutione non infametur pœnitens, ut patet, afficitur tamen pudore & rubore, quo confessio fit ipsi molesta & odiosa, quod est maximum malum, & necessariò vitandum: posse tamen cum eo loqui de illis ex licentia expressa illius, ut patet, sed non ex licentia præsumpta, quia posset pœnitens timere Confessarium aliquando falsò præsumentem licentiam ipsi locuturum de peccatis confessis, & eum rubore affecturum: & posse Confessarium loqui cum pœnitente (quamvis renuente, imò & debere, si commode possit) quando commisit defectum in confessione, ex quo obligatur ad monendum illum, quia tunc non loquitur illi extra confessionem, sed in confessione, eam perficiendo, supplendo defectum illius.

Hoc ergo supposito, difficultas est (& potius de nomine, quàm de re) an loqui cum pœnitente extra confessionem, contra voluntatem illius, quando non est necessarium ad supplendum aliquem defectum (quod est illicitum, & peccatum facultatis contra reuerentiam confessionis) sit contra sigillum confessionis.

Medina Cod. de Confessione, quæst. De his quæ à Confessario celanda sunt, & Vasquez dubio 10. negant. Sotus verò in 4. dist. 18. q. 4. art. 6. & Victoria in Summa num. 185. affirmant.

Nos tamen existimamus, dictam locutionem non esse contra sigillum strictè sumptum, quia non est apertio secreti strictè sumpti, cum fiat ipsi pœnitenti scienti peccata, de quibus Confessarius loquitur; esse tamen contra sigillum latè sumptum, quia est contra obligationem nulli dicendi peccata in confessione tantum nota, quæ dici potest sigillum seu obligatio seruandi secretum, id est nulli dicendi.

Addimus tamen, eum, qui sic peccat contra sigil-

lum, non esse puniendum pœna imposita reuelantibus confessionem, quia tunc non reuelat confessionem reuelatione absolutè & strictè sumpta, sed tantum latè sumpta, quæ non est punienda pœna imposita his qui absolutè & simpliciter dicuntur reuelare.

DIFFICULTAS XII.

Utrum sit contra sigillum confessionis, dicere, Non absolui pœnitentem, verbi gratia Petrum.

Caietanus in Summ. v. Confessori necessaria, Caietanus negat, quia possunt esse plures causæ honestæ, ob quas pœnitens absque eius defectu non absoluitur.

Sotus verò in 4. dist. 18. quæst. 2. art. 5. Suarez disput. 33. lect. 6. Vasquez dubio 10. Egidius num. 14. & communiter Doctores affirmant, & meritò: quia quamvis sint variæ causæ honestæ, ob quas pœnitens possit absque defectu ipsius non absolui, ex eo tamen dicto Confessarii, quando non declaratur causa honesta ob quam non fuit absolutus, nequit non generari suspicio quòd forsitan non fuit absolutus, vel defectu dispositionis, vel quia habuit casum aliquem reservatum, quòd est contra sigillum, quia id est modo quodam confuso aut dubio insinuare prauum statum pœnitentis.

Imò id ita est contra sigillum, ut ob illud Confessarius dignus fiat pœna imposita violatoribus sigilli (quamvis nonnulli oppositum dicant) quia in cap. Omnis vtriusque sexus, postquam dicitur, *caueat omnino ne aliquo modo prodatur pœnitentem*, apponitur pœna, in casu autem dicto Confessarius aliquo modo prodit pœnitentem.

DIFFICULTAS XIII.

Utrum Confessarius sub iuramento interrogatus de peccato in confessione tantum noto, possit illud negare.

Conueniunt Primò Doctores, Confessarium, quamvis sub iuramento & à iudice interrogatum, an sciat pœnitentem commisisse peccatum, quod verè Confessarius tantum ex confessione nouit, non posse illud manifestare, quia qui non interrogatur iuridicè, potest non manifestare id de quo interrogatur; Confessarius autem non interrogatur iuridicè de eo quod tantum ex confessione nouit, & cum possit non manifestare illud, tenetur ad non manifestandum; alias franget sigillum confessionis.

Conueniunt Secundò contra Gabrielem in 4. Gabriel d. 21. art. 3. dub. 1. Confessarium tunc posse negare se illud scire, quia dum aliud non exprimitur, ea interrogatio tantum intelligitur de auditione & notitia habita extra confessionem: & ob hanc rationem id potest absolutè negare, quamvis non addat restrictionem illam mentalem, *ut tibi dicam*, nec aliam, quia etiam absq; ea restrictione negatio est vera; quod ob eam rationem etiam est verum, siue Confessarius interrogetur à iudice, siue à priuata persona. Imò ob eandem rationem, ut contra Durandū aduertunt Paludanus, Sotus, & Vasquez ubi Paludanus infra, id potest Confessarius propria sponte dicere, quam-

Medina.
Vasquez.
Sotus.
Victoria.

quamvis non interrogetur, quia scilicet ea dictio seu affirmatio communiter intelligitur de auditione & noticia habita extra confessionem.

Addimus, Confessarium interrogatum non tantum posse licite negare, sed etiam teneri ad id, quando (ut aliquando contingit) ex silentio generatur in aliis suspicio peccati pœnitentis.

Est tamen difficultas, Quomodo se debeat gerere Confessarius, quando interrogatur, an audierit vel nouerit in confessione, pœnitentem fecisse peccatum illud.

Sotus.
Paludan.

Sotus in 4. dist. 18. quæst. 4. art. 5. & Paludanus distinct. 21. quæst. 3. docent, Confessarium tunc non posse negare, quia mentiretur, quod nunquam licet: & cum id non possit affirmare, dicunt, consultissimum esse illi obiurgare interrogantem, quamvis iudicem, quia id interrogat.

Medina.
Vasquez.
Suarez.
Ægidius.

Medina verò Cod. de Confessione, quæst. de Confessione celanda, Vasquez quæst. 93. art. 4. dub. 12. Suarez disput. 33. sect. 6. Ægidius disp. 9. num. 25. & communiter Doctores docent, tunc Confessarium posse negare, addendo mentaliter, seu interius, *ut tibi dicam*, vel quid simile; & merito: quia ex vna parte Confessarius potest salua veritate negare, addendo mentaliter, *ut tibi dicam*, vel quid simile; & ex altera parte est iusta & rationabilis causa ad se negandum, quamvis interrogans ea negatione decipiatur, cum illicite interroget, ergo potest licite negare, addendo dictam restrictionem mentalem: & si potest, etiam tenebitur, quando ex silentio in aliis generatur suspicio, quod pœnitens peccatum illud commiserit.

DIFFICULTAS XIV.

Utrum Confessarius frangens sigillum confessionis, incurrat ipso facto pœnam aliquam.

IN can. *Sacerdos*, de Pœnitentia dist. 6. Confessario frangenti sigillum confessionis imponitur pœna depositionis, & coactionis ad perpetuam & ignominiosam peregrinationem; & in cap. *Omnis cuiusque sexus*, de Pœnitentiis & remissionibus, confirmatur dicta pœna depositionis, & additur pœna perpetuæ reclusionis in aliquo Monasterio: unde pœna illa perpetuæ & ignominiosæ peregrinationis commutata est in pœnam perpetuæ reclusionis: neutra tamen pœna, depositionis videlicet & perpetuæ reclusionis, incurritur ipso facto ante sententiam Iudicis, ut aduertunt Suarez disp. 33. sect. 8. & Ægidius disp. 9. num. 70. quia nullo fundamento constat aliquam ex eis ipso facto incurri.

Suarez.
Ægidius.

Aliis verò personis distinctis à Confessario,

quas etiam sigillo confessionis teneri diximus, non sunt impostæ dictæ pœnæ, ut ex dictis Iuribus constat, nec eis sunt puniendi, sed minoribus, quia in fractione sigilli non ita grauitur peccantur Confessarius, quamvis multo grauioribus, quam si solum frangerent secretum purè naturale iustitiæ.

Est tamen difficultas, An Confessarius frangens sigillum confessionis, incurrat irregularitatem.

Maiolus lib. 5. de Irregularitate cap. 19. securus sententiam Speculatoris, affirmat, quia irregularitas includitur in depositione imposita in dictis Iuribus; imò addit, laicum, qui sine necessitate confessionem secretam audiuit, fieri irregularem, si eam reuelat.

Suarez verò & Filliucius tract. 7. cap. 9. quæst. 8. negant, & merito: quia hæc irregularitas non deducitur ex dictis Iuribus, quia depositio in ipsis imposita non incurritur ipso facto, nec aliunde deducitur.

Quomodo verò probandum sit iuridicè crimen fractionis sigilli, ad Iurisperitos attinet, de quo videri potest Diaz in Practica cap. 109. Siluester v. *Confessio* 3. quæst. 9. Suarez vbi supra, & Reginaldus lib. 3. cap. 5. num. 68.

DIFFICULTAS XV.

Utrum pœnitens ex sigillo confessionis teneatur ad celandos defectus Confessarii in confessione commissos.

CONueniunt Doctores, pœnitentem teneri ad celandos defectus Confessarii in confessione commissos, ut imprudentem pœnitentiam, consilium minus sanum, & alios defectus, quia saltem ad id tenetur ex secreto naturali iustitiæ.

Est tamen difficultas, An etiam ad id teneatur ex sigillo sacro confessionis.

Nauarrus in can. *Sacerdos*, de Pœnitentia, dist. 6. num. 115. partem affirmatiuam indicat, quia quod Confessarius in confessione dicit, spectare videtur ad forum confessionis, & Dei.

Suarez verò disp. 33. sect. 4. Vasquez quæst. 93. art. 4. dub. 13. Ægidius disp. 9. num. 37. & communiter Doctores partem negatiuam tradunt, & merito: quia pœnitens non nouit defectus illos ex confessione Sacramentali, qua Confessarius illos subiecit clauibus; ergo detegendo illos, quamvis iniuriam irroget Confessario, non tamen confessioni.

Vnde dicti defectus, quamvis in confessione facti, non pertinent ad forum confessionis Sacramentalis, quia non fuerunt ei subiecti.

DISPUTATIO XIII.

De satisfactione secundum se, seu ex opere operantis, pro
pœna temporaria restante post remissionem culpæ.

DIFFICULTAS I.

*Utrum post remissionem culpæ & pœnæ
æternæ, aliquando maneat pœna aliqua
temporaria luenda.*

HÆRETICI nostri temporis con-
stanter negant, post iustificatio-
nem, in qua culpa simul cum pœ-
na æterna remittitur, manere pœ-
nam aliquam temporariam luen-
dam. quod indicari videtur Eze-
chiel. 18. dum dicitur: *Si impius egerit pœnitentiam
ab omnibus peccatis suis, omnium iniquitatum eius
non recordabor: quia si post remissionem culpam per
pœnitentiam puniret peccata, quamvis pœnâ tan-
tùm temporariâ, verè diceretur recordari peccato-
rum. Quod etiam ratione probatur, Primò, quia
Christus pro nobis plenè satisfecit; ergo nihil
restat pro quo sit à nobis satisfaciendum. Secun-
dò, quia ablata causâ aufertur effectus; ergo abla-
tâ culpâ, quæ fuit causâ dignitatis totius pœnæ,
nihil remanet pœnæ luendæ.*

Veritas tamen Catholica est, aliquando post re-
missionem culpam & pœnam æternam, aliquid pœ-
næ temporariæ luendum manere. Ita Bellarminus
lib. 4. de Pœnitentia, Suarez disp. 10. sect. 3. Val-
quez quæst. 94. art. 1. dub. 1. & Egidius disp. 2.
dub. 12. Quod desumitur ex Scriptura 2. Reg. 12.
& 14. ubi dicitur fuisse remissa peccata David, &
tamen postea fuit ob illa temporaliter punitus.
Quod etiam dicitur de Moyse, & de Aaron, & de
aliis, Num. 14. & 20. Et idem desumitur ex Patri-
bus, ex Augustino 2. de Peccatorum meritis & re-
missione cap. 34. & sæpè alibi: & ex Ambrosio
lib. de Pœnitentia, & ex Cypriano lib. de Lapsis, &
ex Tertulliano lib. de Pœnitentia, & ex Gregorio
Hom. 20. in Evangelia. Quod etiam desumitur ex
vfu Ecclesiæ, in qua resurgentibus à peccatis erant
præscriptæ pœnitentiæ, ut constat ex relatis Patri-
bus, & ex Concilio Carthaginensi III. c. 31. &
ex Carthaginensi IV. c. 76.

Vnde veritas hæc meritò definita est ab Euge-
nio IV. in suo Decreto fidei, & à Tridentino
sess. 6. cap. 14. & sess. 14. c. 8. & can. 12. & sequen-
tibus. Et non solum post remissionem culpam mor-
talem, & pœnam æternam, remanet aliquando
pœna temporaria luenda; sed etiam post remissionem
culpam venialem: imò in Purgatorio ita remitti-
tur culpa venialis media contritione, ut media hæc
nihil pœnæ remittatur, quia tota soluitur media
passione.

In testimonio autem Ezechielis 18. pro hæreti-
cis adducto, tantùm significatur, Deum non esse
amplius recordaturum peccatorum pœnitentium,
ut morte pœnaque æterna puniat illa.

Et ad primam rationem respondemus, Chri-
stum pro nobis plenè satisfecisse pro pœnis tem-

poralibus, sed non quoad efficaciam, ita ut suis me-
ritis absque vlla nostra cooperatione immediatè
dignitas pœnæ in nobis formaliter existens extin-
guatur, aut ea dignitate manente pœna non sit
luenda, sed tantùm quoad sufficientiam, quia sci-
licet meruit, & quòd nobis dentur dona gratiæ,
quibus efficiamus opera satisfactoria pro pœnis
temporalibus, & quòd semel facta admittantur à
Deo in locum pœnæ debitæ, & etiam quòd satis-
factio Christi, & superabundantes Sanctorum,
nobis applicentur per indulgentiam pro nostris
pœnis temporalibus.

Et ad secundam respondemus, non quacumque
causâ ablata aufertur effectus, ut patet in filio, qui
non aufertur ablato patre, sed tantùm ablata causâ
à qua effectus etiam dependet in conservari; di-
gnitas autem pœnæ temporariæ restantis non pen-
det in conservari à culpa, quamvis ab ea depen-
derit in fieri.

DIFFICULTAS II.

*Utrum pœna temporaria, quæ aliquando
post remissionem culpæ remanet luenda,
remaneat ex natura rei, an ex sola vo-
luntate Dei.*

SCOTUS in 4. dist. 22. q. 1. Suarez disp. 10. sect. 3. Scotus.
& Egidius disp. 2. dub. 12. docent, remanere
ex sola voluntate Dei. Quod deduci videtur ex
Tridentino sess. 14. c. 8. dum, quòd in Sacramento
Pœnitentiæ non semper remittitur tota pœna, &
quòd semper in Sacramento Baptismi, reducit in
exigentiam diuinæ iustitiæ, ac proinde in solam
voluntatem Dei, qui id facit quia ita exigit diuina
iustitia.

S. Thomas verò 3. p. q. 86. ar. 4. Valquez q. 94. S. Thomas.
art. 1. dub. 3. & Ochagavia Tract. ult. quæst. 3. do-
cent, remanere ex natura rei, & non ex sola diuina
voluntate, & meritò: quia pœna illa non remanet
luenda, ex eo solum quòd velit Deus, sed quia pœ-
nitens post remissionem culpæ manet dignus illa,
quia Deus nullum punit qui non sit pœna dignus;
sed pœnitens non manet dignus quia Deus vult,
sed quia ipse peccavit, & non plenè satisfecit; ergo
pœna, quæ aliquando remanet luenda, remanet ex
natura rei, nempe ex natura peccati, non plenè re-
compensati, & non ex sola voluntate Dei.

Tridentinum verò ubi suprâ, reducit in exigen-
tiam diuinæ iustitiæ (ac proinde in solam volun-
tatem Dei) quòd licet in Baptismo remittatur tota
pœna, non tamen in pœnitentia; quia quamvis an-
te Baptismum regulariter peccetur ignoranter,
non verò post Baptismum, sed non reducit in exi-
gentiam diuinæ iustitiæ, & in Dei voluntatem,
quòd in pœnitentia, seu post eam maneat luenda
aliqua pœna temporaria, quæ aliàs ex natura rei
non maneret, quòd esset contra nos.

DIFFI.

DIFFICULTAS III.

Utrum homo iustus possit condignè satisfacere pro pœna temporaria, quæ post remissionem culpæ remanet luenda.

Satisfactio idem est, quod recompensatio; & condigna idem, quod æqualis secundum proportionem dignitatis, seu moraliter æquivalens; ac proinde per satisfactionem condignam pro pœna temporaria intelligimus recompensationem ipsi pœnæ æqualem secundum dignitatem & valorem.

Conueniunt ergo Catholici contra hæreticos, hominem iustum posse bonis operibus satisfacere pro pœna temporaria aliquando restante post peccatum quoad culpam remissum. Quod definitum est in Tridentino sess. 14. cap. 8. & 9. & can. 13. & id latè probant Bellarminus lib. 4. de Pœnit. à cap. 3. Valentia disp. 7. quæst. 14. puncto 2. Suarez disp. 37. sect. 1. & Ægidius disp. 10. dub. 3.

Est tamen difficultas, An homo iustus possit pro ea pœna condignè satisfacere.

Circa quam conueniunt communiter Doctores, vno aut altero excepto, hominem iustum posse pro pœna temporaria aliquando restante ex peccato remisso quoad culpam, condignè satisfacere. Ita S. Thomas in 4. d. 15. quæst. 1. art. 2. quæstiuncula 1. Durandus quæst. 1. art. 2. Bellarminus c. 7. Suarez sect. 9. Ægidius num. 19. & Vasquez quæst. 94. art. 1. dub. 3. Quod definitum videtur à Pio V. & à Gregorio XIII. in Bulla contra Michaëlem Baium, quia in ea hæc propositio (quæ est 73.) damnata est, nempe: *Satisfactiones laboriose iustificatorum non valent expiare de condigno pœnam temporalem restantem post culpam condonatam.*

Et ratione probatur, quia opera bona pœnalia iusti habent magnam proportionem ad compensandam pœnam temporalem, etiam alterius vitæ, & aliàs sunt Deo grata, & facta à persona etiam ipsi grata; ergo nihil illis deficit, vt habeant valorem & condignitatem ad recompensandam dictam pœnam, & vt ita illi pœnæ æquiualeant moraliter, vt admitti possint loco illius. Et confirmatur, quia opera bona pœnalia iusti, non habent minorem proportionem ad remissionem pœnæ temporalis, quam ad merendam vitam æternam, sed sunt condignè meritoria vitæ æternæ, quamuis vita æterna sit ordinis superioris quam opera huius vitæ, saltem aliqua; ergo etiam sunt condignè satisfactoria pro pœna temporali debita etiam alterius vitæ, quamuis pœna alterius vitæ sit ordinis superioris quam pœnalitas huius vitæ, quia ad condignitatem, siue in merito, siue in satisfactione, non est necessaria æqualitas physica inter meritum & inter præmium, & inter opus pœnale & inter pœnam debitam, sed sufficit æqualitas secundum virtutem & proportionem, qualis est inter semen & fructum, & solet esse inter pecuniam & mercedem.

Vnde, vt optimè Vasquez num. 5. opere pœnali huius vitæ remissione & breuiore, satisfieri potest pro pœna alterius vitæ multò intensiore & longiore, ea proportionem, qua parua aut pauca pecunia, præsertim aurea, solet esse æquiualens magnæ aut multæ merci, quia opus pœnale huius

vitæ in iusto, est quasi pecunia ad recompensandam pœnam alterius vitæ, sicut etiam est quasi semen ad gloriam tamquam ad fructum.

DIFFICULTAS IV.

Utrum ad satisfaciendum condignè pro pœna temporali restante post remissionem culpæ, sit necessarius status gratiæ.

Nomine satisfactionis condignæ intelligimus non puram solutionem, seu passionem pœnæ debitæ, quæ etiam debitum seu dignitas pœnæ extinguitur, quam nonnulli etiam nomine satisfactionis intelligunt, & non immerito: quia solutio rei debitæ extinguens ipsam debitum, non incongruè dicitur satisfactio pro debito; sed intelligimus illud opus pœnale, quod quamuis non sit formaliter ipsa pœna debitæ, est tamen ipsi pœnæ debitæ moraliter æquiualens & sufficiens vt pro pœna debita admittatur.

Hoc ergo supposito, conueniunt communiter Doctores, & forsân nullus aduersatur, ad satisfactionem sic sumptam pro pœna temporali restante post remissionem culpæ, esse necessarium statum gratiæ in satisfaciende. Ita S. Thomas in 4. d. 15. q. 1. art. 3. quæstiunc. 2. Bonanventura d. 15. p. 7. ar. 1. q. 3. Suarez d. 37. sect. 2. Vasquez q. 94. art. 1. dub. 4. & Ægidius disp. 10. dub. 4. Quod supponit Tridentinum sess. 14. cap. 8. illis verbis: *Dum satisfaciendo patimur pro peccatis, Christo lesu, qui pro peccatis nostris satisfecit, conformes effici-mur, certissimam quoque inde arrham habentes, quod si compatimur, & conglorificabimur.* vbi supponit, passionem, qua satisfacimus, fieri in statu gratiæ, quia per eam dicimur nos conformari Christo qui pro nobis satisfecit, & gloriam seu conglorificationem cum Christo mereri, quæ tantum conueniunt passioni factæ in statu gratiæ. Quod etiâ supponit, dum subdit: *Omnis gloriatio nostra in Christo est, in quo viuimus, in quo meremur, in quo satisfacimus, facientes fructus dignos pœnitentiæ.* vbi supponit, vitam spirituale supponi ad meritum & ad satisfactionem.

Et ratione probatur, quia non aliter satisfacimus condignè pro pœna, quam efficiendo opus ita condignum & moraliter æquiualens pœnæ debitæ, vt possit loco illius admitti; in quo distinguitur satisfactio strictè sumpta, de qua loquimur, à solutione pœnæ debitæ: quia hæc non fit efficiendo opus dignum & æquiualens, sed patiendo & sustinendo pœnam ipsam debitam: sed existens extra statum gratiæ, in statu peccati mortalis, nequit efficere aliquid sic dignum & æquiualens, quia in eo statu existens est dignus priuari omnibus bonis etiam temporalibus quæ possunt à Deo conferri; ergo in eo statu nequit condignè satisfacere pro pœna. Et hæc ratione probatur, statum gratiæ requiri ex natura rei, & non ex sola Dei voluntate, ad satisfactionem condignam pro pœna, quia extra eum in statu peccati mortalis nequit opus pœnale euadere condignum, & validum ad compensandam pœnam debitam.

Addimus, quod quamuis opera bona pœnalia existentis in statu peccati, sint satisfactoria de congruo in actu primo pro dicta pœna (id est quod habeant aliquam congruentiam, quamuis non sufficientiam, nec moralem æquiualentiam, vt alsumantur in locum pœnæ debitæ) de facto tamen &

Trident.
Bellarm.
Valentia.
Suarez.
Ægidius.

S. Thomas.
Durandus.
Bellarm.
Suarez.
Ægidius.
Vasquez.
Pius V.
Greg. XIII.

in actu secundo nullo dicto opere satisficit Deo, aut, quod idem est, de facto nullum tale opus admittitur à Deo in locum pœnæ alterius vitæ, sicut de facto pro nullo opere bono peccatoris confertur immediatè gloria, quamvis sit meritum de congruo illius. Addimus, *alterius vitæ*, quia Deus aliquando ob pœnitentiam peccatoris auerit malum, quod aliàs ob peccatum esset illi in hac vita immisurus, siue illud auertat ob pœnitentiam peccatoris, tamquam ob meritum de congruo non punitionis (quod potius est peccatore mereri remissionem pœnæ quam pro ea satisficere) siue tamquam ob satisfactionem de congruo, illam ob ipsius congruentiam admittendo in locum illius mali (quod est propriè satisficere, quamvis latè & non strictè) siue viroque modo.

Sed an opera bona pœnalia, facta in statu peccati, postea adueniente gratia & charitate fiant satisfactoria de condigno, sub controuersia est.

Non defuerunt qui id affirmauerint, & docuissent. *scilicet videtur S. Thomas in 4. d. 15. q. 1. art. 3. quæst. 3.* quando ex opere bono pœnali relinquitur aliquis effectus, ut quando ex ieiunio aut ex flagellatione relinquitur carnis maceratio.

Vasquez verò, Suarez & communiter Doctores id negant, & meritò: quia non fiunt meritoria de condigno ex natura rei, ut patet, neque fieri possunt talia ex lege aliqua Dei, sicut nec fieri meritoria de condigno vitæ æternæ, quia nulla lege Dei aduenit operibus valor aliquis.

S. Thomas autem ubi supra tantum voluit, effectum ex dictis operibus relictum, si in statu gratiæ acceptetur, & placeat ipsi iam iusto, fieri satisfactorium de condigno, & non tam ipsum quam acceptationem ipsius.

Addimus, quod licet opera bona pœnalia iusti in alia vita facta, sint satisfactoria in actu primo, pro dicta pœna restante, quia ad id absque fundamento requiritur status viatoris, & multò minùs quam ut opus sit meritum in actu primo respectu gloriæ, de quo in Tractatu de Gratia, non tamen satisfaciunt in actu secundo, nisi quæ fiunt in statu vitæ; quia quæ fiunt in alia vita, non admittuntur à Deo in locum pœnæ debitæ, sed tantum quæ fiunt in hac vita; sicut etiam tantum retribuit gloriam pro operibus factis in hac vita, & sicut etiam punit peccata facta in hac vita, & non quæ fiunt in inferno.

DIFFICULTAS V.

Virum existens in peccato mortali, adhuc damnatus, passione pœnæ temporalis restantis ex peccato quoad culpam remissam, liberetur à debito talis pœnæ.

Vasquez.
Curiel.

Vasquez q. 94. art. 1. dub. 4. & 1. 2. disp. 141. & Curiel q. 87. art. 5. docent, existentem in peccato mortali, quamvis nondum damnatum, non liberari à debito pœnæ restantis ex peccato remisso quoad culpam passionem illius pœnæ; quia solutio pœnæ apud Deum debet esse satisfactoria, aliàs per pœnalitates huius vitæ solueremus pœnam debitam pro peccatis, quamvis eas impatienter toleraremus: passio autem pœnæ in statu peccati mortalis non est satisfactoria, & multò minùs in inferno; ergo.

S. Thomas verò in 4. dist. 2. q. 1. art. 1. ad 5. Scotus dist. 21. q. 1. Durandus q. 2. Gabriel d. 16. q. 5. art. 3. dub. 2. Nauarrus de Pœnitentia dist. 6. cap. 1. n. 46. Vega 4. in Triden. c. 6. Medina Cod. de Satisfactione q. 2. Egidius disp. 10. dub. 5. Vega. & Lorca 1. 2. disp. 55. docent, existentem in peccato mortali, quamvis iam damnatum, passione pœnæ temporalis restantis ex peccato quoad culpam remissam, liberari à debito & dignitate illius, & ita ut amplius ob illud non puniatur, nec inferno, nec extra, & meritò: quia qui verè soluit pœnam quam debet, liberatur à debito illius, & illud extinguit; ergo qui patitur totam pœnam temporalem restantem quam ob peccatum pati debebat, quamvis existat in mortali & in inferno, liberatur à debito illius, & illud extinguit, quia passione illa verè soluit & patitur, quod debet soluere & pati, cum tantum debeat pati pœnam illam, siue in statu gratiæ, siue extra illum, & non determinatè in statu gratiæ, quia hoc absque fundamento dicitur, imò contra rationem, quia aliàs damnatus non lueret pœnam debitam, cum illam non patitur in statu gratiæ. Ex quo constat, damnatum non puniri in æternum ob peccatum quoad culpam remissam, siue veniale, siue mortale, quia ex vitiois quoad culpam remissam, tantum restat debitum pœnæ temporalis, quod tandem passione illius extinguitur.

Ad rationem ergo aduersariorum constat apud Deum solui posse pœnam, passione non satisfactoria; imò etiam pœnalitatibus in hac vita impatienter toleratis, si à Deo immittantur, aut ordinentur in punitionem peccati, quamvis eis impatienter toleratis nullus strictè satisficiat pro pœna debita. Addimus, *si à Deo immittantur, aut ordinentur in punitionem peccati*, quia tantum tunc passio pœnalitatis est pœna, quia pœna est malum infligendum, aut ordinatum in punitionem peccati, ab eo ad quem pertinet punicio actiua, seu punire.

Addunt Scotus, Gabriel, Vega, Medina & Nauarrus. *Sacerdos*, n. 27. & non absque probabilitate aliqua, existentem in peccato mortali, etiam damnatum, passione pœnæ temporalis debitæ ob peccatum veniale, quamvis nullatenus remissum, si à Deo immittatur, aut ordinetur in punitionem illius (ut semper ordinatur in damnationem) extingui debet debitum pœnæ pro illo (quod verè sentit Egidius dub. 6.) quia ex vna parte peccatum veniale, quamvis non remissum quoad culpam, solum est dignum pœna temporalis, quam verè soluit, & ex altera parte, ex culpa antiqua & præterita habitua-liter tantum permanente, non pullulat noua aliqua dignitas pœnæ.

DIFFICULTAS VI.

Virum condigna satisfactio pro pœna temporalis restante post remissionem culpa, possit fieri per opera non pœnalia.

Scotus in 4. d. 15. q. 1. Gabriel d. 16. quæst. 2. art. 1. Scotus dist. 19. quæst. 2. art. 1. Victoria in Summa num. 202. Vasquez quæst. 94. art. 1. dub. 5. & Egidius disp. 10. dub. 4. num. 29. docent, posse fieri per quæcumque opera bona iusti, etiam non pœnalia (si aliqua sunt non pœnalia) quia satisfactio, quæ fit Deo pro pœna temporalis, utpote

R

utpote

utpote distincta à solutione, non fit soluendo pœnam debitam, nec aliquid æquiualens, sed condignè merendo apud Deum non puniri: iustus autem quocumque opere bono, quamuis non pœnali, condignè meretur apud Deum non puniri, quia quocumque meretur gloriam, ac proinde etiam remissionem pœnæ, ordinatam ad gloriam ad quam habet quasi ius; imò non minus quam opere bono pœnali, quando non pœnale non est minus bonum quam pœnale, quia quando non est minus bonum, non est minus meritorium gloriæ, quia ratione bonitatis est meritorium gloriæ, ac proinde non est minus meritorium nōpunitonis.

S. Thomas.
Durandus.
Maior.
Adrianus.
Viguer.
Ochagau.

S. Thomas verò in 4. d. 15. q. 4. art. 4. quæstion. 1. Durandus q. 1. Maior q. 2. dub. 2. Adrianus q. 4. de Satisfactione, Viguerinus in Summa cap. 16. & Ochagauia tract. ult. q. 5. docet, & merito: satisfactionem condignam pro pœna temporali restante, tantum posse fieri per opera bona pœnalia, & non per opera bona non pœnalia (si aliqua sunt non pœnalia) quod significat Tridentinum sess. 14. c. 8. illis verbis, *Dum satisfaciendo patimur pro peccatis*; & indicatur in Scriptura, in qua quoties exhortamur ad opera pœnalia. Ioëlis 2. Matth. 11. & 1. ad Corinth. 11. & sæpè alibi.

Trident.

Et ratione probatur, quia condigna satisfactio pro pœna debita, ut à rigorosa solutione pœnæ debita distinguitur, quia ipsissima pœna soluitur, non aliter fit quam efficiendo aliquid condignum seu moraliter æquiualens ipsi pœnæ debitæ (ob quod etiam quodammodo dici potest solutio, & in Tridentino cap. illo 8. dicitur ex solutio, & dici potest recompenlatio) sed solum opus bonum pœnale potest esse condignum seu moraliter æquiualens pœnæ debitæ, quia ipsum solum habet proportionem ad id, cum ipsum solum sit pœnalitas; ergo per solum opus bonum pœnale potest fieri condigna satisfactio pro pœna temporali debita restante.

Trident.

Ad rationem ergo aduersariorum constat, condignam satisfactionem pro pœna temporali restante, fieri efficiendo aliquid condignum seu moraliter æquiualens ipsi pœnæ restanti; & non fieri strictè merendo de condigno non puniri, quia nullum opus bonum iusti id meretur strictè de condigno, quamuis sic mereatur gloriam; quia nonpunitio non est aliquid ex natura rei ordinatum ad gloriam adipiscendam, sicut est augmentum gratiæ habitualis, quod est ius vel quasi ius ad maiorem gloriam, & ideo opus meritorium gloriæ, etiam est meritorium gratiæ habitualis.

Ex dictis deducitur, opus bonum iusti, quod est magis pœnale, esse magis satisfactorium pro pœna quam opus bonum, quod est minus pœnale, quamuis sit magis bonum, etiam si hoc sit magis meritorium gloriæ quam illud.

DIFFICULTAS VII.

Utrum condigna satisfactio pro pœna temporali restante fieri possit per flagella à Deo immissa.

Conueniunt Doctores, per flagella à Deo immissa (siue ab ipso solo, siue etiam à creatura) si patienter tolerantur, satisfieri condignè

pro pœna temporali restante post remissum peccatum, ut definitur in Tridentino sess. 14. cap. 9. Trid. & can. 13.

Est tamen difficultas, An tunc satisfactio cor- respondeat soli patientiæ seu tolerantia interiori, an etiam passioni seu flagello exteriori; id est, an satisfaciamus tantum per actum internum patientiæ, an etiam per ipsam passionem exteriorem. Procedit autem difficultas tantum, quando passio immittitur à Deo independenter à voluntate patientis; quia quando immittitur dependenter ab illa ut contigit Christo, & contingit his qui patiuntur quia non negant Christum, tunc absque dubio etiam satisfi per ipsam passionem exteriorem, quia tunc passio exterior verè est voluntaria, libera & humana, utpote dependens à voluntate potente impedire passionem ipsam.

Suarez ergo disp. 37. sect. 7. Egidius disp. 10. num. 25. & Filiucius Tract. 8. cap. 2. quæst. 9. docent, satisfactionem tunc fieri non solum per actum interiorem patientiæ, sed etiam per passionem exteriorem à Deo immissam, quamuis in suo esse independentem à voluntate patientis. Quod indicare videtur Tridentinum, dum absolute ait satisfieri per flagella à Deo immissa; & patienter tolerata. Et ratione probatur, quia licet ea passio exterior non proveniat ab homine patiente, eam tamen acceptando efficit moraliter propriam; ergo etiam satisfi per eam.

Medina verò Cod. de Satisfactione, quæst. 5. Valquez quæst. 94. art. 1. dub. 7. & Ochagauia Tract. ultimo, quæst. 6. docent, satisfactionem tunc tantum fieri per actum internum patientiæ, & non per passionem ipsam exteriorem à Deo immissam, independentem à voluntate patientis; & merito: quia satisfactio pro pœna debita, fit efficiendo aut patiendo aliquid pœnale eius dignitatis & valoris, ut moraliter æquiualeat pœnæ debitæ; passio autem in suo esse independens à voluntate patientis, seu immissa independentem ab eius voluntate, nullam habet dignitatem moralem, quia non est voluntaria & humana, quia quamuis acceptetur à voluntate, & ideo sit volita tamquam purum obiectum, non tamen est ab ipsa tamquam à principio, ut effectus ipsius, nec ea acceptatione fit aliquo modo effectus illius; voluntarium autem est, quod est à principio intrinseco tamquam effectus. Nilominus dicimus per flagellum patienter toleratum satisfacere, quia per illud ut patienter toleratum, id est per tolerantiam passionis seu flagelli, satisfacimus; & tantò magis, quantò patientia interior est maior: est autem maior, quando ceteris paribus ex parte intensiōis & durationis versatur circa maius flagellum, & quando circa æquale, si quis illud sine sua culpa patitur.

Addimus tamen, ut optimè Medina, per eam passionem exteriorem à Deo immissam intentione puniendi, exsolui debitum pœnæ, siue in totum siue in partem, ita ut illud extinguat aut minuat: imò etiam addimus, passionem in statu gratiæ voluntariè assumpta, non solum strictè satisfieri pro debito pœnæ, sed etiam ea passione strictè solui pœnam debitam, si à Deo ordinetur in punitionem, quia valor & dignitas moralis ad satisfaciendum non obest rationi solutionis, quam tunc habet passio illa.

DIFFI-

DIFFICVLITAS VIII.

Vtrum condigna satisfactio pro pœna temporalis restante possit fieri per opera præcepti.

MAior in 4. dist. 15. quæst. 2. dub. 1. & Paludanus quæst. 1. art. 2. partem negatiuam tuerentur, Primò, quia qui ex vno titulo aliquid debet, quando aliud nouum debitum ex alio titulo aduenit, non satisfacit vtrique debito, opere debito ex vno titulo, vt patet in debitis pecuniarijs: qui enim ex vno titulo iustitiæ debet quinquaginta, & ex alio debet etiam quinquaginta, non satisfacit ambobus debitis, solis quinquaginta, sed centum; ergo debito operis orto ex præcepto, nequit satisfieri debito pœnæ orto ex peccato.

Secundò, quia aliàs Confessarius posset in pœnitentiam Sacramentalem iniungere opus aliàs præceptum, quod videtur falsum. Prædictam doctrinam limitat Siluester v. *Satisfactio*, q. 8. vt tantum sit vera de opere præcepto Iure naturali; quia opere præcepto Iure tantum positiuo, existimat satisfieri posse debito pœnæ.

Adrianus. Suarez. Vasquez. **A**drianus verò in 4. quæst. 3. de Satisfactione, Suarez disp. 37. sect. 4. Vasquez quæst. 94. art. 1. dub. 3. & communiter Doctores, partem affirmatiuam tradunt, & merito: quia aliàs, qui mortem patitur à tyranno, quia non negat Christum, non satisfaceret pro dicta pœna, cum tunc eam patiatur ex præcepto naturali religionis. Et ratione à priori probatur, quia opera bona pœnalia iusti, ex eo quòd sint præcepta, non desinunt habere proportionem ad compensandam eam pœnam, quia non desinunt esse humana, seu libera, & pœnalia, & bona, & Deo grata, & facta à persona ipsi Deo grata; ergo ex eo quòd sint præcepta, non desinunt esse condignè satisfactoria pro ea pœna. Et confirmatur, quia opera bona pœnalia iusti, quamuis præcepta, non habent minorem proportionem ad satisfaciendum pro dicta pœna, quam ad merendum vitam æternam; sed ex eo quòd sint præcepta, non desinunt esse meritoria vitæ æternæ, vt definitur in Tridentino sess. 6. can. 10. & 16. ergo nec desinunt esse satisfactoria pro dicta pœna.

Ad primam ergo rationem aduersariorum respondetur, quòd licet duobus debitis ex iustitiâ, nequeat satisfieri ex iustitiâ solutione vni tantum debito æquali, quia illis debet satisfieri ex iustitiâ, ac proinde ad æqualitatem in qua consistit iustitiâ, & inter illa duo debita ex vna parte, & inter illam solutionem ex alia non est æqualitas; duobus verò debitis, quando vtrumque non est iustitiâ, optimè potest satisfieri vno tantum opere debito ex diuersis titulis, quamuis vnus sit iustitiâ (vt existenti in extrema necessitate corporali, cui ex titulo misericordiæ debitus est panis, quamuis aliàs sit debitus ex iustitiâ vtrique debito, satisfit illo solo pane) ac proinde debito pœnæ, quamuis sit instar debiti ex iustitiâ commutatiua, satisfieri potest opere aliàs debito ex præcepto.

Ad secundam concedimus, Confessarium posse in pœnitentiam iniungere opus præcepti, imò aliquando expedire, attenta fragilitate pœnitentis: nihilominus, quoties opus aliquod absolute in pœnitentiam imponitur, vt ieiunium, vel auditio Missæ, intelligitur de opere quod non est pœni-

tenti in præcepto, dum oppositum ex circumstantijs non conijcitur, de quo Disputatione XIV. Difficultate VII.

DIFFICVLITAS IX.

Vtrum ad condignam satisfactionem pro pœna temporalis restante requiratur acceptatio Dei.

Supponimus, in operibus bonis pœnalibus iusti esse dignitatem & valorem ad satisfaciendum pro pœna temporalis restante, vt diximus Difficult. 111. Imò etiam absque pacto aliquo, & promissione Dei, quia ex nullo pacto & nulla promissione aduenit dictis operibus valor aliquis, nec dignitas.

Hoc ergo supposito, difficultas est, An opera bona pœnalia iusti habentia dictam dignitatem & valorem, ratione cuius sunt satisfactoria in actu primo pro dicta pœna, vt de facto & in actu secundo satisfaciunt pro ea, sit necessaria acceptatio & noua voluntas Dei, qua illa opera acceptet in locum pœnæ temporalis restantes, seu in satisfactionem pro illa.

Vasquez quæst. 94. art. 1. dub. 3. & 1. 2. disp. vlt. Vasquez. cap. 3. docet, opera satisfactoria iusti ex natura rei satisfacere de facto & in actu secundo pro dicta pœna, & extinguere debitum seu dignitatem illius, absque eo quòd ad id sit necessaria acceptatio aliqua Dei, quia dicta opera ex se, absque acceptatione aliqua superaddita Dei, sunt condigna vt iustus non puniatur pœna illa; ergo formaliter absque acceptatione Dei reddunt ipsum iustum dignum quòd non puniatur ea pœna; ergo iustus absque acceptatione aliqua Dei, per opera illa fit & manet non dignus pœna illa; ergo opera illa absque acceptatione Dei auferunt & extinguunt dignitatem & debitum illius, cum efficiant iustum non dignum puniri.

Suarez verò disp. 37. sect. 8. Egidius disp. 2. num. 121. & disp. 10. dub. 3. & 4. & Ochagavia quæst. 4. docent, & merito, opera satisfactoria iusti pro pœna temporalis restante, de facto & in actu secundo non satisfacere pro illa, absque acceptatione superaddita Dei, qua acceptet illa opera in compensationem pro pœna illa. Quod indicat Tridentinum sess. 14. cap. 8. dum ait, satisfactio- nes nostras à Christo offerri Patri, & per illum acceptari à Patre; quo supponit, acceptationem satisfactionum nostrarum, esse gratiam nouam & superadditam, factam nobis à Deo ex meritis Christi: & cap. 9. dum ait, esse maximum amoris argumentum, vt flagellis à Deo immisissis, & à nobis patienter toleratis, satisfacere valeamus; quo etiam supponit esse nouum amorem, & nouum fauorem, flagella à Deo immisissis, & à nobis patienter tolerata, satisfacere in actu secundo pro pœnis debitis restantibus ex peccatis quoad culpam remissis.

Et ratione probatur & declaratur, quia condigna satisfactio in actu primo pro pœna debita restante, non fit, efficiendo opus dignum non puniri ea pœna, quia in operibus iusti etiam pœnalibus, non agnoscitur alia dignitas quam gloriæ & etiam gratiæ sanctificantis, quia suâ naturâ est ius aut quasi ius ad gloriam, sed tantum fit efficiendo opus condignum & moraliter æquiualens pœnæ debite,

debita, ac proinde sufficiens ut nihilo pœnæ remisso admittatur in locum pœnæ debita restantis. Et ideo satisfactio iusti dicitur in Tridentino solutio seu exolutio, quæ non ita propriè diceretur solutio, si non fieret efficiendo aliquid æquivalens pœnæ debita, sed efficiendo aliquid dignum non punitione debita. Opus autem istud sic condignum, seu æquivalens, ex se ipso non extinguit debitum pœnæ, seu pœnam debitam, quia opus illud non est quod debetur in pœnam, etiam si ei æquivalet; ergo ut eo in actu secundo & de facto fiat satisfactio pro pœna debita, necessaria est acceptatio, quia Deus, cui incumbit punitione, admittat illud opus in locum illius pœnæ, & absque ea acceptatione non extinguitur debitum seu dignitas pœnæ: sicut qui debet domum, non satisfacit in actu secundo per pecuniam æquivalentem domui, absque acceptatione & voluntate illius cui debita est domus, nec extinguitur debitum domus.

Ex quo ad rationem aduersariorum constat, eius primum Antecedens esse falsum, nempe opus bonum pœnale iusti ex se esse condignum, ut iustus non puniatur pœna debita restante; & addimus, quod quamvis sit verum, etiam erit necessaria acceptatio Dei, ut opus illud fiat satisfaciens in actu secundo, id est, ut inducat in actu secundo Deum ut non puniat ea pœna debita: quia licet admittamus, opus illud ex se esse condignum non punitione debita iusti, & cum reddere dignum ut non puniatur ea pœna debita, non tamen destruet dignitatem illius pœnæ, nec efficiet iustum non dignum ea pœna, quia utraque dicta dignitas compossibilis est, etiam si termini earum, nempe puniri & non puniri, sint impossibiles, & contradictione opponantur; optimè enim compati possunt aliquem ab vno actu peccati remissi, esse dignum pœna, & ab alio actu bono superueniente fieri dignum ut non puniatur ea pœna (sicut optimè compatitur, aliquem ob vnicū finem desiderare mortem patris, & ob alium finem desiderare quod non moriatur) etiam si nequeant vtramque partem contradictionis simul efficaciter intendere, quia nequit vtrique simul fieri, & intentio efficax ad id

conatur. Vnde peccator, qui eo ipso est dignus pœna æterna damni, seu carentia æterna visionis Dei, & postea iustificatur, & eo ipso fit dignus æterna visione Dei, non definit esse dignus carentia æterna visionis Dei formaliter, quia fit dignus æterna visione Dei, sed quia culpa mortalis, à qua dignitas æternæ carentiæ visionis Dei dependet etiam in conservari, destruitur per formam iustificantem, & quia dignitas æternæ visionis Dei, orta ex opere bono iusti, non destruitur per peccatum mortale subsequens, sicut nec opus ipsum bonum, à quo factum, & non remuneratum, dependet in conservari; sed tantum mortificatur & impeditur quoad adeptionem visionis Dei, & quoad hoc quod denominet ipsum hominem dignum æterna visione Dei, ut diximus Disput. 11. Diffic. XXI. & docuit S. Thomas in 4. d. 22. q. 1. art. 1. ad 6. 5. 7. Iam. Ideo in actibus illius peccatoris manent simul dignitas æternæ carentiæ visionis, & dignitas æternæ visionis; quamvis hæc non maneat expedita, sed impedita & mortificata quoad duo prædicta, quamdiu manet peccatum mortale; & tantum ab hoc, & non à dignitate æternæ carentiæ visionis, ac proinde etiam admisso eo primo Antecedente, erit necessaria acceptatio Dei, qua velit non punire iustum pœna illa qua verè dignus est.

Observandum est, Deum de facto & in actu secundo semper acceptare satisfactionem condignam iusti, in compensationem pœnæ debita pro peccato quoad culpam remisso, aliàs infligendæ in alia vita; non tamen semper in compensationem pœnæ infligendæ in hac vita, sed etiam aliquando infligere, ut sic à peccando deterreat; & nunquam acceptare satisfactionem condignam iusti in compensationem pœnæ debita pro peccato veniali non remisso quoad culpam aliàs infligendæ in alia vita.

Sed an vnus iustus possit suis priuatis operibus condignè satisfacere pro alio iusto pro pœna temporalis restante post remissionem peccati, quod non pauci docent, an tantum de congruo, quod alijs magis arridet, examinatur in Tractatu de Suffragijs.

DISPUTATIO XIV.

De satisfactione Sacramentali pro pœna debita.

Satisfactionem Sacramentalem, seu iniunctam à Confessario, esse partem, & non essentialem, sed tantum integram Sacramenti Pœnitentiæ, diximus Disput. 14. Difficultate 1.

DIFFICULTAS I.

Utrum Confessarius possit obligare pœnitentem ad impletionem pœnitentiæ iniunctæ.

Scotus.
Gabriel.
Silvester.
Nauarrus.
Medina.
Reginald.

corvs in 4. dist. 18. quæst. 1. art. 1. Gabriel quæst. 1. artic. 3. dubio 1. Silvester v. Confessio 1. quæst. 25. Nauarrus cap. 26. num. 21. Medina Cod. de Satisfactione qu. 6. & Reginaldus lib. 7. cap. 1. n. 15.

partem negatiuam tuerentur, quia non potest obli-

gare pœnitentem ad admittendam seu acceptandam pœnitentiam iniunctam, tum quia in non admittendo illam, nulli facit iniuriam, quamvis absoluitur, si pœnam debitam pro peccatis confessis velit in Purgatorio luere; tum etiam, quia aliàs, qui plurima peccata mortalia confessus est, posset obligari ad acceptandam grauissimam pœnitentiam, quod videtur rigidum. Addunt tamen prædicti, pœnitentem teneri ad implendam pœnitentiam sibi iniunctam, si eam acceptat, quia eo se subijcit Confessario tamquam iudici & superiori, ac proinde tenetur ei obedire.

S. Thomas verò in 4. dist. 18. quæst. 1. artic. 3. 5. 7. quæstiuncula 3. Suarez disp. 38. sect. 7. Vasquez quæst. 94. art. 2. dub. 1. Egidius disp. 10. dub. 9. Ochagauia Tract. ult. quæst. 8. & communiter Doctores docent, & meritò, Confessarium posse obligare pœnitentem ad impletionem pœnitentiæ. Quod

Trident.

Quod definitum videtur in Tridentino sess. 12. cap. 8. & can. 15. dum dicitur, in Sacerdotibus esse potestatem & clauem non solum ad absol- uendum, sed etiam ad ligandum; intelligit autem ad pœnitentiam iniunctam, vt patet ex contextu. Id verò quod responder Nauarrus, potestatem ad ligandum ad pœnitentiam esse potestatem ad taxandam illam; ridiculum est: quia nullus sola taxatione pœnæ, quam alter potest libere non ad- mittere, dicitur ad pœnam ligare. Et ratione pro- batur, quia Sacerdotibus collata est potestas per- fecta ad iudicandum de peccatis confessis; ergo non tantum est ad absolvendum à peccatis, sed etiam ad obligandum ad pœnam pro debito pœ- næ relicto post illorum absolutionem, aliàs non esset illis collata potestas perfecta, sed imperfecta, quia non esset ad omnimodam & perfectam re- missionem peccatorum. Et confirmatur, quia im- positio pœnitentiæ, sicut absolutio, est vera senten- tia, vt pote procedens à Confessario vt à iudice, sententia autem iudicis vim habet præcepti & ob- ligandi.

Vnde Confessarius non tantum potest obligare ad pœnitentiam, sed etiam semper obligat, quo- ties oppositum ex verbis non conijcitur, imò non potest non obligare, vt dicemus Diffic. 111.

Ad rationem ergo aduersariorum responde- mus, quòd licet pœnitens non acceptando pœni- tentiam nulli faciat iniuriam, facit tamen contra præceptum Confessarii, cui, vt pote iudici & supe- riori, obedire tenetur, etiam quando pœnitentia iniuncta est grauissima, si attentis peccatis confes- sis, & fragilitate pœnitentis, non sit excefluus, quia tunc non est rigidum ad illam obligare.

Pœnitens ergo sub peccato tenetur ad impleti- onem pœnitentiæ sibi iniunctæ: imò & sub morta- li, quando pœnitentia iuste iniuncta est grauis, v. g. audiendi aliquas Missas, vt contra Caieta- num tom. 1. Opusculorum tract. 6. quæst. 2. ad- uertunt Vasquez, Suarez, Agidius, & commu- niter Doctores; quia violatio cuiuscumque præ- cepti rei grauis, est grauis, & grauitè dissonans ra- tionis; & ob eandem rationem tenetur sub mortali ad impletionem pœnitentiæ iniunctæ pro morta- libus antea legitime confessis, aut pro venialibus, quando est grauis (vt esse potest) vt contra Nauar- rum cap. 21. num. 43. & contra Viualdum de Sa- tisfactione num. 26. aduertunt Agidius vbi supra, & Henriquez lib. 5. cap. 20. Tenetur autem pœ- nitens sub mortali ad impletionem pœnitentiæ grauis, quamuis Confessarius tantum velit obli- gare pœnitentem sub veniali, vt contra Medinam & contra Suarez aduertunt Vasquez, Agidius & Ochagavia; quia sicut non est in voluntate Supe- rioris, non obligare, supposito quòd vult præcipe- re, quia obligatio oritur necessarìo ex præcepto semel posito; ita etiam non est in potestate Supe- rioris, non obligare sub mortali, supposito quòd vult rem grauem præcipere, quia ex præcepto rei grauis semel posito, oritur necessarìo obligatio sub peccato graui seu mortali, quia tota obligatio præcepti oritur necessarìo ex ipso semel posito.

Quando verò pœnitentia iniuncta est leuis, v. g. recitandi decem Salutationes Angelicas, & vnâ Orationem Dominicam, eius omissio tan- tum erit leuis seu venialis, sicut omissio cuiuscum- que alterius præcepti rei leuis, vt docent commu- niter Doctores: ex eo verò quòd omissione illius

non perficiatur Sacramentum Pœnitentiæ, ipsi non irrogatur grauis irreuerentia; quia ex defectu impletionis pœnitentiæ adhuc grauis non deficit Sacramento perfectio aliqua essentialis, sed tan- tum integralis & valde extrinseca ipsi. Et ob eam- dem rationem omissio partis leuis, pœnitentiæ gra- uis, tantum erit venialis, sicut omissio partis leuis cuiusque alterius præcepti rei grauis. In omissi- one autem pœnitentiæ adiunctæ, ad minus erit du- plex malitia distincta, altera sacrilegij contra reli- gionem; & reuerentiam Sacramento debitam, quæ numquam erit mortalis, quamuis pœniten- tia omissa sit grauis, quia defectus numquam erit grauis, quia est defectus partis tantum integralis & valde extrinseca; altera contra iustitiam vindi- cationem, intuitu cuius pœnitentia iniungitur à Confessario, quæ potest esse mortalis, vt nuper di- cebamus, & quando etiam iniungitur in mede- lam contra aliquod peccatum, erit etiam alia ter- tia malitia illius peccati contra quod iniuncta est, quæ erit grauis aut leuis, pro grauitate aut leuitate pœnitentiæ iniunctæ.

Circa tempus in quo pœnitens teneatur imple- re pœnitentiam, certum est, teneri tempore præ- scripto à Confessario, si illud præscripserit. Quòd si tunc illam non impleat, etiam tenetur postea il- lam implere, quia semper (etiam quando aliquan- do iniungitur in honorem diei præscripti) iniun- gitur in vindictam peccatorum confessorum. Si verò à Confessario nullum præscribitur tempus, implenda est quam primum moraliter commode possit (vt aduertunt Suarez lect. 7. & Agidius ^{Suarez.} dub. 9.) nisi aliud ex verbis aut ex circumstantiis ^{Agidius.} conijciatur voluisse Confessarium. Ita tamen ob- ligat quam primum moraliter commode possit, vt non quæcumque dilatio impletionis pœnitentiæ, grauis, sit mortalis, nisi sit nimia seu grauis: & quo- ad hoc idem est quando differtur pœnitentia post tempus à Confessario præscriptum, nisi quòd tunc dilatio potest aliquando esse mortalis, quando pœ- nitentia grauis fuit præscripta in aliquo die in ho- norem festiuitatis illius diei, si differatur post il- lum, quamuis non semper, nisi quando defectus honoris censetur grauis. Addit Ochagavia, tunc dilationem pœnitentiæ grauis esse nimiam & gra- uem, quando differtur ultra tertium diem: sed scrupulose procedit, quia hæc dilatio non videtur ni- mia; imò nec ultra octauum diem (præsertim quando res in pœnitentiam iniuncta non potest commode fieri, vt flagellatio) nisi quando res in pœnitentiam iniuncta esset valde grauis, & posset commode impleri, quia etiam ex rei grauitate cre- scit grauitas dilationis, sicut ex defectu commodi- tatis implendi illam decreuit grauitas dilationis. Nihilominus taxationem grauitatis dilationis pœ- nitentiæ grauis, doctioribus remittimus.

DIFFICULTAS II.

Vtrum Confessarius teneatur pœniten- tiam imponere.

Conueniant Doctores, Confessarium absol- uentem pœnitentem regulariter teneri pœni- tentiam aliquam imponere. Quod significat Triden- tinum sess. 14. c. 8. Tenetur autè ad id, Primò ex vir- tute religionis, vt perficiat Sacramentum Pœnitentiæ; ^{Trident.} quia

quia Pœnitentia seu satisfactio est pars integralis illius: & ex hac virtute tantum tenetur sub peccato veniali sacrilegij. Secundò etiam tenetur ex iustitia vindicativa, vt in hoc iudicio Sacramentali æquitatem seruet, quia in eo est verus iudex; & ex hac virtute tenetur sub mortali, quando iniungenda est pœnitentia grauis. Et aliquândo Tertiò etiam tenetur ex aliqua alia virtute, quando scilicet est maximè conueniens ad medelam pœnitentis contra aliquod peccatum, quod timetur committendum à pœnitente; quia etiam ad hoc tenetur peculiariter ratione officij medici spiritalis, quod in hoc iudicio etiam exercet. Tenetur autem tunc ex illa virtute contra quam futurum est peccatum quod timetur, in cuius medelam iniungenda est pœnitentia; & tenetur ex ea virtute, non primariò, sicut tenetur pœnitens non peccare contra illam; sed secundariò, ne pœnitens contra illam peccet; & ex hac tenetur sub mortali, quando iniungenda est in medelam contra peccatum mortale.

Addimus, Confessarium absoluentem pœnitentem regulariter tēeri pœnitentiam aliquam ei imponere; quia aliquando non tenetur, Primò, quando pœnitens est in articulo mortis, & est incapax receptionis aut impletionis pœnitentiæ, vel quia amisit sensum, vel aliter; quia tunc prospiciendum est potius pœnitenti eum absoluendo, quia in eius vilitatem institutum est Sacramentum Pœnitentiæ, quàm perfectioni integrali, & tam valde extrinsecæ Sacramento: si verò capax sit receptionis & impletionis pœnitentiæ, imponenda est aliqua pœnitentia, quamuis levis, quam tunc possit exequi, & etiam alia sub conditione *si vinar*, si illa levis non sufficiat, attenta grauitate peccatorum, quam, si forsan vixerit, impleat.

Secundò Confessarius potest absolvere pœnitentem, nullam illi imponendo pœnitentiam, quando ex confessione pœnitentis & ex alijs indicij prudenter coniicit & credit, pœnitentem iam satisfecisse pro peccatis confessis, si alias non sit necessaria ad cautionem in futurum, quia tunc ex nullo titulo tenetur pœnitens pœnitentiam adimplere, quia non ob satisfactionē pro peccatis, nec ob cautionem in futurum, vel supponimus; nec tenetur vt perficiatur integraliter Sacramentum, quia perfectio hæc non est debita nisi in satisfactionem, vel in medelam, vel in vtramque. Nihilominus quia in hoc iudicio facillè potest Confessarius errare, consultius erit, quamuis non necessarium, tunc aliquam imponere pœnitentiam.

Tertiò Confessarius potest pœnitentem absolvere, nullam illi imponendo pœnitentiam, quando pœnitens lucratur Indulgentiam plenariam, vt contra Henriquez lib. 5. c. 22. & contra Ochaguiam q. 14. aduertunt Toletus l. 6. c. 23. Viualdus de Satisfactione num. 26. & Sà v. Satisfactio n. 2. quia tunc impositio pœnitentiæ non est necessaria ad satisfactionem pro pœna temporali, quia remittitur aut remissa est per plenariam Indulgentiam, & alias potest non esse necessaria in medelam.

Obseruandum est, in quo Doctores communiter conueniunt, pœnitentiam posse pro arbitrio Confessarij imponi ante absolutionem, vel post eam, dummodò, quando imponitur post, imponatur ante discessum pœnitentis, vt in eodē iudicio imponi censetur, quod in absolutione finitur: conuenientius tamen esse, in confessione grauium

peccatorum pœnitentiam ante absolutionem imponere, vt pœnitens spe absolutionis magis acquiescat conuenienti pœnitentiæ; quod etiam ipsi pœnitenti est eligibilis, vt si nolit pœnitentiam admittere, possit non recipiendo absolutionem ad alium Confessarium confugere (quod licitè potest facere, quamuis pœnitentia sit iusta & prudens) quia si absolutus fuisset, teneretur illam, si esset iusta & prudens, admittere.

DIFFICULTAS III.

Quantam pœnitentiam teneatur Confessarius imponere.

Conueniunt Doctores, Confessarium tēeri imponere pœnitentiam, attendendo ad grauitatem criminum, & ad facultatem pœnitentis, vt dicitur in Tridentino sess. 14. c. 8. quia pœnitentia imponitur in vindictam & satisfactionem peccatorum, habita tamen ratione ad vilitatem spirituales pœnitentis, quia Sacramentum Pœnitentiæ in vilitatem pœnitentis institutum est.

Vnde conueniens erit, præsertim quando grauitas peccatorum est magna, leniorem imponere pœnitentiam, quàm grauitas peccatorum exigit, vt sic pœnitens ad confessionem alliciatur, vel saltem ne ab ea arceatur, quia id cedit in vilitatem spirituales illius. Et ob hanc rationem est multò moderanda, quando, si sic non fiat, prudenter timeatur quòd non impleuit pœnitentiam. Nihilominus cum pœnitente qui lapsus in eadem peccata incidit, seuerius agendum est, & eius fragilitati non est facillè indulgendum, vt sic à peccatis arceatur: quia minus malum est eum exponere periculo non implendi pœnitentiam, & concipiendi horrorem aliquem confessionis, quàm maximā indulgentiā ei præbere occasionem sapè incidendi in eadem peccata, & ea abique debito dolore & proposito confitendi.

Cauendum tamen est Confessario, ne absque rationabili causa leuissimas pœnitentias pro peccatis grauissimis imponat; quia præterquam quòd erit negligens iudex & medicus, etiam dabit pœnitenti occasionem minus æstimandi grauitatem peccatorum, & liberiùs peccandi. Vnde, quando ex aliqua rationabili causa pro peccatis grauibz leuissima imponitur pœnitentia, monendus est pœnitens, id heri sic, vt eius fragilitati caueatur.

Ita tamen iniungenda est pœnitentia pro peccatis, attendendo ad grauitatem eorum & ad facultatem pœnitentis, vt quamuis dispositio pœnitentis non exigit alieuiari, non debeat imponi pœnitentia ex se, seu ex opere operantis, æquè condigna & moraliter æquiualens pœnæ debitz peccatis, remissis quoad culpam per absolutionem, vt aduertunt Valquez quæst. 94. art. 2. dub. 6. n. 5. *Respon.* & Suarez disp. 38. sect. 5. quia non est necessaria pœnitentia moraliter æquiualens, cum per ipsam pœnitentiam impletam remittatur aliquid, & non parum pœnæ restantis post absolutionem ex opere operato. Ob quod Sacramentum Pœnitentiæ est tribunal misericordiæ, non solum quoad remissionem culpæ, sed etiam quoad remissionem pœnæ.

Et quia non constat Confessario quanta pœna sit dignum peccatum, & quanta remittatur ex opere operato per Sacramentale pœnitentiam, (imò per

Toletus.
Viualdus.
Sà.

pet eam non remittitur determinata aliqua pœna, ut dicemus Difficultate xv.) ideo pœnitentia imponenda est ad arbitrium viri prudentis, quantum fieri possit prudenter à viro prædicta ignorante.

DIFFICULTAS IV.

Utrum Confessarius teneatur imponere pœnitentiam obligantem, seu sub præcepto.

N Auarrus cap. 26. num. 24. Henriquez lib. 5. cap. 21. Suarez disp. 38. sect. 39 & Adamus Tanner. disp. 6. quæst. 8. num. 7. partem negativam teneant, quam etiam tradidisse videtur S. Thomas Quodlibeto 3. articulo 28. Et probari potest, quia ex vna parte pœnitentia sub consilio tantum imposita est sufficienter sacramentalis, vtore imposita virtute elatam; & ex altera parte, pœnitentia sic imposita potest esse expediens pœnitenti ob ipsius fragilitatem.

Vasquez verò quæst. 94. art. 2. dubio 1. num. 9. Nugnus in Addition. quæst. 13. art. 2. difficult. 1. & Agidius disp. 10. dub. 8. partem affirmatiuam tradunt (quam videtur tradidisse Tridentinum sess. 14. cap. 8. dum supponit, impositionem pœnitentiae pertinere ad potestatem ligandi) & merito: quia Confessarius tenetur imponere pœnitentiam in vindictam peccatorum, & aliquando etiam in cautionem in futurum, cuius impositio est vera sententia condemnatiua ad pœnam, & aliquando etiam in medelam, procedens à Confessario vt à iudice non minus quam absolutio: sententia autem iudicis semper habet vim obligandi reum, ergo Confessarius tenetur imponere pœnitentiam obligantem, seu sub præcepto, cum teneatur ferre sententiam condemnatiuam; & aliquando etiam in medelam. Vnde sola pœnitentia obligans est sacramentalis, quia hæc sola est iudicialis, & sola iudicialis pertinet ad Sacramentum Pœnitentiae, quia ea sola procedit à Confessario vt ministro huius Sacramenti, & Confessarius non est qualicumque minister in hoc iudicio & Sacramento, sed tantum iudex. Ex quo constat ad rationem aduersariorum, priorem partem Antecedentis esse falsam.

S. Thomas autem vbi supra, tantum vult, Confessarium posse imponere pœnitentiam, non obligando determinatè ad aliquod opus, sed optionem concedendo pœnitenti, vt faciat hoc vel illud, prout maluerit, obligando tamen ad vnum vel ad alterum sub disiunctione.

DIFFICULTAS V.

Utrum Confessarius, iniungendo pœnitentiam, obliget pœnitentem, vt eam per se ipsum exequatur.

Difficultas hæc non procedit de pœnitentia quæ imponitur in medelam peccatorum, & præseruationem ab eis, quia hæc absque dubio debet à pœnitente per se ipsum impleri, sed procedit de pœnitentia, quæ tantum imponitur in vindictam & castigationem pro peccatis.

Circa difficultatem ergo conueniunt Doctores, pœnitentiam impositam pœnitenti in vindictam peccatorum, non posse impleri per alterum, quando non constat Confessarium id velle: quia cum

imponat pœnitentiā pro crimine personali, quando aliud non exprimit, vult impleri per pœnitentem in vindictam criminis personaliter commissi.

Punctum ergo difficultatis est, An pœnitens possit pœnitentiā implere per alterum, quando Confessarius id vult, siue id velit quando illam imponit, siue postea.

Henrici lib. 5. cap. 21. Suarez disp. 18. sect. 9. Vinald. de Satisfactione num. 12. Reginald. lib. 7. cap. 7. quæst. 2. & Adamus num. 11. partem affirmatiuam teneant; quia ex vna parte vnus potest satisfacere pro alio, pro pœna temporali relicta post remissionem peccati; & ex altera parte, obligatio implendi pœnitentiā obligat ex voluntate Confessarii; ergo quando Confessarius vult, id sufficit.

Ledesma verò 2. p. q. 14. ar. 4. Vasquez quæst. 94. ar. 2. dub. 1. Agidius disp. 10. dub. 8. & Ochagavia q. 10. partem negativam tradunt; & merito: quia præcepto Confessarii imponenti pœnitentiam, sicut præcepto cuiuscumque alterius superioris, tantum lausit opere ipso quod præcipitur Confessarius autem nequit præcipere opus alterius, sed tantum pœnitentis quia solus iste & non alter est ipsi Confessario inferior in eo foro sacramentali; ergo pœnitens nequit implere pœnitentiam opere alterius, sed per se ipsum opere proprio, nec aliud potest Confessarius velle.

Vnde, quamuis pœnitens, cui imposita est pœnitentia, sit impotens ad eam implendam per se ipsum, non tenetur illam per alterum implere, quia nequit illam implere per alterum; poterit tamen pœnitenti iniungi in pœnitentiam, vt procuraret opus aliquod ab altero fieri, quia hæc procuratio est opus ipsius pœnitentis, ac proinde ipsa sola procuratio est sacramentalis, & ipsi pœnitenti proficiens ex opere operato, & non opus alterius. Hoc autem non tollit pœnitentem, cui iniungitur elemosyna, posse eam per alterum elargiri, quando aliud non exprimitur à Confessario, quia eo præcepto absolute lato tantum præcipitur, vt ex propriis bonis fiat elemosyna, siue illa fiat à pœnitente per se ipsum, siue per ministrum; imò etiam poterit fieri per alterum ex bonis huius alterius, quando iste vult pro pœnitente elemosynam facere, quasi donando pœnitenti bona illa ex quibus fit elemosyna.

Ad rationem ergo aduersariorum concedimus, iustum posse pro altero siue viuo siue defuncto ex opere operantis saltem de congruo satisfacere prædicta pœna; negamus tamen, Confessarium posse præcipere opus alterius in vindictam peccatorum pœnitentis, quia non est superior illi alteri.

DIFFICULTAS VI.

Utrum in pœnitentiam sacramentalem, tantum imponendum sit opus pœnale.

Non procedit difficultas de pœnitentia quæ imponitur, attendendo solum ad cautionem peccati in futurum, quia in hanc absque dubio imponi potest opus non pœnale, si forte sit aliquod non pœnale, quod sit utile ad eam cautionem; sed procedit de pœnitentia, quæ imponitur, attendendo ad peccata confessa, vt iam commissi in satisfactionem pro illis, siue in eius impositione tantum attendatur ad id, siue etiam ad cautionem similium peccatorum in futurum.

Circa difficultatem ut sic, Doctores, qui existimant, opere bono, quamvis non pœnali, posse satisfieri ex opere operantis pro pœna temporali restante post remissionem culpæ, docent, in dictam pœnitentiam Sacramentalem posse & sufficere iungi quodcumque opus bonum, quamvis non pœnale, quia secundum illos quodcumque opus bonum, quamvis non pœnale, est satisfactorium pro dicta pœna; ergo potest & sufficit imponi in dictam pœnitentiam Sacramentalem, quia hæc imponitur in satisfactionem pro pœna temporali restante post absolutionem à peccatis.

Doctores verò qui existimant, solo opere bono pœnali posse satisfieri ex opere operantis, docent, in dictam pœnitentiam Sacramentalem imponi tantum posse opus bonum pœnale, & merito id docent: quia dicta pœnitentia Sacramentalis imponenda est & in satisfactionem pro pœna temporali restante post absolutionem, & etiam in vindictam & castigationem peccatorum confessorum, ut ea absumatur pœna restans, ut supponitur in Tridentino sess. 14. cap. 8. Et utrumque constat ex eo, quod dicta pœnitentia Sacramentalis imponitur in iudicio à Confessario ut à iudice, pro criminibus & peccatis confessis, ac proinde in vindictam & satisfactionem eorum, in plenam & perfectam remissionem eorum: imò non aliter in vindictam peccatorum, quam ut media ea satisfiat plenè & ultimè pro peccatis; opus autem bonum non pœnale, non est satisfactorium pro pœna restante, ut diximus Disp. xiii. Diff. vi. Nec est aptum ut assumatur in vindictam & castigationem pro peccatis in plenam & perfectam remissionem eorum.

Vnde ad rationem aduersariorum, negamus, opus bonum non pœnale esse satisfactorium pro pœna restante; & quamvis esset, non sufficeret ut imponeretur in dictam pœnitentiam Sacramentalem, quia non est aptum ut imponatur in vindictam peccatorum. Et ob hoc posterius nonnulli ex Doctoribus, qui existimant, quocumque opere bono, etiam non pœnali, posse satisfieri ex opere operantis pro pœna temporali, docent, in dictam pœnitentiam Sacramentalem tantum posse imponi opus bonum pœnale, quia scilicet opus non pœnale nequit imponi in vindictam peccatorum.

Ita tamen imponenda est pœnitentia in vindictam & satisfactionem peccatorum, ut quando etiam imponitur in cautionem in futurum, seu in medelam, hæc non sit superaddenda tori pœnitentiae, quæ aliàs debet imponi in vindictam & satisfactionem, si ea quæ imponitur in cautionem, est etiam opus pœnale; quia tunc huic tantum est addendū ex aliis operibus pœnalibus, quod deest ad rationabilem castigationem & satisfactionem peccatorum pro pœna restante, attendendo etiam ad fructum quem ex opere operato confert pœnitentia imposita.

Ita tamen imponendum est opus pœnale in pœnitentiam, ut possit imponi applicandum pro anima Purgatorij, vel pro aliquo viuo, quoad valorem quem habet ex opere operantis (quamvis nequeat quoad valorem quem ut pars Sacramenti Pœnitentiae habet ex opere operato, quia opus Sacramenti ex opere operato tantum confertur recipienti Sacramentum) imò quamvis à Confessario non imponatur applicandum pro altero, poterit

ipse pœnitens applicare, etiam si pœnitentia imposita sit, attento valore operis impositi ex opere operantis, quia cooperatio pœnitentis ad remissionem pœnæ restantis, nullo iure est pœnitenti sub obligatione, & ideo pœnitentia potest impleri in statu peccati mortalis, in quo non remittitur pœnam restantem, ut dicemus Diff. xii. & xiv.

DIFFICULTAS VII.

Utrum in pœnitentiam Sacramentalem sit imponendum opus externum.

Alexander 4. par. quæst. 84. memb. 2. artic. 1. Almainus & Almainus in 4. distinct. 15. quæst. 1. partem affirmatiuam tuerentur, Primò, quia pœnitentia est pars integralis Sacramenti Pœnitentiae, quod est sensibile, sicut quodcumque aliud Sacramentum; ergo debet esse sensibilis & externa. Secundò, quia pœnitentia imponitur præcepto humano, hoc autem tantum potest præcipi actus externus.

Suarez verò disp. 38. sect. 6. Henriquez lib. 5. cap. 19. & Egidius disp. 10. dub. 8. partem negatiuam tradunt, & merito: quia ex vna parte actus internus, v. g. actus intellectus & actus voluntatis, potest esse pœnalis, seu afflictius & difficilis, ut actus fidei & actus contritionis, & ex altera parte nihil obstat ut imponi possit in pœnitentiam Sacramentalem, ut constabit ex solutione rationum aduersariorum.

Ad primam ergo concedimus, pœnitentiam Sacramentalem esse partem Sacramenti sensibilis, ad id tamen sufficit quod fiat sensibilis & quali externa per accidens, ratione alterius, nempe ratione impositionis exterioris, qua imponitur à Confessario; & ratione acceptationis, qua acceptatur à pœnitente, sicut fit contritio ratione confessionis.

Et ad secundam concedimus, pœnitentiam imponi præcepto humano, tamen non lato potestate communi superioris humani, qua non posset præcipi actus internus, sed lato potestate speciali ligandi à Christo specialiter concessa, quo præcipi potest actus internus, sicut etiam fieri potest absolutio à peccatis omnino internis, quia fit potestate speciali à Christo specialiter concessa.

DIFFICULTAS VIII.

Utrum in pœnitentiam Sacramentalem imponi possit opus præcepti.

Aludanus in 4. distinct. 15. quæst. 1. artic. 2. & Paludanus Maior quæst. 2. dub. 1. partem negatiuam tuerentur, quia opus præcepti non est satisfactorium ex opere operantis pro debito pœnæ, ut ex ipsis retulimus Disp. xii. Diff. viii.

Sotus verò in 4. dist. 19. quæst. 2. Vasquez q. 94. artic. 1. dub. 6. Suarez disp. 38. sect. 6. Victoria quæst. 205. Vinaldus de Satisfactione, num. 10. Egidius dub. 8. & communiter Doctores partem affirmatiuam tradunt, & merito: quia ex vna parte opera præcepti sunt satisfactoria ex opere operantis pro debito pœnæ, ut diximus ubi supra; & ex altera, eorum impositio in pœnitentiam potest pœnitenti expedire.

Obiet-

Observandum tamen est, regulariter expedire iniungere in pœnitentiam opera non præcepta, ad aliquid novi obligando pœnitentem, ut sic magis puniatur peccator ob peccatum, & magis inducatur ad timorem peccati in futurum. Ac proinde, ut Doctores communiter aduertunt, quoties ex verbis Confessarii oppositum prudenter non conijcitur, credendum est in pœnitentiam iniungere opera aliâs non præcepta. Quod etiam est verum, quando imponit elemosynam, quâ aliâs ob extremam necessitatem obligat, ut contra Victoriam, Vivaldum, & Egidium aduertunt Vasquez, & Suarez: quia eadem currit ratio in elemosyna, quando est sub obligatione, & in operibus aliorum præceptorum: & id adhuc est verum, quamuis obligatio elemosynæ superueniat post iniunctam pœnitentiam, ut contra eosdem & contra Sorum aduertunt Vasquez & Suarez, quia etiam tunc currit dicta ratio.

DIFFICULTAS IX.

Utrum Confessarius possit imponere pœnitentiam publicam.

Nomine pœnitentiæ publicæ intelligimus pœnitentiam coram alijs faciendam, ex qua possint in suspicionem venire, quod sit ob peccatum aliquod graue confessum.

Nauarrus. Nauarrus cap. 8. num. 10. docet, pro nullo peccato, quamuis publico & scandaloso, imponi posse pœnitentiam modo dicto publicam, quia id esset contra sigillum confessionis.

S. Thomas. S. Thomas verò in 4. d. 14. quæst. 1. art. 5. quæstionum. 1. Suarez disp. 38. sect. 6. Vasquez quæst. 94. art. 2. dub. 2. & communiter Doctores docent, & merito, pro peccato publico posse pœnitentiam publicam imponi. Quod definitum est in cap. 1. de Pœnitentijs & remissionibus, & clarissimè in Trident. sess. 24. cap. 8. de Reformatione, dum dicitur, pro peccato publico, ex quo ortum sit scandalum, oportere pœnitentiam publicam imponi.

Vbi (etiam si Nauarrus neget) sermo est de impositione pœnitentiæ in foro Sacramentali, & non in foro exteriori, tum quia in eo cap. 8. sermo est de omni peccato, & tamen index Ecclesiasticus non iudicat de omni in foro exteriori, ut patet in homicidio; tum etiam, quia sermo dirigitur ad omnes Confessarios, & tamen non omnes possunt in eo foro exteriori pœnitentiam imponere.

Et ratione probatur: quia ex vna parte pœnitentia publica potest esse expediens pro peccato publico; & ex altera parte, impositione illius non fit contra sigillum, quia id, ex quo potest dicta suspicio oriri, nempe impletio pœnitentiæ publicæ, non fit absque consensu pœnitentis, imò fit ab ipso pœnitente, quia ipse admittit imò implet pœnitentiam, ergo imponi potest publica pœnitentia pro peccato publico. Imò & debet imponi, quando aliter nequit auferri scandalum ortum ex illo peccato. Et ob rationem dictam potest etiam abique fractione sigilli imponi pœnitentia publica pro peccato occulto, & multo melius pro peccato publico, quamuis non sit necessaria ad auferendum scandalum; ac proinde quando aliâs expedit, ut potest aliquando expedire, poterit imponi pro vno & pro altero, quamuis pœnitens relictur.

DIFFICULTAS X.

Utrum pœnitentia ab vno Confessario iniuncta possit ab altero mutari.

Difficultas hæc non procedit, quando pœnitentia imposita fuit iniusta, siue ex toto, siue ex parte, quia tunc non est necessarium quod mutetur ab altero Confessario, quantum ad id in quo est iniusta; quia tunc quantum ad id, potest proprio iudicio à pœnitente omitti, quia quantum ad id non obligat. Procedit ergo difficultas, quando pœnitentia est iusta, & non procedit de mutatione quæ fit media concessione Indulgentiæ, quia hoc modo, qui potest Indulgentias concedere, potest media Indulgentia, etiam extra confessionem concessa, auferre obligationem implendi pœnitentiam ab altero impositam, quando non est imposita in medelam, sed in puram vindictam & satisfactionem peccatorum. Nihilominus quando tempore Iubilæi conceditur Indulgentia pœnitenti, si præter confessionem exigitur ab eo aliud opus ad lucrandam Indulgentiam, quod tempore confessionis nondum est factum, imponenda est pœnitentia iusta, ne forte pœnitens deficiat in opere requisito, & ob id non obineat Indulgentiam: illo tamen opere post confessionem facto, ob quod Indulgentia obtinetur, liber manet pœnitens à pœnitentia antea imposita in puram vindictam & satisfactionem peccatorum.

Est ergo difficultas, An pœnitentia iusta ab vno Confessario imposita, possit mutari ab altero, absque media Indulgentia.

Circa difficultatem sic intellectam, Sotus in 4. disp. 20. quæst. 2. artic. 3. & nonnulli recentiores Thomistæ, docent, solum Confessarium superiorem in dignitate, v. g. Episcopum, posse pœnitentiam à Confessario inferiore, v. g. à simplici Confessario, impositam mutare: quia solus Confessarius superior habet imperium in inferiorem; ergo solus superior potest mutare pœnitentiam inferioris.

Addunt tamen prædicti, id non posse superiori, nisi eorumdem peccatorum confessione audita.

Ledesma 2. par. 4. quæst. 20. art. 4. & Vivaldus de Satisfactione num. 31. docent, quemcumque Confessarium, etiam inferiorem, mutare posse pœnitentiam cuiuscumque alterius, etiam superioris, quia inferior in dignitate non minorem habet potestatem ad soluendum & ligandum, quam superior in dignitate. Et idem sentit Nauarrus cap. 26. nu. 22. quando pœnitentia superioris non est imposita pro peccatis reſeruatis, quia tunc sententia pro his reſeruata est superiori. Et addunt prædicti, id posse quemcumque Confessarium, etiam inferiorem, non audita confessione eorumdem peccatorum.

Valentia verò disp. 7. q. 14. punc. 4. Henriquez lib. 5. cap. 20. Suarez disp. 38. lect. 10. & Egidius dub. 12. docent, & merito, quemcumque Confessarium, etiam inferiorem, mutare posse pœnitentiam à quocumque alio Confessario, etiam à superiore pro peccatis non reſeruatis impositam, eorum tamen confessione audita.

Et in primis, quod quicumque Confessarius, etiam inferior, possit mutare pœnitentiam à quocum-

quocumque alio, etiam à superiore, pro peccatis non reſeruatſi impositam, probatur, quia ex vna parte pœnitens poteſt iterum eadem peccata confiteri, ac ſi illa non fuiſſet confellus, & nouum iudicium de peccatis ſubire, ac ſi illud non ſubiſſet, quia nullo titulo impeditur ad id faciendum, & ex altera parte quilibet Confellarius, quamuis inferior in dignitate, habet poteſtatem abſoluendi ab illis, & imponendi pœnitentiam pro illis, ſicut habebat, quamuis pœnitens non fuiſſet illa confellus; ergo pœnitens poterit, imò & debet ſe conformare ſententiæ illius, quia ad illum vt ad vltimum iudicem confugit, vt ab eo iudicetur vltimò, & non tenetur ſententiâ pœnitentiæ prioris Confelloris, quia eo ipſo quòd reus poteſt ſuam cauſam ad aliud tribunal deferre, poteſt imò & debet ſe conformare ſententiæ poſterioris tribunalis, ſi in eo tribuniſi ſiſtar, & non tenetur ſententiâ prioris tribunalis.

Quòd verò nullus Confellarius, quamuis in dignitate ſuperior, poſſit pœnitentiam impositam mutare niſi audita confeſſione peccatorum, probatur, quia mutatio pœnitentiæ, quæ non fit media conceſſione Indulgentiæ, nequit fieri niſi iudicialiter in foro Sacramenti Pœnitentiæ, quia ſolum quod fit mediâ Indulgentiâ, fit extra Sacramentum, quia hæc ſolum fit applicando ſatisfactionem Chriſti, & ſuperabundantem Sanctorum, illa verò tantum ſit imponendo de nouo pœnitentiam pro peccatis; impositio autem pœnitentiæ pro peccatis, vt pote actus iudicialis, tantum ſit in iudicio confeſſionis, efficiendo iudicium & Sacramentum integrum circa illa, nempe abſoluendo à peccatis confeſſis, de quibus ſit dolor, & pro eis pœnitentiam imponendo.

Addidimus, *pro peccatis non reſeruatſi*, quia nullus poteſt mutare pœnitentiam pro peccatis reſeruatſi impositam, niſi idem Confellarius, aut alius cui etiam ſint reſeruatſi peccata illa; quia quamuis peccata reſeruatſi, poſtquam quis eſt ab illis legitimè abſolutus, non maneant reſeruatſi, ac proinde quilibet etiam ſimplex Confellarius poſſit ab illis abſolvere, & pro eis pœnitentiam imponere, nequit tamen priorem ſententiâ mutare, & efficere quòd ceſſet, quia nequit iudicare de illis eodem modo ac ſi non fuiſſent iudicata, & pro illis pœnitentiam imponere, eodem modo ac ſi non fuiſſet imposita, cuius impositione ceſſaret prior ſententia, ſed tantum poteſt imponere pœnitentiam pro illis, tamquam pro eis à quibus pœnitens iam fuit abſolutus, & pro quibus imposita fuit conueniens pœnitentia; ſicut Sacerdos non approbatus nequit mutare pœnitentiam impositam pro mortalibus iam legitimè confeſſis, quamuis ab eis iam confeſſis poſſit abſolvere, & pro eis pœnitentiam imponere.

Ex dictis deducitur, vt aduertit Egidius, eundem Confellarium non poſſe pœnitentiam à ſe impositam mutare, niſi prius audita confeſſione eorundem peccatorum (quæ vnico verbo ipſi fieri poteſt, dicendo, Iterum me accuſo peccatorum tibi confeſſorum, ſi Confellarius recorderetur illorum aut ſaltem pœnitentiæ à ſe impositæ) & niſi iterum facta aut facienda abſolutione; quia nequit de illis peccatis iterum iudicare, niſi nouum & integrum Sacramentum, & nouum & integrum iudicium faciundo. Nihilominus quando primum iudicium & Sacramentum cenſetur moraliter

manere, poteſt ab eodem Confellario mutari pœnitentia, abſque noua confeſſione & abſolutione. Non cenſetur autem manere, eo ipſo quòd pœnitens diſcedit à Confellario, nihil aliud ab eo expectans pro complemento illius iudicij: quamuis Egidio videatur manere, & durare toto die quo factum fuit, & Soto & Vivaldo duobus alijs ſequentibus diebus.

DIFFICULTAS XI.

Utrum qui oblitus eſt pœnitentiæ ſibi iniunctæ, teneatur iterum confeſſionem repetere.

Conueniunt Doctores, inculpabiliter oblitum pœnitentiæ ſibi iniunctæ, non teneri iterum repetere confeſſionem, quia nullo titulo ad id tenetur. Eſt tamen difficultas, An ad id teneatur, qui ſua culpa oblitus eſt pœnitentiæ.

Silueſter verò v. *Confeſſio* 1. q. 3. partem affirmatiuam tueri, quia ex vna parte pœnitens tenetur pœnitentiam implere, & ex altera nequit ſibi impositam implere ob obliuionem; ergo vt ipſi ſua culpa non faueat, tenetur iterum confiteri, vt aliam pœnitentiam impleat.

Vaquez verò q. 94. ar. 2. dub. 4. Suarez diſp. 22. ſect. 3. Egidius diſp. 1. dub. 12. & cõmuniter Doctores partem negatiuam tradunt, & merito: quia tunc non tenetur ad repetendam confeſſionem Iure diuino confeſſionis, quia hoc tantum obligat ad ſemel confitenda mortalia, quod ſit independenter ab impletione pœnitentiæ: nec ad id tenetur præcepto aliquo Eccleſiaſtico communi, quia nullum eſt iterum repetendi confeſſionem, quando pœnitentia non impletur, nec faciendi aliquid loco illius: nec ad id tenetur præcepto pœnitentiæ lato à Confellario, quia iſtud tantum obligat ad impletionem pœnitentiæ, quando pœnitens poteſt, & non ad aliquid aliud faciendum loco illius, quando non poteſt illam implere; nec tunc pœnitens lucrum aliquod reportat ex ſua culpa, quia potiùs priuatur fructu, quem pœnitentia ex opere operato cauſat.

Obſeruandum eſt, pœnitentem teneri ad implendam pœnitentiam, ſi poſt obliuionem recorderetur illius, quamuis confeſſus ſit culpam obliuionis (quam tenetur confiteri, ſi fuit mortalis) quia etiam poſt confeſſionem culpæ obliuionis vrget præceptum Confellarij, & Ius diuinum naturale virtutis religionis perficiendi prius illud Sacramentum, cui deſuit ſatisfactio, qua integraliter completur.

DIFFICULTAS XII.

Utrum pœnitentia Sacramentalis impleta, cauſet ex opere operato remiſſionem pœnæ temporalis reſtantis poſt abſolutionem à peccatis.

Sotus in 4. diſt. 19. quaſt. 1. art. 5. & Ledefma 2. part. 4. quaſt. 13. ar. 3. dub. 4. partem negatiuam tueri, Primò, quia pœnitentia Sacramentalis nec eſt Sacramentum, nec pars eſſentialis Sacramenti; ergo abſque fundamento dicitur habere effectum aliquem ex opere operato, ſeu per modum

modum Sacramenti. Secundò, quia aliàs pœnitentia Sacramentalis, quamvis fieret ex fine venialiter malo, remitteret pœnam temporalem restantem, quia Sacramentum, quamvis factum ex fine venialiter malo, habet suum effectum; imò etiam quamvis fieret ex fine mortaliter malo, quia mortale non obest remissioni pœnæ temporalis.

Vasquez. *Ar. 2. dub. 5. Suarez disp. 38. sect. 2. Egidius disp. 10. dub. 10. Adamus q. 5. nu. 24. & communiter Doctores partem affirmati-
Suarez. *nam tradunt, & merito: quia pœnitentia Sacramentalis impleta, est pars Sacramenti, quamvis non essentialis, sed integralis; & ut pars Sacramenti concurrat ad plenam & integram remissionem peccatorum; ergo ad eam concurrat ex opere operato: sed non concurrat ad remissionem culpæ, nec pœnæ æternæ, quia hæc remissio fit ante impletionem pœnitentiæ per contritionem, confessionem & absolutionem; ergo concurrat ad remissionem pœnæ temporalis restantis, quia hæc remissio completur & integratur peccatorum remissio, & ideo pœnitentia impleta dicitur pars integralis, & non essentialis Sacramenti Pœnitentiæ. Unde opus in pœnitentiam impositum, multò maiorem pœnam remittit, quam si non esset impositum, quia in pœnitentiam impositum non solum remittit pœnam ex opere operantis, sed etiam ex opere operato.**

Ad primam ergo rationem aduersariorum concedimus, pœnitentiam Sacramentalem non esse Sacramentum, nec partem essentiali Sacramenti, ex eo tamen solum deducitur non concurrere ex opere operato, ad primarium effectum, nempe ad remissionem culpæ, & pœnæ, non verò deducitur non concurrere ex opere operato ad effectum secundarium, nempe ad remissionem pœnæ restantis, quia completur & integratur remissio peccati.

Et ad secundam concedimus, pœnitentiam ex fine veniali impletam remittere ex opere operato pœnam temporalem restantem, quamvis non ex opere operantis: imò etiam remitteret impleta ex fine mortali, si aliàs ad eam remissionem non obfisteret status peccati mortalis; sicut etiam absolutio ex fine veniali collata, imò etiam ex mortali confert gratiam, ut pars essentialis Sacramenti simul cum alijs partibus essentialibus; & sicut etiam confessio ex fine veniali facta, imò etiam ex mortali, si ante absolutionem fiat confessio ipsius finis mortalis: imò quamvis non fiat, si pœnitens sit naturaliter oblitus illius finis, & ante absolutionem eliciat dolorem sufficientem ex mortuo comprehendente omnia mortalia ipsius; & sicut consecratio verbalis ex fine malo adhuc mortali facta, constituit Corpus & Sanguinem Christi sub speciebus Sacramentalibus: in quo derelictio seu dolor differt à confessione & ab absolutione. Quòd si fiat ex fine malo, quamvis tantum veniali, non confert gratiam, quia non tantum est pars Sacramenti, sicut sunt confessio & absolutio, sed etiam est dispositio ad gratiam, ad quam opus malum non disponit.

Addimus, in quo Doctores conueniunt, per pœnitentiam, adhuc ex fine mortali factam, satisfieri præcepto Confessarii, quia eà sic facta, efficitur quoad substantià quod à Confessario præcipitur, & eo ipso est Sacramentalis: imò & quantum est ex se sufficiens ad remissionem pœnæ tempo-

ralis restantis, quamvis eam non remittat quando mortaliter fit, quia ei deficit status gratiæ; ut dicemus Difficultate XIV.

DIFFICULTAS XIII.

Utrum pœnitentia Sacramentalis causet ex opere operato augmentum gratiæ sanctificantis.

Caietanus 3. par. q. 90. ar. 2. partem affirmati- *Caietanus.*
uam tuetur, quam tradidisse videtur S. Tho- *S. Thomas.*
mas ad 2. dum dicit, quod satisfactio, prout est in proposito, confert gratiam, & prout est in executione, augere illam. Et in id inclinât Suarez disp. 38. *Suarez.*
sect. 2. & Turrianus disput. 38. dub. 2. Et probari *Turrianus.*
potest, quia omne Sacramentum nouæ legis causat gratiam ex opere operato, sed pœnitentia Sacramentalis est pars Sacramenti nouæ legis, ergo causat gratiam ex opere operato; sed non primam, ergo augmentum illius.

S. Thomas verò in 4. d. 16. q. 1. art. 1. quæstion. 2. *S. Thomas.*
Vasquez quæst. 94. art. 2. dub. 5. Egidius dub. 10. *Vasquez.*
Ochagavia q. 7. & Adamus q. 8. num. 22. partem *Egidius.*
negatiuam tradunt, & merito: quia, ut deducitur *Ochagau.*
ex Tridentino sess. 14. c. 3. confessioni, contritioni, *Adamus.*
absolutioni, & satisfactioni, tamquam effectus ex *Trident.*
opere operato, conuenit plena & integra remissio peccatorum; sed contritioni, confessioni, & absolutioni, quibus essentialiter perficitur Sacramentum Pœnitentiæ, conuenit remissio peccatorum quoad culpam & pœnam æternam, quæ fit mediâ gratiæ sanctificantis, ante impletionem pœnitentiæ Sacramentalis; ergo impleti illius debet tribui remissio pœnæ temporalis restantis, ut ita per omnes partes Sacramenti Pœnitentiæ fiat plena & integra peccatorum remissio, qualibet parte suo modo concurrente ad illam. Et absque fundamento illi tribuitur alius effectus ex opere operato, & ad summum, impleti pœnitentiæ impositæ in cautionem peccatorum in futurum, tribui potest collatio aliquorum auxiliorum efficacium ad præcauenda peccata (quæ non erit in illibilibis, sicut nec quæ fit medijs alijs Sacramentis) ita ut impleti pœnitentiæ non pœnalis impositæ in puram cautionem in futurum, tantum tribuatur dicta collatio auxiliorum; & impleti pœnitentiæ pœnalis impositæ in puram satisfactionem & vindictam tantum tribuatur remissio pœnæ restantis; & impleti pœnitentiæ pœnalis impositæ in cautionem & in satisfactionem, tribuantur dicta collatio auxiliorum, & dicta remissio pœnæ restantis.

Ad rationem ergo aduersariorum respondemus, quòd quamvis Sacramento essentialiter perfecto, conueniat ex opere operato gratiam sanctificantem conferre, non tamen conuenit parti non essentiali, sed tantum integrali, qualis est satisfactio: quia parti tantum integrali sufficit quòd impleat & integret effectum inchoatum à partibus essentialibus, mediâ gratiæ sanctificantis, quòd est illam quoad effectum augere, quòd tantum voluit S. Thomas art. 2. ad 2. quando ait, satisfactionem, s. Thomas.
prout in executione, augere illam.

DIFFICULTAS XIV.

Utrum pœnitentia Sacramentalis in statu peccati mortalis facta, habeat suum effectum ex opere operato.

Supponimus Primò, ut dicebamus Diffic. XII. in fine, & in quo conveniunt Doctores, per pœnitentiam in statu peccati mortalis factam, imò & ex malo fine, quamvis mortali, satisfieri præcepto Confessarij, quia ea efficitur quod à Confessario præcipitur, & eo ipso est Sacramentalis.

Supponimus Secundò, pœnitentiam Sacramentalem in statu peccati mortalis factam non causare ex opere operantis remissionem pœnæ temporalis restantis alterius vitæ, quia ad id requisitus est status gratiæ, ut diximus Disput. XII. Difficultate IV.

Est ergo difficultas, An pœnitentia Sacramentalis in statu peccati mortalis facta, causet ex opere operato remissionem pœnæ temporalis restantis, sicut causat quando fit in statu gratiæ.

Marfilus in 4. quæst. 1. art. 3. Medina Cod. de Confessione q. de Pœnitentia iniuncta extra gratiam impleta, & Vasquez quæst. 94. art. 2. dub. 5. partem affirmativam tuerentur, quia status peccati mortalis non est obex remissioni pœnæ temporalis faciendæ mediâ pœnitentiâ Sacramentali, ergo in eo statu causatur dicta remissio mediâ pœnitentiâ in eo statu facta. Consequentia patet, quia Sacramentum, & pars Sacramenti operantur suum effectum in subiecto non habente obicem. Antecedens autem probatur, quia pœnitentia Sacramentalis non causat remissionem pœnæ temporalis mediâ infusione gratiæ, nec per modum meriti de condigno, quibus status peccati mortalis est obex, sed impetrando illam à Deo, cui impetrationi non obest, quia peccator multa potest à Deo impetrare, & impetrat.

Sotus verò in 4. dist. 19. quæst. 1. art. 5. Suarez disp. 38. sect. 8. Henriquez lib. 5. cap. 20. Agidius dub. 11. partem negativam tradunt, & meritò: quia licet pœnitentia in statu peccati mortalis facta sit Sacramentalis, & pars integralis Sacramenti Pœnitentiæ, nihilominus credi non potest, ex Christi institutione non exigi statum gratiæ, ut ex opere operato causet remissionem; quia credi non potest, quod Christus, quia eam instituit in remissionem pœnæ restantis, effectum secundarium præsupponentem remissionem culpæ, & pœnæ æternæ mediâ gratiâ factam, ut ea remissione pœnæ restantis compleat remissionem culpæ & pœnæ æternæ, non exegerit statum gratiæ, ut remissionem mediâ gratiâ factam compleat, & integret.

Ex eo autem quod pœnitentia Sacramentalis instituta sit pars integralis ad effectum secundarium remissionis pœnæ temporalis restantis ad complendam remissionem peccati, fit, ut Suarez advenit, pœnitentiam impletam ante absolutionem non tribuere eam remissionem pœnæ restantis: quia effectus secundarius remissionis pœnæ restantis supponit primum remissionis culpæ & pœnæ æternæ, & factū à partibus essentialibus, quas pars integralis supponit; ac proinde pœnitentia ante absolutionem impleta, non est Sacramentalis, quia ante absolutionem non est pars Sacra-

menti, quia tantum est pars integralis Sacramenti, quæ necessariò supponit essentialis, & consequenter Confessarius nihil potest præcipere faciendum ante absolutionem in pœnitentiam purè satisfactoriam pro peccatis confessis, quamvis præcipere possit quod necessarium aut expediens sit ad dispositionem pœnitentis, aut in cautionem in futurum, ut electionem concubinæ, & restitutionem, &c.

Ad rationem ergo aduersariorum respondemus, quod quamvis status peccati mortalis non sit ex natura rei obex ad remissionem pœnæ restantis faciendam ex opere operato, est tamen obex ex institutione Christi: & quamvis qui implet pœnitentiam in statu peccati mortalis, ponat obicem dicto effectui remissionis pœnæ restantis, non peccat, nec irrogat iniuriam Sacramento Pœnitentiæ, quia non ponit obicem effectui primario Sacramenti Pœnitentiæ, sed tantum secundario conferendo mediâ pœnitentiâ Sacramentali.

Id verò quod addunt Suarez, Henriquez & Agidius, nempe pœnitentiam Sacramentalem, in statu peccati mortalis impletam, remittere postea pœnam temporalem ex opere operato, quando recedit fictio, id est, quando cessat status ille, dicitur absque sufficienti fundamento: quia si tribuere effectum ex opere operato, recedente fictione, convenit Baptismo, & fortè etiam pœnitentiæ informi (si datur informis) ideo est, quia hæc duo Sacramenta sunt media necessaria ad remissionem culpæ & pœnæ æternæ; pœnitentia verò Sacramentalis non est necessaria ad remissionem pœnæ temporalis restantis, quia hæc potest pluribus alijs operibus haberi.

DIFFICULTAS XV.

Utrum pœnitentia à Confessario taxata prudenter, attentis gravitate peccatorum, extinguat debitum totius pœnæ temporalis restantis.

Conveniunt Doctores, pœnitentiam, quæ non est tanta quanta imponenda erat, attentis gravitate peccatorum, & efficacia pœnitentiæ impositæ, ad remittendum ex opere operato non parvam pœnam restantem post absolutionem, sed est minor, quamvis sit prudenter minorata ob fragilitatem pœnitentis, non extinguere ex opere operato debitum totius pœnæ restantis.

Est tamen difficultas, An pœnitentia prudenter taxata, attentis prædictis, & non minorata ob fragilitatem pœnitentis, semper extinguat debitum totius pœnæ restantis.

Petrus Sotus Lect. 1. de Satisfactione, Suarez Pet. Sot. disput. 38. sect. 5. Vasquez quæst. 94. art. 2. dub. 6. Reginaldus lib. 7. cap. 5. num. 47. Ochagavia quæst. 16. & Turrianus disp. 38. dub. 5. partem negativam tuerentur, quia ex vna parte pœna, quæ reitatur luenda, est determinata, tanta videlicet aut tanta, & ex altera parte pœnitentia Sacramentalis habet determinatum valorem ex opere operato, maiorem videlicet aut minorem pro quantitate pœnitentiæ iniunctæ, prout Christus instituit & determinavit, & non prout Confessarius determinat & taxat: sicut valor Sacramenti ad conferen-

Marfilus.
Medina.
Vasquez.

Sotus.
Suarez.
Henric.
Agidius.

Sotus.
Gárriz.
Maur.
Sotus.
Medin.

Suarez.
Henric.
Agidius.

Petrus Sotus.
Suarez.
Vasquez.
Reginaldus.
Ochagavia.
Turrianus.

conferendam gratiam determinatus est à Christo iuxta dispositionem pœnitentis, & non determinatur à Confessario. Ergo si pœnitentia à Confessario iniuncta, attendendo ad prædicta, non est æqualis pœnæ restanti, quamvis humano iudicio Confessarij prudenter taxetur, non extinguet totam pœnam restantem, quia ex iudicio Confessarij non minuitur nec crescit valor pœnitentiæ, quia iste fuit à Christo determinatus iuxta quantitatem pœnitentiæ.

Secus verò in 4. dist. 19. q. 1. Gabriel dist. 18. quæst. 1. art. 1. Maior dist. 20. quæst. 1. Sotus q. 2. art. 3. & Medina Cod. de Confessione, quæst. de Effectu pœnitentiæ iniunctæ, partem affirmati-
Sotus. Gabriel. Maior. Sotus. Medina.
 um tradunt, & merito: quia ex vna parte pœnitentia Sacramentalis instituta est à Christo, vt ex opere operato compleat remissionem peccatorum, remittendo totam pœnam restantem; & ex altera parte taxatio & impositio pœnitentiæ, qua complenda est peccatorum remissio, commissæ est arbitrio & iudicio prudenti Confessarij tamquam iudicis, cum Sacramentum Pœnitentiæ institutum sit instar iudicij; ergo pœnitentia, quæ arbitrio prudenti Confessarij est rationalis ad vindictam & satisfactionem peccatorum, attendendo ad gravitatem eorum, & quod hoc Sacramentum est tribunal misericorditer puniendi, & efficax vt ex opere operato remittat pœnam aliquam, complet remissionem peccatorum, totam pœnam restantem extinguendo; & tam minor quam maior, dum sit prudenter taxata, habet eundem & sufficientem valorem Sacramentalem ad id: alias Confessarius numquam aut ferè numquam posset iustum & perfectum iudicium efficere, quo peccata quoad totum iuste remittantur; quia si aliqua pœnitentia indiuisibiliter requisita esset, semper aut ferè semper excederet aut deficeret.

Fuit autem maximè conueniens, valorem ex opere operato pœnitentiæ non determinari à Christo pro quantitate ipsius pœnitentiæ, sed sufficientem ad extinguendam totam pœnam restantem conuenire pœnitentiæ prudenter taxatæ, siue maiori siue minori, intra latitudinem prudentis & rationalis, eo ipso quod iudicio prudenti Confessarij remittit taxationem pœnitentiæ ad vindictam peccatorum, cuius impletione completur

iudicium & Sacramentum Pœnitentiæ, ad plenè remittenda peccata institutum. In alijs verò Sacramentis, & in ipso Pœnitentiæ essentialiter perfectò, valor eorum ad conferendam gratiam fuit ex sola Christi institutione determinatus, ipsis secundum se tantus correspondens, vt Sacramento paruulis collato; & etiam ultra illum maior, pro maiori parte dispositionis adulti suscipientis, quia in illis nihil quod ad collationem gratiæ conducit, commissum est taxationi ministri, sicut commissæ fuit pœnitentia Sacramentalis ad remissionem pœnæ restantis conducentis.

Vt autem pœnitentia Sacramentalis sit rationalis & prudens, non tantum attendenda est gravitas peccatorum, sed etiam attendendum est quod tribunal Sacramenti Pœnitentiæ est absolendi, & misericorditer puniendi, & efficax vt ex opere operato remittat non paruam pœnam; ac proinde vt sit prudens, non est necessarium, quod pœnitentia ex se seu ex opere operantis sit æquæ condigna & moraliter æquiualens pœnæ restanti, sed erit prudens, quamuis sit minor, imò & non parum minor, non tamen si sit nimis minor, vt proportio aliqua inter peccata & inter eorum punitionem seruetur. Nihilominus quando fragilitas pœnitentis exigit quod sit nimis minor, sic est iniungenda, quia iudicium seu Sacramentum Pœnitentiæ institutum est in vilitatem pœnitentis: & tunc quando ob id iniuncta est nimis minor, sicut etiam quando iniuncta est talis ob imprudentiam Confessarij; tunc minus remittet ex opere operato, quanto est minor; eius tamen defectus suppleri poterit in totum, aut in partem, valore eiusdem pœnitentiæ secundum se, seu ex opere operantis.

Ad rationem ergo aduersariorum respondemus, concedendo, pœnam restantem post absolutionem esse determinatam; negando tamen, valorem pœnitentiæ ad remittendam illam ex opere operato, esse determinatum à Christo pro quantitate pœnitentiæ iniunctæ: sed valorem sufficientem ad extinguendam totam pœnam restantem, conuenire ex Christi institutione pœnitentiæ à Confessario prudenter taxatæ, attendendo ad prædicta, siue iniuncta sit maior siue minor, intra latitudinem prudentis, vt iam diximus.

